

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Διπλωματική Εργασία

Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΕ ΕΝΑ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

της

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ

Επιβλέπων Καθηγητής

Απόστολος Αποστολίδης

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης
στη διοίκηση & οργάνωση εκπαιδευτικών μονάδων

Θεσσαλονίκη, Απρίλιος 2019

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία καλύπτεται στο σύνολό της νομικά από δημόσια άδεια πνευματικών δικαιωμάτων Creative Commons:

Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή

Μπορείτε να:

- Μοιραστείτε: αντιγράψετε και αναδιανέμετε το παρόν υλικό με κάθε μέσο και τρόπο
- Προσαρμόστε: αναμείξτε, τροποποιήστε και δημιουργήστε πάνω στο παρόν υλικό

Υπό τους ακόλουθους όρους:

- Αναφορά Δημιουργού: Θα πρέπει να καταχωρίσετε αναφορά στο δημιουργό, με σύνδεσμο της άδειας, και με αναφορά αν έχουν γίνει αλλαγές. Μπορείτε να το κάνετε αυτό με οποιονδήποτε εύλογο τρόπο, αλλά όχι με τρόπο που να υπονοεί ότι ο δημιουργός αποδέχεται το έργο σας ή τη χρήση που εσείς κάνετε.
- Μη Εμπορική Χρήση: Δε μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το υλικό για εμπορικούς σκοπούς.
- Παρόμοια Διανομή: Αν αναμείξετε, τροποποιήσετε, ή δημιουργήσετε πάνω στο παρόν υλικό, πρέπει να διανείμετε τις δικές σας συνεισφορές υπό την ίδια άδεια CreativeCommonsόπως και το πρωτότυπο.

Αναλυτικές πληροφορίες νομικού κώδικα στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode>

Υπεύθυνη Δήλωση

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις που προβλέπονται από τον Κανονισμό Σπουδών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος στη Διοίκηση & Οργάνωση Εκπαιδευτικών Μονάδων του Αλεξάνδρειου ΤΕΙ Θεσσαλονίκης, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

- Η παρούσα Διπλωματική Εργασία αποτελεί έργο αποκλειστικά δικής μου δημιουργίας, έρευνας, μελέτης και συγγραφής.
- Για τη συγγραφή της Διπλωματικής μου Εργασίας δεν χρησιμοποίησα ολόκληρο ή μέρος έργου άλλου δημιουργού ή τις ιδέες και αντιλήψεις άλλου δημιουργού χωρίς να γίνεται σαφής αναφορά στην πηγή προέλευσης (βιβλίο, άρθρο από επιστημονικό περιοδικό, ιστοσελίδα κλπ.).

Θεσσαλονίκη, 1 Απριλίου 2019

Η Δηλούσα: Παναγιώτα Μαργαρίτη

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εκπαίδευση αποτελεί πυλώνα ανάπτυξης της χώρας, κοινωνικής προόδου και ολοκλήρωσης της προσωπικότητας του ατόμου. Η ποιότητα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι ζωτικής σημασίας και αφορά το μεγαλύτερο κομμάτι του πληθυσμού, καθώς εμπλέκονται οι εκπαιδευτικοί, οι ίδιοι οι μαθητές, οι γονείς τους και η πολιτική ηγεσία κατά κύριο λόγο.

Το δημόσιο σχολείο σήμερα στη χώρα μας, περιβεβλημένο από ένα έντονο ανταγωνιστικό κοινωνικό περιβάλλον που αλλάζει συνεχώς και μεταβάλλεται πιο γρήγορα από κάθε άλλη περίοδο της ιστορίας του ανθρώπου, ανταγωνιζόμενο την κάθε σχολική μονάδα ξεχωριστά αλλά και στο σύνολό τους, πέφτει όλο και περισσότερο στο αξιακό σύστημα των μαθητών.

Ο σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αποτυπώσει τις απόψεις των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, των γονέων των μαθητών αντίστοιχα και των διευθυντών των σχολικών μονάδων για τη θέση της δημόσιας εκπαίδευσης σε σχέση με το ανταγωνιστικό περιβάλλον στο οποίο λειτουργεί, είτε αυτό είναι παράλληλες δομές εκπαίδευσης, είτε αγορά εργασίας, είτε προοπτική για ακαδημαϊκές σπουδές.

Στο πρώτο, θεωρητικό τμήμα κατατίθενται βασικές έννοιες, που αφορούν την δευτεροβάθμια εκπαίδευση, γίνεται ιστορική αναδρομή ως προς την εξέλιξή της και προσεγγίζεται η θέση που αυτή κατέχει στο ελληνικό σύστημα και οι σημαντικότεροι παράγοντες που την επηρεάζουν, μέσα από τις βιβλιογραφικές αναφορές.

Το δεύτερο, το τμήμα της έρευνας, αποτελείται από την ποσοτική έρευνα, στην οποία συμμετείχαν εκπαιδευτικοί δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και γονείς μαθητών αντίστοιχα με ερωτηματολόγια κλειστού τύπου κυρίως και από την ποιοτική έρευνα στην οποία συμμετείχαν διευθυντές γυμνασίων και λυκείων με συνεντεύξεις στις οποίες γίνεται προσπάθεια να αποτυπωθεί η ποιότητα της παρεχόμενης δημόσιας εκπαίδευσης και κατά πόσο αυτή ολοκληρώνει τους στόχους της. Περιλαμβάνονται τα ευρήματα κάθε έρευνας χωριστά αλλά και συγκριτικά μεταξύ τους σε μια προσπάθεια πολύπλευρης μελέτης του θέματος. Αποτυπώνονται τα προβλήματα και προτάσσονται λύσεις για βελτίωση της απόδοσης της δημόσιας εκπαίδευσης.

ABSTRACT

Education consists one of the country's development pillars, a trait of personality growth and social integration. Secondary education quality is crucial and relates to a large amount of local population, since teachers, pupils themselves, their parents and the political leadership primarily is entangled.

Public school nowadays in our country, amidst an intensely competitive social environment which is constantly fluid, while changing faster than any other period of human history, competing with each and every school unit separately but also as a whole, falls increasingly into disfavor with the students' value system.

The purpose of this paper is to illustrate the views of secondary education teachers, pupils' parents, and respectively school directors on the situation of public education in relation to the competitive environment in which it functions, whether it is parallel education structures, either the labor market or a prospect for academic studies.

The first, theoretical part introduces basic concepts concerning secondary education, reviews its evolution and approaches its position in the Greek education system. More importantly, the most significant factors affecting secondary education are disclosed through bibliographical references.

The second part of the research includes a quantitative survey, joined by secondary school teachers and pupils' parents respectively. The method used to collect the results contained mainly closed type questionnaires, accompanied by qualitative enquiry of Junior and Senior High schools through interviews where an attempt has been made to display the quality of public education and whether it finalizes its objectives. The findings of each survey are presented separately and in comparison with each other in a multifaceted study of the subject. Any problems are highlighted while solutions are put forward to improve the performance of public education.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	σελ
Α΄ ΜΕΡΟΣ	
Θεωρητική Προσέγγιση	
Εισαγωγή.....	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	
Εννοιολογική Ανάλυση	
1.α.Σχολείο.....	14
1.β.Δημόσιο.....	15
1.γ.Εκπαίδευση.....	16
1.δ.Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.....	16
1.ε.Ανταγωνιστικό περιβάλλον.....	17
1.στ.Διευθυντής.....	17
1.ζ.Σχολικό κλίμα.....	18
1.η.Λύκειο.....	19
1.θ.Εφόδια.....	19
1.ι.Παραπαιδεία.....	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	
Ιστορική αναδρομή.....	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	
Βιβλιογραφική ανασκόπηση.....	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	
Ερευνητικό ερώτημα και στόχοι.....	34
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	
5.α.Επιλογή μεθοδολογίας.....	36
5.β.Χρονοδιάγραμμα.....	36
5.γ.Διαθέσιμοι πόροι.....	37
Β΄ ΜΕΡΟΣ	
Ερευνητική Μεθοδολογία	
Το ερευνητικό εργαλείο.....	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	
6.1.Διεξαγωγή της έρευνας.....	39
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	
6.2.Περιγραφική στατιστική ανάλυση ερωτηματολογίου εκπαιδευτικών.....	41
6.3. Περιγραφική στατιστική ανάλυση ερωτηματολογίου γονέων.....	72
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	
Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων	
Συνεντεύξεις Διευθυντών.....	97
Ανάλυση.....	97
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8	
Αξιολόγηση αποτελεσμάτων	
8.1.Γονέων.....	129
8.2.Εκπαιδευτικών.....	130
8.3.Διευθυντών.....	131
8.4.Όλων των ομάδων.....	135
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9	
Συμπεράσματα – Προτάσεις.....	138
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	143
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Ερωτηματολόγιο Εκπαιδευτικών.....	146
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Ερωτηματολόγιο Γονέων και Κηδεμόνων.....	154
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: Δείκτης Cronbach's Alpha	157

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Πίνακες και Διαγράμματα ερωτηματολογίου εκπαιδευτικών		σελ
Πίνακας 1 – Διάγραμμα 1: Φύλο		41
Πίνακας 2 – Διάγραμμα 2: Ηλικία		42
Πίνακας 3 – Διάγραμμα 3: Προϋπηρεσία		43
Πίνακας 4 – Διάγραμμα 4: Σπουδές		44
Πίνακας 5 – Διάγραμμα 5: Εργασιακή σχέση		45
Πίνακας 6 – Διάγραμμα 6: Βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση		46
Πίνακας 7 – Διάγραμμα 7: Βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στα μαθήματα γενικής παιδείας στο Λύκειο		47-48
Πίνακας 8 – Διάγραμμα 8: Βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στα μαθήματα κατεύθυνσης στο Λύκειο		48-49
Πίνακας 9 – Διάγραμμα 9: Αμοιβή του Έλληνα εκπαιδευτικού		49-50
Πίνακας 10 – Διάγραμμα 10: Η κεντρική διοίκηση		51
Πίνακας 11 – Διάγραμμα 11: Η διεύθυνση του σχολείου		52
Πίνακας 12 – Διάγραμμα 12: Τα εποπτικά μέσα		53-54
Πίνακας 13 – Διάγραμμα 13: Η οργανικότητα της θέσης του εκπαιδευτικού		54-55
Πίνακας 14 – Διάγραμμα 14: Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών		56
Πίνακας 15 – Διάγραμμα 15: Το σχολικό κλίμα		57
Πίνακας 16 – Διάγραμμα 16: Η γεωγραφική θέση του σχολείου		58
Πίνακας 17 – Διάγραμμα 17: Το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο των μαθητών		59-60
Πίνακας 18 – Διάγραμμα 18: Το πρόγραμμα σπουδών		60-61
Πίνακας 19 – Διάγραμμα 19: Ο επαγγελματικός προσανατολισμός		62
Πίνακας 20 – Διάγραμμα 20: Τα εφόδια για ακαδημαϊκές σπουδές		63
Πίνακας 21 – Διάγραμμα 21: Η ανταπόκριση του απόφοιτου στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας		64-65
Πίνακας 22 – Διάγραμμα 22: Η ανταπόκριση του απόφοιτου των ΕΠΑΛ στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας		65-66
Πίνακας 23 – Διάγραμμα 23: Η ύπαρξη και λειτουργία των παράλληλων δομών εκπαίδευσης		67-68
Πίνακας 24 – Διάγραμμα 24: Η ύπαρξη και λειτουργία των παράλληλων δομών εκπαίδευσης		69
Πίνακας 25 – Διάγραμμα 25: Το επίπεδο των υπηρεσιών των παράλληλων δομών εκπαίδευσης		70
Πίνακας 26 – Διάγραμμα 26: Οι λόγοι που το επίπεδο των εκπαιδευτικών υπηρεσιών των παράλληλων δομών εκπαίδευσης δείχνει τόσο ελκυστικό		71
Πίνακες και Διαγράμματα ερωτηματολογίου γονέων		
Πίνακας 27 – Διάγραμμα 27: Φύλο		72
Πίνακας 28 – Διάγραμμα 28: Ηλικία		73
Πίνακας 29 – Διάγραμμα 29: Μόρφωση		74
Πίνακας 30 – Διάγραμμα 30: Επάγγελμα		75
Πίνακας 31 – Διάγραμμα 31: Ετήσιο οικογενειακό εισόδημα		76
Πίνακας 32 – Διάγραμμα 32: Ο βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση συνολικά		77-78
Πίνακας 33 – Διάγραμμα 33: Ο βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στα μαθήματα του Γυμνασίου		78-79
Πίνακας 34 – Διάγραμμα 34: Ο βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στα μαθήματα του Λυκείου		79-80
Πίνακας 35 – Διάγραμμα 35: Το επίπεδο υπηρεσιών της ενισχυτικής διδασκαλίας στο δημόσιο σχολείο		81
Πίνακας 36 – Διάγραμμα 36: Το επίπεδο προετοιμασίας των μαθητών στο δημόσιο σχολείο για τα μαθήματα εισαγωγής στη επόμενη βαθμίδα εκπαίδευσης		82

Πίνακας 37 – Διάγραμμα 37: Ενημέρωση γονέων για την πορεία του παιδιού τους στο σχολείο	83
Πίνακας 38 – Διάγραμμα 38: Παροχή βοήθειας στο σπίτι για την εκπλήρωση των μαθητικών υποχρεώσεων του παιδιού τους	84-85
Πίνακας 39 – Διάγραμμα 39: Παροχή εκπαίδευσης και από άλλες ιδιωτικές δομές μόρφωσης	85-86
Πίνακας 40 – Διάγραμμα 40: Οι ξένες γλώσσες στο σχολείο	86-87
Πίνακας 41 – Διάγραμμα 41: Το πρόγραμμα σπουδών	88
Πίνακας 42 – Διάγραμμα 42: Ο εκπαιδευτικός	89
Πίνακας 43 – Διάγραμμα 43: Τα βιβλία – συγγράμματα	90
Πίνακας 44 – Διάγραμμα 44: Η υλικοτεχνική υποδομή	91-92
Πίνακας 45 – Διάγραμμα 45: Ο αριθμός μαθητών ανά μονάδα εκπαιδευτικού	92-93
Πίνακας 46 – Διάγραμμα 46: Η διεύθυνση του σχολείου	93-94
Πίνακας 47 – Διάγραμμα 47: Οι πιο σημαντικοί συντελεστές της ποιότητας στη Δημόσια εκπαίδευση	95-96

Α΄ ΜΕΡΟΣ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το εκπαιδευτικό μας σύστημα μετρά πλέον δύο αιώνες νεότερης ιστορίας. Ύστερα από πολλές προσπάθειες με πολιτική βούληση για διατήρηση του ιδεατού, «*την υψηλή στάθμη παρεχομένων υπηρεσιών, την δωρεάν και δημόσια παιδεία*» (Σύνταγμα της Ελλάδος ΦΕΚ 120 Α΄/ 27-6-2008. Άρθρο 16) φαίνεται να έχει πιστούς οπαδούς που το αποθεώνουν, καθώς στην πορεία του ανέδειξε σημαντικούς ανθρώπους στις τέχνες και τα γράμματα μέσα αλλά και έξω από τα σύνορα της χώρας.

Τα τελευταία χρόνια όμως φαίνεται πως κάτι δε λειτουργεί σωστά.

«Ένα εκπαιδευτικό σύστημα που η διοικητική του οργάνωση χαρακτηρίζεται από:

- Υπερβολικό συγκεντρωτισμό
- Πληθώρα Υπηρεσιών και αλληλοσυγκρουόμενων αρμοδιοτήτων
- Παντελή έλλειψη περιγραφής ρόλων, θέσεων και εργασιών
- Τυπολατρική γραφειοκρατική νοοτροπία και
- Ανυπαρξία σαφούς νομικού πλαισίου για την ισότιμη απονομή

δικαιοσύνης

είναι ένας τεράστιος πύργος με σαθρά θεμέλια, ένα οικοδόμημα έτοιμο να καταρρεύσει» (Ιωάννης Κατσαρός, 2008).

Οι επιτροπές των σοφών εκδίδουν κόλαφος για τη δομή, το νομικό πλαίσιο, την διοικητική οργάνωση και τα αποτελέσματα του. Οι έρευνες του παγκόσμιου οργανισμού του ΟΟΣΑ, στα πλαίσια του προγράμματος PISA, μας κατατάσσει κάτω από το μέσο όρο των συμμετεχόντων χωρών ακόμα και όταν πρόκειται για χώρες με πολύ λιγότερο πληθυσμό και μικρότερους ρυθμούς ανάπτυξης από τον δικό μας, χώρες του υπό ανάπτυξη κόσμου που το εκπαιδευτικό σύστημα βρίσκεται σε νηπιακή μορφή. Οι εκθέσεις της Ανεξάρτητης Αρχής Διασφάλισης Ποιότητας της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, που συστήθηκαν σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο της ευρωπαϊκής ένωσης στη χώρα μας τα τελευταία δύο χρόνια, συνηγορούν προς την ίδια κατεύθυνση με αυτήν του ΟΟΣΑ και των

επιτροπών σοφών. Σε αυτό το γεμάτο προκλήσεις περιβάλλον η μέση επίδοση των μαθητών, όπως αυτή αποτυπώνεται στο Πρόγραμμα, διαμορφώνεται σε επίπεδα κάτω του μέσου όρου των χωρών του ΟΟΣΑ. Το 2015, σχεδόν ένας στους τρεις Έλληνες μαθητές δεν πέτυχε τη βάση στην PISA στις φυσικές επιστήμες και σημείωσε ανάλογες επιδόσεις στις μαθηματικές δεξιότητες και το γραμματισμό.

«Η Δημόσια Εκπαίδευση υποβαθμίζεται καθημερινά, ενώ ταυτόχρονα άλλες εξωγενείς δομές εκπαίδευσης, ιδιωτικές, κερδίζουν θέση στη συνείδηση της μαθητικής κοινότητας, που οδηγείται από δυνατότερες επιρροές των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, των Κοινωνικών Δικτύων και της κατευθυνόμενης διαφήμισης στους κόλπους της ονομαζόμενης παραπαιδείας άλλοτε νόμιμης κι άλλοτε παράνομης» (Τσιπλητάρης Α., 1997).

Με βάση πρόσφατες έρευνες που επικαλείται και ο ΟΟΣΑ στην έκθεσή του, το 99% των μαθητών κατά την διάρκεια της Γ' Λυκείου φοιτούν σε φροντιστήριο είτε παρακολουθούν ιδιαίτερα μαθήματα για να αντεπεξέλθουν στις εξετάσεις.

Αντιμετωπίζοντας το συγκεκριμένο ζήτημα αλλά και εντάσσοντάς το σε μια συνολικότερη προσέγγιση για την διαδικασία της ένταξης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ο ΟΟΣΑ προτείνει στην έκθεση του την ουσιαστική αλλαγή, ακόμη και την κατάργηση των Πανελλαδικών.

Αντί αυτού προτείνει ένα σύστημα κατά το οποίο οι μαθητές θα εξετάζονται και θα αξιολογούνται καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής φοίτησης: «Μια σχετική σημασία για την εξέταση είναι να σταματήσουν, να μην υπάρχουν οι εξετάσεις αυτές και να γίνεται η αξιολόγηση των μαθητών σε διαφορετικά επίπεδα στη διάρκεια της εκπαίδευσης. Χρειάζεται να επαναπροσδιορίσουμε τη σημασία που έχουν αυτές οι εξετάσεις για την απόδοση των μαθητών γενικά και φυσικά το γεγονός ότι είναι μια εξέταση για να πάει κανείς σε ένα μεγαλύτερο επίπεδο εκπαίδευσης και όλα καθορίζονται από τις προσπάθειες των παιδιών και των οικογενειών για να πάνε καλά σε αυτές τις εξετάσεις», ανέφερε η πρόεδρος του προσωπικού του ΟΟΣΑ Γκαμπριέλα Ράμος στην παρουσίαση της Έκθεσης του ΟΟΣΑ για την Εκπαίδευση στην Ελλάδα, τον Απρίλιο του 2018, στην Αθήνα, παρουσία του υπουργού Παιδείας Κώστα Γαβρόγλου.

Πρωταθλήτρια κόσμου είναι στην παραπαιδεία η Ελλάδα μεταξύ των μαθητών της Γ' Λυκείου, ενώ και όσον αφορά τους μαθητές της Γ' Γυμνασίου είναι μεταξύ των πρώτων κρατών παγκοσμίως, σύμφωνα με την προαναφερθείσα έκθεση («Εκπαίδευση για ένα φωτεινό μέλλον στην Ελλάδα»). Σύμφωνα με το πρόγραμμα PISA 2012 που επικαλείται η έκθεση, η

οποία θέτει τα μείζονα ζητήματα εκπαιδευτικής πολιτικής στην Ελλάδα, συνολικά το 55% των δεκαπεντάχρονων δήλωσε ότι παρακολουθεί μετά το σχολείο μαθήματα στα μαθηματικά. Αυτό το μερίδιο των μαθηματικών μετά το σχολείο ήταν μεταξύ των υψηλότερων στις χώρες του ΟΟΣΑ και είναι σημαντικά υψηλότερο από τον μέσο όρο του κατά 38%. Συγκεκριμένα, οι κοινωνικοοικονομικά ευνοημένοι σπουδαστές είναι πολύ πιο πιθανό να παρακολουθήσουν μαθήματα μετά το σχολείο στα μαθηματικά από ό,τι οι μειονεκτούντες κοινωνικοοικονομικά μαθητές. Η διαφορά μεταξύ των δύο ομάδων στην Ελλάδα είναι επίσης μεταξύ των μεγαλύτερων σε ολόκληρο τον ΟΟΣΑ, μαζί με την Ιαπωνία και την Κορέα.

Το ποσοστό αυξάνεται κατακόρυφα και φτάνει στο 99% στην Ελλάδα στην τελευταία τάξη του Λυκείου. «Είναι δύσκολο να βρεθούν αξιόπιστα δεδομένα σχετικά με τον αριθμό των μαθητών που συμμετέχουν στην παραπαιδεία στην Ελλάδα. Μελέτη του 2014, σε 534 νοικοκυριά, έδειξε ότι το 99% των μαθητών στο σχολείο, στο τελευταίο έτος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, παρακολούθησε είτε ένα φροντιστήριο (54%) είτε ιδιωτικά μαθήματα(21%) ή και τα δύο (24%). Μόνο το 1% των παιδιών των ερωτηθέντων δεν είχε καταφύγει στην παραπαιδεία κατά την προετοιμασία για την εξέταση στην πανεπιστημιακή εξέταση» αναφέρει η έκθεση.

Όπως επισημαίνει πάντως η «σκιάδης εκπαίδευση» (shadow education) - όπως είναι ο όρος που χρησιμοποιεί ο ΟΟΣΑ για την παραπαιδεία - είναι μια αναπτυσσόμενη βιομηχανία παγκοσμίως. Εκτιμάται ότι περίπου το 90% των Κορεατών και περίπου το 60% των μαθητών ενός δημοτικού σχολείου της Δυτικής Βεγγάλης συμμετέχουν σε κάποια μορφή σκιάδους εκπαίδευσης, όπως και το 85% περίπου των Κινέζων φοιτητών και το 60% των μαθητών στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στο Καζακστάν.

Η έκθεση του ΟΟΣΑ καταγράφει αναλυτικά το προφίλ της παραπαιδείας στην Ελλάδα και αναλύει και τα ιστορικά αίτια της, ακόμα και στις δύσκολες συνθήκες της κρίσης σήμερα. Μεταξύ αυτών αναφέρεται στη μικρασιατική καταστροφή του 1922 που οδήγησε σε αύξηση του πληθυσμού κατά ένα εκατομμύριο κατοίκους και στην ανάγκη για υψηλότερη εκπαίδευση και κατάρτιση για να ανταποκριθούν οι πολίτες στις νέες συνθήκες. Άλλα ιστορικά αίτια ήταν ο εμφύλιος πόλεμος και η δικτατορία, που οδήγησε εκτός δημόσιας εκπαίδευσης αρκετούς αριστερών φρονημάτων καθηγητές, οι οποίοι αναγκάστηκαν να κάνουν ιδιαίτερα μαθήματα για να επιβιώσουν.

Τον κλειστό αριθμό των εισαγομένων στα ΑΕΙ-ΤΕΙ επισημαίνει επίσης η έκθεση ως ένα από τα αίτια της ανάπτυξης της παραπαιδείας στην Ελλάδα. «Όσο υπάρχει ένα ανώτατο όριο στον αριθμό των διαθέσιμων θέσεων σε τριτοβάθμια ιδρύματα, καθώς και σημαντική ανισότητα στο κύρος διαφόρων τριτογενών ιδρυμάτων, οι εξετάσεις στο τέλος της ανώτερης

δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θα παραμείνουν μια βασική στιγμή στη ζωή ενός νέου, καθώς τα αποτελέσματα αυτών των εξετάσεων έχουν σημαντικές συνέπειες για τη ζωή και τις προοπτικές σταδιοδρομίας τους».

Για την ποιότητα του σχολείου αναφέρει: «Στην Ελλάδα και την Ιαπωνία υπάρχει μια ευρέως διαδεδομένη πίστη στους γονείς ότι οι επενδύσεις στη σκιάδη εκπαίδευση οδηγούν σε υψηλότερα επίπεδα εκπαιδευτικών επιδόσεων και στην εισαγωγή σε υψηλόβαθμα τριτοβάθμια ιδρύματα. Αλλά βασικός οδηγός ήταν η δυσαρέσκεια με την ποιότητα του σχολείου: αυτός ήταν ένας κοινός λόγος που εκφράστηκε από γονείς για την αποστολή των παιδιών τους στην παραπαιδεία στην Ιαπωνία, αν και αντίθετη με την κορεατική εμπειρία, όπου τα ποσοστά εγγραφής στα φροντιστήρια μειώθηκαν κατά την αύξηση της ποιότητας του σχολείου. Όμως γονείς στην Ιαπωνία συνέχισαν να στέλνουν τα παιδιά τους, παρόλο που στο σχολείο η απόδοση είναι ισχυρή».

Πρέπει να αυξηθεί η ποιότητα προσφοράς των μαθημάτων στο σχολείο. «Θα λέγαμε ότι αυτή η παραπαιδεία, αυτός ο κλάδος στην Ελλάδα, λειτουργεί περισσότερο ως ένα παράλληλο εκπαιδευτικό σύστημα το οποίο είναι καλά ρυθμισμένο από την πολιτεία και λειτουργεί μέσα σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον. Αλλά οι πιο φτωχοί μαθητές έχουν πάρα πολύ λιγότερες πιθανότητες να έχουν αυτή την έξτρα βοήθεια» δήλωσε στην παρουσίαση της έκθεσης του ΟΟΣΑ, ο υπουργός Παιδείας Κώστας Γαβρόγλου. Και ο ίδιος πρόσθεσε: «άρα θα πρέπει να αυξηθεί η ποιότητα προσφοράς των σχολικών μαθημάτων στο σχολείο για να αντιμετωπιστεί αυτή η κατάσταση, όπως επίσης να υπάρχει υποστήριξη στους μαθητές που δεν έχουν τόσο υψηλές επιδόσεις με μαθήματα μετά το τέλος του σχολικού ωραρίου». (Αλέξης Διακόπουλος, Απρίλιος 2018).

«Στο περιγραφόμενο κλίμα που επικρατεί στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, πραγματικά αξίζει να μελετηθεί η θέση των εκπαιδευτικών λειτουργιών γιατί θεωρείται θέσφατο για πολλούς διεθνείς οργανισμούς, πως ένα επιτυχημένο σύστημα που συμβάλλει θετικά στην ανάπτυξη, την απασχόληση και την οικονομία στηρίζεται πρώτιστα στις ικανότητες και δεξιότητες των στελεχών του. Αυτός άλλωστε είναι και ο λόγος που η χώρα μας, δέχεται συνεχείς συστάσεις για την υιοθέτηση συγκεκριμένων πρακτικών επιλογής και αξιολόγησης της σχολικής ηγεσίας» (Καραγεωργοπούλου Αγγελική, 2017).

Τι φταίει όμως στο εκπαιδευτικό σύστημα; Ποιοι είναι οι παράγοντες που αποτελούν τροχοπέδη για την ανάπτυξη του; Ποιος είναι ο ρόλος των εμπλεκόμενων στην διαδικασία της μάθησης και τι πρέπει να αλλάξει;

Μπροστά λοιπόν σε ένα σημαντικό ζήτημα σαν κι αυτό, η έρευνα είναι απαραίτητη και επιβεβλημένη. Είναι το εργαλείο εκείνο που θα καθοδηγήσει τους εμπλεκόμενους των

σχολικών μονάδων, ώστε να κατανοήσουν τη ρίζα του προβλήματος και να δώσουν απαντήσεις για το τι φταίει και σε ποιο βαθμό, τι πρέπει να αλλάξει, με ποια μέθοδο και προς ποια κατεύθυνση πρέπει να οδηγηθεί η πολιτική και η διοικητική ηγεσία και κατ' επέκταση υπό την παρακίνησή της όλοι οι συμμετέχοντες στην εκπαιδευτική διαδικασία για το ιδεατό: την υψηλή στάθμη παρεχόμενων υπηρεσιών: *την δωρεάν και δημόσια παιδεία* (Σύνταγμα της Ελλάδας ΦΕΚ 120 Α' /27-6-2008, Άρθρο 16).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

1.α. Σχολείο

«Το σχολείο είναι ένας κοινωνικός οργανισμός που αποτελείται από το σύνολο λειτουργικών στοιχείων (μαθητών, εκπαιδευτικών, προσωπικού), καθένα από τα οποία επιτελεί το δικό του έργο, όλα δε συλλειτουργούν, συνεργάζονται και αλληλοεπηρεάζονται για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων. Συγκεκριμένα μια σχολική μονάδα, είτε ανήκει στην πρωτοβάθμια είτε στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στοχεύει στην ολόπλευρη, αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη διανοητικών και ψυχοσωματικών δυνάμεων των μαθητών. Για την πραγματοποίηση των επί μέρους στόχων των δύο πρώτων βαθμίδων της εκπαίδευσης, οι σχολικές μονάδες απαιτούν, εκτός των άλλων, την επιστημονική κατάρτιση του προσωπικού, τα σύγχρονα αναλυτικά προγράμματα, τα μέσα διδασκαλίας κ.α.» (Σαΐτης, 2006).

Είναι ίδρυμα σχεδιασμένο να ενθαρρύνει τους μαθητές υπό την βοήθεια και την καθοδήγηση των δασκάλων να γνωρίζουν περισσότερα για τον κόσμο. Η λέξη προέρχεται από τη λέξη «σχόλη» που στην αρχαία ελληνική σημαίνει αργία, ανάπαυση, απραξία. Πήρε την δευτερεύουσα σημασία της συζήτησης schola στα λατινικά επειδή Έλληνες και Ρωμαίοι θεωρούσαν τη συζήτηση ως καταλληλότερο τρόπο για να περνούν τον ελεύθερό τους χρόνο. Η λέξη πήρε ταυτόχρονα και την έννοια του χώρου όπου γίνονταν αυτές οι συζητήσεις, και από το λατινικό “schola” πέρασε σε όλες ευρωπαϊκές γλώσσες: στα γαλλικά «ecole» στα ισπανικά «escuela», στα γερμανικά «schule, στα αγγλικά «school» κ.ο.κ. (el.wikipediaideia.org).

«Το σχολείο ή η εκπαιδευτική μονάδα είναι η βασική μονάδα του εκπαιδευτικού συστήματος που διέπεται από ίδιους σκοπούς, έχει καθορισμένο σκοπό και ενιαία διοίκηση, δέχεται μαθητές με προκαθορισμένες προϋποθέσεις για προκαθορισμένο χρόνο σπουδών και τέλος χορηγεί απολυτήριο, πιστοποιητικό, πτυχίο, δίπλωμα. Οι εκπαιδευτικές μονάδες είναι οι βασικές οργανωτικές μονάδες του εκπαιδευτικού συστήματος, που ανήκουν σε μια βαθμίδα με έναν κύκλο σπουδών και χορηγούν τίτλο σπουδών. Η κάθε εκπαιδευτική μονάδα έχει δική της αυτοτελή διοίκηση (διευθυντής - υποδιευθυντής - σύλλογο διδασκόντων), δική της σχολική επιτροπή για τα οικονομικά θέματα, ιδιαίτερα βιβλία για τους μαθητές, τη βαθμολογία και τις απουσίες και το βιβλίο αλληλογραφίας. Το βασικό όμως έγγραφο του σχολείου είναι ο τίτλος σπουδών από τον οποίο διακρίνεται από ενιαίο σχολείο». (Μπρίνια Β., 2008).

1.β. Δημόσιο

«Αυτό που ανήκει στο κράτος, στο λαό, στην κοινότητα» (Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία, 2006-2008).

Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση παρέχεται δωρεάν (ν.1566/1985).

Στην Τρίπολη, έξι μήνες μετά την απελευθέρωση, λειτούργησε δωρεάν το πρώτο, σε ελεύθερο έδαφος, δημόσιο ελληνικό σχολείο. Την ίδρυσή του ανακοίνωσε η Πελοποννησιακή Γερουσία τον Μάρτιο του 1822. Στην ιδρυτική πράξη αναφέρεται ότι η Γερουσία:

« Τριπολιτσα 16. 3. 1822. Σύσταση σχολείου

Η Πελοποννησιακή Γερουσία προκηρύττει ότι : Κάθε πεφωτισμένη Διοίκησης έχει χρέος να φροντίζει δια την ανατροφήν των πολιτών, δια την ηθικήν και δια την καλήν νομοθεσίαν, καθότι δι' αυτών ο άνθρωπος εξ απαλών ονύχων ταυτίζεται με την αρετήν, γνωρίζει τα καθήκοντά του προς τον Θεόν, προς την πατρίδα και προς τους ομοίους του, και χειραγωγείται προς την οδόν της ευδαιμονίας. Οι Λυκούργοι και Σόλωνες επλαστούργησαν Σωκράτας, Φωκίωνα, Θεμιστοκλέας, Αριστείδας, Δημοσθένης, Πλάτωνα και όλους τους αθανάτους ήρωας της Ελλάδος. Δια τούτο η σεβαστή Πελοποννησιακή Γερουσία, μ' όλας τας πολυμερίμους και κατεπιγούσας ανάγκας της πατρίδος, έλαβε πατριωτικήν κηδεμονίαν διά την άγωγήν τής νεολαίας προθυμουμένη να συστήση σχολείον εις αυτήν τήν πόλιν ανάλογον της παρούσης περιστάσεων , δια του διορισμένου επί τούτου Εφόρου Αρχιμανδρίτου κυρίου Γρηγορίου Δικαίου του και Γερουσιαστού. Προσκαλεί άξιους διδασκάλους διά να διδάξουν διά τής Λαγκαστερίου μεθόδου κοινά γράμματα, ελληνικά, μαθηματικά, και πρόσ τούτοις τήν γαλλικήν κα'ι τήν ιταλικήν διάλεκτον, προσκαλεί δέ και τήν φιλομαθή νεολαίαν άφ' όλην τήν Πελοπόννησον να συντρέξη εδώ διά νά διδαχθή άμισθί...» (Αρχείον Έλληνικής Παλιγγενεσίας, μέχρι της έγκαταστάσεως της Βασιλείας, Αθήναι 1857 τ. Α 'α 452) (Θεόδωρος Δ. Παναγόπουλος, 2009). Το σχολείο στεγάστηκε μέσα σ' ένα τζαμί, που μετατράπηκε σε διδακτήριο. Πρώτος δάσκαλος ο Νικήτας Νικητόπουλος, καλόγερος από τη Δημητσάνα και πρώτη μέθοδος διδασκαλίας η αλληλοδιδασκτική μέθοδος, η οποία συνίστατο στο να διδάσκονται οι μαθητές των κατωτέρων τάξεων από τους καλύτερους μαθητές των ανωτέρων τάξεων» (George, Waddington London 1825, τ.Α', σ. 482).

1.γ. Εκπαίδευση

Πολλοί είναι οι ορισμοί για ένα από τα πρώτα αγαθά που προσφέρονται στις ελεύθερες, δημοκρατικές κοινωνίες του 21ου αιώνα. Σύμφωνα με τον Ντύρκεμ «εκπαίδευση ορίζεται το σύνολο των δράσεων που κατευθύνονται από τις γενιές των ενηλίκων στις γενιές εκείνες που δεν είναι ακόμη ώριμες για κοινωνική ζωή». Ο Ζαν Πιαζέ αναφέρει: «Η εκπαίδευση συνίσταται στην διαμόρφωση δημιουργών ακόμη κι αν δεν υπάρξουν πολλοί, ακόμη κι αν οι δημιουργίες του ενός είναι μικρότερες του άλλου. Χρειάζεται η διαμόρφωση εφευρετών, ανακαινιστών και όχι κονφορμιστών». Ο Τσαούσης πάλι στο «Λεξικό της κοινωνιολογίας στην εκπαίδευση» ορίζει ως εξής: «Εκπαίδευση είναι η μορφή εξειδικευμένης κοινωνικοποίησης που ασκείται κατά κανόνα από φορείς που βρίσκονται έξω από την οικογένεια και έχει ως περιεχόμενο την μετάδοση γνώσεων, δεξιοτήτων και μορφών ενέργειας ή συμπεριφοράς εντός ειδικών ιδρυμάτων».

Πολλοί ακόμα ορισμοί θα μπορούσαν να παρατεθούν, όλοι όμως κινούμενοι σε μια ορθή συντεταγμένη που εξαιρετικά περιέγραψε ο Π. Ξωχέλλης: «Εκπαίδευση σημαίνει συστηματική και οργανωμένη διαδικασία αγωγής και μάθησης που αφενός προγραμματίζεται από την πολιτεία στο επίπεδο των αρχών και των αντικειμένων αφετέρου δύναται να υλοποιηθεί και από άλλους φορείς δημόσιους και ιδιωτικούς. Αποτελεί όμως δημόσιο αγαθό και ως εκ τούτου αυτή (η πολιτεία) οφείλει να έχει την εποπτεία και την ευθύνη για την υλοποίηση της».

1.δ. Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Χρειάστηκαν σχεδόν εκατόν πενήντα χρόνια, τρεις εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις και εκατοντάδες εδάφια νόμων, αποφάσεων και διατάξεων ώστε η ελληνική εκπαίδευση να πάρει την τελική μορφή όπως αυτή σήμερα διαμορφώνεται.

Η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στην Ελλάδα χωρίζεται σε δύο κύκλους: την υποχρεωτική δευτεροβάθμια εκπαίδευση και τη μη-υποχρεωτική δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

1. Η Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση παρέχεται στο Γυμνάσιο, Ημερήσιο και Εσπερινό. Είναι τριετούς διάρκειας
2. Η Δευτεροβάθμια μη Υποχρεωτική Εκπαίδευση που ακολουθεί, διακρίνεται:
 - Στη Γενική που παρέχεται στα Γενικά Λύκεια (ΓΕΛ), Ημερήσια ή Εσπερινά, τριετούς και τετραετούς φοίτησης αντίστοιχα

- Στην Επαγγελματική, που παρέχεται στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ), Ημερήσια ή Εσπερινά, επίσης τριετούς ή τετραετούς φοίτησης (Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πληροφόρησης Ευρυδίκη)

1.ε. Ανταγωνιστικό περιβάλλον

Ο Porter προσδιόρισε πέντε ανταγωνιστικές δυνάμεις που έχουν αντίκτυπο σε κάθε κλάδο και κάθε αγορά. «Το χαρακτηριστικό της καθεμιάς καθορίζει την έκταση του ανταγωνισμού σε έναν τομέα και επομένως τα πιθανά κέρδη και την ελκυστικότητα για τους δυνητικούς νεοεισερχόμενους. Ως εκ τούτου, η στρατηγική της επιχείρησής σας, θα πρέπει να προσπαθεί να αποδυναμώσει την απειλή αυτών των ανταγωνιστικών δυνάμεων σε σχέση με την επιχείρηση ή τον οργανισμό σας» (Porter 1985, Porter και Miller 1985).

«Θεωρία και έρευνες έδειξαν ότι η παραγωγή γνώσης και τεχνολογίας είναι βασικές προϋποθέσεις για την αποτελεσματική συμμετοχή κάθε χώρας στο διεθνή οικονομικό ανταγωνισμό και τον καταμερισμό της εργασίας. Η μεγάλη αυτή ερευνητική δραστηριότητα, η σχετική με την οικονομική ωφελιμότητα των διαφόρων τύπων και επιπέδων εκπαίδευσης και εξάσκησης, και η οποία αναφέρεται στην απόδοση της επένδυσης σε "ανθρώπινο" και φυσικό κεφάλαιο, κατέληξε και σε συχνές διαφωνίες των οικονομολόγων και προγραμματιστών της εκπαίδευσης» (Woodhall, M., 1987, pp. 21-24). «Γενικά όμως στο σύνολο τους, οι έρευνες έδειξαν ότι υπάρχει σχέση μεταξύ μέσου επιπέδου κερδών και εκπαιδευτικού επιπέδου, μετρημένου, πρωτίστως, με τον αριθμό του χρόνου σπουδών και με τα ανώτερα ιεραρχικά διπλώματα. Οι έρευνες των δαπανών για την εκπαίδευση, ως προς την αύξηση του εθνικού προϊόντος, ενίσχυσαν την άποψη περί της ύπαρξης αιτιώδους σχέσης της εκπαίδευσης ως προς την παραγωγικότητα. Ερευνητικά, δηλαδή, αποδείχτηκε γεγονός αναμφισβήτητο ότι η εκπαίδευση συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη, το ερώτημα όμως, το οποίο δημιουργήθηκε είναι σε ποιο βαθμό το κατορθώνει» (Παλαιοπάνου Παρασκευή, 1996).

Άλλοι ορισμοί:

1.στ. Διευθυντής

«Είναι αυτός στον οποίο αποδίδεται ο ρόλος της εφαρμογής της πολιτικής και της διατήρησης της λειτουργικότητας και αποτελεσματικότητας ενός οργανισμού στο επίπεδο των καθημερινών λειτουργιών» (Αβδημιώτης Σ., κ.α.).

Οι Lipton & Melamede δίνουν τον ιδεατό ηγέτη Διευθυντή, επιβλέποντα σχολικής μονάδας. «Ο Διευθυντής επιβλέπων, πρέπει να δει τον εαυτό του ως ηγέτη που μαθαίνει και βοηθά κάθε μέρα το σχολείο να βελτιώνει τις ικανότητές του, για να συνεχίσει την αποστολή του. Ένα κρίσιμο κομμάτι αυτού του ρόλου είναι η καλλιέργεια και η διατήρηση του κοινού οράματος. Το όραμα προσφέρει στόχευση, γεννώντας ερωτήσεις κατάλληλες για κάθε μέλος του οργανισμού. Η μάθηση, κατά συνέπεια, μετατρέπεται σε ένα συγκεκριμένο καθήκον, προσανατολισμένο προς ένα καθορισμένο σκοπό, μέσα σε πνεύμα συνεργασίας και όχι σε μια αόριστη επιθυμία να παραμείνουμε σύγχρονοι».

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο ο Διευθυντής στρέφεται σε οργανωτικές δομές που ενισχύουν τη συνεχή μάθηση και βρίσκει χρόνο, ακόμα και σε ένα ασφυκτικό πρόγραμμα, προκειμένου να συλλέξει και να διοχετεύσει πληροφορίες που αφορούν την πορεία και επίδοση του σχολείου.

Ταυτόχρονα όμως ακολουθεί μορφές άσκησης διοίκησης που ενθαρρύνουν τη συλλογική σκέψη και δράση. Από τη στιγμή που το ομαδικό πνεύμα συνεργασίας θα γίνει καθημερινή πρακτική ρουτίνας, τότε μιλάμε πραγματικά για έναν «οργανισμό που μαθαίνει».

1.ζ. Σχολικό κλίμα

«Είναι η πολυδιάστατη εννοιολογική κατασκευή του φυσικού περιβάλλοντος, της υλικοτεχνικής υποδομής, του κοινωνικού περιβάλλοντος και των σχέσεων που επικρατούν στο σχολικό πλαίσιο» (Collie, 2010).

Κατά τον Hayer, ως σχολικό κλίμα ορίζεται «η ατμόσφαιρα που επικρατεί σε κάθε σχολική μονάδα και σχετίζεται με όσους εμπλέκονται σε αυτή». «Η ατμόσφαιρα αυτή επηρεάζει σαφώς την ποιότητα της εργασίας που επιτελείται» (Hargreaver 1994). «Είναι, με πιο απλά λόγια, το σύνολο των δυναμικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ των συντελεστών – συμμετεχόντων στη διαδικασία μάθησης του σχολικού περιβάλλοντος που επηρεάζει άμεσα την ψυχική διάθεση των εκπαιδευτικών για την εκτέλεση του έργου τους αλλά και προκαλεί τον ενθουσιασμό για το διδακτικό καθήκον καθώς και την ικανοποίηση όλων για την επίτευξη των στόχων στη διαδικασία» (Sergionanni & Staratt, 2007).

«Το σχολικό κλίμα επηρεάζεται άμεσα από τις επίσημες και ανεπίσημες συμπεριφορές που εκδηλώνονται στους σχολικούς οργανισμούς, από την προσωπικότητα των εμπλεκόμενων και, κυρίως, από την ηγεσία του σχολείου» (Αβδημιώτης Σ., κ.α.).

1.η. Λύκειο

Κύρια επιδίωξη του δεύτερου κύκλου της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης είναι η ολοκλήρωση των σκοπών της εκπαίδευσης (Νόμος 1566/1988, 6, 2). Σκοπός, δηλαδή, του Λυκείου - ανεξαρτήτως τύπου - είναι να εφοδιάσει τους μαθητές του με γενικές και ειδικές γνώσεις, απαραίτητες για την ανάπτυξη ικανοτήτων ώστε αποφοιτώντας να ενταχθούν ομαλά στο κοινωνικό σύνολο. Ειδικότερα, επιδιώκει να καταστούν οι μαθητές του Λυκείου ικανοί ώστε να κάνουν, αρχικά, σωστές επιλογές για τις μετέπειτα σπουδές τους και την καλύτερη επαγγελματική τους αποκατάσταση και μακροπρόθεσμα να συμβάλλουν στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας τους και του κόσμου ολόκληρου.

«Το Λύκειο ως βαθμίδα δεν είναι ενιαίο αλλά διακρίνεται σε δύο κατηγορίες, καθεμία από τις οποίες έχει το δικό της σκοπό: Το Ενιαίο Λύκειο και το Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑ.Λ). Το Ενιαίο Λύκειο μπορεί να θεωρηθεί ως προϊόν των απαιτήσεων που εγείρουν οι σύγχρονες κοινωνίες και οι οικονομικές συνθήκες, η δημιουργία της κοινωνίας της γνώσης και της μάθησης, το αίτημα της γενικής μόρφωσης και της εξειδίκευσης, δημογραφικές εξελίξεις, πολυπολιτισμικότητα κ.λπ.» (Σαΐτης Χ., 2000, σελ 56-58).

«Το Επαγγελματικό Λύκειο παρέχει τη δευτεροβάθμια τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση και αποβλέπει στο συνδυασμό της γενικής παιδείας με την εξειδικευμένη τεχνική και επαγγελματική γνώση, με σκοπό την επαγγελματική ένταξη στην αγορά εργασίας» (Μπρίνια Β., 2008).

Οι Έλληνες μαθητές, τελειώνοντας το Γυμνάσιο, οδηγούνται στο Γενικό Λύκειο, επειδή τα γνωστικά αντικείμενα των μαθημάτων του Γυμνασίου συμπίπτουν με αυτά του Γενικού Λυκείου, καθώς τα Αναλυτικά Προγράμματα του Γυμνασίου δεν περιλαμβάνουν, σε αντίθεση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, τεχνολογικά μαθήματα (Παλαιοπάνου Παρασκευή, 1996).

1.0. Εφόδια

Ως εφόδια για τους Έλληνες απόφοιτους της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σύμφωνα με την έρευνα «Ένταξη των αποφοίτων των διαφόρων τύπων λυκείων στην αγορά εργασίας: συγκριτική μελέτη», της Παλαιοπάνου Παρασκευής (1996), αναφέρθηκαν η γενικότερη πνευματική καλλιέργεια, η προετοιμασία για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, τα κατοχυρωμένα επαγγελματικά εφόδια (πτυχίο), τα πρακτικά εφόδια για επαγγελματική αποκατάσταση, ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός.

Οι μαθητές θέλουν, να αποκτήσουν κοινωνική μόρφωση, κοινωνική ενσωμάτωση, ευρεία αντίληψη και γνώση συνδεδεμένη με την καθημερινότητά τους, κριτική σκέψη, υπευθυνότητα, δυνατότητα συνεργασίας, αυτοπεποίθηση, απολυτήριο με επαγγελματική

κατοχύρωση, γνώσεις για την εισαγωγή τους στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Επιθυμούν επίσης για τους εκπαιδευτικούς, εκτός από επιστημονική να έχουν και παιδαγωγική επάρκεια (Παλαιοπάνου Π., 1996).

1.1. Παραπαιδεία

Φροντιστήρια: ανάγκη ή μαζική υστερία;

Η παραπαιδεία (φροντιστήρια και ιδιαίτερα μαθήματα) έχει ιστορία δεκαετιών στη χώρα μας. Τα τελευταία όμως χρόνια το πρόβλημα έχει πάρει τρομακτικές διαστάσεις. Το φροντιστήριο έχει εξαπλωθεί από το δημοτικό μέχρι τις εξετάσεις του ΑΣΕΠ και το κόστος για τις ελληνικές οικογένειες ξεπερνά το 1 δις ευρώ το χρόνο (Καθημερινή, 18/11/2006). Ο Θέμης Λαζαρίδης, στην ομιλία του στο συνέδριο της Παιδαγωγικής Εταιρείας με θέμα «Πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση», στις 14-16/12/2007, τόνισε ότι «πέρα από την κατάργηση στην πράξη της δωρεάν παιδείας και την υπονόμευση της ισότητας ευκαιριών, το φαινόμενο αυτό προκαλεί και χαμηλή αποδοτικότητα στην εκπαίδευση. Χιλιάδες ανθρωποώρες δαπανούν οι μαθητές άσκοπα ακούγοντας πράγματα που έχουν ήδη διδαχθεί». Η πολιτική ηγεσία ουσιαστικά αποφεύγει να δώσει λύσεις.

Οι λόγοι ύπαρξης της παραπαιδείας είναι η υποβάθμιση του δημόσιου σχολείου λόγω έλλειψης αξιολόγησης του διδακτικού προσωπικού, η αναντιστοιχία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης τριτοβάθμιας εκπαίδευσης καθώς η ζήτηση είναι συγκεντρωμένη σε ορισμένες σχολές και στις μεγάλες πόλεις, ενώ η προσφορά είναι σε ανεπιθύμητα τμήματα στην περιφέρεια, η υπέρμετρη εμμονή για πανεπιστημιακές σπουδές ότι το παιδί δηλαδή πρέπει οπωσδήποτε να γίνει π.χ. γιατρός και όταν δεν περνάει στην Ελλάδα τρέχει να το πετύχει σε απίθανα ιδρύματα στη Βουλγαρία και στη Ρουμανία τη στιγμή που η Ελλάδα έχει το μεγαλύτερο κατά κεφαλή αριθμό γιατρών στον κόσμο και η αναμονή σε ορισμένες ειδικότητες ξεπερνά τα 15 χρόνια, ο υπερπροστατευτισμός των γονέων και η υπέρμετρη ευκολία με την οποία οι οικογένειες στέλνουν τα παιδιά τους σε φροντιστήρια ή ιδιαίτερα (Λαζαρίδης Θ., 2007).

Σε επιστολή στο Βήμα ένας γονέας έγραφε: «Η παραπαιδεία είναι κολλητική ασθένεια που καλύπτει ενοχές γονέων διότι δεν ασχολούνται με τα παιδιά τους». Και επίσης: «ο θόρυβος γύρω από την παραπαιδεία είναι τεχνητός με τελικό στόχο την αύξηση του εισοδήματος των δασκάλων (όλων των βαθμίδων) που εργάζονται στο Δημόσιο». Στις εφημερίδες υπάρχουν μόνο άρθρα με θετικά σχόλια για τις επιτυχίες των μαθητών που πέτυχαν την πρόσβαση στο Πανεπιστήμιο πηγαίνοντας φροντιστήριο και όχι μαθητών που πέτυχαν μόνο με τις γνώσεις

που απέκτησαν στο σχολείο. «Μήπως υπάρχει πράγματι μια συνωμοσία για την ενίσχυση των φροντιστηρίων;» (Λαζαρίδης Θ.,2007)

«Κάποια παιδιά χρησιμοποιούν το φροντιστήριο ή τα ιδιαίτερα ως υποκατάστατο του διαβάσματος για να μην αναγκάζονται να διαβάσουν ή και για κοινωνικούς ακόμη λόγους, π.χ. να γνωρίσουν κοπέλες από άλλα σχολεία. Πόσα παιδιά που περνούν σε υψηλόβαθμες σχολές θα περνούσαν και χωρίς να πάνε φροντιστήριο»; (Λαζαρίδης Θ., 2007)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Ποιος είναι αυτός που δεν ξέρει ποια ήταν η θέση των προγόνων μας για την εκπαίδευση των νέων και για την αγάπη που έδειχναν για την επιστήμη, τις τέχνες και τα γράμματα..

Το σχολείο στην ελληνική ιστορία εμφανίζεται από τα αρχαϊκά χρόνια και περιγράφεται με ιδιαίτερο τρόπο σε όλα τα ιστορικά κείμενα που κατά καιρούς ανακαλύπτουν οι αρχαιολογικές έρευνες φωτίζοντας με τον καλύτερο τρόπο το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του λαού μας: τη φιλομάθεια.

Λόγοι όπως η αρχαιοελληνική παράδοση, η γεωγραφική θέση και η ιδιαιτερότητα της ελληνικής γλώσσας, καθιστούν επί των ελληνοιστικών χρόνων την ελληνική ως κυρίαρχη γλώσσα του δυτικού κόσμου. Από τις ακαδημίες του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη, στους χώρους μόρφωσης των Ρωμαίων από Έλληνες δούλους και έπειτα στα βυζαντινά εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Στο πέραςμα των αιώνων αυτή η θέρμη την μεταλαμπαδεύτηκε και κληροδοτήθηκε και στις επόμενες γενιές και ενώ η χώρα μας πέρασε από όλους τους ιστορικούς πόλεμους και αποτέλεσε σημείο αναφοράς όλων των μεγάλων αυτοκρατοριών, πέρασε στο DNA της την κουλτούρα της μόρφωσης και του εγγραμματισμού. Οι όροι μάθηση, εκπαίδευση και σχολείο είναι συνυφασμένοι με την πνευματική ταυτότητα του ελληνικού λαού.

Ακόμα και όταν ήταν υπό την κυριαρχία των Τούρκων, διατηρήθηκε η ζέση του λαού για μάθηση και εκπαίδευση (Κων/νος Κούμας, 1832).

Πρώιμη αρχή για το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας μας ο Διαφωτισμός και τα κινήματα της εποχής που φυτρώνουν σαν μανιτάρια στην γηραιά Ευρώπη. Από τα πρώτα χρόνια της ίδρυσης του ελεύθερου ελληνικού κράτους ο Ιωάννης Καποδίστριας, το 1828, ιδρύει γεωργική σχολή και στρατιωτικό σχολείο σε Τίρυνθα και Ναύπλιο αντίστοιχα, ανοίγοντας το δρόμο για τη δημιουργία του δημόσιου σχολείου. Ιδρύει και ορφανοτροφεία στον Πόρο και την Αίγινα με σκοπό, πέραν των άλλων, την γενική μόρφωση, την επαγγελματική εκπαίδευση και παράλληλα τη λειτουργία διδασκαλείων για την μόρφωση των δασκάλων. Με διάταγμα του Όθωνα καθορίζονται αρμοδιότητες «επί των εκκλησιαστικών γραμματειάς» που ουσιαστικά αποτελεί και το πρώτο Υπουργείο Παιδείας. Οι Βαυαροί τεχνοκράτες, υπό την καθοδήγηση του Έλληνα Βασιλιά, διαίρεσαν την εκπαίδευση σε τρεις κύκλους: την στοιχειώδη, τη μέση και την ανώτερη, σύστημα που έμελλε να εδραιωθεί και να αποτελεί ακόμη και σήμερα τον κύριο κορμό της ελληνικής εκπαίδευσης. Η μικρή μας Ελλάδα ατενίζει το μέλλον των παιδιών της ευοίωνα και ευημερές και με οδηγό το νεοσύστατο εκπαιδευτικό σύστημα, ξεκινάει μια πορεία 200 και πέραν χρόνων, συμμετέχουσα σε δύο παγκόσμιους και δύο βαλκανικούς πολέμους, συγκρούσεις ευρείας κλίμακας που έμελλε να την επηρεάσουν άμεσα αλλά και έμμεσα στο χειρισμό ενός τέτοιου ευαίσθητου ζητήματος όπως αυτό της ελληνικής παιδείας (Μουζάκης Σ., 1986).

Επιγραμματικά μόνο αναφέρονται ημερομηνίες σταθμούς για τις μεταρρυθμίσεις που εφαρμόστηκαν στο αρχικό σχέδιο της Βαυαρικής βασιλικής αυλής:

- Το 1929 ο Βενιζέλος καθορίζει εξαετή τη φοίτηση της στοιχειώδους εκπαίδευσης στο Δημοτικό, όπως μετονομάστηκε στο πέρασμα των χρόνων και κατεβάζει το όριο του αριθμού των μαθητών για την ίδρυση μονοθέσιου σχολείου σε 15. Η παραπάνω απόφαση είναι μονόδρομος: 3500 συνοικισμοί απογράφονται με λιγότερο από 15 παιδιά σε σχολική ηλικία και στατιστική της UNESCO μαρτυρά ποσοστό αναλφαβητισμού πάνω από το 50%. Η ελληνική πραγματικότητα όμως είναι σκληρή: στην στατιστική του 1936, λίγο πριν τον πόλεμο, 200.000 παιδιά γράφονται στην πρώτη τάξη του Δημοτικού. Αποφοιτούν όμως μόλις πάνω από το ένα τρίτο δηλαδή περίπου 75.000 (Βερέμης Θ. – Γουλίμης Γ., 1989).

- Ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος είναι ισοπεδωτικός, η χώρα μας βγαίνει μετά από τετραετή δοκιμασία, κάτω από την μπότα του φασισμού, εξοντωμένη. Έχει τις μεγαλύτερες απώλειες σε ανθρώπινο δυναμικό αναλογικά πάντα από όσες άλλες συμμετείχαν στις ένοπλες συγκρούσεις εναντίον του 3^{ου} Ράιχ. Οι απώλειες δε σε υλικοτεχνικά μέσα, τόσο στα αστικά κέντρα όσο και στην ύπαιθρο, φτάνουν σε ποσά τραγικά: πάνω από το 50% των 145 νέων διδακτηρίων αλλά και των άλλων 1375 που αποπερατώθηκαν με το δάνειο του 1930 από τη σουηδική κυβέρνηση επί υπουργίας Γεωργίου Παπανδρέου, γίνονται συντρίμια και τα 1476 εκατομμύρια προπολεμικών δραχμών που είχαν επενδυθεί φαντάζουν λίγα για τις ανάγκες που δημιουργούνται στο κατώφλι μιας νέας εποχής.

- Ο εμφύλιος ολοκληρώνει το καταστροφικό έργο του πολέμου και εθνικός σπαραγμός θα μέλλει για πάντα να διχάζει και τους πιο μορφωμένους στην επικράτεια. Το 1951, ένας στους τέσσερις Έλληνες είναι πλήρως αναλφάβητος και πάνω από τους μισούς έχουν αποφοιτήσει μόλις από το Δημοτικό σχολείο. Οι ανάγκες για εκπαιδευτικούς είναι τεράστιες: 4000 εκπαιδευτικοί για 150.000 μαθητές που εγγράφονται κατά μέσο όρο τη χρονιά στο γυμνάσιο στην μεταπολεμική Ελλάδα.

- Έτσι φτάνουμε στον διαχωρισμό του εξατάξιου γυμνασίου σε δυο τριετείς κύκλους σπουδών: το τριετές Γυμνάσιο και το τριετές φιλολογοϊστορικό και φυσικομαθηματικό Λύκειο με πρωτοβουλία και νόμο του Γεωργίου Παπανδρέου το 1951.

- Το 1952 η Ελλάδα εντάσσεται στο Συμβούλιο της Ευρώπης και στο NATO και για να καταλάβει τη θέση που κατείχε η παιδεία στο αξιακό σύστημα των πολιτών της εποχής, αρκείται στο εξής: δαπάνες για το Υπουργείο Παιδείας 1,8%, δαπάνες για την

άμυνα και το στρατό 53%. Η περίοδος 1960 – 1980 κρύβει στους κόλπους της την μεγαλύτερη μεταρρύθμιση με πρωτοποριακό για την εποχή στόχο που έλαβε χώρα στα ελληνικά γράμματα. Από το 1964 εφαρμόζεται ο όρος «Δωρεάν Παιδεία» σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες και προς όλες τις κοινωνικές τάξεις και το δικαίωμα για πρώτη φορά θεωρείται συνταγματικό μιας και αναφέρεται στα πρώτα άρθρα που απορρέουν από την συνταγματική αναθεώρηση της Βουλής του 1964. Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση της ίδιας χρονιάς, γνωστή και ως μεταρρύθμιση Παπανδρέου – Παπανούτσου, καταφέρνει να έχει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για την εκπαίδευση. Βασικές αλλαγές που προωθήθηκαν:

- υποχρεωτική εκπαίδευση έξι χρόνων
- κατάργηση οποιουδήποτε οικονομικού κόστους στον τομέα των σπουδών για όλες τις κοινωνικές τάξεις
- διαίρεση της μέσης εκπαίδευσης σε ξεχωριστούς κύκλους
- αποκλειστική χρήση της δημοτικής γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και χρήση καθαρεύουσας στις άλλες βαθμίδες
- καθιέρωση ακαδημαϊκού απολυτηρίου και αλλαγή εισαγωγής υποψηφίων στα πανεπιστήμια
- αλλαγή στο πρόγραμμα σπουδών και εισαγωγής μαθημάτων όπως η Κοινωνιολογία και τα Στοιχεία Οικονομικών Επιστημών
- ενίσχυση μαθηματικών και φυσικών
- μέριμνα για σίτιση και μεταφορά μαθητών
- ίδρυση Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
- επέκταση της εκπαίδευσης των δασκάλων στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες

Για πρώτη φορά το εκπαιδευτικό σύστημα αλλάζει και προσαρμόζεται στα δεδομένα του «δυτικού κόσμου» (Μουζάκης Σ., 2005).

- Η επταετία αναιρεί τη μεταρρύθμιση του 1964 και η επαναφορά στην κανονικότητα αργεί.
- Τον Ιούλιο του 1974 το σύστημα ανατρέπεται ξανά.
- Το 1975 συνταγματικά νομιμοποιείται ξανά η χρήση της δημοτικής γλώσσας. Η εκκλησία εισέρχεται ενεργά, καθιστώντας απαραίτητη την πρωινή προσευχή, τον συστηματικό εκκλησιασμό και την ανάρτηση ιερών εικόνων στις αίθουσες διδασκαλίας.

Χρονιά ορόσημο, αφού συνταγματικά απαγορεύεται στην ελληνική επικράτεια η ίδρυση ιδιωτικών Α.Ε.Ι.

Οι άλλες μεταρρυθμίσεις στην ελληνική εκπαίδευση μετά το 1980 βασίζονται στο πλαίσιο που ισχύει και σήμερα: Πρωτοβάθμια εκπαίδευση έξι χρόνων, τριετής κύκλος Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης υποχρεωτικού χαρακτήρα και δεύτερος τριετής κύκλος Τεχνικής ή Γενικής παιδείας, σκοπό έχουν την «διάπλαση χρηστών πολιτών εν τω πλαισίου του ελληνοχριστιανικού πολιτισμού» (άρθρο 1, ελληνικό σύνταγμα 1951), σκαλοπάτι και προθάλαμος για την Τριτοβάθμια εκπαίδευση (Σύνταγμα της Ελλάδος 1927, 1975, 1986, 2001)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Η συζήτηση για την ποιότητα στην εκπαίδευση έχει αρχίσει σε διεθνής οργανισμούς (Ο.Ο.Α.Σ.Α., Διεθνής Τράπεζα, Unesco) αλλά και σε μεμονωμένα κράτη (π.χ. Η.Π.Α, Μ. Βρετανία, Γαλλία) πολύ νωρίτερα από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ήδη από τη δεκαετία του '70. Τα ερωτήματα, τι είναι καλό σχολείο και καλή εκπαίδευση, γενικά αντικατοπτρίζουν τους πρώτους προβληματισμούς σχετικά με την εκπαίδευση. Όπως επισημαίνει ο Neave, μελετητής της σύγχρονης ευρωπαϊκής εκπαίδευσης, «η εκπαίδευση καθίσταται λιγότερο τομέας της

κοινωνικής πολιτικής και περισσότερο της οικονομικής πολιτικής». «Η παιδεία παρουσιάζεται ως το εγχείρημα του μέλλοντος και οι νέοι στόχοι της (παραγωγή δεξιοτήτων, κατάρτιση, αναβάθμιση σπουδών, ποιότητα, ανταγωνιστικότητα και λογοδοσία) δανείζονται την ορολογία από τη σφαίρα του χώρου της οικονομίας» (Ιωάννης Α. Δαγκλής, 2008). Η ελληνική εκπαίδευση, όπως και άλλοι τομείς της δημόσιας σφαίρας, είναι ενσωματωμένη σε μία διοικητική πυραμιδωτή δομή. Τα σχολεία είναι μονάδες ενός ευρύτερου συστήματος. Οι σχολικές μονάδες έχουν διάσπαρτες και διάχυτες αρμοδιότητες και χρηματοδοτήσεις, περιορισμένη αυτονομία καθώς πολλές αποφάσεις και εντολές υπαγορεύονται απ' έξω. Ο εξαιρετικά λεπτομερής και τεχνικός χαρακτήρας της ελληνικής νομοθεσίας, μαζί με τις συχνές νομοθετικές αλλαγές, οδήγησε σε ένα εξαιρετικά σύνθετο τρόπο διακυβέρνησης και χρηματοδότησης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (Εκθεση ΟΟΣΑ).

Το βασικό χαρακτηριστικό των επιτυχημένων εκπαιδευτικών συστημάτων είναι ο βαθμός αυτονομίας και αποκέντρωσης της διοίκησης σε επίπεδο τοπικής σχολικής μονάδας. Βέβαια, όπως επισημαίνουν οι Hanushek & Woessmann (2012), η επίδραση τέτοιου τύπου δομών στο εκπαιδευτικό αποτέλεσμα φαίνεται να είναι πιο ισχυρή σε χώρες με υψηλούς ρυθμούς οικονομικής μεγέθυνσης. Εδώ, φαίνεται ότι η αυτονομία και η αποκέντρωση σε επίπεδο τοπικής σχολικής μονάδας έχει ιδιαίτερα μεγάλη επίδραση στο μαθησιακό αποτέλεσμα. Αντίθετα, η υιοθέτηση θεσμών αυτονομίας και αποκεντρωμένης διοίκησης σε χώρες με χαμηλά επίπεδα οικονομικής ανάπτυξης και εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων συνοδεύεται από αρνητικές επιπτώσεις στις μαθησιακές επιδόσεις (Γιαννακόπουλος κ.α., 2015).

Κατά κανόνα, οι κυβερνήσεις διαδραματίζουν σημαίνοντα ρόλο στην εκπαίδευση. Οι εκπαιδευτικές δαπάνες αποτελούν συνήθως μία ιδιαίτερα υπολογίσιμη και σημαντική κατηγορία δαπανών στον κρατικό προϋπολογισμό ενώ αυξημένη είναι και η βαρύτητα των δημόσιων επενδύσεων στην εκπαίδευση (UNESCO, 2010). «Το επίπεδο της χρηματοδότησης όσο και η ποιότητα της δημόσιας εκπαίδευσης προκύπτουν από την αλληλεπίδραση των δυνάμεων της αγοράς και των πολιτικών αποφάσεων που αφορούν την εκπαίδευση.» (Γιαννακόπουλος κ.α., 2015).

«Κατά κανόνα, στην περίπτωση της δημόσιας εκπαίδευσης, η κυβέρνηση συλλέγει φορολογικά έσοδα με τα οποία χρηματοδοτεί την παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης στο σύνολο των παιδιών σχολικής ηλικίας, σε μηδενική ή σχεδόν μηδενική τιμή. Το κάθε νοικοκυριό έχει τη δυνατότητα είτε να χρησιμοποιήσει τις υπηρεσίες εκπαίδευσης που προσφέρονται από το κράτος είτε να επιλέξει εναλλακτικά τις υπηρεσίες που προσφέρονται από τον ιδιωτικό τομέα καταβάλλοντας δίδακτρα. Το ερώτημα που αναζητεί απάντηση είναι:

ποιο είναι το βέλτιστο επίπεδο της δημόσιας χρηματοδότησης που η πλειοψηφία της κοινωνίας θα επιθυμούσε, με παρούσα τη δυνατότητα επιλογής εκπαίδευσης από τον ιδιωτικό τομέα» (Γιαννακόπουλος κ.α., (2015).

Η έκτατη σύνοδος του Ευρωπαϊκού συμβουλίου της Λισαβόνας σηματοδοτεί τη φάση κατά την οποία η Ευρωπαϊκή Ένωση θέτει ως στόχο «να γίνει η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή». Η ποιότητα στην εκπαίδευση αποτελεί τον καταλύτη για την ανάπτυξη μιας συνολικότερης εκπαιδευτικής πολιτικής, αλλά ταυτόχρονα εκλαμβάνεται ως υποτομέας της ευρωπαϊκής οικονομικής πολιτικής. Η «Ανοικτή Μέθοδος Συντονισμού» που υιοθετήθηκε για τη διασφάλιση της όσο δυνατό μεγαλύτερης σύγκλισης των κρατών - μελών με στόχους της Λισαβόνας προβλέπει τα εξής:

- Καθορισμό κατευθυντηρίων γραμμών, συνδυασμένων με συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα για τη βραχυπρόθεσμη, μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη επίτευξη των στόχων που τίθενται.
- Προσαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών στις εθνικές και περιφερειακές πολιτικές, με τον προσδιορισμό των ειδικών στόχων και τη θέσπιση μέτρων που λαμβάνουν υπόψη εθνικές και περιφερειακές ιδιότητες.
- Καθορισμός διαρκώς βελτιούμενων ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών, καθώς και σημείων αναφοράς προσαρμοσμένων στις ανάγκες των κρατών-μελών, ως μέσο σύγκρισης των βέλτιστων πρακτικών.
- Περιοδική παρακολούθηση, αξιολόγηση και επανεξέταση από ομότιμους, με τη μορφή αλληλοδιδακτικών διαδικασιών.

Στη συνέχεια της Συνόδου της Λισαβόνας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2000) υποβάλλει έκθεση η οποία παρουσιάζει 16 δείκτες ποιότητας της εκπαίδευσης, οι οποίοι αντιστοιχούν σε τέσσερεις γενικότερες κατηγορίες

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

ΔΕΙΚΤΕΣ

ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Μαθηματικά 2. Αναγνωστικές ικανότητες 3. Θετικές Επιστήμες 4. Τεχνολογίες των Πληροφοριών και των Επικοινωνιών 5. Ξένες Γλώσσες 6. Ικανότητα του μανθάνειν 7. Αγωγή του Πολίτη
ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΣΗ:	<ol style="list-style-type: none"> 8. Εγκατάλειψη του Σχολείου 9. Ολοκλήρωση του Β κύκλου της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης 10. Συμμετοχή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	<ol style="list-style-type: none"> 11. Αξιολόγηση και Οργάνωση της Σχολικής Εκπαίδευσης 12. Συμμετοχή των Γονέων
ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΔΟΜΕΣ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Εκπαίδευση και Κατάρτιση των Εκπαιδευτικών 2. Συμμετοχή στην Προσχολική Εκπαίδευση 3. Αριθμός μαθητών ανά Η/Υ 4. Εκπαιδευτική δαπάνη ανά μαθητή

(European Council, 2000, Presidency Conclusions, Lisbon)

Στη χώρα μας, δυστυχώς, δεν υφίσταται οργανωμένο σύστημα αξιολόγησης όχι μόνο για τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στην οποία αναφέρεται η παρούσα εργασία, αλλά και για το μεγαλύτερο ποσοστό του συνόλου του κρατικού μηχανισμού. Αντικειμενικά και μέσα από το πρίσμα της αλήθειας, εύκολα συμπεραίνει κανείς πως ποτέ δεν υπήρξε ισχυρή πολιτική βούληση η δημιουργία ενός τέτοιου μηχανισμού που σκοπό διαχρονικά θα είχε να βρίσκει και να διορθώσει τις παθογένειες των κρατικών μηχανισμών.

Το 2013 με το νόμο 4142 και ειδικότερα ΦΕΚ 83, τ. Α από 9-3-2013, συστήνεται η Αρχή Διασφάλισης Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Αρχή διοικητικά αυτόνομη με μόνη την εποπτεία του Υπουργού Παιδείας για τη νομιμότητα των πράξεων της. Σκοπός της είναι η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος και η διασφάλιση υψηλής ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση καθώς και η στήριξη του Υπουργείου σε ζητήματα βελτίωσης της εθνικής στρατηγικής της εκπαίδευσης.

Η Αρχή αυτή από την πρώτη ημέρα σύστασης και λειτουργίας της ξεκινά το ρόλο της και εφαρμόζει σύστημα αυτοαξιολόγησης κατά τη σχολική χρονιά 2012 - 2013 για μεγάλο αριθμό σχολικών μονάδων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της χώρας. Η εκπαιδευτική κοινότητα τραντάζεται δυνατά. Πρώτη φορά, επίσημα, κάποιος της ζητά να εντοπίσει τις αδυναμίες της, τα ελαττώματά της, τις άστοχες πρακτικές της και με κέντρο την ίδια, μακριά από πολιτικές σκοπιμότητες, να προχωρήσει σε διορθωτικές κινήσεις που σαν σκοπό έχουν την παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών εκπαίδευσης στην δωρεάν και δημόσια παιδεία. «Αν και για τις αυτοαξιολογικές διαδικασίες», έχει διεθνώς διατυπωθεί, ότι «επηρεάζονται από τις, συνειδητές ή μη, μεροληπτικές τάσεις των υποκειμένων, όπως είναι η εξιδανίκευση της υφιστάμενης κατάστασης, η αξιολόγηση με υπερβολική επιείκεια ή αυστηρότητα, οι διαπροσωπικές επιρροές, οι προσωπικές προκαταλήψεις, η επίδραση του ευρύτερου περιβάλλοντος» (Σολομών 1998-1999, Αποστολόπουλος 2017, Ο'Braien, Ne Namara και Ο'Hara 2015, και Denon & Verhoenen 2003), ωστόσο αποτελούν μια πρώτη βάση για την κατάσταση της παιδείας στον ελληνικό χώρο και σημείο έναρξης για δημιουργία νέας έρευνας με σκοπό την ασφαλή διεξαγωγή συμπερασμάτων.

«Το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας δεν διαθέτει ένα συνεκτικό σύστημα καταγραφής και αποτίμησης των διαφόρων όψεων της εκπαιδευτικής λειτουργίας τόσο σε επίπεδο σχολικής μονάδας όσο και γενικότερα. Για την υποχρεωτική εκπαίδευση, τα μόνα διαθέσιμα στοιχεία προέρχονται από τη συστηματική συμμετοχή της χώρας μας στο πρόγραμμα PISA του Ο.Ο.Σ.Α. και αφορούν δεκαπεντάχρονους μαθητές, δηλαδή αυτούς που μόλις έχουν τελειώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση.

Σύμφωνα με τα ευρήματα PISA, κατατασσόμαστε διαχρονικά σε όλα τα είδη του εγγραματισμού (κατανόηση κειμένου, μαθηματικά και φυσικές επιστήμες) κάτω από το μέσο όρο των επιδόσεων των χωρών που συμμετέχουν. Η Ελλάδα διαθέτει ένα αφοσιωμένο σώμα εκπαιδευτικών με μέτριες επιδόσεις. Υπάρχει ανάγκη για ένα περιβάλλον εντός του οποίου μπορεί να βελτιώνεται το σχολείο.

Επίσης, το εκπαιδευτικό μας σύστημα, υστερεί έναντι πολλών χωρών του Ο.Ο.Σ.Α. με όμοια ή χαμηλότερα επίπεδα δαπανών ανά μαθητή, καθώς και χωρών με όμοια και χαμηλότερα επίπεδα ανάπτυξης.

Με άλλα λόγια, το εκπαιδευτικό μας σύστημα, φαίνεται να αστοχεί για σημαντικές ομάδες πληθυσμού στην επιδίωξη να διαμορφώσει μελλοντικούς πολίτες με κριτική σκέψη και ικανούς να κατανοούν διάφορα ζητήματα ώστε να συμμετέχουν στη δημοκρατική λήψη αποφάσεων.

Προκύπτουν επίσης προβλήματα ισότητας εκπαιδευτικών ευκαιριών και αδυναμία αξιοποίησης αυτών όπως από την αρχή έχουν παρουσιαστεί από την κεντρική διοίκηση» (Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε.,2016).

Το παραπάνω απόσπασμα αποτελεί την πρώτη επίσημη, από δημόσια αρχή, παραδοχή ύπαρξης προβλήματος. Δεν υπάρχει άλλη αναφορά που να ορίζει το πρόβλημα της εκπαίδευσης και να περιγράφει την ανάγκη για αλλαγή καταστάσεων.

Ως τώρα γίνονται μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση του συστήματος, χωρίς όμως εμφανώς να εντοπίζεται και να περιγράφεται το πρόβλημα. Είναι η πρώτη οργανωμένη βιβλιογραφική αναφορά. Ό,τι άλλες αναφορές έχουν γίνει εστιάζουν σε εξειδικευμένες οπτικές γωνίες, διαφορετικές κάθε φορά, προσπαθώντας να αναδείξουν τμηματοποιημένες πτυχές του προβλήματος.

Με βάση αυτή την έκθεση αναφοράς, είναι απαραίτητο να εξεταστούν και άλλα υποζητήματα όπως η θέση των εκπαιδευτικών, η γνωστική τους επάρκεια, η οργανωτική δομή του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, η μισθολογική θέση των εκπαιδευτικών.

«Το αποτέλεσμα ήταν να ξεκινήσει μια προσπάθεια μέσα από άρθρα, μελέτες, διατριβές και διδακτορικές εργασίες να μελετηθεί από όλες τις οπτικές γωνίες το πρόβλημα με γνώμονα τη συστηματική καταγραφή των απόψεων των φορέων του εκπαιδευτικού συστήματος και συγκεκριμένα των διευθυντών των σχολικών μονάδων, των εκπαιδευτικών, των μαθητών και των γονιών τους» (Bernard Charlot, μετάφραση Ελένη Μποναφάτου, Νώντας Παπαγεωργίου).

Η ετήσια έκθεση της Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε. για την χρονιά του 2018 στηρίχθηκε ακριβώς στα αποτελέσματα της πρώτης αυτοαξιολογικής προσπάθειας που πραγματοποιήθηκε από τις σχολικές μονάδες της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης κατά τα έτη 2012 - 2013 και 2013 – 2014.

Τα αποτελέσματα αυτά αποτελούν έναν χάρτη που, με σαφήνεια, περιγράφει μέσα από την οπτική γωνία της εκπαιδευτικής κοινότητας, ποιοι είναι οι σημαντικότεροι παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν την μαθησιακή διαδικασία και που με σύντομες αναφορές θα παρουσιαστούν παρακάτω:

- i. υλικοτεχνική υποδομή, κτιριακές εγκαταστάσεις και εποπτικά μέσα
- ii. επάρκεια ή μη οικονομικών πόρων για την καθημερινότητα των σχολικών μονάδων
- iii. στελέχωση σχολικών μονάδων
- iv. οργάνωση και συντονισμός σχολικής ζωής

- v. σχέση σχολείου ως οργανισμού με τους γονείς και ευρύτερα με την μικροκοινωνία και τους φορείς στην οποία ανήκουν
- vi. ανάπτυξη και εφαρμογή διδακτικών και παιδαγωγικών, πρακτικών και μεθόδων
- vii. δημιουργία σχολικού κλίματος
- viii. προγράμματα παρέμβασης και δράσεις βελτίωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας έκτακτου παροδικού χαρακτήρα
- ix. εκπαιδευτικά προγράμματα, ύλη, χρονοδιαγράμματα και στόχοι
- x. καινοτόμες ιδέες και πρακτικές

Στους παραπάνω λόγους απαραίτητα προστίθενται οι μόνιμες διεκδικήσεις του συνδικαλιστικού κινήματος των εκπαιδευτικών για:

- βελτίωση της μισθολογικής θέσης από τον πρώτο κιόλας χρόνο της εκπαιδευτικής υπηρεσίας
- μείωση ορίων διδακτικής θητείας για τη συνταξιοδότηση
- προσλήψεις προσωπικού για την πλήρωση των κενών θέσεων μόνιμου εργασιακού χαρακτήρα
- αύξηση μέσου όρου δαπάνης του εθνικού προϋπολογισμού για την παιδεία
- αναμόρφωση της διοικητικής δομής της ηγεσίας και των οργανογραμμάτων στην εκπαίδευση

«Η δημιουργία ανάλογου σχολικού κλίματος που να ευνοεί και να προάγει την μαθησιακή διαδικασία και η διδακτική επάρκεια των διορισμένων εκπαιδευτικών είναι οι δυο σημαντικοί επίσης λόγοι αλλά ταυτόχρονα και διαφορετικοί που εκφράζονται από την πλευρά των πελατών του εκπαιδευτικού συστήματος» (Μόρφη Αθηνά, Αλεξανδρούπολη 2017).

Κατ' ουσίαν δηλαδή «η κοινωνία αναζητά ένα ιδεατό περιβάλλον όπου οι αρμονικές σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών, διοίκησης και μαθητών έχει ως αποτέλεσμα, με τη βοήθεια πάντα και των σύγχρονων εποπτικών μέσων και στηριζόμενη σε ένα πρόγραμμα σπουδών σχεδιασμένο από την κεντρική εκπαιδευτική διοίκηση, προσαρμοσμένο στις ανάγκες της σύγχρονης αγοράς, να παραχθεί το μέγιστο δυνατό αποτέλεσμα» (Bernard Charlot, μετάφραση Ελένη Μποναφάτσου, Νώντας Παπαγεωργίου)

Το ψήφισμα του Συμβουλίου της Ε.Ε. της στρατηγικής της Λισαβόνας το 2007, υπογράμμισε «τη συμβολή της εκπαίδευσης και της κατάρτισης ως βασικές κινητήριες

δυνάμεις όχι μόνο στην προώθηση της απασχόλησης της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας αλλά και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ιδιότητας του ενεργού πολίτη, και της προσωπικής εκπλήρωσης».

Τα παραπάνω, καθώς η οικονομική κρίση μαστίζει τη Γηραιά Ήπειρο από το 2008, κάνουν ακόμα μεγαλύτερη την ανάγκη να γίνουν με το μικρότερο δυνατό κόστος.

Μέσα από αυτή τη λογική, «εξετάστηκαν θέματα όπως η θέση των καθηγητών στο σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα σε σχέση με τον τύπο διεύθυνσης της εκάστοτε σχολικής μονάδας, η εκπαιδευτική επάρκεια του συνολικότερου προσωπικού εκπαίδευσης που διδάσκει στο δημόσιο σχολείο, η οργανωτική δομή του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, η μισθολογική θέση των εκπαιδευτικών σε σχέση με τον ευρύτερο κρατικό μηχανισμό» (Μόρφη Θ. Αθηνά, Αλεξανδρούπολη, 2017).

«Οι λόγοι που το σχολείο χάνει ολοένα και περισσότερες θέσεις στο αξιακό σύστημα των μαθητών, αποτέλεσαν ένα ακόμα θέμα βιβλιογραφικής επισκόπησης» (Carol Fitzpatrick, John Sharry, 2006).

«Μέσα στο κλίμα της διαρκούς ροής κι ανακατάταξης της γνώσης, της αλλαγής στα οικονομικά μεγέθη, στους κοινωνικούς συσχετισμούς και στις αξίες, ο ρόλος του σύγχρονου εκπαιδευτικού, ανεξάρτητα από βαθμίδα και ειδικότητα, είναι a priori πολυεδρικός και έχει ξεφύγει από τα παραδοσιακά πρότυπα του αποκλειστικού κατόχου και μεταλαμπαδευτή της γνώσης» (Παπάς, 1995).

«Οι κοινωνικές συνθήκες μεταβάλλουν τη σχολική πραγματικότητα και επομένως και το ρόλο του εκπαιδευτικού» (Ντούσκας, 2005).

Οι κοινωνικό-πολιτισμικές αλλαγές, η εξέλιξη της τεχνολογίας και η ταχύτητα διακίνησης των πληροφοριών αντανakλώνται και στο ρόλο του εκπαιδευτικού. Η συνεχής αύξηση της γνώσης, διαμορφώνει μια άλλη αντίληψη για το ρόλο αλλά και το έργο του εκπαιδευτικού, δίνοντας έμφαση και στην κοινωνική διάσταση του ρόλου του. Οι διάφορες θεωρητικές προσεγγίσεις της Παιδαγωγικής, θέλουν τον εκπαιδευτικό μια σφαιρική προσωπικότητα, που θα διακρίνεται από παιδαγωγικές ικανότητες και θα αγαπά τους μαθητές του και παράλληλα, ως κάτοχος της σοφίας και της γνώσης, πρέπει να προσφέρει στους μαθητές την ίδια τη γνώση και τις διαχρονικές αξίες αν και «στο παραδοσιακό σχολείο ο εκπαιδευτικός είχε το ρόλο του μεταδότη, του μεταλαμπαδευτή της γνώσης και των αξιών, του σμιλευτή και πυρπολητή ψυχών, του δαδούχου, του παντογνώστη, του πάνσοφου και της κινητής εγκυκλοπαίδειας» (Παπάς 1997).

«Η κατάρρευση της παραδοσιακής αυθεντίας δημιουργεί μια νέα σχέση μεταξύ εκπαιδευτικού και εκπαιδευομένου και το έργο του ως διαμεσολαβητή της γνώσης. Ο

εκπαιδευτικός μέσα στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον μάθησης καλείται να συνδυάσει παλαιά και νέα πρότυπα, παραδοσιακούς και σύγχρονους ρόλους και να αναπτύξει ειδικές δεξιότητες ώστε να ανταποκριθεί στις νέες προκλήσεις». «Εκείνο που η σύγχρονη κοινωνία απαιτεί επιπλέον από τον εκπαιδευτικό είναι να είναι «ανανεωτής», να έχει δηλαδή συνεχή ενημέρωση στις νέες εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα τόσο σε ψυχολογικό, παιδαγωγικό, κοινωνικό-πολιτισμικό επίπεδο, όσο και σε τεχνολογικό και κυρίως να διαθέτει ευστροφία, ευελιξία και ικανότητα προσαρμογής σε νέους ρόλους. Σε ένα τέτοιο σύγχρονο εκπαιδευτικό πλαίσιο, ο εκπαιδευτικός οφείλει να συνδυάζει ποικιλία ιδιοτήτων, όπως παιδαγωγός, καθοδηγητής, οργανωτής, εμπνευστής, ερευνητής, φίλος, μεταρρυθμιστής» (Γκούβρα, Κυρίδης, Μαυρικάκη, 2001).

«Σε αυτούς τους ρόλους προστίθεται και εκείνος του δημόσιου υπάλληλου, τον οποίο αποκτά με το διορισμό του» (Παλαιοπάνου Π.1996).

«Πιο αναλυτικά, ο σύγχρονος ρόλος του εκπαιδευτικού δεν περιορίζεται στην απλή μετάδοση της γνώσης αλλά, με αφετηρία τα συγκεκριμένα προβλήματα των μαθητών, αποκτά ρόλο συμβουλευτικό, συνεργατικό, παρωθητικό στην κοινωνικογνωστική περιπέτεια των μαθητών» (Παπάς, 1997, Κοσσυβάκη, 1997).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Το ερευνητικό ερώτημα που προκύπτει για την παρούσα εργασία είναι ποιοι είναι οι λόγοι για την συνεχή υποβάθμιση του Δημόσιου σχολείου και των υπηρεσιών που προσφέρει στο αξιακό σύστημα της κοινωνίας.

Η εργασία θέτει σαν στόχους:

- i. Μέσα από τη μελέτη και έρευνα να αποτυπώσει τους λόγους αποτυχίας και απαξίωσης του εκπαιδευτικού συστήματος
- ii. Να αναδείξει το πεδίο σύγκλισης και απόκλισης όλων των ατόμων που συμμετέχουν στην διαδικασία της μάθησης σε όποια πλευρά κι αν ανήκουν. Αποσκοπεί να ομαδοποιήσει, κωδικοποιήσει και προβάλει τις θέσεις όλων των άμεσα εμπλεκόμενων στην μαθησιακή διαδικασία (πλην αυτών που αποτελούν το υποκείμενο της εκπαίδευσης, δηλαδή των μαθητών)
 - των γονέων των μαθητών που απολαμβάνουν το ευεργέτημα της «Δωρεάν και Δημόσιας παιδείας» και με τον τρόπο τους συμμετέχουν στην μαθησιακή πραγμάτωση,
 - των εκπαιδευτικών που αποτελούν και την αιχμή του δόρατος του συστήματος εκπαίδευσης της χώρας μας
 - της διοικητικής ηγεσίας στα χαμηλότερα επίπεδα του συστήματος η οποία έχει την ευθύνη της δημιουργίας σχολικού κλίματος που να ευνοεί το διδακτικό έργοώστε να οδηγηθούμε στην κατανόηση των αιτιών που οδηγούν στην καθημερινή πτώση του δημόσιου σχολείου.
- iii. Να προτείνει εμπειριστατωμένα πλήρεις προτάσεις που θα οδηγήσουν το όχημα της μάθησης στο δρόμο της επιτυχίας. Να καθορίσει μέσα από επισημάνσεις και σκέψεις, ρεαλιστικές οδούς που θα οδηγήσουν σε συζητήσεις ανοιχτής τραπέζης, όλων των φορέων που συμμετέχουν στην εκπαιδευτική κοινότητα με σκοπό τη χάραξη μακροπρόθεσμης, κοινής πολιτικής για την παιδεία, με μετρήσιμους στόχους και αποτελέσματα σε ένα απόλυτα τεχνοκρατικό σύστημα.

Αυτό το πρώτο υλικό που θα έρθει από τη βάση του εκπαιδευτικού συστήματος θα περιγράψει την καθημερινότητα στον ελληνικό σχολείο και θα αποτελέσει ανατροφοδότηση

για τις υψηλότερες κλίμακες ηγεσίας στην παιδεία με σκοπό πάντα τη βελτίωση του όλου συστήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5. α. ΕΠΙΛΟΓΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για τη διεξαγωγή της παρούσας έρευνας χαρακτηρίζεται ως «τριγωνοποίηση» και προσδιορίζεται από τη χρήση παραπάνω από μίας μεθόδου συλλογής στοιχείων με σκοπό την μελέτη ενός κοινωνικού προβλήματος (Cohen, L. & Manion M., 1997)

- i. Ποσοτική έρευνα: Δημιουργήθηκαν δύο ερωτηματολόγια για τις ανάγκες της έρευνας. Το ένα απευθύνθηκε σε εκπαιδευτικούς της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Ανατολικής Θεσσαλονίκης. Περιλάμβανε ερωτήσεις κλειστού τύπου για να βγουν μετρήσιμα συμπεράσματα και να κωδικοποιηθούν σε software, αλλά και ερωτήσεις ανοικτού τύπου για να μπορεί να δοθεί στον κάθε εκπαιδευτικό η ευκαιρία να αποδώσει την προσωπική άποψή του
Το δεύτερο ερωτηματολόγιο απευθύνθηκε σε γονείς μαθητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, επίσης από την Ανατολική Θεσσαλονίκη. Περιείχε ερωτήσεις μόνο κλειστού τύπου.
- ii. Ποιοτική έρευνα: Οκτώ Διευθυντές σχολικών μονάδων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ανατολικής Θεσσαλονίκης ρωτήθηκαν με βάση τα αποτελέσματα των προαναφερθέντων ερωτηματολογίων. Οι απαντήσεις τους καταγράφηκαν και ομαδοποιήθηκαν ως προς το περιεχόμενό τους αν ήταν συγκλίνουσες ή καταγράφηκαν οι πιο ενδιαφέρουσες ή διαφοροποιημένες, αν ήταν αποκλίνουσες. Οι τέσσερις από αυτούς εργάζονται σε γυμνάσια, οι τρεις σε λύκεια και ο ένας σε ΕΠΑΛ.

5. β. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

- Τον Σεπτέμβριο του 2018 επιλέχθηκε το θέμα. Η επιλογή δεν ήταν τυχαία, η δημόσια παιδεία και ο ρόλος της στην σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα αποτελεί ζήτημα πρωτεύουσας προτεραιότητας αφού καθημερινά ένα πολύ μεγάλο κομμάτι του πληθυσμού βιώνει και αφουγκράζεται τα προβλήματα της
- Στη συνέχεια ξεκίνησε η βιβλιογραφική επισκόπηση, η οποία όμως στη χώρα μας ήταν σχετικά φτωχή και μονοδιάστατη έως και το 2013 οπότε ιδρύθηκε με νόμο του κράτους 4142 του 2013 (ΦΕΚ 83, τ. Α', 09-04-2013) η «Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε.)», ("Authority for Quality Assurance in Primary and Secondary Education"), η οποία για πρώτη φορά

αναγνωρίζει το πρόβλημα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στη χώρα μας, μέσα από τις ετήσιες εκθέσεις πεπραγμένων για τα σχολικά έτη 2014-2015 και 2015-2016

- Τον Νοέμβριο του 2018, ύστερα από μελέτη, εκπονήθηκε ερευνητικό ερώτημα, και τέθηκαν στόχοι και ερωτήματα που έπρεπε να διερευνηθούν
- Στο τέλος του Νοεμβρίου του 2018, δημιουργήθηκαν ερωτηματολόγια και διανεμήθηκαν στα υποκείμενα της έρευνας. Μετά την συλλογή τους, έγινε η στατιστική ανάλυσή τους και εξήχθησαν τα συμπεράσματα της ποσοτικής έρευνας.
- Γνωρίζοντας τα αποτελέσματα της ποσοτικής έρευνας, πραγματοποιήθηκαν οι συνεντεύξεις των Διευθυντών στις σχολικές μονάδες τους. Οι ερωτήσεις, όπως προαναφέρθηκε, προήρθαν από τα ερωτηματολόγια, όμως κατά τη διάρκεια της συνέντευξης προέκυπταν και καινούριες και έδιναν απαντήσεις με μεγαλύτερη εμβάθυνση στα θέματα που τίθονταν ή προέκυπταν. Οι απαντήσεις τους καταγράφηκαν και εξήχθησαν αποτελέσματα
- Τα αποτελέσματα της ποσοτικής και της ποιοτικής έρευνας, μελετήθηκαν και κατατέθηκαν από κοινού
- Στην τελική φάση έγινε και η κατάθεση των ανάλογων προτάσεων

5. γ. ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΙ ΠΟΡΟΙ

Επειδή η επικοινωνία με τις σχολικές μονάδες, με τους εκπαιδευτικούς, αλλά και με τους γονείς των μαθητών, έγινε μέσω διαδικτύου, αυτό δεν είχε κόστος. Η συλλογή των e-mail των γονέων έγινε, αφού πρώτα στάλθηκε ενημερωτικό ηλεκτρονικό μήνυμα από το διευθυντή του κάθε σχολείου και κατόπιν συγκατάθεσής τους, έγινε η χρήση του ηλεκτρονικού τους ταχυδρομείου.

Η εφαρμογή IMB SPSS Statistic, χρησιμοποιήθηκε στα πλαίσια της δωρεάν χρήσης για 30 ημέρες, ενώ λοιπές πληροφορίες και στοιχεία χρησιμοποιήθηκαν από την Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε στα πλαίσια συνεργασίας ανεξάρτητων κρατικών αρχών με τις αρχές δημόσιας εκπαίδευσης, όπως άλλωστε αυτό προβλέπεται και από τον ιδρυτικό της νόμο Ν.4142/2013.

Β΄ ΜΕΡΟΣ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

ΤΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ

Για την παρούσα διπλωματική εργασία χρησιμοποιήθηκαν δύο ερευνητικές μέθοδοι. Η πρώτη περιλαμβάνει την ποσοτική μέθοδο με στατιστική ανάλυση από δύο διαφορετικά ερωτηματολόγια και η δεύτερη περιλαμβάνει την ποιοτική μέθοδο με ανάλυση συνεντεύξεων διευθυντών σχολικών μονάδων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Το πρώτο ερωτηματολόγιο (Παράρτημα Α') σχεδιάστηκε ώστε να απαντηθεί από εκπαιδευτικούς που δουλεύουν σε σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ώστε να καταγραφεί η γνώμη τους σχετικά με την θέση που θεωρούν ότι έχει το δημόσιο σχολείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην χώρα μας. Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε συνολικά από 69 εκπαιδευτικούς, αριθμός που αποτελεί το δείγμα της παρούσας έρευνας για το ερωτηματολόγιο αυτό.

Το δεύτερο ερωτηματολόγιο (Παράρτημα Β') σχεδιάστηκε ώστε να απαντηθεί από γονείς που στέλνουν τα παιδιά τους σε σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ώστε να καταγραφεί η γνώμη τους σχετικά με την κατάσταση που θεωρούν ότι έχει το δημόσιο σχολείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στον τριετή κύκλο του γυμνασίου καθώς και στον τριετή κύκλο του λυκείου στην χώρα μας. Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε συνολικά από 84 γονείς, αριθμός που αποτελεί το δείγμα της παρούσας έρευνας για το ερωτηματολόγιο αυτό.

Οι διευθυντές των σχολικών μονάδων που ερωτήθηκαν με τη μέθοδο των συνεντεύξεων ήταν οκτώ. Οι συνεντεύξεις έγιναν μετά το τέλος της ποσοτικής έρευνας και με βάση τα ερωτηματολόγια αυτής.

Τα συμπεράσματα που βγήκαν από την στατιστική ανάλυση των δύο ερωτηματολογίων σε συνδυασμό με τα αποτελέσματα από τις συνεντεύξεις θα αποτελέσουν το ερευνητικό περιεχόμενο της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

1.1. ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Για την διεξαγωγή της στατιστικής έρευνας τόσο του ερωτηματολογίου των γονέων (Παράρτημα Β΄) όσο και του ερωτηματολογίου των εκπαιδευτικών (Παράρτημα Α΄) χρησιμοποιήθηκε η εφαρμογή φόρμες (Google Forms) της Google. Αφού μοιράστηκε ο υπερσύνδεσμος (Link) μέσω email σε γονείς και εκπαιδευτικούς και πέρασε ένα συγκεκριμένο χρονικό περιθώριο που δόθηκε, αλλά και μαζεύτηκε ένα δείγμα σε κάθε ερωτηματολόγιο που να μπορεί να θεωρηθεί αξιόπιστο ώστε να γίνει η έρευνα, περάστηκαν οι απαντήσεις αυτόματα σε ένα υπολογιστικό φύλλο (Google Sheets) της Google και κατέβηκαν στον υπολογιστή.

Τα υπολογιστικά φύλλα επεξεργάστηκαν με το πρόγραμμα Microsoft Excel 2010 και κωδικοποιήθηκαν για να μπορούν να βγουν τα στατιστικά αποτελέσματα από το στατιστικό εργαλείο SPSS 23. Τα κύρια στατιστικά που χρησιμοποιήθηκαν εκτός από τις συχνότητες που αναμένονται είναι και η μέση τιμή (Mean) και η τυπική απόκλιση (Standard Deviation) έτσι ώστε να βγουν πιο ασφαλή συμπεράσματα. Η κωδικοποίηση της κάθε ερώτησης άλλα και της κάθε απάντησης περιγράφεται αναλυτικά στο κεφάλαιο στατιστική ανάλυση. Τα ποσοστά από το πρόγραμμα SPSS 23 είναι στρογγυλοποιημένα ως προς το πρώτο δεκαδικό ψηφίο, οπότε κάποιες φορές το άθροισμα τους βγαίνει 99% ή 101% κάτι που δεν αποτελεί σφάλμα στον στατιστικό έλεγχο άλλα και στα συμπεράσματα που προκύπτουν.

Για να αποδειχθεί η συνάφεια μεταξύ των ομαδοποιημένων ερωτήσεων που υπάρχουν σε κάθε ερωτηματολόγιο χρησιμοποιούμε τον δείκτη Cronbach's Alpha του SPSS 23 που την υπολογίζει. Με άλλα λόγια είναι το καταλληλότερο εργαλείο για να μας υποδείξει, με βάση τις απαντήσεις του δείγματος, κατά πόσο η προεπιλεγμένη ομαδοποίηση αποτελείται από συναφείς μεταξύ τους ερωτήσεις που όντως μπορούν να στελεχώσουν μια ομαδοποιημένη υπόθεση. Ο δείκτης Cronbach's Alpha όταν είναι πάνω από 0,7 μας γνωστοποιεί ότι υπάρχει συνάφεια γιατί το 0,7 είναι το κατώτατο όριο (κατώφλι).

Έτσι στο ερωτηματολόγιο των εκπαιδευτικών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α) ο δείκτης για τις ερωτήσεις E1 και E2 και E3 είναι 0,819, για τις ερωτήσεις E6, E7, και E8 είναι 0,819, για τις ερωτήσεις E19, E20, E21 και E22 είναι 0,772 και για τις ερωτήσεις E27, E28, E29 είναι 0,738 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ, Πίνακες 48, 49, 50, 51). Άρα το ερωτηματολόγιο αυτό είναι απαντημένο με βάση την συνάφεια των ερωτήσεων, επομένως οι απαντήσεις του δείγματος θεωρούνται έγκυρες. Παρόμοια για το ερωτηματολόγιο των γονέων (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β,) ο δείκτης για τις ερωτήσεις Γ1, Γ2, Γ3, Γ4 και Γ5 είναι 0,889, για τις ερωτήσεις Γ6, Γ7 είναι 0,851, για τις ερωτήσεις Γ8, Γ9, Γ10 είναι 0,784 και για τις ερωτήσεις Γ15, Γ16, Γ17 είναι 0,734

(ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ, Πίνακες 52, 53, 54, 55). Επομένως και το ερωτηματολόγιο αυτό είναι απαντημένο με βάση την συνάφεια των ερωτήσεων, επομένως οι απαντήσεις του δείγματος θεωρούνται έγκυρες.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

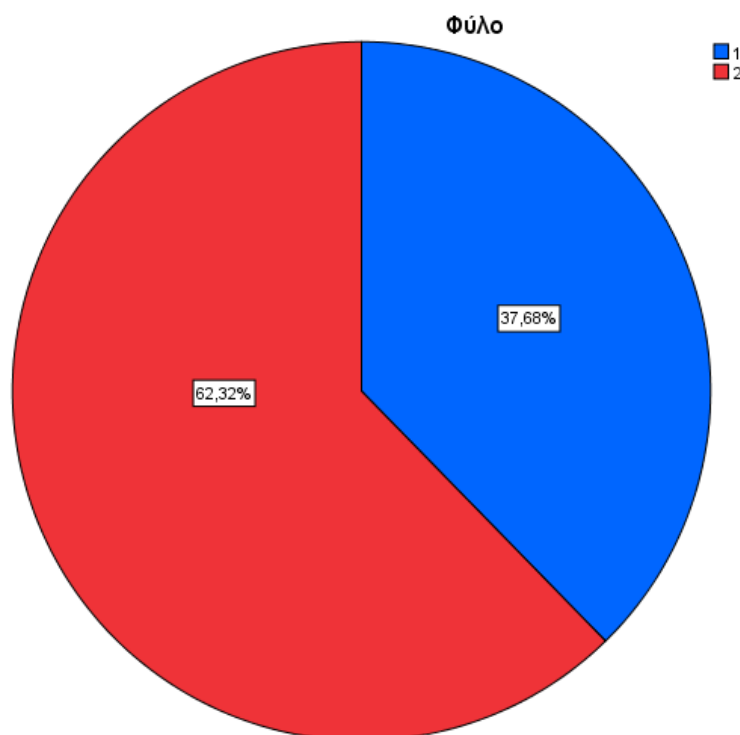
1.2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Δημογραφικά Στοιχεία

Το ερωτηματολόγιο για τους εκπαιδευτικούς απαντήθηκε από συνολικά 69 άτομα. Στην ερώτηση σχετικά με το φύλο του κάθε εκπαιδευτικού οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Αντρας) και 2 (Γυναίκα). Από το δείγμα υπάρχουν 26 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (37,7%) και 43 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (62,3%) κάτι που δείχνει ότι το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε κυρίως από γυναίκες (Πίνακας 1, Διάγραμμα 1).

Πίνακας 1: Φύλο

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
1	26	37,7	37,7	37,7
2	43	62,3	62,3	100,0
Σύνολο	69	100,0	100,0	

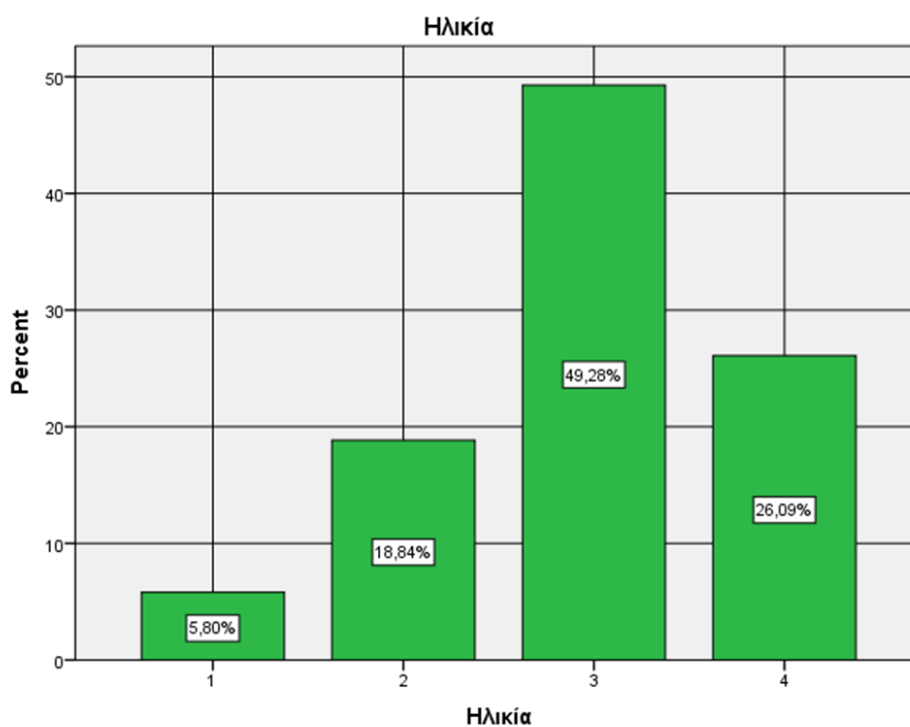

Διάγραμμα 1

Στην ερώτηση σχετικά με την ηλικιακή ομάδα που ανήκει ο κάθε εκπαιδευτικός οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (25 - 35), 2 (36 - 45), 3 (46 – 55) και 4 (από 56 και πάνω). Από το δείγμα υπάρχουν 4 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (5,8%), 13 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (18,8%), 34 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (49,3%) και 18 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (26,1%). Επομένως σχεδόν οι μισοί από αυτούς που απάντησαν το ερωτηματολόγιο ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα των 46 έως και 55 ετών (Πίνακας 2, Διάγραμμα 2).

Πίνακας 2: Ηλικία

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
1	4	5,8	5,8	5,8
2	13	18,8	18,8	24,6
3	34	49,3	49,3	73,9
4	18	26,1	26,1	100,0
Σύνολο	69	100,0	100,0	

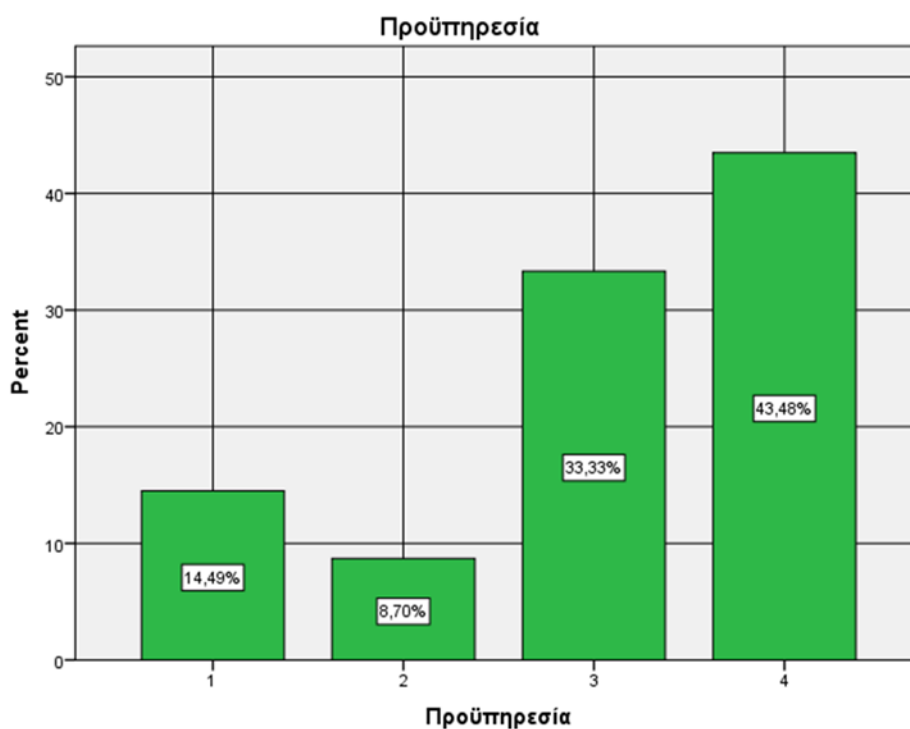

Διάγραμμα 2

Στην ερώτηση σχετικά με την προϋπηρεσία που έχει ο κάθε εκπαιδευτικός στον τομέα του οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (από 0 έως και 5 έτη), 2 (από 6 έως και 10 έτη), 3 (από 11 έως και 20 έτη) και 4 (από 21 έτη και πάνω). Από το δείγμα υπάρχουν 10 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (14,5%), 6 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (8,7%), 34 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (23,3%) και 30 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (43,5%). Επομένως σχεδόν οι μισοί από αυτούς που απάντησαν το ερωτηματολόγιο έχουν αρκετά μεγάλη εμπειρία στην εκπαιδευτική διαδικασία (Πίνακας 3, Διάγραμμα 3).

Πίνακας 3: Προϋπηρεσία

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
1	10	14,5	14,5	14,5
2	6	8,7	8,7	23,2
3	23	33,3	33,3	56,5
4	30	43,5	43,5	100,0
Σύνολο	69	100,0	100,0	

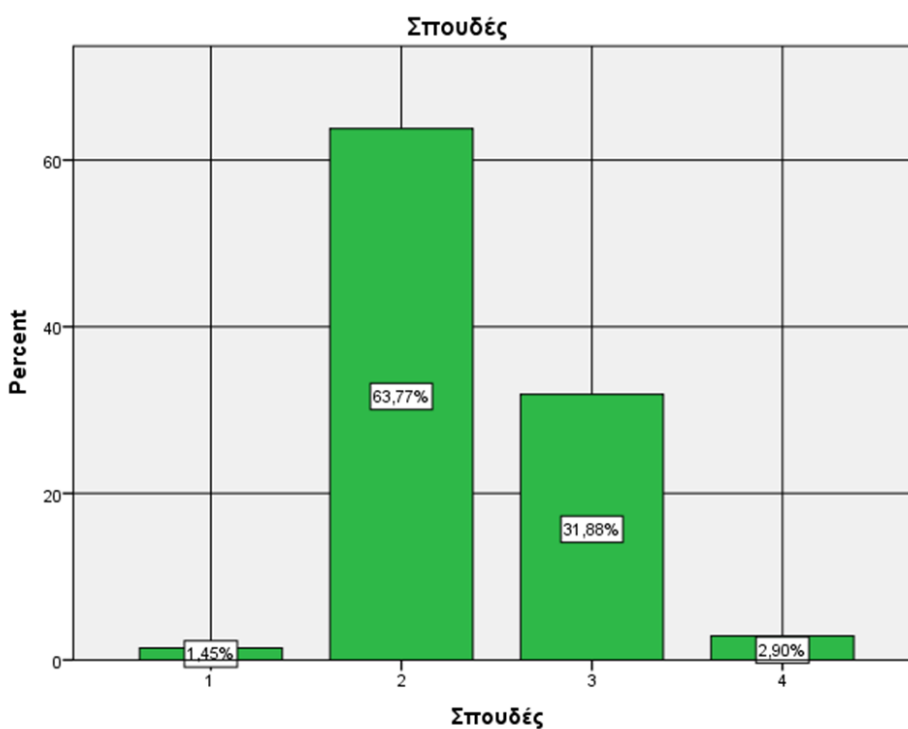

Διάγραμμα 3

Στην ερώτηση σχετικά με το μορφωτικό επίπεδο που έχει ο κάθε εκπαιδευτικός οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση), 2 (απόφοιτος ΑΕΙ), 3 (Μεταπτυχιακές Σπουδές) και 4 (Διδακτορικό Δίπλωμα Ειδίκευσης). Από το δείγμα υπάρχει 1 άτομο που έδωσε την απάντηση 1 (1,4%), 44 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (63,8%), 22 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (31,9%) και 2 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (2,9%). Επομένως τα δύο τρίτα από αυτούς που απάντησαν το ερωτηματολόγιο έχουν μόνο το βασικό τους πτυχίο (Πίνακας 4, Διάγραμμα 4).

Πίνακας 4: Σπουδές

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
1	1	1,4	1,4	1,4
2	44	63,8	63,8	65,2
3	22	31,9	31,9	97,1
4	2	2,9	2,9	100,0
Σύνολο	69	100,0	100,0	

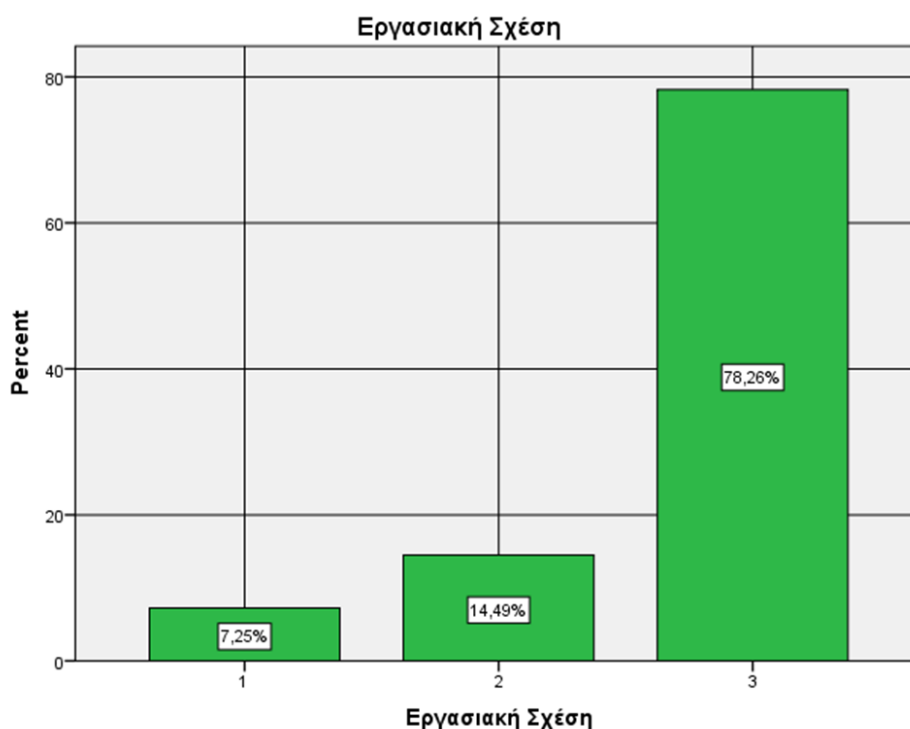

Διάγραμμα 4

Στην ερώτηση σχετικά με τη εργασιακή σχέση που έχει ο κάθε εκπαιδευτικός οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Ωρομίσθιος), 2 (Αναπληρωτής) και 3 (Μόνιμος). Από το δείγμα υπάρχουν 5 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (7,2%), 10 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (14,5%) και 54 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (78,3%). Επομένως η συντριπτική πλειοψηφία των ατόμων που απάντησαν το παρών ερωτηματολόγιο ήταν μόνιμοι εκπαιδευτικοί (Πίνακας 5, Διάγραμμα 5).

Πίνακας 5: Εργασιακή Σχέση

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
1	5	7,2	7,2	7,2
2	10	14,5	14,5	21,7
3	54	78,3	78,3	100,0
Σύνολο	69	100,0	100,0	

Διάγραμμα 5

Παράγοντες που Επηρεάζουν τις Παρεχόμενες Υπηρεσίες των Εκπαιδευτικών

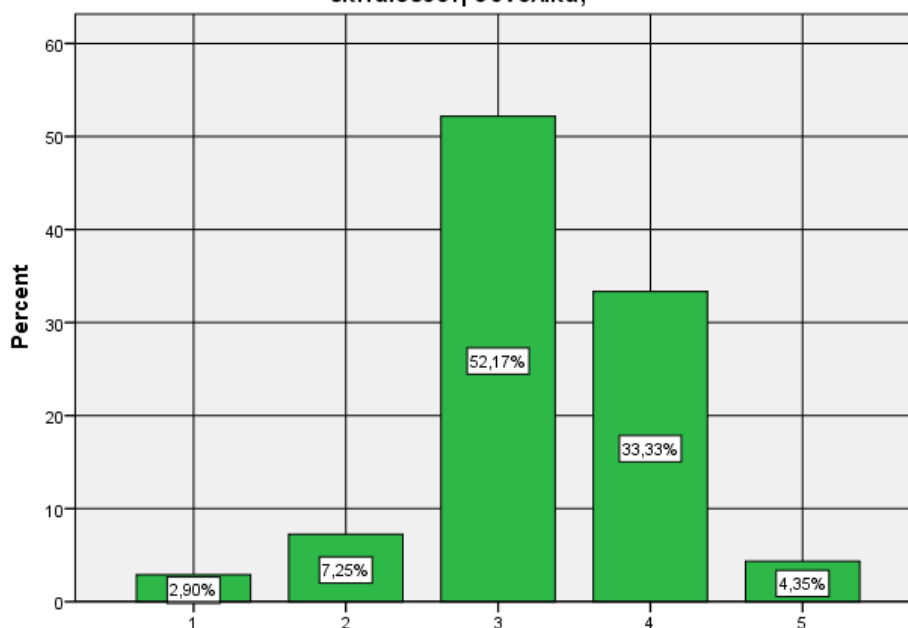
Στην ερώτηση σχετικά με το ποιος πιστεύουν οι εκπαιδευτικοί ότι είναι ο βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση συνολικά (Ερώτηση E1), οι

απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Πολύ Κακός), 2 (Κακός), 3 (Μέτριος), 4 (Καλός) και 5 (Πολύ Καλός). Από το δείγμα υπάρχουν 2 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (2,9%), 5 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (7,2%), 36 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (52,2%), 23 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (33,3%) και 3 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (4,3%). Η μέση τιμή είναι 3,29 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση μέτριος και καλός, αλλά είναι πιο κοντά στο 3 (Μέτριος) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 0,788 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 6, Διάγραμμα 6).

Πίνακας 6: Ερώτηση Ε1

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	2	2,9		
2	5	7,2		
3	36	52,2		
4	23	33,3		
5	3	4,3		
Σύνολο	69	100,0	3,29	0,788

Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση συνολικά;

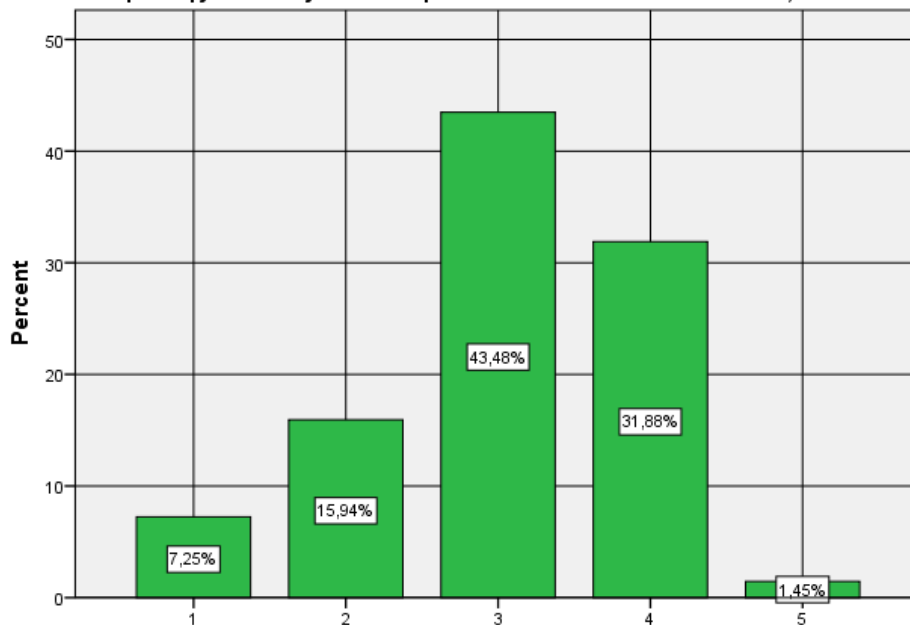
Διάγραμμα 6

Στην ερώτηση σχετικά με το ποιος πιστεύουν οι εκπαιδευτικοί ότι είναι ο βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στα μαθήματα γενικής παιδείας στον τριετή εκπαιδευτικό κύκλο του Λυκείου (Ερώτηση Ε2), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Πολύ Κακός), 2 (Κακός), 3 (Μέτριος), 4 (Καλός) και 5 (Πολύ Καλός). Από το δείγμα υπάρχουν 5 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (7,2%), 11 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (15,9%), 30 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (43,5%), 22 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (31,9%) και 1 άτομο που έδωσε την απάντηση 5 (1,4%). Η μέση τιμή είναι 3,04 επομένως είναι πιο κοντά στο 3 (Μέτριος) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 0,915 άρα το σύνολο των απαντήσεων δεν είναι τόσο κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 7, Διάγραμμα 7).

Πίνακας 7: Ερώτηση Ε2

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	5	7,2		
2	11	15,9		
3	30	43,5		
4	22	31,9		
5	1	1,4		
Σύνολο	69	100,0	3,04	0,915

Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στα μαθήματα γενικής παιδείας στον 3ετή εκπαιδευτικό κύκλο του Λυκείου;

Διάγραμμα 7

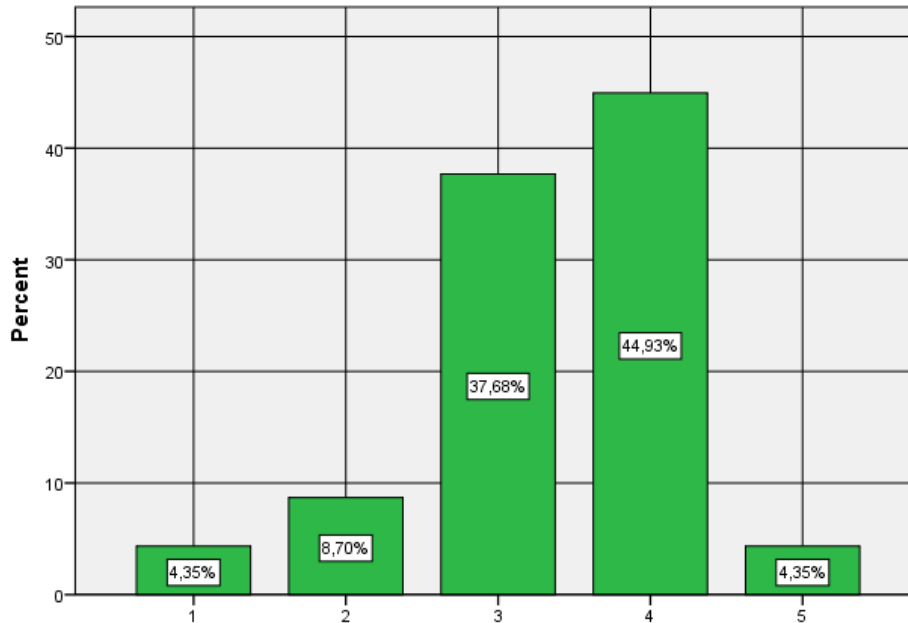
Στην ερώτηση σχετικά με το ποιος πιστεύουν οι εκπαιδευτικοί ότι είναι ο βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στα μαθήματα κατεύθυνσης στον τριετή εκπαιδευτικό κύκλο του Λυκείου (Ερώτηση Ε3), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Πολύ Κακός), 2 (Κακός), 3 (Μέτριος), 4 (Καλός) και 5 (Πολύ Καλός). Από το δείγμα υπάρχουν 3 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (4,3%), 6 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (8,7%), 26 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (37,7%), 31 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (44,9%) και 3 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (4,3%). Η μέση τιμή είναι 3,36 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση μέτριος και καλός, άλλα είναι πιο κοντά στο 3 (Μέτριος) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 0,847 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 8, Διάγραμμα 8).

Πίνακας 8: Ερώτηση Ε3

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	3	4,3		
2	6	8,7		
3	26	37,7		

4	31	44,9		
5	3	4,3		
Σύνολο	69	100,0	3,36	0847

Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στα μαθήματα κατεύθυνσης στον Ζετή εκπαιδευτικό κύκλο του Λυκείου;

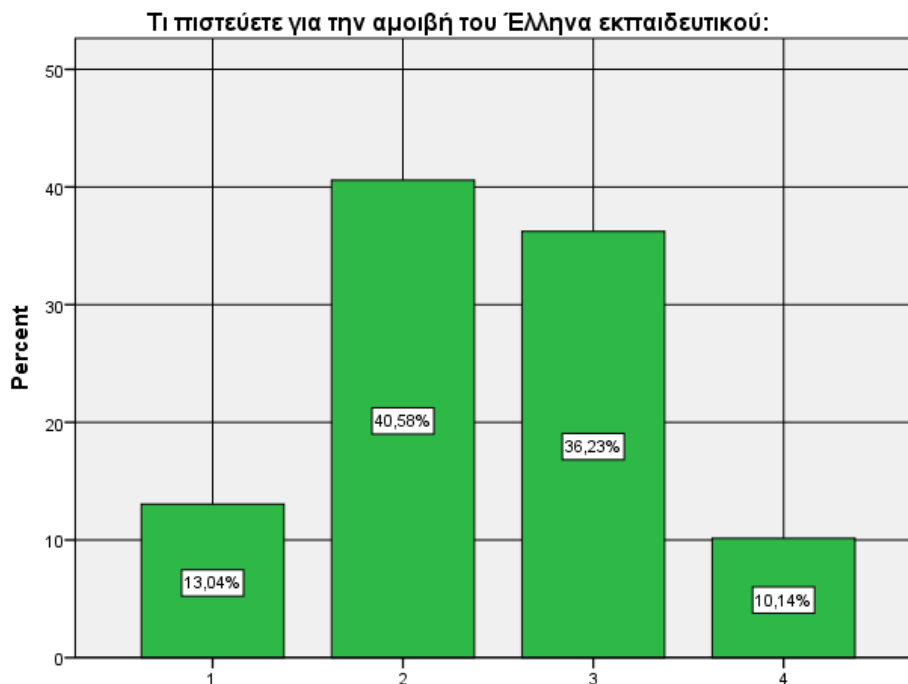
Διάγραμμα 8

Στην ερώτηση σχετικά με το τι πιστεύουν οι εκπαιδευτικοί για την αμοιβή του Έλληνα εκπαιδευτικού (Ερώτηση Ε4), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Πολύ Κακή), 2 (Κακή), 3 (Μέτρια), 4 (Καλή) και 5 (Πολύ Καλή). Από το δείγμα υπάρχουν 9 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (13%), 28 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (40,6%), 25 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (36,2%), 7 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (10,1%) και τέλος κανένα άτομο δεν έδωσε την απάντηση 5 (0%). Η μέση τιμή είναι 2,43 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση κακή και μέτρια, αλλά είναι πιο κοντά στο 2 (Κακή) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 0,848 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 9, Διάγραμμα 9).

Πίνακας 9: Ερώτηση Ε4

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση

1	9	13,0		
2	28	40,6		
3	25	36,2		
4	7	10,1		
Σύνολο	69	100,0	2,43	0,848

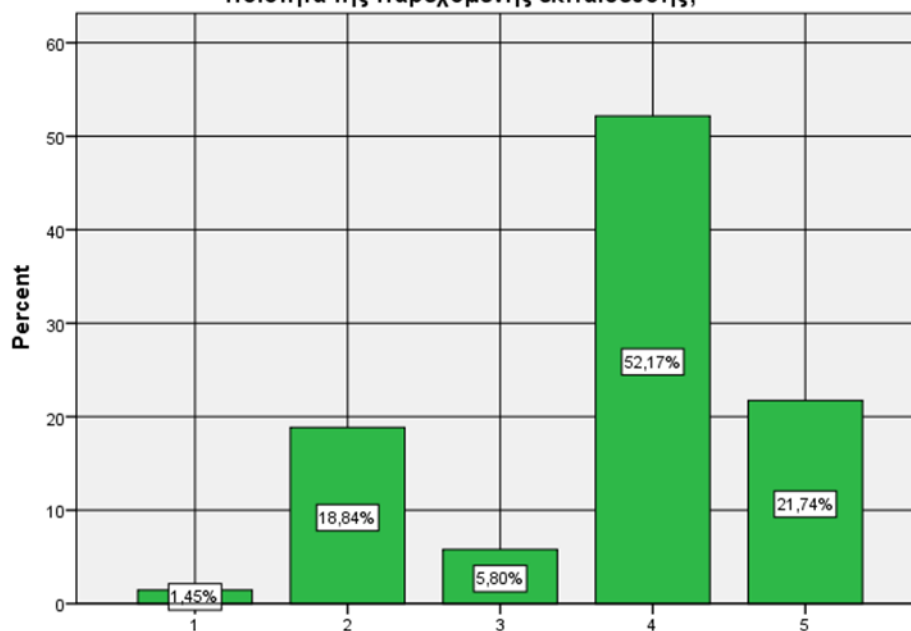
Διάγραμμα 9

Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι η κεντρική διοίκηση, όπως είναι αυτή δομημένη, παίζει ρόλο στην ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης (Ερώτηση Ε5), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Λίγο), 3 (Δεν έχω Άποψη / Δεν Απαντώ), 4 (Πολύ) και 5 (Πάρα Πολύ). Από το δείγμα υπάρχει 1 άτομο που έδωσε την απάντηση 1 (1,4%), 13 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (18,8%), 4 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (5,8%), 36 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (52,2%) και 15 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (21,7%). Η μέση τιμή είναι 3,74 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση δεν γνωρίζω ή δεν απαντώ και πολύ, αλλά είναι πιο κοντά στο 4 (Πολύ) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 1,052 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι διασκορπισμένο και όχι πολύ κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 10, Διάγραμμα 10).

Πίνακας 10: Ερώτηση Ε5

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	1	1,4		
2	13	18,8		
3	4	5,8		
4	36	52,2		
5	15	21,7		
Σύνολο	69	100,0	3,74	1,052

Πιστεύετε ότι η κεντρική διοίκηση, όπως είναι αυτή δομημένη, παίζει ρόλο στην ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης;

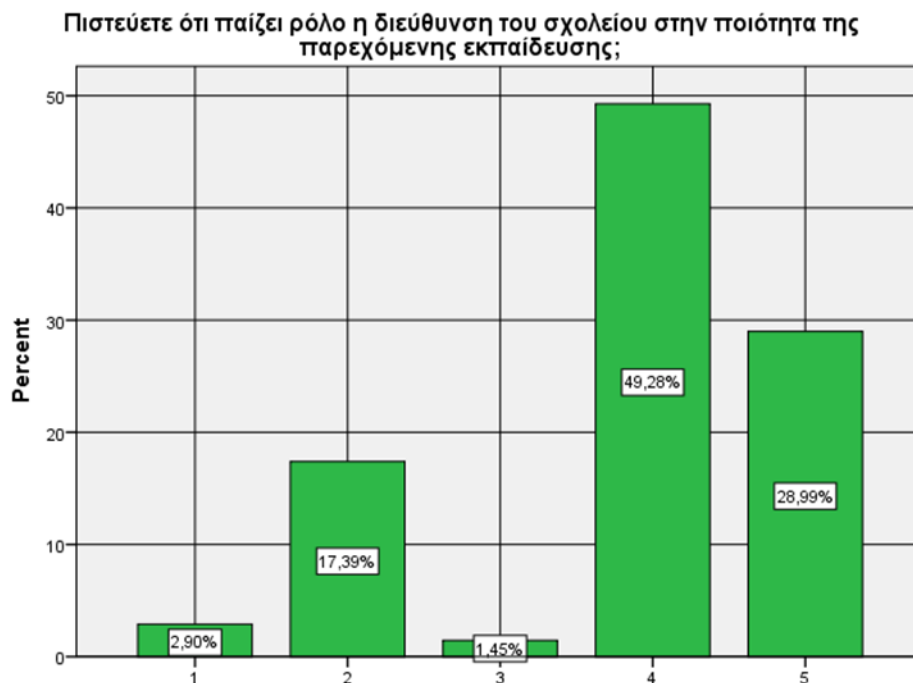
Διάγραμμα 10

Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι παίζει ρόλο η διεύθυνση του σχολείου στην ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης (Ερώτηση Ε6), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Λίγο), 3 (Δεν έχω Άποψη / Δεν Απαντώ), 4 (Πολύ) και 5 (Πάρα Πολύ). Από το δείγμα υπάρχουν 2 άτομα έδωσαν την απάντηση 1 (2,9%), 12 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (17,4%), 1 άτομο έδωσε την απάντηση 3 (1,4%), 34 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (49,3%) και 20 άτομα που έδωσαν

την απάντηση 5 (29 %). Η μέση τιμή είναι 3,84 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση δεν γνωρίζω ή δεν απαντώ και πολύ, άλλα είναι πιο κοντά στο 4 (Πολύ) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 1,12 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι διασκορπισμένο και όχι πολύ κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 11, Διάγραμμα 11).

Πίνακας 11: Ερώτηση Ε6

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	2	2,9		
2	12	17,4		
3	1	1,4		
4	34	49,3		
5	20	29,0		
Σύνολο	69	100,0	3,84	1,120

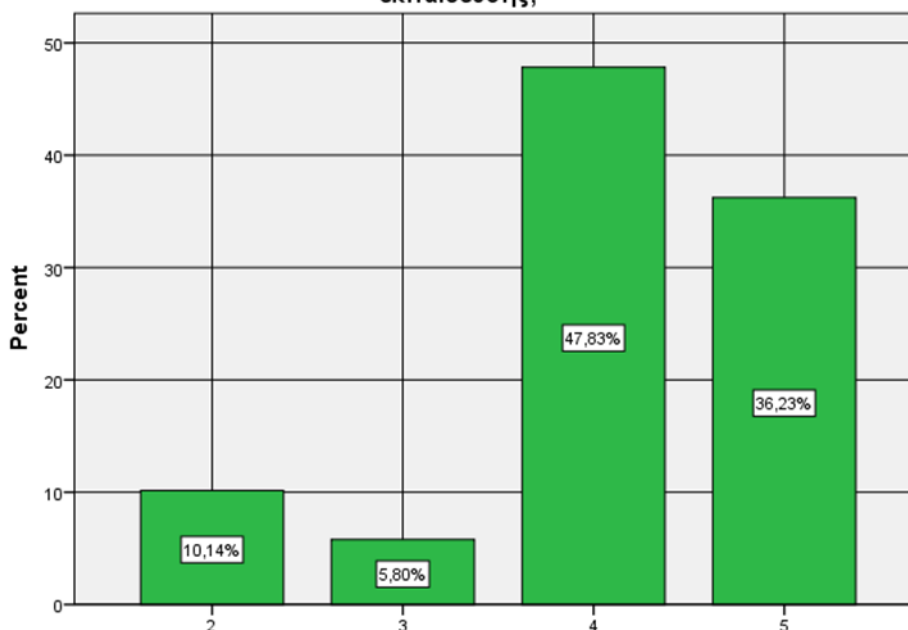
Διάγραμμα 11

Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι τα εποπτικά μέσα καθορίζουν την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης (Ερώτηση Ε7), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Λίγο), 3 (Δεν έχω Άποψη / Δεν Απαντώ), 4 (Πολύ) και 5 (Πάρα Πολύ). Από το δείγμα δεν υπάρχει κανένα άτομο που να έδωσε την απάντηση 1 (0%), 7 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (10,1%), 4 άτομο έδωσε την απάντηση 3 (5,8%), 33 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (47,8%) και 25 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (36,2 %). Η μέση τιμή είναι 4,10 επομένως είναι ανάμεσα από την πολύ και πάρα πολύ, αλλά είναι πιο κοντά στο 4 (Πολύ) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 0,91 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι διασκορπισμένο και όχι πολύ κοντά στην μέση τιμή (Πίνακας 12, Διάγραμμα 12).

Πίνακας 12: Ερώτηση Ε7

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
2	7	10,1		
3	4	5,8		
4	33	47,8		
5	25	36,2		
Σύνολο	69	100,0	4,10	0,91

Πιστεύετε ότι τα εποπτικά μέσα καθορίζουν την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης;

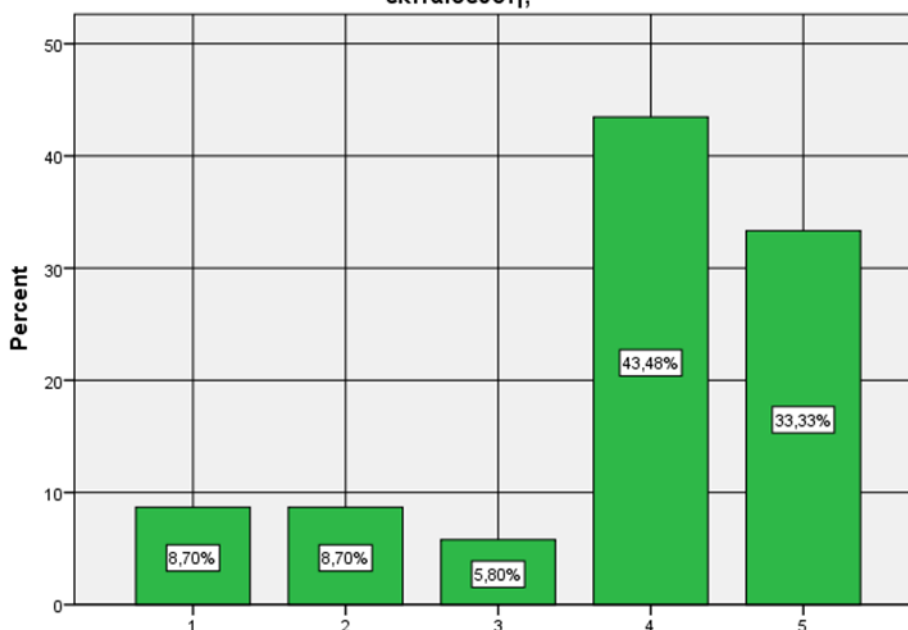
Διάγραμμα 12

Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι η οργανικότητα της θέσης του εκπαιδευτικού επηρεάζει την παρεχόμενη εκπαίδευση (Ερώτηση Ε8), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Λίγο), 3 (Δεν έχω Άποψη / Δεν Απαντώ), 4 (Πολύ) και 5 (Πάρα Πολύ). Από το δείγμα υπάρχουν 6 άτομα έδωσαν την απάντηση 1 (8,7%), 6 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (8,7%), 4 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (5,8%), 30 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (43,5%) και 23 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (33,3%). Η μέση τιμή είναι 3,84 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση δεν γνωρίζω ή δεν απαντώ και πολύ, αλλά είναι πιο κοντά στο 4 (Πολύ) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 1,231 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι διασκορπισμένο και όχι πολύ κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 13, Διάγραμμα 13).

Πίνακας 13: Ερώτηση Ε8;

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	6	8,7		
2	6	8,7		
3	4	5,8		
4	30	43,5		
5	23	33,3		
Σύνολο	69	100,0	3,84	1,232

Η οργανικότητα της θέσης του εκπαιδευτικού επηρεάζει την παρεχόμενη εκπαίδευση;

Διάγραμμα 13

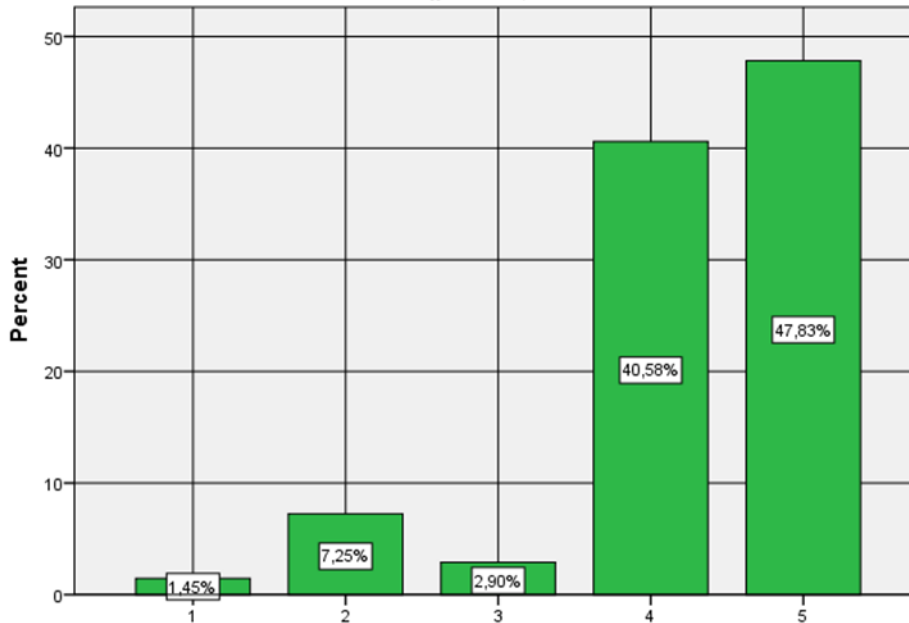
Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών διαμορφώνει το επίπεδο των εκπαιδευτικών υπηρεσιών (Ερώτηση Ε9), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Λίγο), 3 (Δεν έχω Άποψη / Δεν Απαντώ), 4 (Πολύ) και 5 (Πάρα Πολύ). Από το δείγμα υπάρχει 1 άτομο έδωσε την απάντηση 1 (1,4%), 5 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (7,2%), 2 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (2,9%), 28 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (40,6%) και 33 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (47,8 %). Η μέση τιμή είναι 4,26 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση πολύ και πάρα πολύ, αλλά είναι πιο κοντά στο 4 (Πολύ) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 0,934 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι διασκορπισμένο και όχι πολύ κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 14, Διάγραμμα 14).

Πίνακας 14: Ερώτηση Ε9

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	1	1,4		
2	5	7,2		
3	2	2,9		

4	28	40,6		
5	33	47,8		
Σύνολο	69	100,0	4,26	0,934

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών διαμορφώνει το επίπεδο των εκπαιδευτικών υπηρεσιών;

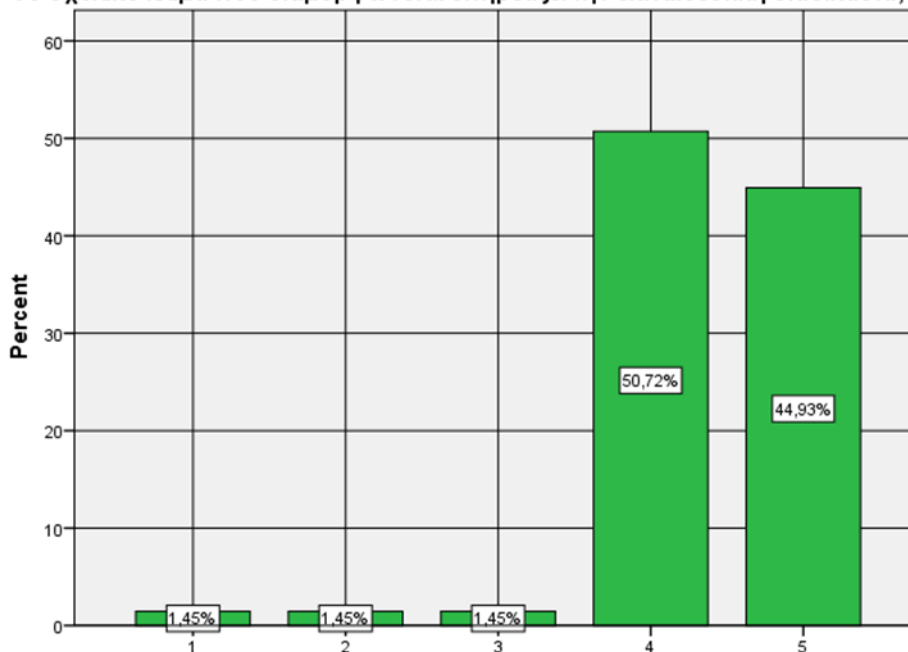
Διάγραμμα 14

Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι το σχολικό κλίμα που διαμορφώνεται επηρεάζει την εκπαιδευτική διαδικασία (Ερώτηση E10), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Λίγο), 3 (Δεν έχω Άποψη / Δεν Απαντώ), 4 (Πολύ) και 5 (Πάρα Πολύ). Από το δείγμα υπάρχει 1 άτομο έδωσε την απάντηση 1 (1,4%), 1 άτομο έδωσε την απάντηση 2 (1,4%), 1 άτομο έδωσε την απάντηση 3 (1,4%), 35 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (50,7%) και 31 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (44,9 %). Η μέση τιμή είναι 4,36 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση πολύ και πάρα πολύ, άλλα είναι πιο κοντά στο 4 (Πολύ) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 0,727 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 15, Διάγραμμα 15).

Πίνακας 15: Ερώτηση E10

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	1	1,4		
2	1	1,4		
3	1	1,4		
4	35	50,7		
5	31	44,9		
Σύνολο	69	100,0	4,36	0,727

Το σχολικό κλίμα που διαμορφώνεται επηρεάζει την εκπαιδευτική διαδικασία;

Διάγραμμα 15

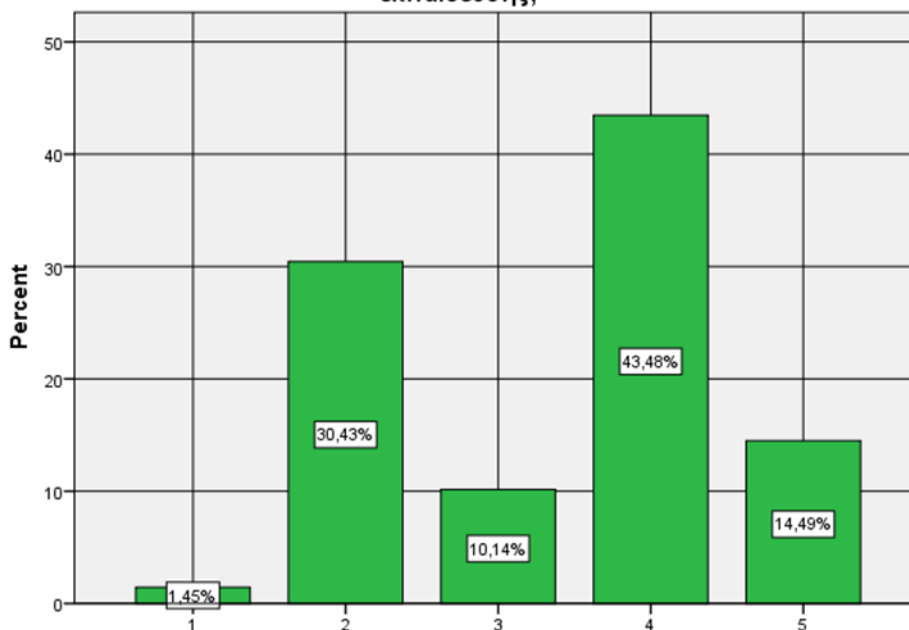
Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι η γεωγραφική θέση του σχολείου και επηρεάζει το επίπεδο των υπηρεσιών εκπαίδευσης (Ερώτηση E11), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Λίγο), 3 (Δεν έχω Άποψη / Δεν Απαντώ), 4 (Πολύ) και 5 (Πάρα Πολύ). Από το δείγμα υπάρχει 1 άτομο έδωσε την απάντηση 1 (1,4%), 21 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (30,4%), 7 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (10,1%), 30 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (43,5%) και 10 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (14,5 %). Η μέση τιμή είναι 3,39 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση δεν έχω άποψη ή δεν απαντώ και πολύ, αλλά είναι πιο κοντά στο 3 (δεν έχω άποψη ή δεν απαντώ)

που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 1,114 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι διασκορπισμένο και όχι πολύ κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 16, Διάγραμμα 16).

Πίνακας 16: Ερώτηση E11;

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	1	1,4		
2	21	30,4		
3	7	10,1		
4	30	43,5		
5	10	14,5		
Σύνολο	69	100,0	3,39	1,114

Η γεωγραφική θέση του σχολείου και επηρεάζει το επίπεδο των υπηρεσιών εκπαίδευσης;

Διάγραμμα 16

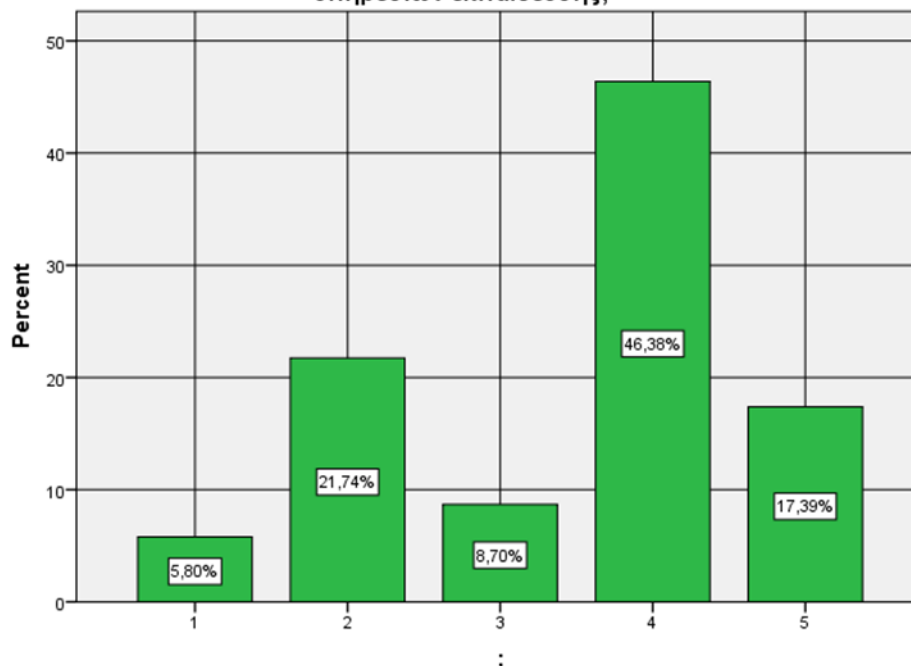
Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο των μαθητών επηρεάζει το επίπεδο των υπηρεσιών εκπαίδευσης (Ερώτηση E12), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Λίγο), 3 (Δεν έχω

Αποψη / Δεν Απαντώ), 4 (Πολύ) και 5 (Πάρα Πολύ). Από το δείγμα υπάρχουν 4 άτομα έδωσαν την απάντηση 1 (5,8%), 15 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (21,7%), 6 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (8,7%), 32 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (46,4%) και 12 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (17,4%). Η μέση τιμή είναι 3,48 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση δεν γνωρίζω ή δεν απαντώ και πολύ, άλλα είναι πιο κοντά στο 3 (Δεν Γνωρίζω / Δεν Απαντώ) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 1,183 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι διασκορπισμένο και όχι πολύ κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 17, Διάγραμμα 17).

Πίνακας 17: Ερώτηση E12

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
Valid 1	4	5,8		
2	15	21,7		
3	6	8,7		
4	32	46,4		
5	12	17,4		
Σύνολο	69	100,0	3,48	1,183

Το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο των μαθητών επηρεάζει το επίπεδο των υπηρεσιών εκπαίδευσης;

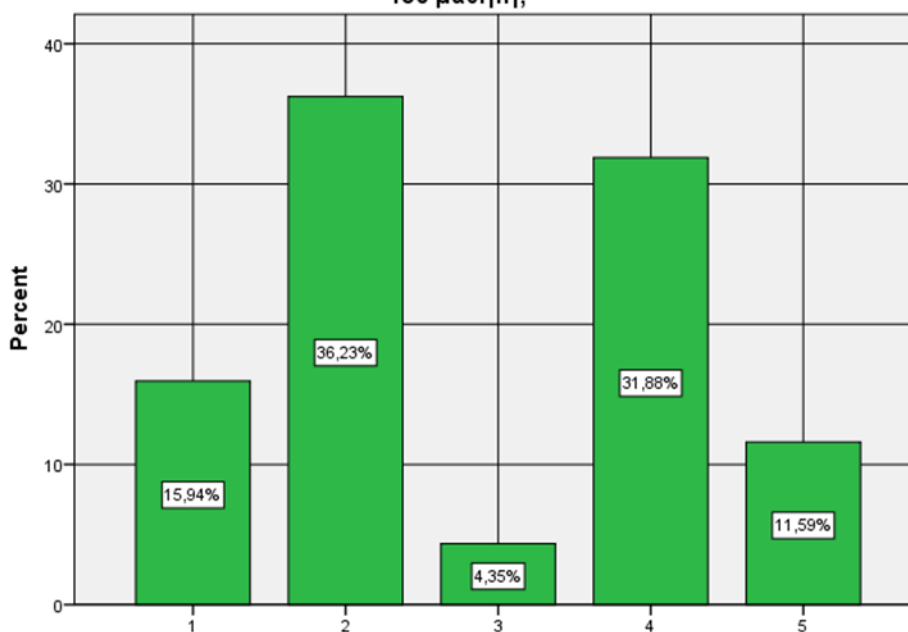
Διάγραμμα 17

Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι το πρόγραμμα σπουδών βοηθά την ολοκληρωμένη - πολύπλευρη εκπαίδευση του μαθητή (Ερώτηση E13), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Λίγο), 3 (Δεν έχω Άποψη / Δεν Απαντώ), 4 (Πολύ) και 5 (Πάρα Πολύ). Από το δείγμα υπάρχουν 11 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (15,9%), 25 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (36,2%), 3 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (4,3%), 22 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (31,9%) και 8 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (11,6%). Η μέση τιμή είναι 2,87 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση λίγο και δεν γνωρίζω ή δεν απαντώ, αλλά είναι πιο κοντά στο 3 (Δεν Γνωρίζω / Δεν Απαντώ) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 1,338 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι διασκορπισμένο και όχι πολύ κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 18, Διάγραμμα 18).

Πίνακας 18: Ερώτηση E13

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
Valid 1	11	15,9		
2	25	36,2		
3	3	4,3		
4	22	31,9		
5	8	11,6		
Σύνολο	69	100,0	2,87	1,338

Βοηθά το πρόγραμμα σπουδών την ολοκληρωμένη - πολύπλευρη εκπαίδευση του μαθητή;

Διάγραμμα 18

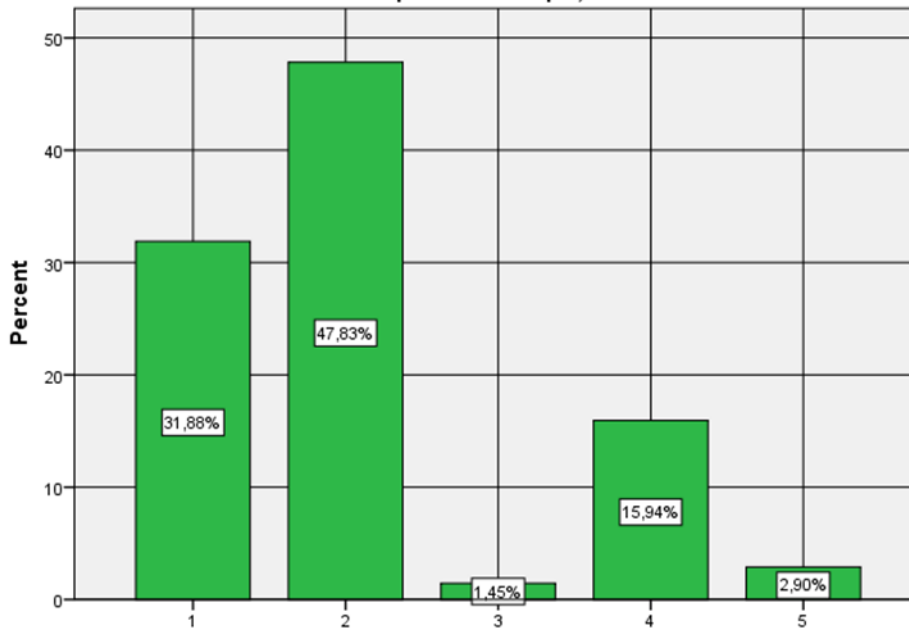
Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι το δημόσιο σχολείο μπορεί να στηρίξει τον μαθητή ως προς τον επαγγελματικό του προσανατολισμό (Ερώτηση E14), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Λίγο), 3 (Δεν έχω Αποψη / Δεν Απαντώ), 4 (Πολύ) και 5 (Πάρα Πολύ). Από το δείγμα υπάρχουν 22 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (31,9%), 33 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (47,8%), 1 άτομο που έδωσε την απάντηση 3 (1,4%), 11 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (15,9%) και 2 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (2,9%). Η μέση τιμή είναι 2,10 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση λίγο και δεν γνωρίζω ή δεν απαντώ, αλλά είναι πιο κοντά στο 2 (Λίγο) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 1,113 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι διασκορπισμένο και όχι πολύ κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 19, Διάγραμμα 19).

Πίνακας 19: Ερώτηση E14

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	22	31,9		
2	33	47,8		

3	1	1,4		
4	11	15,9		
5	2	2,9		
Σύνολο	69	100,0	2,10	1,113

Μπορεί το δημόσιο σχολείο να στηρίξει τον μαθητή ως προς τον επαγγελματικό του προσανατολισμό;

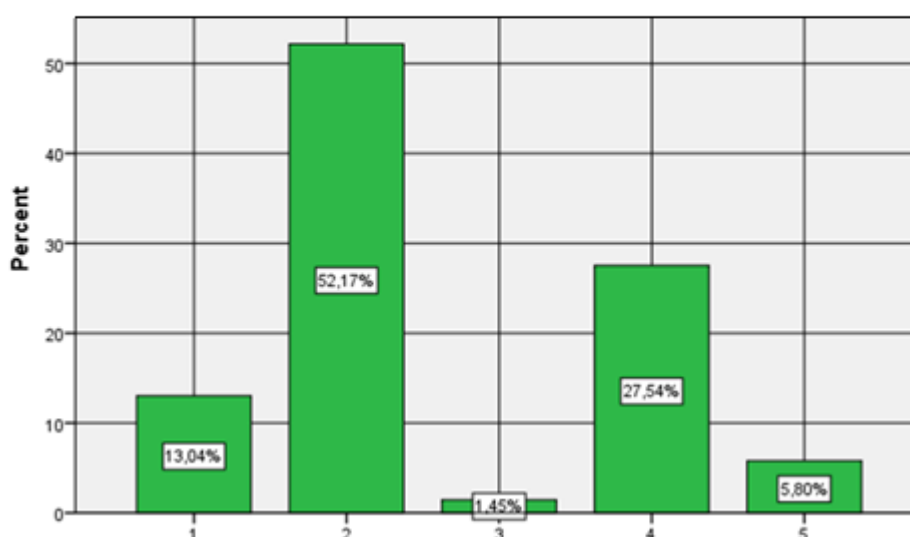
Διάγραμμα 19

Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι το δημόσιο σχολείο μπορεί να δώσει στον μαθητή τα εφόδια για ακαδημαϊκές σπουδές (Ερώτηση Ε15), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Λίγο), 3 (Δεν έχω Άποψη / Δεν Απαντώ), 4 (Πολύ) και 5 (Πάρα Πολύ). Από το δείγμα υπάρχουν 9 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (13%), 36 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (50,2%), 1 άτομο που έδωσε την απάντηση 3 (1,4%), 19 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (27,5%) και 4 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (5,8%). Η μέση τιμή είναι 2,61 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση λίγο και δεν γνωρίζω ή δεν απαντώ, αλλά είναι πιο κοντά στο 3 (Δεν Γνωρίζω / Δεν Απαντώ) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 1,191 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι διασκορπισμένο και όχι πολύ κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 20, Διάγραμμα 20).

Πίνακας 20: Ερώτηση E15

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	9	13,0		
2	36	52,2		
3	1	1,4		
4	19	27,5		
5	4	5,8		
Σύνολο	69	100,0	2,61	1,191

**Μπορεί το δημόσιο σχολείο να δώσει στον μαθητή τα εφόδια για
ακαδημαϊκές σπουδές;**

Διάγραμμα 20

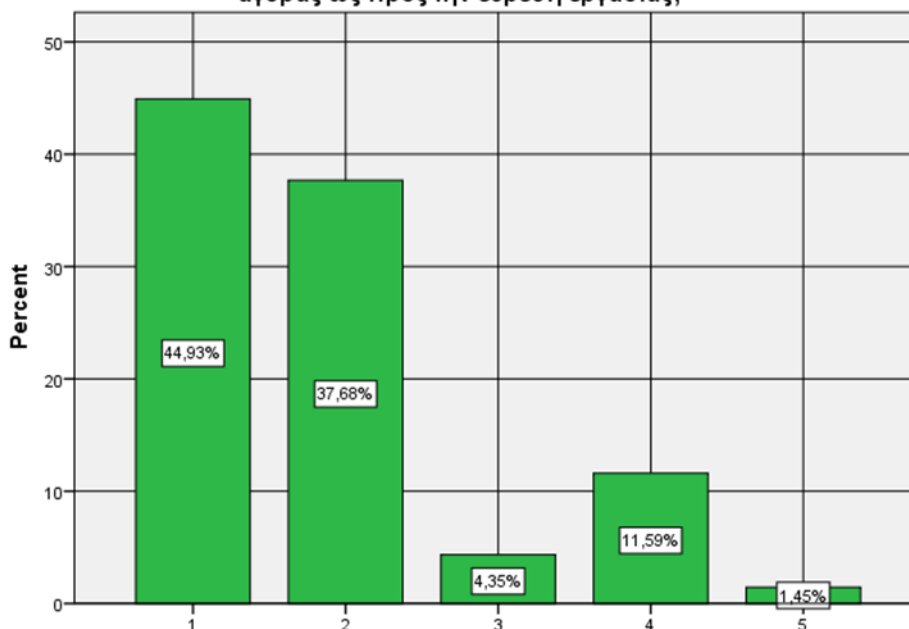
Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι ένας απόφοιτος δημόσιου λυκείου μπορεί να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της αγοράς ως προς την εύρεση εργασίας; (Ερώτηση E16), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Λίγο), 3 (Δεν έχω Άποψη / Δεν Απαντώ), 4 (Πολύ) και 5 (Πάρα Πολύ). Από το δείγμα υπάρχουν 31 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (44,9%), 26 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (37,7%), 3 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (4,3%), 8 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (11,6%) και 1 άτομο που έδωσε την απάντηση 5 (1,4%). Η μέση τιμή είναι 1,87 επομένως είναι

ανάμεσα από την απάντηση καθόλου και λίγο, άλλα είναι πιο κοντά στο 2 (Λίγο) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 1,042 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι διασκορπισμένο και όχι πολύ κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 21, Διάγραμμα 21).

Πίνακας 21: Ερώτηση E16

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	31	44,9		
2	26	37,7		
3	3	4,3		
4	8	11,6		
5	1	1,4		
Σύνολο	69	100,0	1,87	1,042

Μπορεί ένας απόφοιτος δημόσιου λυκείου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της αγοράς ως προς την εύρεση εργασίας;

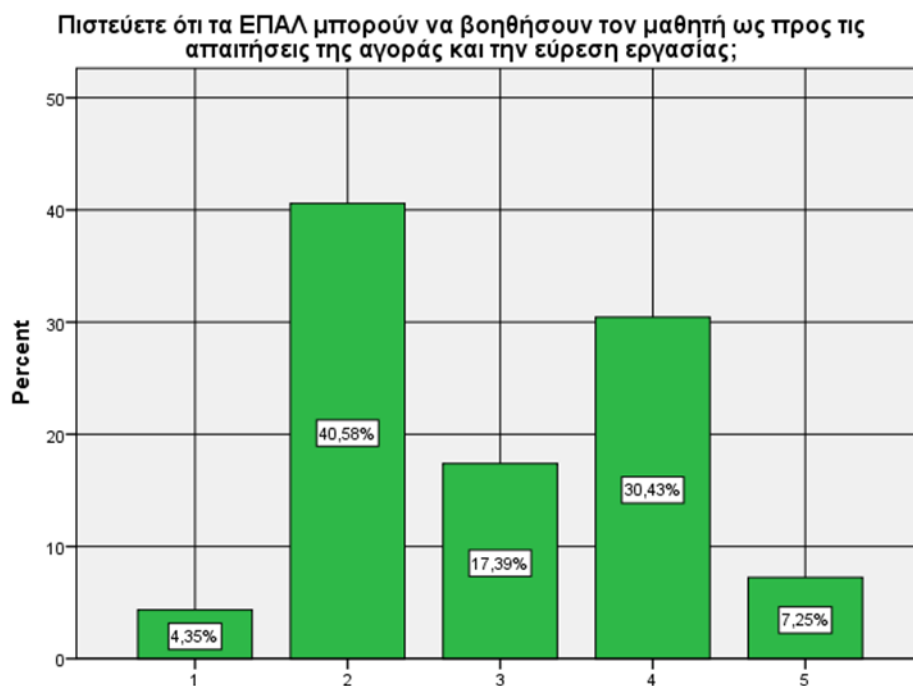
Διάγραμμα 21

Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι τα ΕΠΑΛ μπορούν να βοηθήσουν τον μαθητή ως προς τις απαιτήσεις της αγοράς και την εύρεση εργασίας (Ερώτηση

E17), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Λίγο), 3 (Δεν έχω Αποψη / Δεν Απαντώ), 4 (Πολύ) και 5 (Πάρα Πολύ). Από το δείγμα υπάρχουν 3 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (4,3%), 28 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (40,6%), 1 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (17,4%), 21 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (30,4%) και 5 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (7,2%). Η μέση τιμή είναι 2,96 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση λίγο και δεν γνωρίζω ή δεν απαντώ, αλλά είναι πιο κοντά στο 3 (Δεν Γνωρίζω / Δεν Απαντώ) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 1,091 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι διασκορπισμένο και όχι πολύ κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 22, Διάγραμμα 22).

Πίνακας 22: Ερώτηση E17

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	3	4,3		
2	28	40,6		
3	12	17,4		
4	21	30,4		
5	5	7,2		
Σύνολο	69	100,0	2,96	1,091

Διάγραμμα 22

Στην ερώτηση σχετικά με το ποια μαθήματα ή δράσεις προτείνουν οι εκπαιδευτικοί να προστεθούν στο πρόγραμμα σπουδών του γυμνασίου σε έναν νέο πιθανό σχεδιασμό (Ερώτηση E18), με την δυνατότητα να δώσουν μέχρι 3 απαντήσεις, οι απαντήσεις που δόθηκαν ήταν ανοιχτού τύπου. Επομένως, υπήρχαν πολλές και διαφορετικές απαντήσεις που καταγράφηκαν, αλλά πιο πολλές φορές έκανε την εμφάνισή της η απάντηση για τον σχολικό επαγγελματικό προσανατολισμό. Επίσης πολύ συχνή απάντηση ήταν αυτή για της βιωματικές δράσεις παντός τύπου καθώς και οι απαντήσεις για ξένες γλώσσες και γενικά τεχνολογία (υπολογιστές, ρομποτική, κ.τ.λ.).

Στην ερώτηση σχετικά με το ποια μαθήματα ή δράσεις προτείνουν οι εκπαιδευτικοί να καταργηθούν στο πρόγραμμα σπουδών του γυμνασίου σε έναν νέο πιθανό σχεδιασμό (Ερώτηση E19), με την δυνατότητα να δώσουν μέχρι 3 απαντήσεις, οι απαντήσεις που δόθηκαν ήταν ανοιχτού τύπου. Επομένως, υπήρχαν πολλές και διαφορετικές απαντήσεις που καταγράφηκαν, αλλά πιο πολλές φορές έκανε την εμφάνισή της η απάντηση κανένα μάθημα να μην καταργηθεί. Επίσης πολύ συχνή απάντηση ήταν αυτή που προτείνει την κατάργηση για τα θρησκευτικά καθώς και οι απαντήσεις για κατάργηση των αρχαίων και της οικιακής οικονομίας.

Στην ερώτηση σχετικά με το ποια μαθήματα ή δράσεις προτείνουν οι εκπαιδευτικοί να προστεθούν στο πρόγραμμα σπουδών του λυκείου σε έναν νέο πιθανό σχεδιασμό (Ερώτηση

E20), με την δυνατότητα να δώσουν μέχρι 3 απαντήσεις, οι απαντήσεις που δόθηκαν ήταν ανοιχτού τύπου. Επομένως, υπήρχαν πολλές και διαφορετικές απαντήσεις που καταγράφηκαν, αλλά πιο πολλές φορές έκανε την εμφάνισή της η απάντηση για της ξένες γλώσσες. Επίσης πολύ συχνή απάντηση ήταν αυτή για τον σχολικό επαγγελματικό προσανατολισμό και η απάντηση για την τεχνολογία (υπολογιστές, ρομποτική, κ.τ.λ.).

Στην ερώτηση σχετικά με το ποια μαθήματα ή δράσεις προτείνουν οι εκπαιδευτικοί να καταργηθούν στο πρόγραμμα σπουδών του λυκείου σε έναν νέο πιθανό σχεδιασμό (Ερώτηση E21), με την δυνατότητα να δώσουν μέχρι 3 απαντήσεις, οι απαντήσεις που δόθηκαν ήταν ανοιχτού τύπου. Επομένως, υπήρχαν πολλές και διαφορετικές απαντήσεις που καταγράφηκαν, αλλά πιο πολλές φορές έκανε την εμφάνισή της η απάντηση δεν γνωρίζω. Επίσης πολύ συχνή απάντηση ήταν αυτή που πρότεινε κανένα μάθημα να μην καταργηθεί καθώς και αυτή που προτείνει την κατάργηση για τα θρησκευτικά.

Το Ζήτημα των Παράλληλων Δομών Εκπαίδευσης

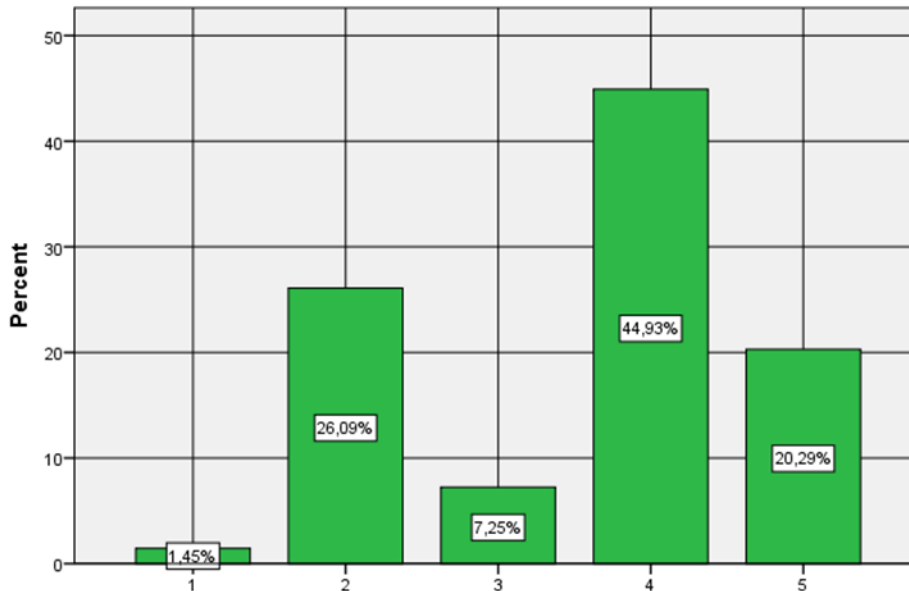
Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν πως η ποιότητα των υπηρεσιών του δημόσιου σχολείου αφήνει κενά ώστε οι μαθητές να οδηγούνται σε παράλληλες ιδιωτικές δομές εκπαίδευσης (Ερώτηση E22), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Λίγο), 3 (Δεν έχω Άποψη / Δεν Απαντώ), 4 (Πολύ) και 5 (Πάρα Πολύ). Από το δείγμα υπάρχει 1 άτομο που έδωσε την απάντηση 1 (1,4%), 18 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (22,6%), 5 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (7,2%), 31 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (44,9%) και 14 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (20,3%). Η μέση τιμή είναι 4 επομένως είναι η απάντηση «Πολύ» που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 1,131 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι διασκορπισμένο και όχι πολύ κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 23, Διάγραμμα 23).

Πίνακας 23: Ερώτηση E22

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	1	1,4		
2	18	26,1		
3	5	7,2		
4	31	44,9		
5	14	20,3		

Σύνολο	69	100,0	4,0	1,131
--------	----	-------	-----	-------

Πιστεύετε πως η ποιότητα των υπηρεσιών του δημόσιου σχολείου αφήνει κενά ώστε οι μαθητές να οδηγούνται σε παράλληλες ιδιωτικές δομές εκπαίδευσης;

Διάγραμμα 23

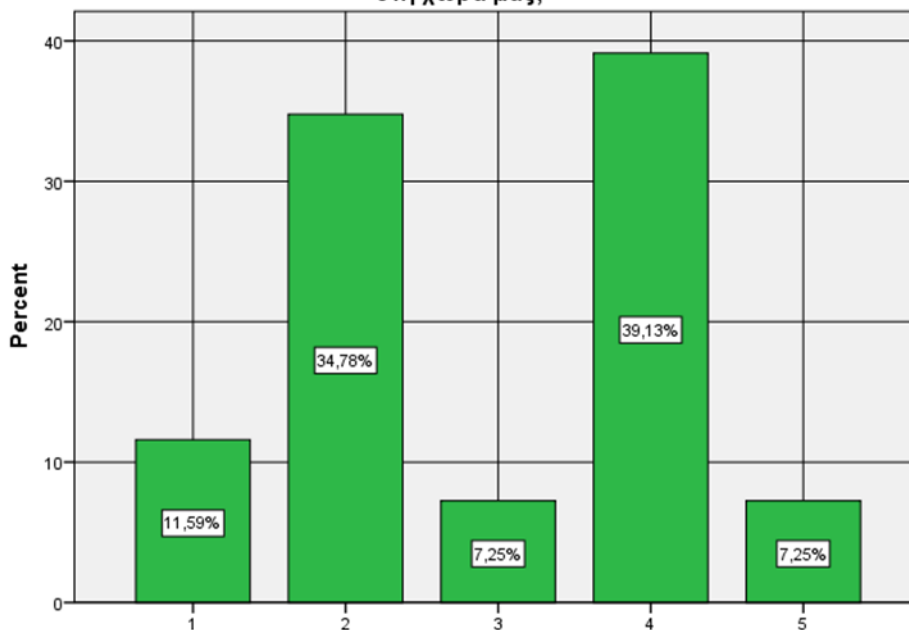
Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν πως είναι απαραίτητη η ύπαρξη και λειτουργία τέτοιων δομών ιδιωτικού χαρακτήρα στη χώρα μας (Ερώτηση E23), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Λίγο), 3 (Δεν έχω Άποψη / Δεν Απαντώ), 4 (Πολύ) και 5 (Πάρα Πολύ). Από το δείγμα υπάρχουν 8 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (11,6%), 24 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (34,8%), 5 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (7,2%), 27 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (39,1%) και 5 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (7,2%). Η μέση τιμή είναι 3 επομένως είναι η απάντηση «Δεν έχω Άποψη / Δεν Απαντώ» θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 1,23 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι διασκορπισμένο και όχι πολύ κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 24, Διάγραμμα 24).

Πίνακας 24: Ερώτηση E23

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	8	11,6		

2	24	34,8		
3	5	7,2		
4	27	39,1		
5	5	7,2		
Σύνολο	69	100,0	3,0	1,23

Είναι απαραίτητη η ύπαρξη και λειτουργία τέτοιων δομών ιδιωτικού χαρακτήρα στη χώρα μας;

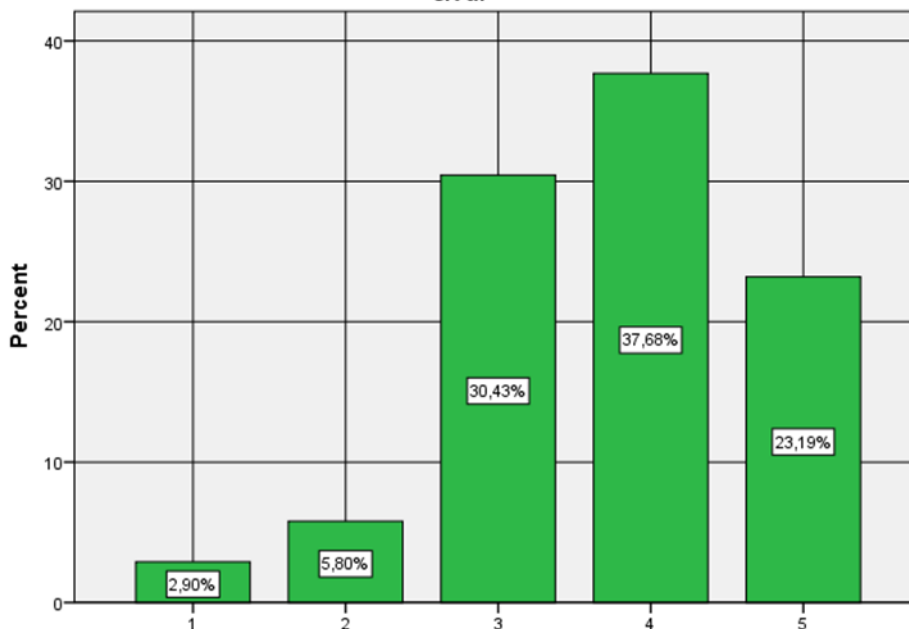
Διάγραμμα 24

Στην ερώτηση σχετικά με το ποιο πιστεύουν οι εκπαιδευτικοί ότι είναι το επίπεδο των υπηρεσιών που προσφέρουν οι ιδιωτικές δομές εκπαίδευσης (Ερώτηση E24), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Πολύ Κακό), 2 (Κακό), 3 (Μέτριο), 4 (Καλό) και 5 (Πολύ Καλό). Από το δείγμα υπάρχουν 2 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (2,9%), 4 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (5,8%), 21 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (30,4%), 26 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (37,7%) και 16 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (23,2%). Η μέση τιμή είναι 4 επομένως είναι η απάντηση «Καλό» θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 0,983 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι διασκορπισμένο και όχι πολύ κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 25, Διάγραμμα 25).

Πίνακας 25: Ερώτηση 24

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	2	2,9		
2	4	5,8		
3	21	30,4		
4	26	37,7		
5	16	23,2		
Σύνολο	69	100,0	4,0	0,983

Το επίπεδο των υπηρεσιών που προσφέρουν οι ιδιωτικές δομές εκπαίδευσης είναι

Διάγραμμα 25

Στην ερώτηση σχετικά με το ποιος πιστεύουν οι εκπαιδευτικοί ότι ο λόγος που το επίπεδο των εκπαιδευτικών υπηρεσιών των παράλληλων δομών εκπαίδευσης δείχνει τόσο ελκυστικό (Ερώτηση E25), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Αμοιβή Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών), 2 (Υλικοτεχνική Υποδομή και Εποπτικών Μέσων), 3 (Αριθμός Μαθητών ανά Τμήμα) και 4 (Μέθοδοι Διδασκαλίας). Εδώ οι εκπαιδευτικοί είχαν την δυνατότητα να δώσουν πάνω από μία απαντήσεις έτσι το σύνολο των απαντήσεων και το ποσοστό τους δεν είναι αθροιστικά μεταξύ τους, αλλά για κάθε απάντησή ξεχωριστά ως προς το σύνολο των ερωτηθέντων. Από το δείγμα υπάρχουν 13 άτομα που επέλεξαν την απάντηση

1 (18,8%), 40 άτομα που επέλεξαν την απάντηση 2 (58%), 46 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (66,7%) και 35 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (50,7%). Η πλειονότητα πιστεύει πως ο αριθμός των μαθητών ανά τμήμα είναι ο κύριος λόγος που οι παραπάνω δομές δείχνουν ελκυστικές και γενικά όλες οι επιλογές πέραν αυτής περί αμοιβής (Πίνακας 26, Διάγραμμα 26).

Πίνακας 26: Ερώτηση E25

	Συχνότητα	Ποσοστό		
1	13	18,8		
2	40	58		
3	46	66,7		
4	35	50,7		

Διάγραμμα 26

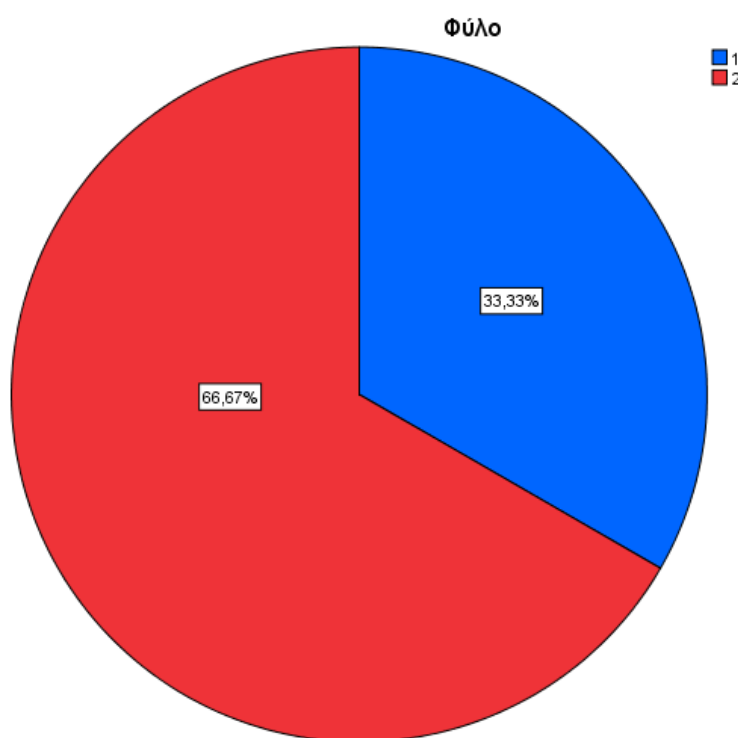
6.3. ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΓΟΝΕΩΝ

Δημογραφικά Στοιχεία

Το ερωτηματολόγιο για τους γονείς απαντήθηκε από συνολικά 84 άτομα. Στην ερώτηση σχετικά με το φύλο του κάθε γονέα οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Αντρας) και 2 (Γυναίκα). Από το δείγμα υπάρχουν 28 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (33,3%) και 56 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (66,7%) κάτι που δείχνει ότι και αυτό το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε κυρίως από γυναίκες (Πίνακας 27, Διάγραμμα 27).

Πίνακας 27: Φύλο

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
1	28	33,3	33,3	33,3
2	56	66,7	66,7	100,0
Σύνολο	84	100,0	100,0	

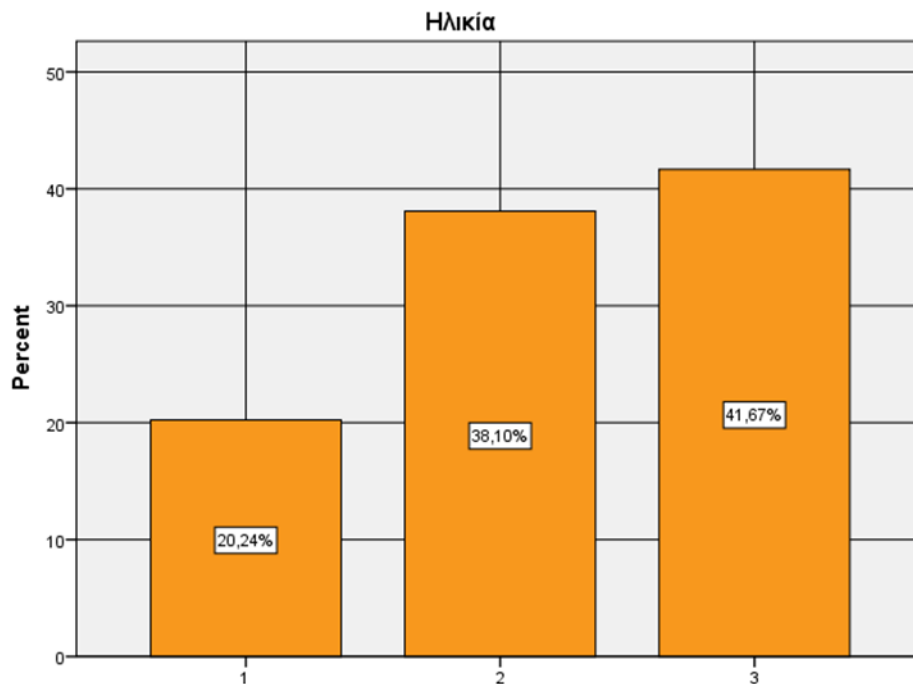

Διάγραμμα 27

Στην ερώτηση σχετικά με την ηλικιακή ομάδα που ανήκει ο κάθε γονέας οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (25 - 35), 2 (36 - 45), 3 (46 – 55) και 4 (από 56 και πάνω). Από το δείγμα υπάρχουν 17 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (20,2%), 32 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (38,1%), 35 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (41,7%) και τέλος κανένα άτομο δεν έδωσε την απάντηση 4 (0%). Επομένως σχεδόν οι μισοί από αυτούς που απάντησαν το ερωτηματολόγιο ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα των 46 έως και 55 ετών και οι υπόλοιποι κάτω των 45 ετών κάτι που σημαίνει ότι το ερωτηματολόγιο το απάντησαν κυρίως νέοι άνθρωποι. (Πίνακας 28, Διάγραμμα 28).

Πίνακας 28: Ηλικία

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
1	17	20,2	20,2	20,2
2	32	38,1	38,1	58,3
3	35	41,7	41,7	100,0
Σύνολο	84	100,0	100,0	

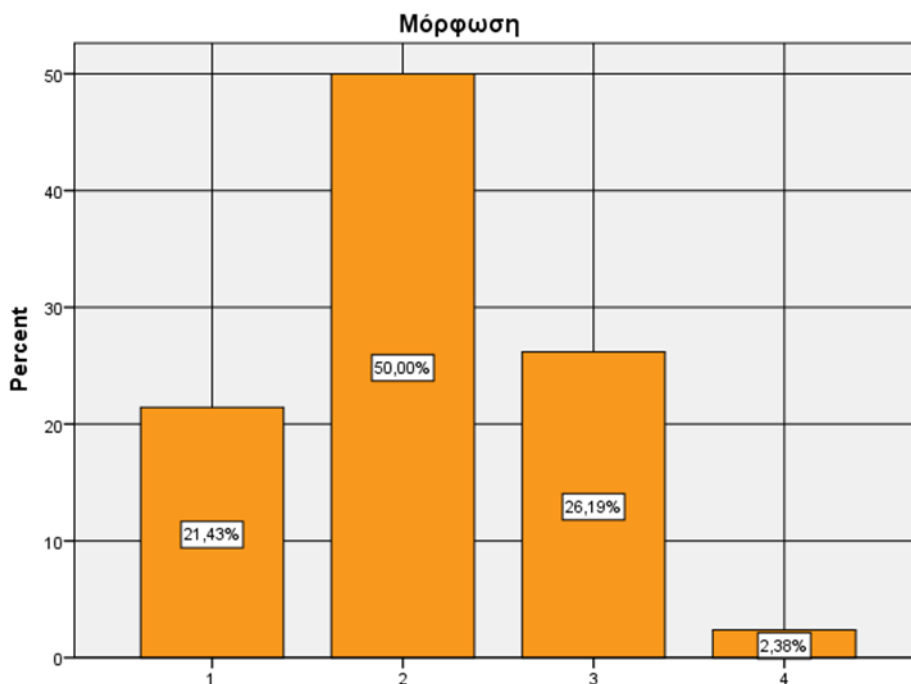

Διάγραμμα 28

Στην ερώτηση σχετικά με το μορφωτικό επίπεδο που έχει ο κάθε γονιός οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση), 2 (απόφοιτος ΑΕΙ ή ΤΕΙ), 3 (Μεταπτυχιακός Τίτλος Σπουδών) και 4 (Άλλο). Από το δείγμα υπάρχουν 18 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (21,4%), 42 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (50%), 22 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (26,8%) και 2 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (2,4%). Επομένως οι μισοί από αυτούς που απάντησαν το ερωτηματολόγιο έχουν πτυχίο από κάποιο ΑΕΙ ή ΤΕΙ (Πίνακας 29, Διάγραμμα 29).

Πίνακας 29: Μόρφωση

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
1	18	21,4	21,4	21,4
2	42	50,0	50,0	71,4
3	22	26,2	26,2	97,6
4	2	2,4	2,4	100,0
Σύνολο	84	100,0	100,0	

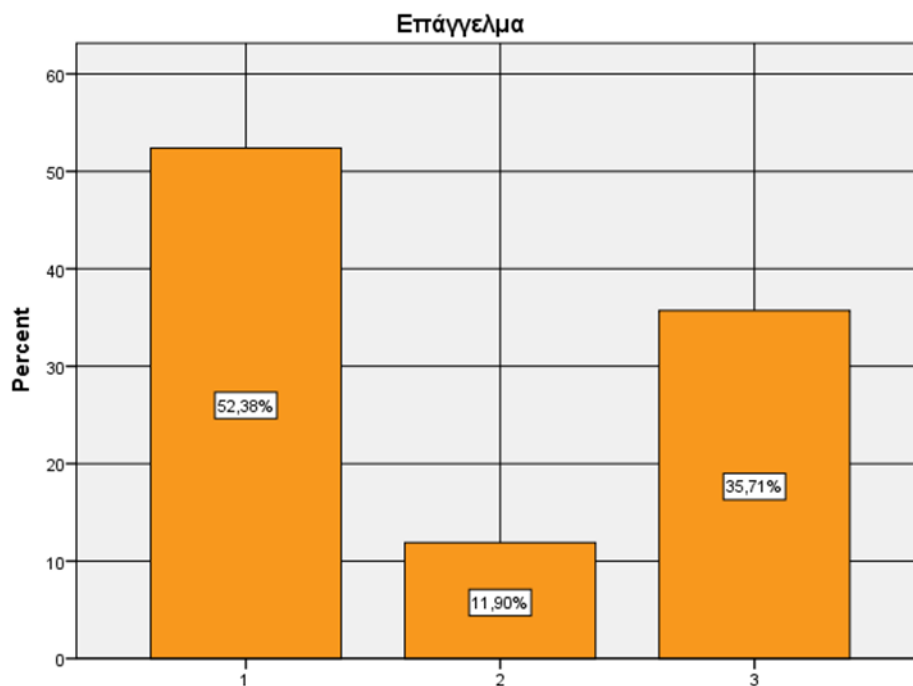

Διάγραμμα 29

Στην ερώτηση σχετικά με το επάγγελμα με το οποίο ασχολείται ο κάθε γονιός οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Δημόσιος ή Κρατικός Υπάλληλος), 2 (Ελεύθερος Επαγγελματίας ή Έμπορος ή Βιοτέχνης), 3 (Ιδιωτικός Υπάλληλος) και 4 (Συνταξιούχος). Από το δείγμα υπάρχουν 44 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (50,4%), 10 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (11,9%), 30 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (35,7%) και κανένα άτομο που να έδωσε την απάντηση 4 (0%). Επομένως οι μισοί από αυτούς που απάντησαν το ερωτηματολόγιο είναι δημόσιοι ή κρατικοί υπάλληλοι και οι υπόλοιποι ασχολούνται με τον ιδιωτικό τομέα (Πίνακας 30, Διάγραμμα 30).

Πίνακας 30: Επάγγελμα

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
1	44	52,4	52,4	52,4
2	10	11,9	11,9	64,3
3	30	35,7	35,7	100,0
Σύνολο	84	100,0	100,0	

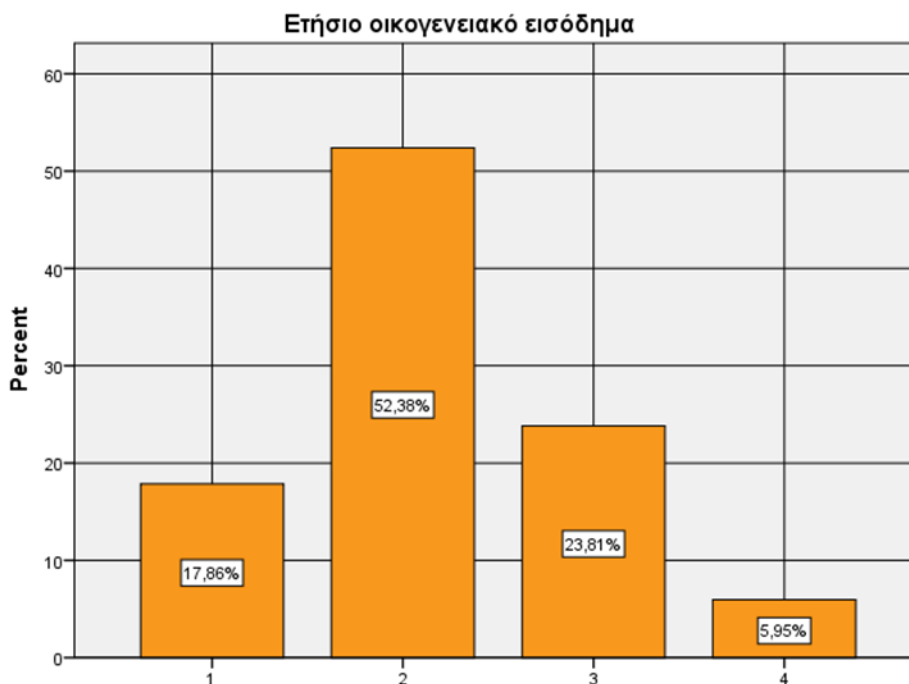

Διάγραμμα 30

Στην ερώτηση σχετικά με το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους γονείς κωδικοποιήθηκαν ως 1 (από 0 έως και 12.000€), 2 (πάνω από 12.000€ έως και 24.000€), 3 (πάνω από 24.000€ έως και 36.000€) και 4 (πάνω από 36.000€). Από το δείγμα υπάρχουν 15 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (17,9%), 44 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (52,4%), 20 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (23,8%) και 5 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (6%). Επομένως οι μισοί και πάνω από αυτούς που απάντησαν το ερωτηματολόγιο έχουν εισόδημα πάνω από 12.000€ έως και 24.00€ (Πίνακας 31, Διάγραμμα 31).

Πίνακας 31: Ετήσιο οικογενειακό εισόδημα

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
1	15	17,9	17,9	17,9
2	44	52,4	52,4	70,2
3	20	23,8	23,8	94,0
4	5	6,0	6,0	100,0
Σύνολο	84	100,0	100,0	

Διάγραμμα 31

Η Εκπαίδευση στη Χώρα μας

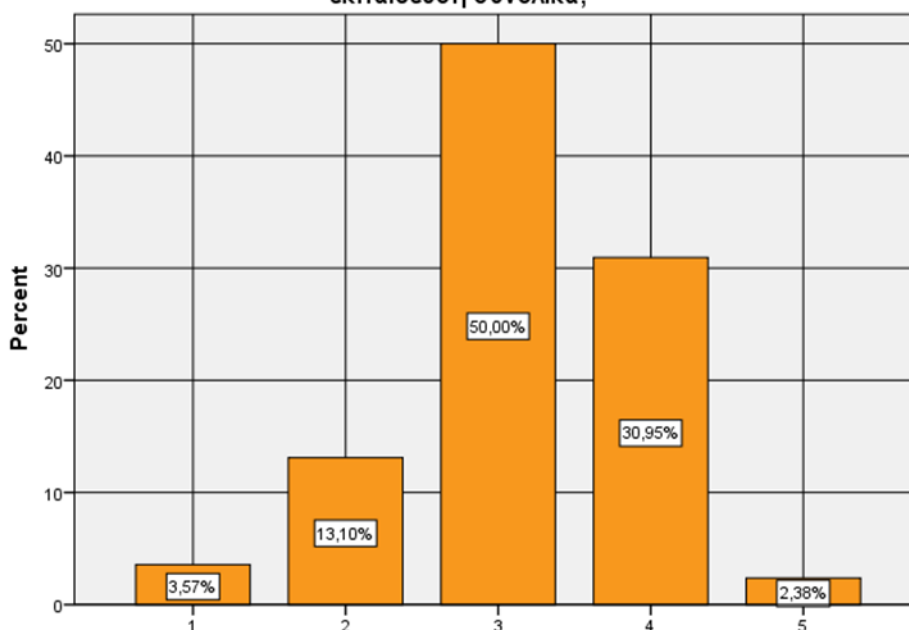
Στην ερώτηση σχετικά με το ποιος πιστεύουν οι γονείς ότι είναι ο βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση συνολικά (Ερώτηση Γ1), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Πολύ Κακός), 2 (Κακός), 3 (Μέτριος), 4 (Καλός) και 5 (Πολύ Καλός). Από το δείγμα υπάρχουν 3 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (3,6%), 11 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (13,1%), 42 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (50%), 26 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (31%) και 2 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (2,4%). Η μέση τιμή είναι 3,15 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση μέτριος και καλός, αλλά είναι πιο κοντά στο 3 (Μέτριος) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική

απόκλιση είναι 0,814 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι σχετικά κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 32, Διάγραμμα 32).

Πίνακας 32: Ερώτηση Γ1

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Γυπική Απόκλιση
1	3	3,6		
2	11	13,1		
3	42	50,0		
4	26	31,0		
5	2	2,4		
Σύνολο	84	100,0	3,15	0,814

Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση συνολικά;

Διάγραμμα 32

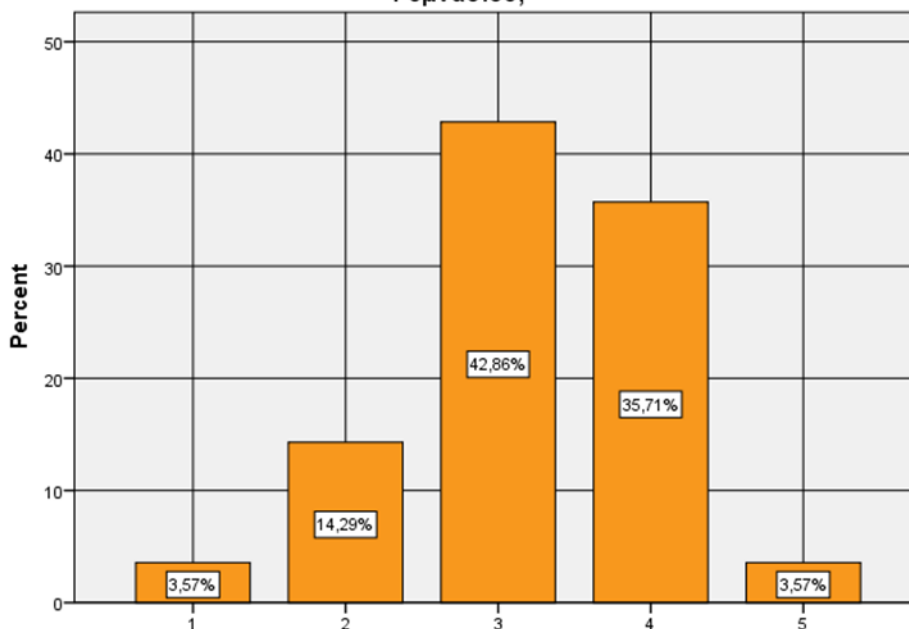
Στην ερώτηση σχετικά με το ποιος πιστεύουν οι γονείς ότι είναι ο βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στα μαθήματα του Γυμνασίου (Ερώτηση Γ2), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Πολύ Κακός), 2 (Κακός), 3 (Μέτριος), 4 (Καλός) και 5 (Πολύ Καλός). Από το δείγμα υπάρχουν 3 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (3,6%), 12 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (14,2%), 36 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (42,9%), 30 άτομα που έδωσαν

την απάντηση 4 (35,7%) και 3 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (3,6%). Η μέση τιμή είναι 3,21 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση μέτριος και καλός, αλλά είναι πιο κοντά στο 3 (Μέτριος) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 0,865 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι σχετικά κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 33, Διάγραμμα 33).

Πίνακας 33: Ερώτηση Γ2

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	3	3,6		
2	12	14,3		
3	36	42,9		
4	30	35,7		
5	3	3,6		
Σύνολο	84	100,0	3,21	0,865

Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στα μαθήματα του Γυμνασίου;

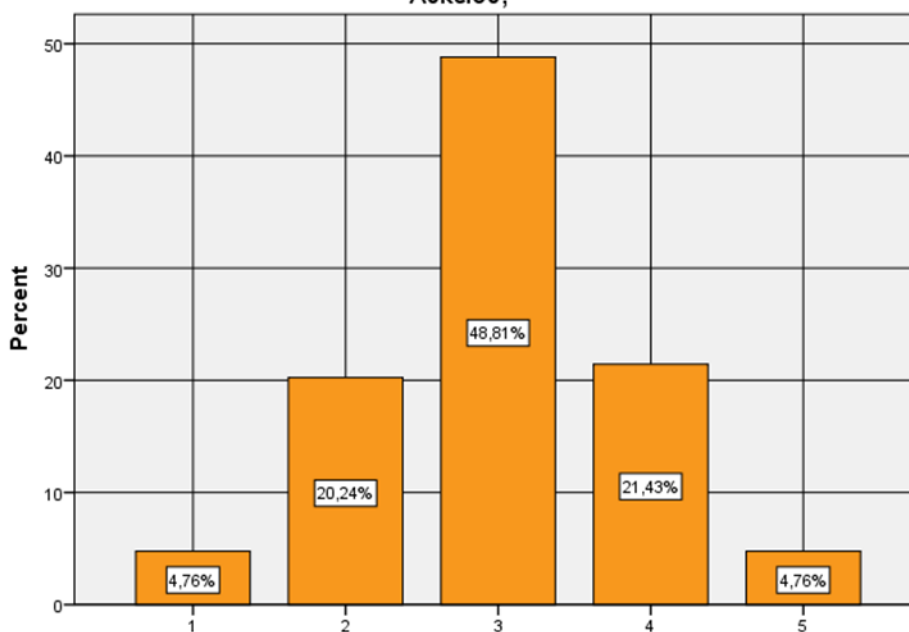
Διάγραμμα 33

Στην ερώτηση σχετικά με το ποιος πιστεύουν οι γονείς ότι είναι ο βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στα μαθήματα του Λυκείου (Ερώτηση Γ3), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Πολύ Κακός), 2 (Κακός), 3 (Μέτριος), 4 (Καλός) και 5 (Πολύ Καλός). Από το δείγμα υπάρχουν 4 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (4,8%), 17 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (20,2%), 41 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (48,8%), 18 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (21,4%) και 4 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (4,8%). Η μέση τιμή είναι 3,01 επομένως η απάντηση 3 (Μέτριος) θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 0,898 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι σχετικά κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 34, Διάγραμμα 34).

Πίνακας 34: Ερώτηση Γ3

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	4	4,8		
2	17	20,2		
3	41	48,8		
4	18	21,4		
5	4	4,8		
Σύνολο	84	100,0	3,01	0,898

Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στα μαθήματα του Λυκείου;

Διάγραμμα 34

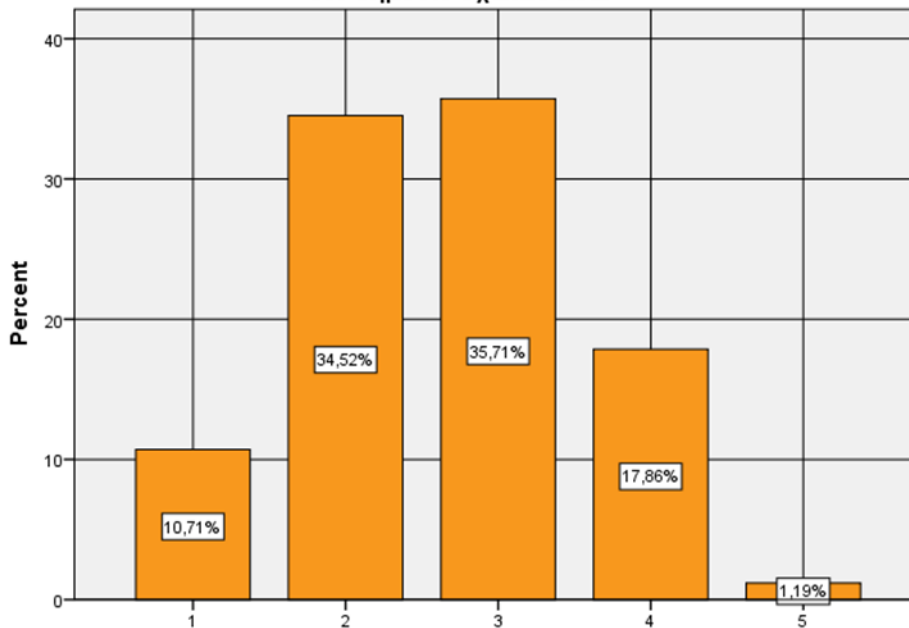
Στην ερώτηση σχετικά με το ποιο πιστεύουν οι γονείς ότι είναι το επίπεδο υπηρεσιών που παρέχεται στο πλαίσιο της ενισχυτικής διδασκαλίας στο δημόσιο σχολείο (Ερώτηση Γ4), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Πολύ Κακό), 2 (Κακό), 3 (Μέτριο), 4 (Καλό) και 5 (Πολύ Καλό). Από το δείγμα υπάρχουν 9 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (10,7%), 29 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (34,5%), 30 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (35,7%), 15 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (17,9%) και 1 άτομο που έδωσε την απάντηση 5 (1,2%). Η μέση τιμή είναι 2,61 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση κακό και μέτριο, αλλά είναι πιο κοντά στο 3 (Μέτριο) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 0,94 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι διασκορπισμένο και όχι πολύ κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 35, Διάγραμμα 35).

Πίνακας 35: Ερώτηση Γ4

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	9	10,7		
2	29	34,5		
3	30	35,7		

4	15	17,9		
5	1	1,2		
Σύνολο	84	100,0	2,64	0,94

Το επίπεδο υπηρεσιών που παρέχεται στο πλαίσιο της ενισχυτικής διδασκαλίας στο δημόσιο σχολείο είναι

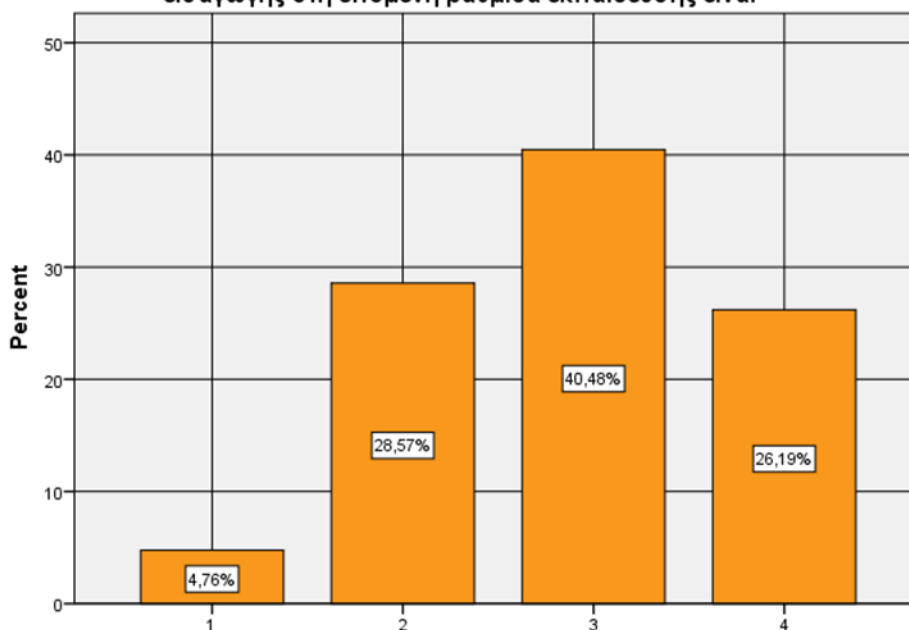
Διάγραμμα 35

Στην ερώτηση σχετικά με το ποιο πιστεύουν οι γονείς ότι είναι το επίπεδο προετοιμασίας των μαθητών στο δημόσιο σχολείο για τα μαθήματα εισαγωγής στη επόμενη βαθμίδα εκπαίδευσης (Ερώτηση Γ5), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Πολύ Κακό), 2 (Κακό), 3 (Μέτριο), 4 (Καλό) και 5 (Πολύ Καλό). Από το δείγμα υπάρχουν 4 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (4,8%), 24 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (28,6%), 34 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (40,5%), 22 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (26,2%) και κανένα άτομο που να έδωσε την απάντηση 5 (0%). Η μέση τιμή είναι 2,88 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση κακό και μέτριο, άλλα είναι πιο κοντά στο 3 (Μέτριο) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 0,854 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι σχετικά κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 36, Διάγραμμα 36).

Πίνακας 36: Ερώτηση Γ5

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	4	4,8		
2	24	28,6		
3	34	40,5		
4	22	26,2		
Σύνολο	84	100,0	2,88	0,856

Το επίπεδο προετοιμασίας των μαθητών στο δημόσιο σχολείο για τα μαθήματα εισαγωγής στη επόμενη βαθμίδα εκπαίδευσης είναι

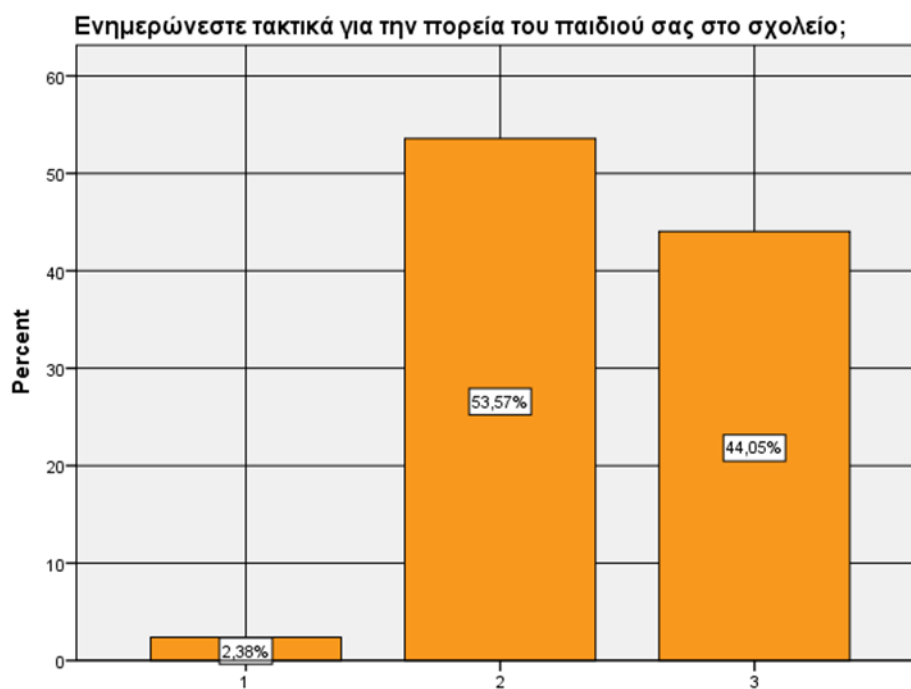
Διάγραμμα 36

Στην ερώτηση σχετικά με το πόσο τακτικά οι γονείς ενημερώνονται για την πορεία του παιδιού τους στο σχολείο (Ερώτηση Γ6), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Κάθε Εβδομάδα), 2 (Κάθε Μήνα), 3 (Κάθε Τετράμηνο), 4 (Μόνο μέσα από τις Προαγωγικές Εξετάσεις) και 5 (Ποτέ). Από το δείγμα υπάρχουν 2 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (2,4%), 45 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (53,6%), 37 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (44%), ενώ οι απαντήσεις 4 και 5 δεν δόθηκαν από κανένα γονέα. Η μέση τιμή είναι 2,42 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση κάθε μήνα και κάθε τετράμηνο, άλλα είναι πιο κοντά στο 2 (Κάθε Μήνα) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική

απόκλιση είναι 0,542 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι πολύ κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 37, Διάγραμμα 37).

Πίνακας 37: Ερώτηση Γ6

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	2	2,4		
2	45	53,6		
3	37	44,0		
Σύνολο	84	100,0	2,42	0,542

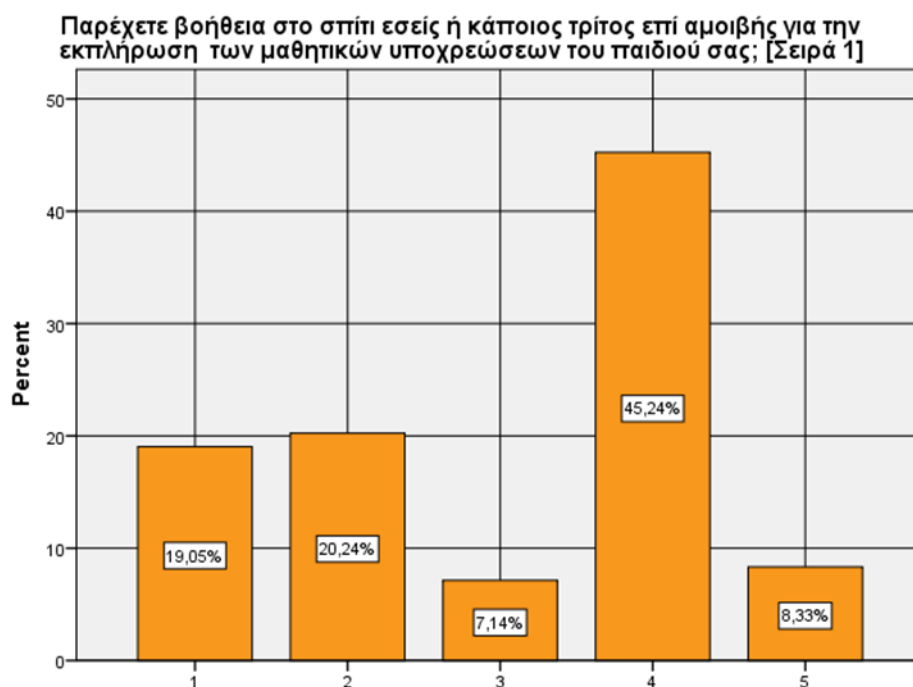
Διάγραμμα 37

Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι γονείς ότι παρέχουν βοήθεια στο σπίτι οι ίδιοι ή κάποιος τρίτος επί αμοιβής για την εκπλήρωση των μαθητικών υποχρεώσεων του παιδιού τους (Ερώτηση Γ7), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Στις Εξετάσεις), 3 (Μία Φορά τον Μήνα), 4 (1 με 2 Φορές την Εβδομάδα) και 5 (Καθημερινά). Από το δείγμα υπάρχουν 16 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (19%), 17 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (20,2%), 6 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (7,1%), 38 άτομα που έδωσαν την

απάντηση 4 (45,2%) και 7 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (8,3%). Η μέση τιμή είναι 3,04 επομένως η απάντηση 3 (Μία Φορά τον Μήνα) θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση, παρόλο που κατά το πώς φαίνεται η γενική άποψη είναι ότι ένα ελάχιστο ποσοστό γονέων δεν παρέχει βοήθεια στο σπίτι για τα παιδιά του. Η τυπική απόκλιση είναι 1,33 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι διασκορπισμένο και όχι πολύ κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 38, Διάγραμμα 38).

Πίνακας 38: Ερώτηση Γ7

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	16	19,0		
2	17	20,2		
3	6	7,1		
4	38	45,2		
5	7	8,3		
Σύνολο	84	100,0	3,04	1,33

Διάγραμμα 38

Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι γονείς παρέχουν στα παιδιά τους εκπαίδευση και από άλλες ιδιωτικές δομές μόρφωσης (Ερώτηση Γ8), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Όχι), 2 (Ξένες Γλώσσες), 3 (Γενικής Παιδείας), 4 (Πανελλαδικές) και 5 (Άλλο). Εδώ οι γονείς είχαν την δυνατότητα να δώσουν πάνω από μία απαντήσεις έτσι το σύνολο των απαντήσεων και το ποσοστό τους δεν είναι αθροιστικά μεταξύ τους, αλλά για κάθε απάντησή ξεχωριστά ως προς το σύνολο των ερωτηθέντων. Από το δείγμα υπάρχουν 4 άτομα που επέλεξαν την απάντηση 1 (4,8%), 75 άτομα που επέλεξαν την απάντηση 2 (89,3%), 12 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (14,3%) και 30 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (35,7%), ενώ την απάντηση 5 δεν την έδωσε κανένα άτομο (0%). Η πλειονότητα των γονέων παρέχει τις ξένες γλώσσες ως έξτρα υποδομή για τα παιδιά τους. (Πίνακας 39, Διάγραμμα 39).

Πίνακας 39: Ερώτηση Γ8;

	Συχνότητα	Ποσοστό		
1	4	4,8		
2	75	89,3		
3	12	14,3		
4	30	35,7		

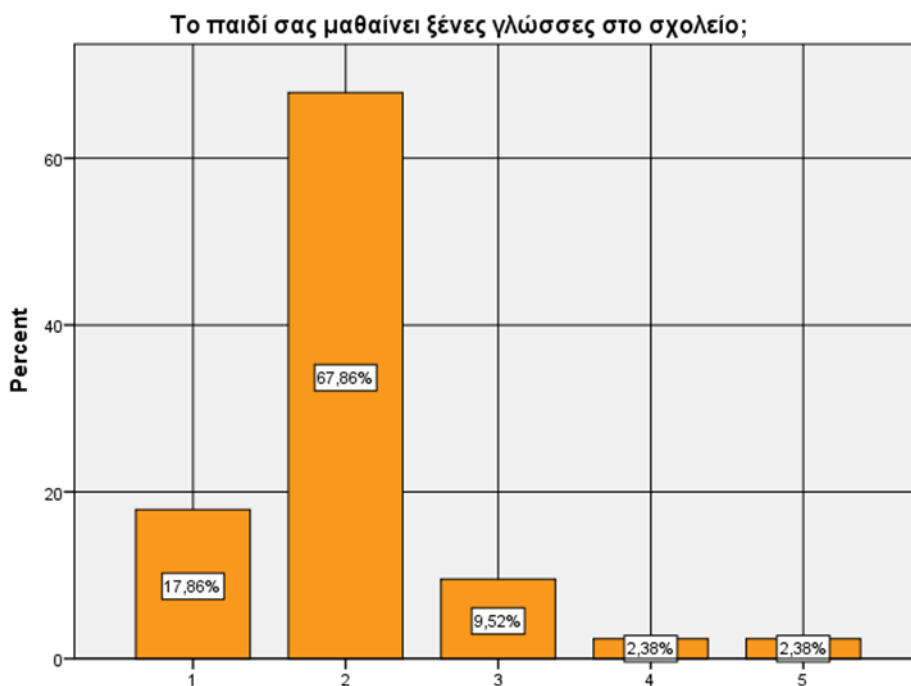

Διάγραμμα 39

Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι γονείς πιστεύουν ότι το παιδί τους μαθαίνει ξένες γλώσσες στο σχολείο (Ερώτηση Γ9), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Λίγο), 3 (Πολύ), 4 (Πάρα Πολύ) και 5 (Μόνο στο Σχολείο). Από το δείγμα υπάρχουν 15 άτομα που έδωσαν την απάντηση 1 (17,9%), 57 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (67,9%), 8 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (9,5%), 2 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (2,4%) και 2 άτομο που έδωσε την απάντηση 5 (2,4%). Η μέση τιμή είναι 2,04 επομένως η απάντηση 2 (Λίγο) θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 0,768 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 40, Διάγραμμα 40).

Πίνακας 40: Ερώτηση Γ9;

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	15	17,9		
2	57	67,9		
3	8	9,5		
4	2	2,4		
5	2	2,4		
Σύνολο	84	100,0	2,04	0,768

Διάγραμμα 40

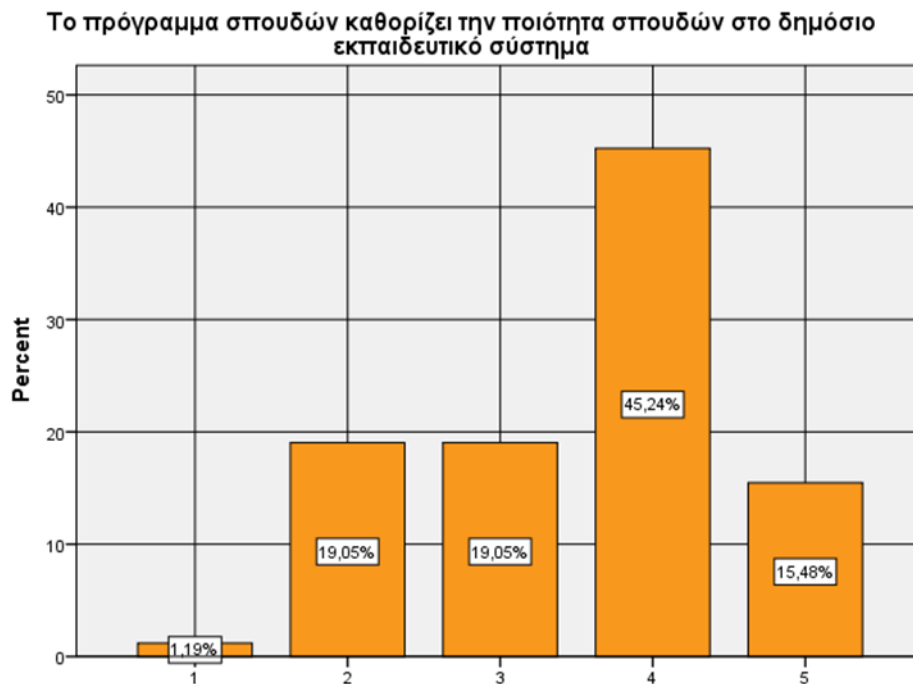
Αξιολόγηση Συντελεστών Εκπαιδευτικής Διαδικασίας

Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι γονείς πιστεύουν ότι το πρόγραμμα σπουδών καθορίζει την ποιότητα σπουδών στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα (Ερώτηση Γ10), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Λίγο), 3 (Δεν Γνωρίζω / Δεν Απαντώ), 4 (Πολύ) και 5 (Πάρα Πολύ). Από το δείγμα υπάρχει 1 άτομο που έδωσε την απάντηση 1 (1,2%), 16 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (19%), 16 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (19%), 38 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (45,2%) και 13 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (15,5%). Η μέση τιμή είναι 3,55 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση δεν γνωρίζω ή δεν απαντώ και πολύ, άλλα είναι πιο κοντά στο 4 (Πολύ) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 1,011 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι διασκορπισμένο και όχι πολύ κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 41, Διάγραμμα 41).

Πίνακας 41: Ερώτηση Γ10

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	1	1,2		

2	16	19,0		
3	16	19,0		
4	38	45,2		
5	13	15,5		
Σύνολο	84	100,0	3,55	1,011

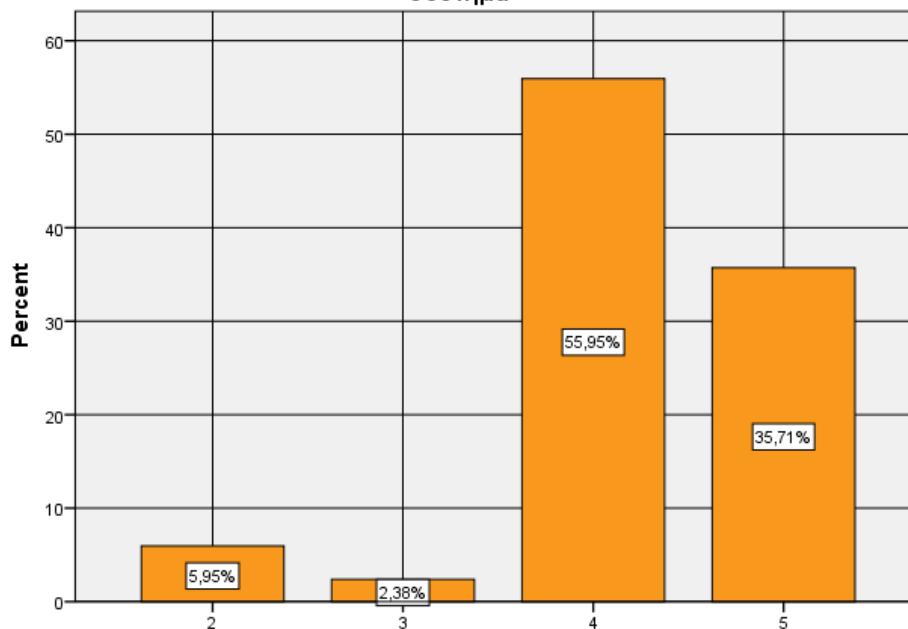
Διάγραμμα 41

Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι γονείς πιστεύουν ότι ο εκπαιδευτικός καθορίζει την ποιότητα σπουδών στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα (Ερώτηση Γ11), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Λίγο), 3 (Δεν Γνωρίζω / Δεν Απαντώ), 4 (Πολύ) και 5 (Πάρα Πολύ). Από το δείγμα δεν υπάρχει κανένα άτομο που έδωσε την απάντηση 1 (0%), 5 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (6%), 2 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (2,4%), 47 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (56%) και 30 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (35,7%). Η μέση τιμή είναι 4,21 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση πολύ και πάρα πολύ, αλλά είναι πιο κοντά στο 4 (Πολύ) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 0,762 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 42, Διάγραμμα 42).

Πίνακας 42: Ερώτηση Γ11

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
2	5	6,0		
3	2	2,4		
4	47	56,0		
5	30	35,7		
Σύνολο	84	100,0	4,21	0,762

Ο εκπαιδευτικός καθορίζει την ποιότητα σπουδών στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα

Διάγραμμα 42

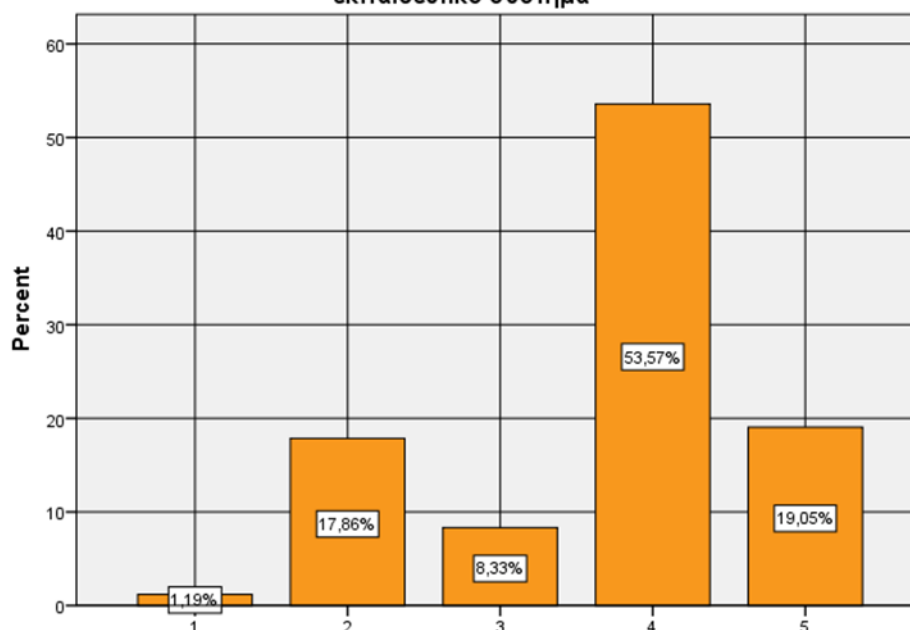
Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι γονείς πιστεύουν ότι τα βιβλία - συγγράμματα καθορίζουν την ποιότητα σπουδών στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα (Ερώτηση Γ12), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Λίγο), 3 (Δεν Γνωρίζω / Δεν Απαντώ), 4 (Πολύ) και 5 (Πάρα Πολύ). Από το δείγμα υπάρχει ένα άτομο που έδωσε την απάντηση 1 (1,2%), 15 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (17,9%), 7 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (8,3%), 45 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (53,6%) και 16 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (19%). Η μέση τιμή είναι 3,71 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση δεν γνωρίζω ή δεν απαντώ και πολύ, αλλά είναι πιο κοντά στο 4 (Πολύ) που θεωρείται η απάντηση

του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 1,013 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι διασκορπισμένο και δεν είναι κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 43, Διάγραμμα 43).

Πίνακας 43: Ερώτηση Γ12

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	1	1,2		
2	15	17,9		
3	7	8,3		
4	45	53,6		
5	16	19,0		
Σύνολο	84	100,0	3,71	1,013

Τα βιβλία - συγγράμματα καθορίζουν την ποιότητα σπουδών στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα

Διάγραμμα 43

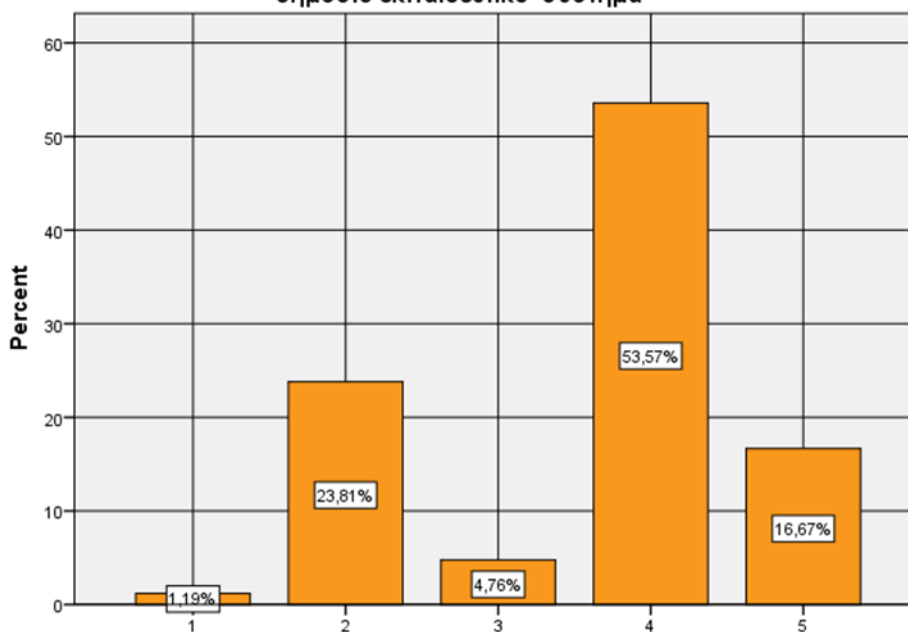
Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι γονείς πιστεύουν ότι το σχολείο (υλικοτεχνική υποδομή) καθορίζει την ποιότητα σπουδών στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα (Ερώτηση Γ13), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Λίγο), 3 (Δεν Γνωρίζω

/ Δεν Απαντώ), 4 (Πολύ) και 5 (Πάρα Πολύ). Από το δείγμα υπάρχει ένα άτομο που έδωσε την απάντηση 1 (1,2%), 20 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (23,8%), 4 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (4,8%), 45 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (53,6%) και 14 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (16,7%). Η μέση τιμή είναι 3,61 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση δεν γνωρίζω ή δεν απαντώ και πολύ, άλλα είναι πιο κοντά στο 4 (Πολύ) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 1,064 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι διασκορπισμένο και δεν είναι κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 44, Διάγραμμα 44).

Πίνακας 44: Ερώτηση Γ13

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	1	1,2		
2	20	23,8		
3	4	4,8		
4	45	53,6		
5	14	16,7		
Σύνολο	84	100,0	3,61	1,064

Το σχολείο (υλικοτεχνική υποδομή) καθορίζει την ποιότητα σπουδών στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα

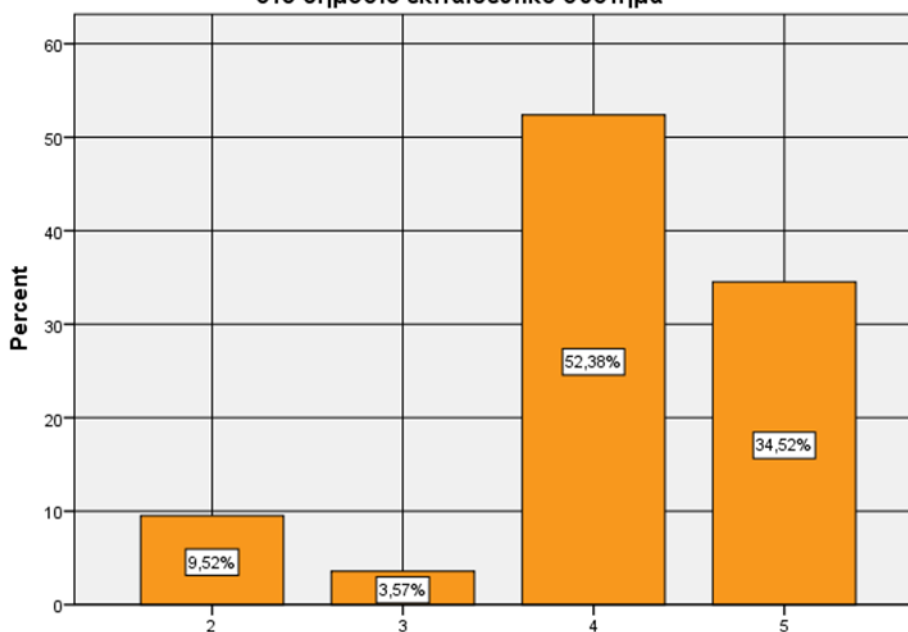
Διάγραμμα 44

Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι γονείς πιστεύουν ότι ο αριθμός μαθητών ανά μονάδα εκπαιδευτικού καθορίζει την ποιότητα σπουδών στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα (Ερώτηση Γ14), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Λίγο), 3 (Δεν Γνωρίζω / Δεν Απαντώ), 4 (Πολύ) και 5 (Πάρα Πολύ). Από το δείγμα δεν υπάρχει κανένα άτομο που να έδωσε την απάντηση 1 (0%), 8 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (9,5%), 3 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (3,6%), 44 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (52,4%) και 29 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (34,5%). Η μέση τιμή είναι 4,12 επομένως είναι ανάμεσα από την πολύ και πάρα πολύ, άλλα είναι πιο κοντά στο 4 (Πολύ) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 0,87 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι σχετικά κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 45, Διάγραμμα 45).

Πίνακας 45: Ερώτηση Γ14

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
2	8	9,5		
3	3	3,6		
4	44	52,4		
5	29	34,5		
Σύνολο	84	100,0	4,12	0,87

Ο αριθμός μαθητών ανά μονάδα εκπαιδευτικού καθορίζει την ποιότητα σπουδών στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα

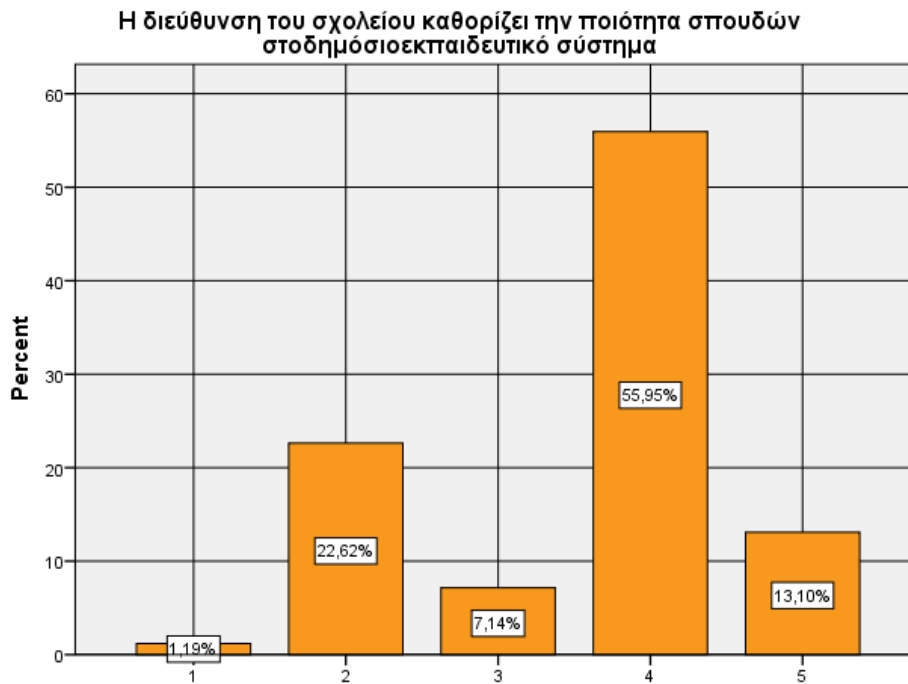
Διάγραμμα 45

Στην ερώτηση σχετικά με το εάν οι γονείς πιστεύουν ότι η διεύθυνση του σχολείου καθορίζει την ποιότητα σπουδών στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα (Ερώτηση Γ15), οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Καθόλου), 2 (Λίγο), 3 (Δεν Γνωρίζω / Δεν Απαντώ), 4 (Πολύ) και 5 (Πάρα Πολύ). Από το δείγμα υπάρχει ένα άτομο που έδωσε την απάντηση 1 (7,1%), 19 άτομα που έδωσαν την απάντηση 2 (22,6%), 6 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (4,8%), 47 άτομα που έδωσαν την απάντηση 4 (56%) και 11 άτομα που έδωσαν την απάντηση 5 (13,1%). Η μέση τιμή είναι 3,57 επομένως είναι ανάμεσα από την απάντηση δεν γνωρίζω ή δεν απαντώ και πολύ, αλλά είναι πιο κοντά στο 4 (Πολύ) που θεωρείται η απάντηση του δείγματος στην παρούσα ερώτηση. Η τυπική απόκλιση είναι 1,021 άρα το σύνολο των απαντήσεων είναι διασκορπισμένο και δεν είναι κοντά στην μέση τιμή. (Πίνακας 46, Διάγραμμα 46).

Πίνακας 46: Ερώτηση Γ15

	Συχνότητα	Ποσοστό	Μέση Απάντηση	Τυπική Απόκλιση
1	1	1,2		
2	19	22,6		

3	6	7,1		
4	47	56,0		
5	11	13,1		
Σύνολο	84	100,0	3,57	1,021

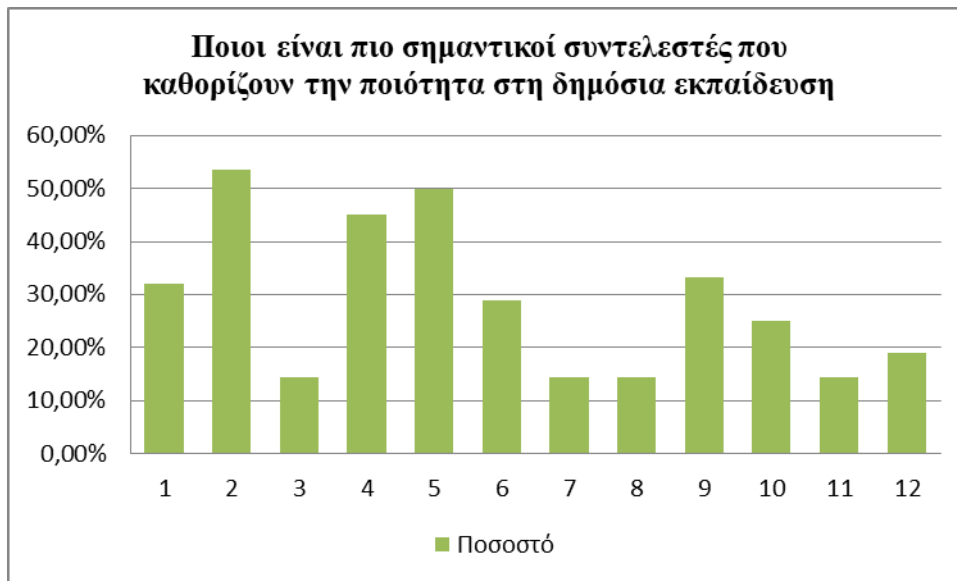
Διάγραμμα 46

Στην ερώτηση σχετικά με το ποιο πιστεύουν οι γονείς ότι είναι πιο σημαντικός συντελεστής που καθορίζει την ποιότητα στη δημόσια εκπαίδευση (Ερώτηση Γ16), με δυνατότητα έως και τρεις επιλογές, οι απαντήσεις που δόθηκαν κωδικοποιήθηκαν ως 1 (Θεσμικό Πλαίσιο της Εκπαίδευσης), 2 (Επάρκεια Εκπαιδευτικών), 3 (Μισθολόγιο Εκπαιδευτικών), 4 (Πρόγραμμα Σπουδών), 5 (Αριθμός Μαθητών ανά Τάξη), 6 (Βιβλία και Συγγράμματα), 7 (Εποπτικά Μέσα), 8 (Διευθυντής Σχολικής Μονάδας), 9 (Υποδομές του Σχολείου), 10 (Σχολικό Κλίμα), 11 (Πολιτική Βούληση) και 12 (Οικονομική Πολιτική της Χώρας). Εδώ οι γονείς είχαν την δυνατότητα να δώσουν πάνω από μία έως και τρεις απαντήσεις έτσι το σύνολο των απαντήσεων και το ποσοστό τους δεν είναι αθροιστικά μεταξύ τους, αλλά για κάθε απάντησή ξεχωριστά ως προς το σύνολο των ερωτηθέντων. Από το δείγμα υπάρχουν 27 άτομα που επέλεξαν την απάντηση 1 (32,1%), 45 άτομα που επέλεξαν την απάντηση 2 (53,6%), 12 άτομα που έδωσαν την απάντηση 3 (14,3%), 38 άτομα που επέλεξαν την απάντηση

4 (45,2%), 42 άτομα που επέλεξαν την απάντηση 5 (50%), 25 άτομα που επέλεξαν την απάντηση 6 (28,8%), 12 άτομα που επέλεξαν την απάντηση 7 (14,3%), 12 άτομα που επέλεξαν την απάντηση 8 (14,3%), 28 άτομα που επέλεξαν την απάντηση 9 (33,3%), 21 άτομα που επέλεξαν την απάντηση 10 (25%), 12 άτομα που επέλεξαν την απάντηση 11 (14,3%) και 16 άτομα που έδωσαν την απάντηση 12 (19,1%). Η πλειονότητα των γονέων ότι η επάρκεια των εκπαιδευτικών, το πρόγραμμα σπουδών και ο αριθμός μαθητών ανά τάξη είναι οι τρεις πιο σημαντική σηντελεστές που καθορίζουν την ποιότητα στην δημόσια εκπαίδευση (Πίνακας 47, Διάγραμμα 47).

Πίνακας 47: Ερώτηση Γ16

	Συχνότητα	Ποσοστό		
1	27	32,1		
2	45	53,6		
3	12	14,3		
4	38	45,2		
5	42	50,0		
6	25	28,8		
7	12	14,3		
8	12	14,3		
9	28	33,3		
10	21	25,0		
11	12	14,3		
12	16	19,1		

Διάγραμμα 47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΩΝ

Για την διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας, με την μέθοδο των συνεντεύξεων, ρωτήθηκαν οκτώ διευθυντές σχολικών μονάδων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Ανατολικής Θεσσαλονίκης. Συγκεκριμένα, οι τέσσερις από αυτούς διευθύνουν γυμνάσιο, οι τρεις γενικό λύκειο και ο ένας ΕΠΑΛ. Οι ερωτήσεις ως προς το περιεχόμενό τους βασίστηκαν στα ερωτηματολόγια της ποσοτικής έρευνας των εκπαιδευτικών και των γονέων και ως προς τη σημαντικότητά των αποτελεσμάτων αυτής. Κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων προέκυψαν και νέες ερωτήσεις, των οποίων οι απαντήσεις ενσωματώθηκαν στην έρευνα, για να αποδώσουν καλύτερα και πιο σφαιρικά την άποψη των διευθυντών. Τα ηχητικά αρχεία απομαγνητοφωνήθηκαν, καταγράφηκαν και επεξεργάστηκαν έτσι ώστε να είναι ομαδοποιημένα ως προς τις συγκλίνουσες απόψεις αλλά και τις πιο σημαντικές από τις αποκλίνουσες. Τα απομαγνητοφωνημένα αρχεία, είναι στη διάθεση του αναγνώστη σε ξεχωριστό παράρτημα.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Στην ερώτηση ποιος πιστεύετε ότι είναι ο βαθμός παρεχομένων υπηρεσιών στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση συνολικά, οι διευθυντές ένα και επτά απάντησαν ότι είναι ένα «λαϊκό σχολείο όχι ελιτίστικο, μια δεξαμενή η οποία δέχεται τους πάντες: παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες, διαταραχές λόγου, με ειδικές ανάγκες όταν υπάρχουν τμήματα ένταξης, με οικογενειακά προβλήματα, με οικογένειες με φοβερές οικονομικές δυσχέρειες». Βέβαια έχει και μαθητές κυρίως μέσης οικονομικής τάξης και ήπια υψηλής κοινωνικής και οικονομικής βαθμίδας. Όλα αυτά πρέπει να συνδυαστούν, οπότε το έργο του εκπαιδευτικού και της διοίκησης σε ένα τέτοιο σχολείο δεν είναι απλό, είναι σύνθετο και πολυποίκιλο και πρέπει μέσα από αυτές τις αντιθέσεις να υπάρξει αρμονία η οποία είναι αφανής αλλά πρέπει να επιτευχθεί.

«Η φυσιογνωμία του δημόσιου σχολείου και αλλάζει και πρέπει και το ίδιο το σχολείο αλλά και οι συνάδελφοι να μάθουν να προσαρμόζονται σε αυτές τις νέες αλλαγές, επειδή υπάρχει μια συνεχής διαφοροποίηση. Παραδείγματος χάρη, δεν μπορεί κανείς να αγνοεί το μεταναστευτικό, την προσπάθεια που γίνεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την όσμωση του

σχολείου γενικής παιδείας με τα ειδικά σχολεία, να αγνοεί τα κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι οικογένειες των μαθητών. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο ο εκπαιδευτικός και η διοίκηση προσπαθούν να συνδυάζουν πολλά πράγματα και να είναι όλοι οι μαθητές και όλες οι οικογένειες ικανοποιημένοι. Είναι δύσκολο να βρει κανείς τη χρυσή τομή, όμως αυτό πρέπει να γίνει» (διευθυντής νούμερο επτά).

«Πρέπει να προσαρμοστεί στο νέο περιβάλλον χωρίς τις αγκυλώσεις του παρελθόντος. Για παράδειγμα, οι γραφειοκρατικές αγκυλώσεις προκειμένου να πάρει και τον ελάχιστο εξοπλισμό του ένα δημόσιο σχολείο, δεν το οδηγούν στο να γίνει ένα ανταγωνιστικό σχολείο, όταν στην ιδιωτική εκπαίδευση, ένα σχολείο μπορεί να είναι πλήρως και καλά εξοπλισμένο στα εργαστήριά του, στην τεχνολογία του, στην πληροφορική του. Το δημόσιο σχολείο πρέπει να περάσει από διαγωνισμούς, Διαύγεια, να ενταχθεί σε προγράμματα που μπορεί να κάνουν δύο και τρία χρόνια να ολοκληρωθούν. Πρέπει λοιπόν να είναι πιο ευέλικτο για να γίνει και ανταγωνιστικό» (διευθυντής νούμερο ένα).

Για τα μαθήματα Γενικής Παιδείας στο λύκειο, ο διευθυντής νούμερο επτά θεωρεί ότι το μάθημα γίνεται πολύ καλά, γιατί δεν υπάρχει το άγχος της ύλης και των πανελλαδικών εξετάσεων και μπορεί ο εκπαιδευτικός να συζητά πιο ελεύθερα και για περισσότερα θέματα με τους μαθητές, γιατί είναι και η ηλικία τους τέτοια που ως έφηβοι θέλουν να νιώθουν πιο ελεύθεροι.

Όμως ο διευθυντής νούμερο έξι απάντησε ότι, έτσι όπως είναι διαμορφωμένο το λύκειο, ως προθάλαμος για το πανεπιστήμιο, είναι προσανατολισμένο στο πώς θα ετοιμάσει τους μαθητές για αυτό. «Οι εκπαιδευτικοί αναγκάζονται να μπουκώσουν σε αυτόν το ρόλο, ενώ δεν θα έπρεπε να είναι ο σκοπός του λυκείου, γιατί ασκείται μία πίεση από την ευρύτερη κοινωνία μέσω των παιδιών και μέσω των αντιλήψεων ότι το πιο σημαντικό είναι να στραφούν μόνο στα μαθήματα προσανατολισμού και να μην ασχοληθούν καθόλου με τα μαθήματα γενικής παιδείας. Έτσι αφήνουν τα βιβλία τους κάτω από το θρανίο, αν και γίνονται φιλότιμες προσπάθειες από την πλευρά των εκπαιδευτικών και ως ένα βαθμό πετυχαίνουν κάποια πράγματα, αλλά με τη γκρίνια και των μαθητών και των γονέων».

Δυστυχώς είναι διαμορφωμένη αυτή η αντίληψη ενώ αντίθετα από τη γενική παιδεία στα μαθήματα της κατεύθυνσης, όπου υπάρχει κι ένας ανταγωνισμός του σχολείου έναντι των φροντιστηρίων, και μια φιλοσοφία που αυτά μεταδίδουν στα παιδιά, να ασχολούνται δηλαδή μόνο με τα 3-4 μαθήματα του προσανατολισμού. Σε αυτά τα μαθήματα οι καθηγητές υπερβάλλουν τον εαυτό τους, παρατηρώντας κάποιος το υλικό που δίνουν στους μαθητές και

με βάση τα αποτελέσματα που έχουν σχεδόν όλα τα χρόνια, με πολύ μεγάλο ποσοστό επιτυχιών και σε πολύ καλές σχολές. Έτσι οι προσπάθειες που καταβάλλονται είναι πολύ σημαντικές και έχουν αποτέλεσμα (διευθυντής νούμερο έξι).

Ο διευθυντής νούμερο τρία είπε ότι δεν είναι καλό το επίπεδο των υπηρεσιών με εξαιρέσεις κάποιων σχολείων που παρέχουν καλή εκπαίδευση και τα οποία εξαρτώνται από το αν έχουν ανοιχτόμυαλο διευθυντή με ανοιχτό ορίζοντα που προωθεί τις καινοτόμες δράσεις, την άτυπη μάθηση, με καλό εξοπλισμό και καλούς εκπαιδευτικούς.

Οι διευθυντές έξι και οκτώ απάντησαν ότι το επίπεδο των υπηρεσιών του δημόσιου σχολείου είναι αρκετά υψηλό, γιατί πλέον επανδρώνεται και με εκπαιδευτικούς με μεταπτυχιακά και διδακτορικά και αυτό ουσιαστικά δίνει μια άλλη αντιμετώπιση των πραγμάτων, δηλαδή σύγχρονες γνώσεις, απόψεις, καινοτομία.

«Ένας άλλος λόγος είναι ότι το επίπεδο των γονέων είναι υψηλότερο σε σχέση με το παρελθόν οπότε και αυτό συμβάλλει στην διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος με υψηλότερα στάνταρντς και έχει και σε ένα βαθμό αντίκτυπο στα παιδιά που έρχονται στο σχολείο» (διευθυντής νούμερο έξι). Αν και σε επίπεδο μαθησιακό και προσπαθειών, τα παιδιά χρόνο με το χρόνο καταβάλλουν μικρότερες προσπάθειες, ωστόσο οι δυνατότητές τους είναι πολύ περισσότερες και μεγαλύτερες από ό,τι στο παρελθόν και γενικότερα θεωρούν ότι το επίπεδο είναι αρκετά υψηλό έως και πάρα πάρα πολύ υψηλό. Ειδικότερα ο διευθυντής νούμερο οκτώ, ο οποίος διευθύνει ΕΠΑΛ, είναι αντίθετος με τα φροντιστήρια, θεωρεί ότι και εκπαιδευτικό υλικό υπάρχει και οι εκπαιδευτικοί είναι άρτια καταρτισμένοι και είναι θέμα διάθεσης και εξαρτάται αποκλειστικά από τους ίδιους. Ειδικά στα ΕΠΑΛ γίνεται καλή δουλειά και φαίνεται από το αποτέλεσμα της εισαγωγής των μαθητών τόσο στα ΤΕΙ όσο και στα ΑΕΙ εδώ και μερικά χρόνια, από τότε δηλαδή που έχει εφαρμοστεί το 5% επί των εισακτέων. Το ΕΠΑΛ δεν έχει τίποτα να ζηλέψει από το γενικό λύκειο.

Στην ερώτηση αν η κεντρική διοίκηση, όπως είναι δομημένη, παίζει ρόλο στην ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, όλοι οι διευθυντές συμφώνησαν ότι παίζει πολύ μεγάλο ρόλο και ότι υπάρχουν αρκετές αδυναμίες ως προς την διαχείριση του έμψυχου υλικού και την οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, οι οποίες είναι ανασταλτικός παράγοντας στο έργο τους.

Ο διευθυντής νούμερο δύο απάντησε ότι παίζει πολύ μεγάλο ρόλο με την έννοια ότι «τα σχολεία εξαρτώνται άμεσα από την διαχείριση της διοίκησης και παραπονέθηκε ότι το σχολείο

ολοκλήρωσε φέτος τις ανάγκες του σε προσωπικό στις 19 Δεκεμβρίου». Θα ήθελε καλύτερο προγραμματισμό στις τοποθετήσεις, για να μην αλλάζει το πρόγραμμα σχεδόν κάθε μέρα ή μέρα παρά μέρα λόγω τοποθετήσεων, ανακλήσεων, αποσπάσεων, και θεωρεί ότι αυτό δεν βοηθάει καθόλου στον προγραμματισμό για την σχολική ζωή. Είναι το ελάχιστο που πρέπει να έχει το κάθε σχολείο -το προσωπικό του- από την αρχή της σχολικής χρονιάς.

Ο διευθυντής νούμερο τρία θεωρεί ότι η κεντρική διεύθυνση δεν προωθεί καινοτόμα προγράμματα και ότι συνήθως αυτά επαφίενται στον πατριωτισμό των εκπαιδευτικών.

Ο διευθυντής νούμερο οκτώ πιστεύει πως η κεντρική διοίκηση δημιουργεί πολλά προβλήματα και πρέπει να γίνει πιο ευέλικτη, θεωρεί όμως ότι δεν είναι ο ίδιος αρμόδιος για να κάνει αλλαγές.

Ο διευθυντής νούμερο έξι θεωρεί ότι πρέπει «το κάθε σχολείο χωριστά να ασκεί την δική του εσωτερική, εκπαιδευτική πολιτική. Υπάρχει ένα πλαίσιο το οποίο πρέπει όλοι να ακολουθούν και πολλές φορές είναι ασφυκτικό. Το αναλυτικό πρόγραμμα το οποίο εκπονείται, είτε εκφράζει πολιτικές μέσα από το υπουργείο παιδείας, είτε διαμορφώνεται μέσα από το παιδαγωγικό ινστιτούτο, είτε με άλλους τρόπους και πρέπει να εφαρμοστεί χωρίς να υπάρχει η δυνατότητα να γίνουν αλλαγές προς όφελος του σχολείου. Υπάρχει και ο θεσμός των καινοτόμων προγραμμάτων κατά τη διάρκεια των οποίων μπορούν να εφαρμοστούν νέες ιδέες, που όμως και αυτά έχουν μία διαδικασία εγκρίσεων, στα πλαίσια μιας γραφειοκρατίας. Έτσι χάνεται το ενδιαφέρον και στην ουσία δεν υλοποιούνται. Επίσης, από το γεγονός ότι κάθε τρία - τέσσερα χρόνια, κατά μέσο όρο, γίνονται αλλαγές στα υπουργεία αλλά και στους εκπαιδευτικούς νόμους και στις διαδικασίες, δεν δίνεται η ευκαιρία στα σχολεία να πάρουν αποφάσεις για τον προγραμματισμό τους, ώστε να ακολουθήσουν σε βάθος χρόνου κάποιες δράσεις και να δουν τα αποτελέσματά τους να καρποφορούν. Με τον νέο νόμο ορίστηκαν οι συντονιστές εκπαίδευσης οι οποίοι ακόμα δεν γνωρίζουν ακριβώς το αντικείμενο τους, η ενημέρωση είναι ελλιπής, περιμένουμε την θεσμοθέτηση τους, με αποτέλεσμα, για τη φετινή χρονιά, πολλά προγράμματα είτε αγωγής υγείας είτε περιβαλλοντικά να καθυστερήσουν την έναρξή τους, ώστε και τα παιδιά να έχουν χάσει το ενδιαφέρον τους αλλά και οι εκπαιδευτικοί, στην προσπάθειά τους να διεκπεραιώσουν τα ζητήματα της ύλης και της εκπαίδευσης, να τα αφήνουν σαν δεύτερη επιλογή. Το σχολείο πρέπει να κάνει προγράμματα, να μη μείνει ξερά στην διαδικασία της διεκπεραίωσης της ύλης, ωστόσο δεν είναι δυνατό, μέσα από την έλλειψη του εκπαιδευτικού προσωπικού που εξακολουθεί, και από τις καθυστερήσεις στην καινούργια δομή της εκπαίδευσης. Η αδυναμία του σχολείου να καθορίσει την δικιά του εσωτερική

εκπαιδευτική πολιτική δεν του επιτρέπει να κάνει πράγματα τα οποία να έχουνε συνέχεια για να μπορεί να συνεκτιμηθεί σε βάθος χρόνου αυτή η προσπάθεια και να μετρηθούν τα αποτελέσματά της».

Ο διευθυντής νούμερο επτά απάντησε ότι το πρόβλημα είναι ότι ο τελευταίος διάλογος έγινε πριν 30, 40 χρόνια, όταν προσπάθησαν να περάσουν για πρώτη φορά τις νέες τεχνολογίες στην εκπαίδευση και στην πληροφορική διόρισαν κάποιους πληροφορικούς. «Όλες οι αποφάσεις έρχονται άνωθεν, χωρίς καμία προσπάθεια να ερωτηθούν, για το τι πρέπει να γίνει, αυτοί που είναι στη βάση, οι εκπαιδευτικοί». Τους χαρακτήρισε δε ως «μάχιμους στα χαρακώματα, στην πρώτη γραμμή της μάχης». Αυτοί που είναι στην κεντρική διοίκηση είναι το επιτελείο για υποστήριξη, χωρίς όμως να ερωτάται ο εκπαιδευτικός, ο «μαχητής» που είναι στην πρώτη γραμμή, ποιες είναι οι ανάγκες του. Το αποτέλεσμα είναι ότι βλέπουν τα πράγματα θεωρητικά και ακόμη και αν οι νομοθετικές πρωτοβουλίες είναι σωστές και έχουν μια θετική κατεύθυνση, δεν μπορούν να εφαρμοστούν διότι δεν υπάρχει διάλογος.

Για τον ρόλο της διεύθυνσης της σχολικής μονάδας, όλοι οι διευθυντές θεώρησαν ότι είναι πολύ σημαντικός στην ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης και έδειξαν να έχουν αναλάβει αμέριστα την ευθύνη για τον ρόλο τους στη θέση του διευθυντή και ότι καταβάλλουν το μέγιστο των δυνατοτήτων τους για να έχουν το βέλτιστο αποτέλεσμα στο έργο που παράγουν.

Ο διευθυντής είναι ο πιο σημαντικός παράγοντας, πρέπει να είναι «ανοιχτόμυαλος, να προωθεί τις καινοτόμες δράσεις», ώστε να δώσει με αυτόν τον τρόπο τον ορισμό στην ποιότητα της εκπαίδευσης. «Μέσω αυτού εκτελούνται οι οδηγίες από το Υπουργείο, εξομαλύνονται οι σχέσεις καθηγητών – μαθητών», «είναι η γέφυρα μεταξύ της σχολικής ζωής και της κοινωνικής ζωής», ορίζει την «επικοινωνία με την τοπική κοινωνία και τους γονείς», «διαμορφώνει το σχολικό κλίμα» και, συγκεκριμένα, είναι ο μαέστρος που έχει την μπαγκέτα και ο οποίος κατευθύνει όλη αυτήν την ορχήστρα για να βγάλει ένα εύρυθμο αποτέλεσμα» (διευθυντές νούμερο ένα, τρία).

Δεν μπορεί βέβαια να κάνει θαύματα αλλά μπορεί να προχωρήσει, ανάλογα και με τους εκπαιδευτικούς που έχει στο σύλλογό του, μέχρι εκεί που αυτός του επιτρέπει και μέχρι ένα βαθμό να παρεμβαίνει στην καλύτερη λειτουργία τους μέσα και έξω από την τάξη, όχι όσον αφορά το γνωστικό αντικείμενο, αλλά στην παρουσία τους και την συμπεριφορά τους σε σχέση με τους μαθητές, να είναι δίπλα τους για να τους στηρίζει, για να μπορούν να κάνουν απερίσπαστα το μάθημά τους. Εάν υπάρχει μία καλή συνεργασία μεταξύ τους, μπορούν να

ανεβάσουν το επίπεδο της δουλειάς. Αν είναι ένας σύλλογος που έχει ενδιαφέρον, με έναν διευθυντή που επίσης έχει ενδιαφέρον, το σχολείο μπορεί να πάει πολύ καλά και σε κάθε περίπτωση μπορεί να παρακινήσει δράσεις, εάν ο ίδιος έχει ποιοτικά κριτήρια και μπορεί να εμπνεύσει τους συναδέλφους του. Η διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού, των μαθητών, των συναδέλφων και όλων των εμπλεκόμενων φορέων, είναι πάρα πολύ δύσκολη, γιατί επί της ουσίας ο σημερινός διευθυντής είναι ένας μάνατζερ και θα πρέπει υποχρεωτικά να αποκτήσει οπωσδήποτε εμπειρία για να μπορεί να ασκεί διοίκηση και όχι μόνο να έχει ένα ή δύο διδακτορικά, μεταπτυχιακά. Αυτά είναι λάθη για αυτό και απαξιώνεται το δημόσιο σχολείο. Η άποψη του διευθυντή νούμερο οκτώ είναι «να περνάνε οι διευθυντές των σχολικών μονάδων υποχρεωτικά μέσα από τις διευθύνσεις της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή κάποιους άλλους φορείς που έχουν να κάνουν με τη διοίκηση. Υπάρχει βέβαια και η σχολή διοίκησης αλλά δε φτάνει για τα θέματα της εκπαίδευσης. Ο διευθυντής είναι ηγέτης, χαράζει δρόμο, παίρνει αποφάσεις, θα πρέπει να ελέγχει οτιδήποτε κάνει ένας υπάλληλος, γιατί έχει και την εμπειρία και γι' αυτό και είναι διευθυντής, όχι μόνο για την καρέκλα ούτε και για το επίδομα (διευθυντές νούμερο δύο, τέσσερα και οκτώ).

«Ο διευθυντής είναι ένας «πολυεργαλείο» στο δημόσιο σχολείο. Πρέπει να είναι και υπεύθυνος παιδαγωγικών ζητημάτων, να κάνει και μάθημα, να είναι και υπεύθυνος για το σχολικό κτίριο, να συνεννοείται με το σύλλογο γονέων. Δηλαδή είναι υπεύθυνος για τα διοικητικά, τα οικονομικά, για τα πάντα. Όμως πρέπει να γίνει κάποιος διαχωρισμός ανάμεσα στον διοικητικό και στον παιδαγωγικό υπεύθυνο. Αυτός ο οποίος είναι στα διοικητικά και διαχειρίζεται οικονομικά και χρήματα, παράδειγμα για το Erasmus, εγκρίνει τα προγράμματα σε συνεργασία με ευρωπαϊκά σχολεία, επιλύει τα κτηριακά θέματα σε συνεργασία με το Δήμο. Αυτός ο άνθρωπος πρέπει να είναι εκπαιδευτικός σίγουρα, δεν πρέπει να έχει όμως σχέση με τα παιδαγωγικά ζητήματα. Για αυτά τα ζητήματα πρέπει να είναι ένας άλλος υπεύθυνος, ο οποίος να συνεργάζεται με τον σύλλογο γονέων, να συγκροτεί και να συνεργάζεται με τον σύλλογο καθηγητών και να συζητούνται επί της ουσίας παιδαγωγικά ζητήματα, να είναι αρμόδιος για τα παιδαγωγικά θέματα και τα διδακτικά ζητήματα, την διδασκαλία, διδακτικές μεθόδους αντιμετώπισης, την παιδαγωγική. Ως προς την ιεραρχία των θεμάτων που έχει να αντιμετωπίσει ένας διευθυντής, πρώτα είναι τα παιδαγωγικά, μετά είναι τα ψυχολογικά, μετά είναι τα κοινωνικά, μετά είναι τα διδακτικά Αυτό ανατρέπεται και έρχεται πρώτο το κτηριακό, το οικονομικό, η διοικητική διαχείριση, τα έγγραφα, η γραφειοκρατία. Αυτά θα έπρεπε να είναι δεύτερα όχι πρώτα στην ιεράρχηση, γιατί το σχολείο δεν είναι εφορία ή μια οικονομική ή

διοικητική υπηρεσία. Πρώτα είναι σχολείο και μετά είναι διοικητική υπηρεσία» (διευθυντής νούμερο επτά).

Για το αν τα εποπτικά μέσα καθορίζουν την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, οι διευθυντές νούμερο έξι και νούμερο οκτώ έδειξαν να έχουν πληρότητα στις σχολικές μονάδες τους και να μην αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα και δεν έδωσαν ιδιαίτερη έμφαση στην αναγκαιότητα χρήσης των εποπτικών μέσων. Έχουν όλα τα σύγχρονα μέσα διδασκαλίας, προτζέκτορες, δυνατότητα για internet, λάπτοπ, φορητούς υπολογιστές ράζμπερι, κ.λ.π., εργαστηριακό κέντρο άρτια εξοπλισμένο, εργαστήρια που ανταποκρίνονται πλήρως στο ωρολόγιο πρόγραμμα. Ο διευθυντής νούμερο οκτώ θεωρεί ότι έχει να κάνει με τη σωστή διαχείριση, διότι «μέσω σχολικών επιτροπών ικανοποιούνται όλα τα αιτήματα των σχολικών μονάδων. Είναι θέμα της κάθε δημοτικής αρχής, του προέδρου της σχολικής επιτροπής και των διευθυντών, αν θέλουν πραγματικά να μην λείπει τίποτα από τη σχολική μονάδα». Αντίθετα, ο διευθυντής νούμερο τέσσερα θεωρεί ότι ο εξοπλισμός της σχολικής μονάδας του έχει πολλά προβλήματα και δυσκολεύει το εκπαιδευτικό έργο.

Επίσης σημαντικό παράγοντα θεωρεί τα εποπτικά μέσα για την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης και ο διευθυντής νούμερο πέντε. Πολλά σχολεία δεν διαθέτουν κατάλληλα εργαστήρια Πληροφορικής, Φυσικής, δεν διαθέτουν προτζέκτορες με αποτέλεσμα αυτό να δυσκολεύει την εποπτική διδασκαλία η οποία θα διευκόλυνε τον μαθητή να αντιληφθεί ορισμένα πράγματα. Σε αυτό το σημείο καταθέτει και μια άλλη πρόταση στη λειτουργία των εργαστηρίων: Πιστεύει ότι «για να λειτουργήσουν σωστά δε φτάνει μόνο ο καθηγητής άλλα πρέπει να υπάρχει και βοηθητικό προσωπικό π.χ. ο παρασκευαστής, για να μπορεί να μπει ο καθηγητής και να κάνει το μάθημα του, γιατί μέχρι να μπουν σε λειτουργία οι συσκευές που χρειάζεται ή τα υλικά, έχει περάσει η μισή ώρα του μαθήματος και δεν μένει απολύτως τίποτα παρά μία ιδέα από όλο το διδακτικό αντικείμενο».

Τέλος ο διευθυντής νούμερο επτά θεωρεί σημαντικά τα εποπτικά μέσα. Προωθείται πάρα πολύ η τεχνολογία και διαφοροποιείται κάθε χρόνο, εξελίσσεται. Το ζήτημα είναι πόσο η πολιτεία έχει την οικονομική ανοχή και την ευελιξία κάθε φορά, έτσι συγκεντρωτικό όπως είναι δομημένο το σύστημα, να ανταποκρίνεται να εξοπλίζει τα σχολεία και να τα ενισχύει. Ακόμη και η βούληση να υπάρχει, είναι τέτοια η ταχύτητα της εξέλιξης που στην εκπαίδευση δεν μπορεί κανείς να την προλάβει. Ξεφεύγει συνεχώς και στα παγκόσμια συνέδρια γίνονται πολλές και μεγάλες συζητήσεις για τη χρήση των τάμπλετς, των κινητών τηλεφώνων, της ψηφιακής τεχνολογίας, της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, του e-learning και ούτω καθεξής.

Βέβαια, όλα τα σχολεία του εξωτερικού είναι εξοπλισμένα με εποπτικά μέσα διδασκαλίας, όμως υπάρχει ένας εξορθολογισμός. Υπάρχει βούληση, εκεί όμως έχουν και την διάκριση, ότι δηλαδή δεν είναι όλα τα μέσα για όλα τα σχολεία και δεν πρέπει να είναι σε πλεονασμό. Ανέφερε σε αυτό το σημείο και ένα παράδειγμα: «Βρεθήκαμε σε ένα σχολείο στη Γερμανία. Εκεί τα σχολεία είναι τεράστια και τέθηκε η ερώτηση από έναν εκπαιδευτικό πόσους διαδραστικούς πίνακες έχει το σχολείο και αυτός απάντησε, έναν διαδραστικό, και απόρησε ο καθηγητής γιατί μόνο έναν ενώ εμείς στην Ελλάδα έχουμε πολλούς. Ε, ένας χρειάζεται». Το σχολείο πρέπει να αποφασίσει τι του λείπει, τι του χρειάζεται από όλα αυτά τα πράγματα για να μπορέσει να λειτουργήσει πρέπει να υπάρχει και σε αυτά μία διάκριση ούτως ώστε και σπατάλη να μη γίνεται και προκύπτει το «εν ου έστι χρεία», αυτό δηλαδή που χρειάζεται. «Να μην υπάρχει ο νεοπλουτισμός, να μη μας πιάνει αυτή η ξιपाσιά, όλα χρειάζονται με μέτρο και το ζήτημα είναι να είναι καλά. Το ζήτημα είναι να είναι λίγα και να ανανεώνονται συνεχώς και να ακολουθούν τις εξελίξεις. Αλλιώς υπάρχει κατάρρευση και δε γίνεται τίποτα». Ο παράγοντας όμως που θεωρεί σημαντικότερος και στον οποίο εστιάζει περισσότερο ο συγκεκριμένος διευθυντής είναι «η θέα του προσώπου του δασκάλου», αυτό που βλέπει μαθητής, και δεν είναι ούτε ο διαδραστικός πίνακας, ούτε η οθόνη του υπολογιστή, ούτε οτιδήποτε άλλο. Η αξιοποίηση των εποπτικών μέσων είναι καλή, αλλά είναι μόνο μέσα και είναι κάθετα αντίθετος με την συζήτηση που γίνεται για την τηλεεκπαίδευση στα νησιά, την εξ αποστάσεως εκπαίδευση δηλαδή γιατί είναι λίγοι οι μαθητές και δεν μπορούν να έχουν πολλούς καθηγητές. «Το μείζον είναι ο δάσκαλος και πρέπει να είναι ευτυχημένος. Δεν υποκαθίσταται και η παρουσία του είναι απόλυτα ψυχοσυναισθηματική».

Και σε αυτό το σημείο απαντά στο ερώτημα της επιμόρφωσης και της επάρκειας του εκπαιδευτικού και στο ρόλο που διαδραματίζουν στο επίπεδο των εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Όλοι οι διευθυντές έδωσαν ιδιαίτερη έμφαση, ο καθένας με τον δικό του τρόπο, στο θέμα της επιμόρφωσης - επάρκειας, και της προσωπικότητας του εκπαιδευτικού και του εκπαιδευτικού του έργου.

Συγκεκριμένα, οι διευθυντές νούμερο δύο, τρία, τέσσερα και έξι και οκτώ θεωρούν ότι η επιμόρφωση είναι πάντα χρήσιμη αλλά δεν γίνεται πλέον με τον σωστό τρόπο γιατί είναι αποσπασματική και έστω και αυτή δεν επιθυμούν όλοι οι εκπαιδευτικοί να την παρακολουθήσουν. Είναι απαραίτητη η αναβάθμιση, γιατί η ίδια η κοινωνία ζητάει έναν «εκπαιδευτικό με κύρος», που να έχει τα «απαιτούμενα εφόδια» για να βγάλει σε πέρας το έργο του και να είναι ο εκπαιδευτικός «μοχλός ανάπτυξης και προόδου της κοινωνίας». Είναι η συνισταμένη πολλών: της οικονομικής του θέσης, της θέσης του μέσα σε ένα κοινωνικό

σύνολο, της γενικότερης έκπτωσης αξιών που διέπει μια κοινωνία, που συμπαράσχει και τον εκπαιδευτικό, στο πλαίσιο του ατομικισμού, και της απομόνωσης, στο «δεν λογαριάζω κανέναν», «δεν δέχομαι οδηγίες από κανέναν». Είναι ένας φαύλος κύκλος. Το ένα τροφοδοτεί το άλλο και για αυτό είναι περίπλοκο. «Είναι ζήτημα των προτεραιοτήτων που βάζει μια κοινωνία και απότοκος αυτού είναι η δυσχερής οικονομική θέση του εκπαιδευτικού γιατί φαίνεται μέσα από την πράξη ότι δεν είναι μέσα στις προτεραιότητές της η εκπαίδευση και η θέση του εκπαιδευτικού οδηγείται σε υποβιβασμό» (διευθυντής νούμερο ένα). Υπάρχουν βέβαια πάντοτε άνθρωποι που μπορεί να έχουν πάρει το πτυχίο τους πριν από 30 χρόνια και να μην έχουν εσωτερικά κίνητρα να ενημερωθούν περισσότερο και να εισάγουν καινούργιες, εκπαιδευτικές μεθόδους με την διδασκαλία τους γενικότερα όμως οι εκπαιδευτικοί επιμορφώνονται, δηλαδή επενδύουν τον ελεύθερο τους χρόνο σε επιμορφώσεις.

«Η επιμόρφωση είναι χρήσιμη, στην πράξη όμως βλέπουμε ότι, όταν γίνεται πέραν του διδακτικού τους ωραρίου ή όταν χρειάζεται να μετακινηθούν, η επιμόρφωση δεν έχει ανταπόκριση. Όταν κάποιος έχει πολλά χρόνια υπηρεσίας, θεωρεί ενδεχομένως ότι δεν μπορεί λόγω κούρασης και καθημερινότητας να αφιερώσει αυτό το χρόνο, θα το αποφύγει. Επιμορφώνονται συνήθως οι νεότεροι αλλά και αυτό δεν είναι απόλυτο. Εξαρτάται από το άτομο. Υπάρχουν και παλιοί που επιμορφώνονται και νέοι που δεν επιμορφώνονται. Συνήθως βέβαια οι νέοι άνθρωποι έχουν και άλλη ανεκτικότητα και άλλη διάθεση, αλλά για οικογενειακούς και προσωπικούς λόγους δεν έχουν το χρόνο να επιμορφωθούν. Η προσωπικότητα είναι ο πρώτος παράγοντας που παίζει ρόλο σε κάθε περίπτωση» (διευθυντής νούμερο δύο).

«Για το δεύτερο επίπεδο της επιμόρφωσης των ΤΠΕ σε θέματα χρήσης υπολογιστών και πώς θα εφαρμοστούν ως ένα ορισμένο βαθμό μέσα στο μάθημα που έγινε στην προηγούμενη σχολική περίοδο και γίνεται και στην τρέχουσα, υπάρχει ζήτηση για επιμόρφωση. Το θέμα με αυτές τις επιμορφώσεις είναι ότι παραμένουν σε καθαρά θεωρητικό επίπεδο, δηλαδή λίγα πράγματα περνάνε στην τάξη» (διευθυντής νούμερο τρία).

«Και το δεύτερο επίπεδο σε σχέση με το πώς ξεκίνησαν είναι κατά πολύ υποδεέστερο, είναι αμφισβητούμενη η βοήθειά του και συν το γεγονός ότι μέχρι πέρσι δεν απευθυνόταν σε όλες τις ειδικότητες. Πέρσι άνοιξε, αλλά πολύ λίγοι συνάδελφοι είχαν τη δυνατότητα να το παρακολουθήσουν» (διευθυντής νούμερο έξι).

«Το βασικό είναι ότι υπάρχει ένα κομμάτι των εκπαιδευτικών το οποίο αντιδράει στις αλλαγές αυτές, γιατί ναι μεν οι αλλαγές είναι καλές και ωραίες αλλά θέλουν πολλή δουλειά η

οποία δεν φαίνεται άμεσα. Αυτοί που θα βγουν στη σύνταξη αντιδρούν σε πολύ μεγάλο ποσοστό σε όλες τις επιμορφώσεις, στις νέες τεχνολογίες αλλά και στις επιμορφώσεις βραχείας διάρκειας, δηλαδή ό,τι έχουν συνηθίσει τόσα χρόνια δεν μπορεί εύκολα να αλλάξει, τα στερεότυπα δεν αλλάζουν εύκολα, θέλει δουλειά, υποστήριξη σίγουρα και μέσα τα οποία δεν τα διαθέτουν όλα τα σχολεία» (διευθυντής νούμερο τρία).

«Πολλοί εκπαιδευτικοί αυτοεπιμορφώνονται κυρίως με κόπο και χρήμα που επενδύουν οι ίδιοι στον εαυτό τους. Ουσιαστικά οι επιμορφώσεις παλιού τύπου και και σε έκταση μεγαλύτερες ήταν και ουσιαστικά υποχρεούνταν να τις παρακολουθήσουν όλοι. Ήταν σε πιο σωστή κατεύθυνση από το περιστασιακό και το πότε μπορεί ο καθένας να επιμορφωθεί. Άρα θέλουμε σε πιο τακτική βάση και με πιο επιμελημένο τρόπο, πιο οργανωμένη επιμόρφωση» (διευθυντής νούμερο 5).

«Το καθοριστικό είναι η δουλειά που κάνει ο εκπαιδευτικός. Η επιμόρφωση είναι ένας μεγάλος βραχνάς. Εδώ και πάρα πολλά χρόνια, τουλάχιστον 28, υπάρχει συνδικαλιστικά πάντα η αναγκαιότητα μιας πραγματικής εκπαίδευσης, επανεκπαίδευσης ή επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, η οποία θα πρέπει να έχει ένα χαρακτήρα αν όχι ετήσιο, τουλάχιστον εξαμηνιαίο, να ξαναφοιτήσουμε στα πανεπιστήμιά μας, ειδικότερα σε σχολές σε σχέση με την εκπαίδευση και την παιδαγωγική, ωστόσο δεν έχει γίνει μέχρι σήμερα. Τα διάφορα σεμινάρια είναι βραχείας διάρκειας έχουν αμφίβολο αποτέλεσμα, είναι αποσπασματικά, δεν μπορούν πολλές φορές οι συνάδελφοι να τα παρακολουθήσουν. Είναι αναγκαίο να επιμορφώνεται ο εκπαιδευτικός, τα πράγματα αλλάζουν με πολύ μεγάλη ταχύτητα σε τακτά χρονικά διαστήματα. Ίσως ανά πέντε έτη ή και σε μικρότερα χρονικά διαστήματα αλλά δυστυχώς δεν γίνεται. Υπάρχει βέβαια ο θεσμός της εσωτερικής επιμόρφωσης. Στο σχολείο μας κάθε χρόνο γίνονται 1 με 2 σεμινάρια με κάποια θέματα στα πλαίσια της εσωτερικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών αλλά αυτό δεν φτάνει, χρειάζεται κάτι πολύ περισσότερο και πολύ πιο οργανωμένα και με μεγαλύτερη διάρκεια» (διευθυντής νούμερο έξι).

Με μια άλλη οπτική κατέθεσε την άποψή του ο διευθυντής νούμερο επτά. «Ο δάσκαλος, όπως λέει και ο Σαίξπηρ, έχει την ίδια περπατησιά όπου και να πάει και παράγει το ίδιο έργο ανεξάρτητα από τις συνθήκες. Ο δάσκαλος προσφέρει αυτό που είναι να προσφέρει, την ανάσα του. Είναι σαν τον σπορέα, είναι η παραβολή του σπορέα, σπέρνεις το σπόρο δεν ξέρεις σε ποιον θα βλαστήσει, αν θα βλαστήσει και πότε θα βλαστήσει. Το παιδαγωγικό έργο είναι κρυφό δεν είναι φανερό. Είναι αστείο να λένε ότι ένα σχολείο κρίνεται από την επιτυχία στις εξετάσεις. Αυτό μπορεί να είναι επιτυχία των φροντιστηρίων ή να είναι επιτυχία των γονιών

που επενδύουν χρήματα στα ιδιαίτερα και όχι επιτυχία του σχολείου κατ'ανάγκην. Ούτε μπορεί να μετρηθεί και να αξιολογηθεί ένα σχολείο. Η απόδοση του σχολείου και των δασκάλων μπορεί να φανεί και 20-30 χρόνια αργότερα. Είναι αφανές το εκπαιδευτικό έργο, είναι μες την ψυχή, καλλιεργείται αργά-αργά κι αν βλαστήσει και πότε θα βλαστήσει και είναι άγνωστο αν θα αποδώσει άνθη και καρπούς. Η ποιοτική διαφορά είναι στο δάσκαλο και πρέπει να γίνεται σοβαρή επιμόρφωση, πρέπει να θεσμοθετηθεί αυτό που γινόταν παλιά με την ΣΕΛΜΕ, μια ετήσια επιμόρφωση για όλους τους εκπαιδευτικούς, όλες τις ειδικότητες όσον αφορά τη δευτεροβάθμια με αποδοχές από την υπηρεσία. Να μην εμφανίζονται καθόλου οι εκπαιδευτικοί στο σχολείο και να επιμορφώνονται πάνω σε ζητήματα πρώτα διδακτικά, διδακτική στο αντικείμενο, παιδαγωγικά δεύτερον και τρίτον ψυχολογικά. Όταν ο δάσκαλος δεν έχει ανανεωθεί, δεν έχει αποφορτιστεί, δεν έχει επιμορφωθεί, δεν έχει ενισχυθεί, δεν έχουν γεμίσει οι μπαταρίες, δεν μπορεί να αποδώσει από κει και πέρα υπάρχει ζήτημα και για το εκπαιδευτικό έργο. Άρα λοιπόν ο δάσκαλος είναι αυτός που πρέπει να ενισχυθεί και να γίνει ικανός να ανταποκριθεί και στις νέες προκλήσεις, γιατί δεν είναι μόνο τα τεχνικά μέσα και τα εποπτικά μέσα διδασκαλίας, είναι και πολύ σημαντικότερα ζητήματα που αφορούν το ίδιο το αντικείμενο, το οποίο και αυτό εξελίσσεται. Εξελίσσονται οι γνώσεις πάνω στο αντικείμενο, την φυσική, τα φιλολογικά, τη φυσική αγωγή, παντού υπάρχει μια εξέλιξη επιστημονική. Οι περισσότεροι όμως από τους εκπαιδευτικούς είναι πολύ πίσω, τις αγνοούν αυτές τις εξελίξεις, όταν αλλάζουν κάθε πέντε το πολύ χρόνια. Άρα λοιπόν το πρώτο είναι η επιμόρφωση των συναδέλφων, η οποία πρέπει να είναι σε σωστή βάση και σε πανεπιστημιακό επίπεδο και όχι στην τύχη και αποσπασματικά. Δεν ασχολείται ο εκπαιδευτικός γιατί δεν υπάρχουν τα κίνητρα, γιατί παλαιά είχαν δοθεί πολλές εκπαιδευτικές άδειες, έφευγε ο κόσμος, έκανε μεταπτυχιακά διδακτορικά από μόνος του. Αν δεν δώσει κίνητρα η πολιτεία, δεν θα επιμορφωθεί, όταν έχει οικογενειακές και κοινωνικές υποχρεώσεις, δεν μπορεί να είναι μονοδιάστατος και να ασχολείται μόνο με την εκπαίδευση, είναι λάθος αυτό. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να έχει πολλαπλούς κοινωνικούς ρόλους μα δεν μπορεί, εκ των πραγμάτων δεν μπορεί. Η πολιτεία πρέπει μαζί με την επιμόρφωση που πρέπει να είναι με αποδοχές, να καθιερώσει εκπαιδευτικές άδειες με αποδοχές για να φεύγει ο καθηγητής από το σχολείο αλλά βέβαια να ελέγχεται η πορεία του στις μεταπτυχιακές και τις διδακτορικές σπουδές. Πρέπει, γιατί χρειαζόμαστε ανθρώπους με μεταπτυχιακά και διδακτορικά στην εκπαίδευση. Ο καθηγητής, ο δάσκαλος παίρνει απ' το εκχύλισμα και όχι να διαβάζει και να τα λέει στα παιδιά, αυτό το κάνει και ένας απ' το δρόμο. Πρέπει να έχει ένα πλήθος γνώσεων για να μπορέσει να δώσει το λίγο, την ουσία, αλλιώς δεν γίνεται».

«Το λύκειο είναι καλό σχολείο. Ευτυχώς στην Ελλάδα, οι γονείς ενδιαφέρονται για την παιδεία και η παιδεία είναι καταξιωμένη. Θέλουνε το παιδί να μάθει γράμματα και γι' αυτό και πληρώνουν και πολλά χρήματα και στα φροντιστήρια και στα ιδιαίτερα και στα ιδιωτικά σχολεία όσοι μπορούν. Πέφτει πολύ χρήμα, δεν είναι κακό αυτό. Το κακό είναι το μαύρο χρήμα. Πρέπει να υπάρχει διαφάνεια σε όλα, και στα ιδιαίτερα κι σε όλα. Από κει και πέρα το ότι ο γονιός επενδύει στην εκπαίδευση δεν είναι αμαρτία, ούτε είναι κοινωνική παθολογία, είναι καλό που υπάρχει το ενδιαφέρον. Το λύκειο στην Ελλάδα, όπως είναι αυτή τη στιγμή, είναι καλό και δεν χρειάζεται να καταστραφεί για να ξαναφτιαχτεί. Ο ακρωτηριασμός δεν είναι λύση, η θεραπεία είναι το ζήτημα. Αυτή τη στιγμή λειτουργεί ικανοποιητικά, χρειάζονται είναι μερικές στοιχειώδεις κινήσεις ώστε να βελτιωθεί το επίπεδο σπουδών, το παιδαγωγικό κλίμα και να τονωθούν τα ενδιαφέροντα των μαθητών σε συγκεκριμένα ζητήματα. Αλλά όλα ξεκινούν από το δάσκαλο, γιατί πρέπει ο δάσκαλος να αναβαθμιστεί κοινωνικά, οικονομικά, επιστημονικά, για να έχουμε καλούς δασκάλους.

Δηλαδή και το θέμα το μεγάλο για το οποίο αποφεύγονται οι συζητήσεις, είναι μια αλήθεια όμως και θα πρέπει να αντιμετωπιστεί στο μέλλον είναι ότι είναι γερασμένο το εκπαιδευτικό προσωπικό δηλαδή είναι πάνω από τη μέση ηλικία. Δυστυχώς δεν μπορεί έτσι να βελτιωθεί η κατάσταση. Αν υπήρχε χάσμα γενεών τις παλαιότερες εποχές, τώρα η διαφορά είναι χαώδης. Δεν υπάρχουν ουσιαστικές γέφυρες από μια ηλικία και μετά με τα παιδιά. Πάντα τα παιδιά, όταν συζητούν για τους καθηγητές που τους συναρπάζουν, μιλούν είτε για αναπληρωτές, είτε για καθηγητές που είναι παιδιά, όχι γιατί είναι καλύτεροι από τους άλλους ως προς το διδακτικό αντικείμενο, τον τρόπο με τον οποίο κάνουν το μάθημα τους ή για τις γνώσεις που μεταδίδουν αλλά γιατί είναι κοντά στην ηλικία των τους. Δημιουργείται εκ των πραγμάτων μία απόσταση από τα παιδιά, ο χρόνος στην δημιουργία είναι φυσική εξέλιξη και εδώ δε μιλάμε για φοιτητές. Ο Σωκράτης δεν δίδασκε σε δεκαπεντάχρονα και δεκαεξάχρονα, δίδασκε σε ενηλίκους. Άλλο η εκπαίδευση των ενηλίκων όμως, ένας καθηγητής μπορεί να είναι και 80 χρονών και να εμπνέει και να συγκινεί και άλλο η εκπαίδευση των ανήλικων παιδιών κυρίως των εφήβων. Δεν είναι πλέον δυνατή η επικοινωνία με τα δεκαεξάχρονα και τα δεκαεφτάχρονα παιδιά» (διευθυντής νούμερο επτά).

Πέρα από την επιμόρφωση, που είναι απαραίτητη τουλάχιστον σε ετήσια βάση για όλους τους εκπαιδευτικούς, ο διευθυντής νούμερο οκτώ καταθέτει την επιμόρφωση και ως ζήτημα εμπειρίας για όσους πραγματικά θέλουν να ασκήσουν διοίκηση, οι διευθυντές των σχολικών μονάδων, οι υποδιευθυντές, στα εργαστηριακά κέντρα, στους τομείς, θα πρέπει

υποχρεωτικά να εργασθούν πρώτα μέσα στις διευθύνσεις της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή σε άλλους φορείς που έχουν να κάνουν με τη διοίκηση.

Όλοι οι διευθυντές, χωρίς εξαίρεση, συνέκλιναν στην άποψη ότι το σχολικό κλίμα είναι μείζονος σημασίας στην ποιότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας και οπωσδήποτε είναι ευθύνη του διευθυντή κυρίαρχα.

Το σχολικό κλίμα είναι το Α και το Ω, καθορίζει τις σχέσεις όλων των έμβιων όντων του σχολικού οργανισμού γιατί αν υπάρχει σύμπνοια ομόνοια μεταξύ των συναδέλφων είναι πολύ καλύτερο το κλίμα και αυτό φαίνεται και στους μαθητές, επηρεάζει την απόδοση του μαθητή, υπάρχει αντίκτυπος άρα επηρεάζει και την ποιότητα της εκπαίδευσης. Ξεκινώντας από τον διευθυντή και την εικόνα που δίνει προς τα έξω, τις σχέσεις εκπαιδευτικών μεταξύ τους, την σχέση διευθυντή - εκπαιδευτικών, εκπαιδευτικών - μαθητών, μαθητών μεταξύ τους και γονέων με το σχολείο και την εικόνα που έχουν για αυτό. Και αν δεν υπάρχει το καλό κλίμα μέσα στην τάξη, δεν θα μπορούμε να έχουμε τα αποτελέσματα που θα θέλουμε να έχουμε μέσα από την διδακτική πρακτική. Το πρώτο που πρέπει να κατακτηθεί είναι το καλό κλίμα, οι καλές σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων που ζουν σε ένα περιβάλλον, μεταξύ του συλλόγου διδασκόντων και είναι ευθύνη του διευθυντή ούτως ώστε ακόμη και αν υπάρχουν άτυπες ομάδες στον σύλλογο διδασκόντων να μην δημιουργούνται τριβές (διευθυντές τρία, τέσσερα, πέντε και οκτώ). Το σημαντικότερο είναι το σχολικό κλίμα και το πιο πολύτιμο η διαμόρφωση του, γιατί πολλές φορές οι γονείς και οι άνθρωποι που είναι έξω από την εκπαίδευση λένε ότι πρέπει το σχολείο να είναι αυστηρό με τα παιδιά, να βάζει κανόνες, νόμους, τιμωρίες. Αυτό μπορεί να το κάνει οποιοσδήποτε, αλλά «το σχολείο δεν είναι αστυνομία, ούτε στρατός είναι κάτι πολύ ανώτερο, πολύ πιο σύνθετο και πολύ πιο ποιοτικό» (διευθυντής νούμερο επτά). Στο σχολείο πρέπει να διαμορφωθεί ψυχοπαιδαγωγικό κλίμα κατάλληλο ούτως ώστε να λειτουργεί μία κοινότητα ανθρώπων μέσα από κοινούς δεσμούς φιλίας και σίγουρα δεν είναι εύκολο. Πρέπει να γίνει από την διοίκηση του σχολείου, να εμπνεύσει τους εκπαιδευτικούς και οι εκπαιδευτικοί με τη σειρά τους να εμπνεύσουν τα παιδιά. Και από κει και πέρα χρειάζεται να εφαρμοστούν κάποιες βασικές ψυχολογικές αρχές της κοινωνιολογίας, όπως είναι η συναίνεση, η αποδοχή και η κατανόηση. «Αποδέχομαι τον άλλον όπως είναι, συναινώ, δέχομαι τις απόψεις του, διαλέγομαι μαζί του», κατανοείται ο μαθητής, όμως πρέπει να διατηρούνται οι αποστάσεις μεταξύ των δασκάλων και των μαθητών, γιατί είναι και αυτό ένα από τα ζητούμενα του εκπαιδευτικού έργου. Δεν μπορεί ο καθηγητής να εξομοιώνεται με το μαθητή ούτε να τον θεωρεί παιδί του. Είναι βασική αρχή της ψυχολογίας, δεν πρέπει να υπάρχει συναισθηματική

εμπλοκή με τους μαθητές, γιατί επικίνδυνο είναι και προβλήματα δημιουργεί (διευθυντής νούμερο επτά).

Για το κοινωνικοοικονομικό προφίλ των μαθητών όλοι οι διευθυντές συγκλίνουν στο ότι και αυτό διαδραματίζει τον ρόλο του.

Τα παιδιά που προέρχονται από ψηλό κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο όπως λένε οι μελέτες συνήθως έχουν και καλύτερη σχολική επίδοση, έχουν περισσότερες εμπειρίες σε ζητήματα πολιτιστικά, σε ταξίδια, είναι οι γονείς πιο επιστάμενα κοντά τους, γνωρίζουν περισσότερο από τάξη και πειθαρχία, γιατί αντίθετα παιδιά που είναι από οικογένειες όπου οι γονείς τους λείπουν, οι μπαμπάδες είναι κυρίως έξω από τα σπίτια, η μαμά είναι εργαζόμενη και συνήθως έχει να επωμιστεί και όλο το βάρος των παιδιών, αυτό δημιουργεί μια αίσθηση απειθαρχίας στα παιδιά (διευθυντής νούμερο δύο).

Όταν το σχολείο είναι πολυποίκιλο σχολείο και η προέλευση των μαθητών είναι πολυπολιτισμική, επηρεάζει αρκετά την εκπαιδευτική διαδικασία. Γίνεται προσπάθεια και από τους εκπαιδευτικούς και από τον μαθητή και την οικογένεια του σε αυτόν τον τομέα και το υποστηρικτικό περιβάλλον που έχει και τα λύκεια της περιοχής έχουν να επιδείξουν αρκετές επιτυχίες όσον αφορά την εισαγωγή των μαθητών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, τουλάχιστον σε σχέση με σχολεία της Θεσσαλονίκης. Αυτό σημαίνει ότι έχει γίνει δουλειά και στο δημοτικό και στο γυμνάσιο και στο λύκειο άρα δεν μπορούμε να αδικήσουμε το δημόσιο σχολείο (διευθυντής νούμερο τέσσερα).

Βέβαια υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός από αλλοδαπούς μαθητές, είναι τουλάχιστον το ένα τρίτο των μαθητών από χώρες από το εξωτερικό, οι οποίοι με τα χρόνια φθίνουν, γιατί επέστρεψαν στην πατρίδα τους ή άλλαξαν κατοικία για οικονομικούς λόγους, πάρα πολλές οικογένειες έχουν χάσει τη δουλειά τους και η κρίση φυσικά επέτεινε όλη αυτή την κατάσταση. Υπάρχουν προβλήματα οικονομικά με τα παιδιά. Χαρακτηριστικό είναι ότι παλιότερα η τοπική κοινωνία είχε ανάγκη να βοηθήσει πολύ λιγότερα άτομα από ό,τι σήμερα. Υπάρχουν παιδιά τα οποία έχουν ανάγκη να βοηθηθούν οικονομικά και τα δύο τελευταία χρόνια παρατηρείται μια δυστοκία στις μετακινήσεις για δράσεις μέσα στην πόλη ή και σε εκδρομές μεγαλύτερες καθαρά για οικονομικούς λόγους (διευθυντής νούμερο έξι και οκτώ).

Στην ερώτηση αν το πρόγραμμα σπουδών βοηθά την ολοκληρωμένη – πολύπλευρη εκπαίδευση του μαθητή, οι τέσσερις διευθυντές (νούμερο ένα, τέσσερα, έξι και οκτώ) απάντησαν ότι χρειάζεται αρκετές βελτιώσεις. Τα ερεθίσματα, για να σταθούν οι μαθητές μέσα

σε ένα ανταγωνιστικό κόσμο, έπρεπε να τα δέχονται από την πρώτη τάξη του Γυμνασίου, γιατί έχουν περιορισμένες δεξιότητες, κοινωνικές, τεχνικές, και με προβλήματα όσον αφορά τις κοινωνικές συμπεριφορές. Το πρόγραμμα σπουδών είναι ακόμα ασφυκτικό αν και έγιναν αλλαγές προς το καλύτερο με την μείωση και τον εξορθολογισμό της σχολικής ύλης, ωστόσο είναι πάρα πολλά αυτά που έχουν να μάθουν οι μαθητές και απορίας άξιο, γιατί να μαθαίνουν και τόσα πολλά. Στο θέμα της προσωπικότητας υστερεί ο σύγχρονος μαθητής. Έχει εξειδικευμένες γνώσεις σε σχέση με το γνωστικό αντικείμενο το οποίο εξετάζεται και προσπαθεί για τις πανελλαδικές, αλλά ολοκληρωμένη προσωπικότητα δεν έχει, γιατί ουσιαστικά είναι αποκομμένος και δεν μπορεί να πάρει τα ερεθίσματα που θα ήταν επιθυμητό να πάρει με τις εκδηλώσεις και τις εκπαιδευτικές επισκέψεις, οπότε στον τομέα κοινωνικοποίηση και ουσιαστικά ολοκλήρωση της προσωπικότητας και δεξιότητες εκεί υστερεί. Στο αναλυτικό πρόγραμμα δυστυχώς δεν μπορεί να γίνει κάποια παρέμβαση. Πρέπει να διεκπεραιωθεί μία συγκεκριμένη ύλη με αποκλειστικό προσανατολισμό στις πανελλαδικές, για να ανταποκριθούν οι μαθητές στις εξετάσεις. Εκεί που θα μπορούσε να γίνει παρέμβαση και να γίνουν και πολλά περισσότερα πράγματα είναι στα μαθήματα γενικής παιδείας όπου υπάρχει περισσότερος χρόνος και είναι δυνατό. Το θέμα είναι ότι οι μαθητές, ειδικά από τη Β΄ Λυκείου και μετά, δεν συμμετέχουν και έτσι πολλά προγράμματα που γίνονται στο σχολείο γίνονται από την Α΄ κατά κύριο λόγο τάξη και κατά δεύτερο από την Β΄.

Ο διευθυντής νούμερο δύο απάντησε ότι «στο γυμνάσιο, επειδή δεν έχει πανελλαδικές εξετάσεις και δεν έχει πίεση να τελειώσει οπωσδήποτε την προγραμματισμένη ύλη, υπάρχει μια μεγαλύτερη ελευθερία του διδάσκοντα στην τάξη, άρα λοιπόν το πρόγραμμα σπουδών δεν είναι τόσο δεσμευτικό όσο είναι στο λύκειο».

Ο διευθυντής νούμερο τρία απάντησε πως το πρόγραμμα σπουδών δε βοηθάει καθόλου, γιατί δεν σου αφήνει καθόλου ευελιξία, γιατί όλες οι καινοτόμες δράσεις γίνονται εκτός ωραρίου, άρα δηλαδή πρέπει ο μαθητής να τελειώσει το εξάωρο ή το επτάωρο και μετά να ασχοληθεί, αν τελειώσει δηλαδή λίγο πιο νωρίς, καμιά ώρα, να μείνει και καμιά ώρα παραπάνω.

Ανατρεπτικός και πάλι ο διευθυντής νούμερο επτά έδωσε μια εντελώς διαφορετική οπτική στην άποψή του για το πρόγραμμα σπουδών: Το υπουργείο με το πρόγραμμα σπουδών που προωθεί θέλει να καλύπτει ένα εξάωρο η ένα επτάωρο, να απασχολεί τα παιδιά και να μπορούν οι γονείς να πηγαίνουν στις δουλειές τους. Γι' αυτό και συζητιέται τώρα να αρχίζουν τα σχολεία το διδακτικό τους έργο εννιά η ώρα το πρωί και να τελειώνει τρεις και αυτό, γιατί

βολεύει τις επιχειρήσεις οι οποίες απασχολούν εργαζόμενους. Να είναι το σχολείο σε ωράριο σουπερμάρκετ, επειδή έτσι βολεύει το κεφάλαιο και έτσι απαξιώνεται εντελώς η παιδεία και από κει και πέρα και το δημόσιο σχολείο ακόμα περισσότερο υποβαθμίζεται, διότι τα ιδιωτικά σχολεία θα λειτουργήσουν όπως θέλουν αυτά να λειτουργήσουν και όπως θέλουν και οι γονείς. Το πιθανότερο ήταν, όταν άρχισε η οικονομική κρίση το 2009 – 2010, να περιοριστούν τα ιδιωτικά σχολεία. Όμως κατά παράδοξο τρόπο τα ιδιωτικά σχολεία αυτή τη στιγμή πληθαίνουν γιατί τα πράγματα είναι απλά: δουλεύουν όπως θέλουν, δηλαδή με ένα σταθερό πρόγραμμα, σταθερό προσωπικό, συγκεκριμένες δράσεις, πολύ καλή οργάνωση του εκπαιδευτικού χρόνου, χωρίς να υπάρχει ταυτόχρονα απώλεια διδακτικών ωρών, όταν στο δημόσιο σχολείο χάνονται συνέχεια διδακτικές ώρες για τον α ή β λόγο, όταν δεν αναπληρώνονται οι απουσίες των εκπαιδευτικών, όταν δεν μπορούν να καλυφθούν τα κενά, όταν το οριστικό πρόγραμμα του σχολείου βγαίνει στις 30 Ιανουαρίου, τότε λογικό είναι και ο γονέας που έχει την οικονομική ευχέρεια να πηγαίνει τα παιδιά σε ένα ιδιωτικό σχολείο. Είναι πολλοί γονείς σε κατάσταση απόγνωσης από τον τρόπο που λειτουργούν τα δημόσια σχολεία.

Όσον αφορά τα διδακτικά αντικείμενα υπάρχουν, βασικά μαθήματα και συμπληρωματικά. Υπάρχουν παιδαγωγοί, δάσκαλοι, εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές. Ο βασικός πυρήνας της αγωγής από αρχαιοτάτων χρόνων είναι γυμναστική, μουσική, γλώσσα και θετικές επιστήμες. Σε αυτά πρέπει να δίνεται προτεραιότητα, γιατί αυτά καλλιεργούν την φιλοσοφία της παιδείας και της αγωγής και από κει και πέρα τα άλλα είναι παραπληρωματικά και συμπληρωματικά για να μπορεί το παιδί να ενταχθεί στην κοινωνία επαγγελματικά και οικονομικά. Δεν υπάρχει ισορροπία στο πρόγραμμα σπουδών, συνεχώς μεταλλάσσεται και αναδιαμορφώνεται. Η προτεραιότητα της πολιτείας είναι πώς θα βολέψει ένα σωρό κόσμο ούτως ώστε να καλυφθεί η ανεργία σε κάποιες ειδικότητες η όταν κάποιος υπουργός είναι φίλα προσκείμενος σε μια συγκεκριμένη ειδικότητα, αμέσως κάνει διορισμούς στα σχολεία η αλλάζει το πρόγραμμα σπουδών του σχολείου. Αυτές οι ενέργειες δεν βοηθούν. «Το σχολείο πρέπει να ξέρουμε τι είναι αλλά δυστυχώς χάθηκε ο ορισμός των εννοιών που λέει και ο Πλάτωνας. Από τον ορισμό των εννοιών πρέπει να γίνει η αρχή: τι είναι παιδεία και αφού ορίσουμε τι είναι παιδεία πάνω σε αυτόν τον ορισμό διαμορφώνουμε το πρόγραμμα σπουδών και γύρω από το πρόγραμμα σπουδών παραπληρωματικά και όλα τα άλλα. Να βρεθεί ποιος είναι ο πυρήνας της παιδείας διαχρονικά. Γιατί η παιδεία δεν ανακαλύφθηκε τώρα. Έχει ανακαλυφθεί από τους ίδιους τους Έλληνες τον όγδοο αιώνα προ Χριστού από τον Όμηρο ακόμη. Τι έκαναν οι παλιοί που ήταν σε πολλά πιο σοφοί ανεξάρτητα από την τεχνολογική εξέλιξη. Οι προηγούμενοι είχαν μεγάλη εξέλιξη στην φιλοσοφία και μεγάλη ευαισθησία για τα

ζητήματα της φύσης του ανθρώπου. Τι είναι άνθρωπος δηλαδή εμείς δεν ξέρουμε ούτε τι είναι άνθρωπος δεν καταλήξαμε σε αυτό, ούτε τι είναι παιδεία. Υπάρχει μία σύγχυση».

Για την ερώτηση αν μπορεί το δημόσιο σχολείο να στηρίξει τον μαθητή ως προς τον επαγγελματικό του προσανατολισμό, οι διευθυντές νούμερο ένα, δύο, τρία και τέσσερα συμφώνησαν ότι δεν υπάρχει ούτε στο γυμνάσιο προς την κατεύθυνση της φοίτησης ΓΕΛ ή ΕΠΑΛ, ούτε και στο λύκειο προς την κατεύθυνση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή προς την αγορά εργασίας. Ο επαγγελματικός προσανατολισμός γίνεται με ημίμετρα, στο γυμνάσιο με επισκέψεις σε ΓΕΛ ή ΕΠΑΛ για κάποιες ώρες, και στο λύκειο με προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας ή projects, που κι αυτά είναι σε εθελοντική βάση, για να δοθούν τα ερεθίσματα στους μαθητές να αποκτήσουν εικόνα για κάποια επαγγέλματα. Ακόμη και με τα ΚΕΣΥΠ που υπήρχαν και τώρα δεν έχουν αποκτήσει τη νέα τους μορφή, υπάρχει έλλειψη επαγγελματικού προσανατολισμού.

Κυρίως αποφασίζουν οι οικογένειες από μόνες τους για τον μαθητή και δυστυχώς δεν μπορεί χωρίς σύγκρουση να αλλάξει η άποψη της κοινωνίας η οποία ακόμη σήμερα είναι προσανατολισμένη σε κάποια επαγγέλματα τα οποία έχουν μια κοινωνική καταξίωση και πίσω από την κοινωνική καταξίωση κρύβεται και μία οικονομική ευμάρεια. Δυστυχώς οι μαθητές προσανατολίζονται σε τέτοιου είδους επαγγέλματα χωρίς κρίση, χωρίς να ξέρουν δηλαδή τις δικές τους κλίσεις και τα δικά τους ενδιαφέροντα επακριβώς. Το σχολείο θα πρέπει να δίνει γενικές γνώσεις, να φτιάχνει ανθρώπους, να ανοίγει τα μυαλά των παιδιών και όχι τα ζητήματα της αγοράς. Τα ζητήματα της αγοράς εξυπηρετούν συγκεκριμένα πράγματα και καταστάσεις, με τα οποία το σχολείο δεν θα πρέπει να είναι συνδεδεμένο έτσι. Υπάρχει η αντίληψη ότι πρέπει ο μαθητής να βγει στην αγορά εργασίας και να ετοιμαστεί, αλλά δεν θα πρέπει να είναι ο στόχος του σχολείου (διευθυντής νούμερο έξι). Και αντίστοιχη είναι και η άποψη του διευθυντή νούμερο επτά, ότι δηλαδή η επαγγελματική επιτυχία δεν είναι δουλειά του σχολείου αλλά της πολιτείας η οποία πρέπει να προσανατολίσει την οργάνωση της οικονομίας, της παραγωγής στα πλαίσια του προσωπικού δυναμικού που βγαίνει από τα σχολεία και που είναι και πολύ δυνατό. Ο επαγγελματικός προσανατολισμός είναι αποτέλεσμα δύο στοιχείων: πρώτο είναι ένας ρεαλισμός που πρέπει να έχει ο μαθητής και οι γονείς του σε σχέση με το τι υπάρχει στην οικονομία αυτή τη στιγμή και δεύτερο είναι οι κλίσεις και τα ενδιαφέροντα του μαθητή στο σχολείο. Επαγγελματικός προσανατολισμός δεν υπάρχει και το ζήτημα δεν είναι τεχνοκρατικό αλλά ευδοκίμησης του ανθρώπου. Υπό αυτήν την έννοια τα κριτήρια είναι παιδαγωγικά πρωτίστως και κατόπιν οικονομικά. Δεν υπάρχουν παιδαγωγοί στα σχολεία οι οποίοι να προσανατολίζουν τα παιδιά στη σωστή κατεύθυνση ώστε να γίνουν ευτυχισμένα ως προς την

ολοκλήρωση της προσωπικότητας. Δεν υπάρχει συγκροτημένη παιδαγωγική στην Ελλάδα. Σε αυτό το σημείο αναφέρει μία εμπειρία του από μια διάλεξη ενός αξιολάτρου ολλανδού παιδαγωγού ο οποίος είναι σε ένα παγκόσμιο όμιλο για τα χαρισματικά παιδιά. Εκεί, ο γονέας, όπως επισκέπτεται τον γιατρό ή τον ψυχολόγο επισκέπτεται και τον παιδαγωγό, τον συμβουλευτεί τι να κάνει με τα παιδιά του και ο παιδαγωγός βλέπει το παιδί, την προσωπικότητα του, τις κλίσεις και τα ενδιαφέροντά του και προσπαθεί να το εντάξει εκεί που θα ευδοκιμήσει και θα είναι ευτυχισμένο. Αναφέροντας δύο – τρεις περιπτώσεις στις οποίες πράγματι βοηθήθηκαν τα παιδιά ώστε να κάνουν επιλογές τέτοιες που έγιναν ευτυχισμένα ανέφερε ότι «ούτε έμαθε ούτε τον ενδιέφερε ως παιδαγωγό τι θα κάνει μετά από είκοσι χρόνια το παιδί». Δεν είναι δυνατό ούτε να προβλεφθεί ούτε να προκαθορισθεί, σε μια εποχή που η αγορά εργασίας αλλάζει κάθε πέντε χρόνια, η τεχνολογία εξελίσσεται και κανείς δεν μπορεί να εγγυηθεί μετά από πέντε χρόνια ποια επαγγέλματα θα ευδοκιμήσουν στην Ελλάδα. Μπορεί και να μην τα καταφέρει. «Το σημαντικό είναι να είναι ευτυχισμένο στο παιδαγωγικό του περιβάλλον». Σε αυτό το σημείο καταθέτει και την άποψή του για τα ΕΠΑΛ. Θεωρεί ότι τα παιδιά που είναι στα ΕΠΑΛ έχουν ένα πλεονέκτημα: έχουν καλύτερη αυτογνωσία από τα άλλα παιδιά. Γνωρίζουν τις κλίσεις τους και τις δυνατότητές τους, έχουν μία ταπείνωση και γνωρίζουν τι μπορούν να καταφέρουν. «Όταν ο άνθρωπος γνωρίζει τι μπορεί να καταφέρει γνωρίζει και πώς να το καταφέρει και κατά τεκμήριο τα παιδιά αυτά είναι πιο πετυχημένα στη ζωή τους».

Ο διευθυντής νούμερο οκτώ θεωρεί ότι ο επαγγελματικός προσανατολισμός προς τα ΕΠΑΛ, δίνει στους μαθητές επιλογές με τους τομείς, τις ειδικότητες και τα επαγγελματικά δικαιώματα και είναι πολύ πιο εύκολο να πετύχει από το επαγγελματικό λύκειο παρά από το γενικό. Μόνο στα μαθήματα γενικής παιδείας υστερούν και θα ήθελαν ίσως βοήθεια. Όσον αφορά τα αμιγώς τεχνικά μαθήματα, η διδασκαλία για το γνωστικό αντικείμενο μέσα στο σχολείο είναι αρκετή, δε χρειάζεται απολύτως τίποτα, στην ουσία παίρνουν ειδικότητες οι μαθητές οι οποίες έχουν άμεση σχέση με την αγορά εργασίας. Την ίδια θετική άποψη εξέφρασαν και οι διευθυντές νούμερο δύο, τρία, τέσσερα και πέντε, ότι δηλαδή παίρνουν κατευθείαν εφόδια, έχουν επαγγελματικά δικαιώματα και τους δίνεται η δυνατότητα να προσληφθούν άμεσα στον ιδιωτικό τομέα ή να εισαχθούν στα αντίστοιχα ΤΕΙ με υψηλή βαθμολογία που παίρνουν γνωρίζοντας το αντικείμενο στο οποίο θα εξεταστούν. Μία πρόταση είναι να υπάρχει πρακτική δύο με τρεις μήνες ίσως το καλοκαίρι στο αντικείμενο που έχουν επιλέξει. Πολλοί από την πρακτική παραμένουν ανάλογα με τις δυνατότητές τους στις θέσεις που επέλεξαν.

Αρνητικό στοιχείο είναι ότι οι μαθητές που φοιτούν στο γενικό λύκειο και δεν θέλουν να ακολουθήσουν ακαδημαϊκές σπουδές, δεν γνωρίζουν ότι μπορούν να φοιτήσουν στο ΕΠΑΛ και επιπρόσθετα υπάρχει και μια γενικότερη, άσχημη, προκατασκευασμένη εικόνα για το τι γίνεται στο ΕΠΑΛ, ότι δηλαδή το μαθητικό τους δυναμικό δεν είναι αξιόλογο, η οποία όμως τείνει να αλλάξει, κόντρα στην νοοτροπία των γονέων.

Με αρνητική οπτική περιέγραψε την επιλογή των ΕΠΑΛ ο διευθυντής νούμερο έξι γιατί θεωρεί ότι ουσιαστικά εκεί «ετοιμάζονται εργάτες με πολύ χαμηλό γνωστικό αντικείμενο ή για τα επαγγέλματα ίσως τα πιο χειρωνακτικά και εξυπηρετούν τις λογικές των επιχειρήσεων».

Στον αντίποδα, η συζήτηση για τη σύνδεση του γενικού λυκείου με την αγορά εργασίας έδειξε ότι δεν δίνονται τα εφόδια στους μαθητές κατά γενική ομολογία, γιατί δεν γνωρίζουν τι θα πει συνέντευξη, ερωτηματολόγιο, προετοιμασία προς ανεύρεση εργασίας. Χρειάζεται να μπου μαθήματα κατάλληλα στο ωρολόγιο πρόγραμμα όπου να εξηγείται ποια είναι η ζήτηση στην αγορά εργασίας, τι προοπτικές υπάρχουν για τα επαγγέλματα που επιλέγει ο μαθητής, οπότε να ξέρει τι έχει να αντιμετωπίσει. Κατά βάση όλοι θέλουν κάτι πιο εξειδικευμένο ως προς το θέμα των γνώσεων. Το επίπεδο γνώσεων που έχει ο απόφοιτος λυκείου μπορεί να ανταποκριθεί σε εργασία που δεν έχει ιδιαίτερες απαιτήσεις, ιδιαίτερες γνώσεις και εξειδικεύσεις. Τις απλές δουλειές μπορεί να τις κάνει. Το θέμα είναι το τι ζητάει αγορά εργασίας.

Μία ενδιαμέση θέση αποφαινόνται οι διευθυντές στο ζήτημα των δυνατοτήτων του απόφοιτου του δημόσιου σχολείου να ακολουθήσει ακαδημαϊκές σπουδές. Μπορεί μόνη της η δημόσια εκπαίδευση να προετοιμάσει κατάλληλα τον μαθητή του λυκείου για να πετύχει πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

Μπορεί να τον βοηθήσει λένε οι περισσότεροι διευθυντές αν το ίδιο το παιδί το αξιοποιήσει όσο το δυνατόν περισσότερο. Όταν παίρνει όλα τα ερεθίσματα και αποκτήσει ουσιαστικά τέτοιους προσανατολισμούς, αν υπάρχει το αντίστοιχο ενδιαφέρον και ένα σχετικά καλό υποστηρικτικό περιβάλλον θα τον βοηθηθεί στις επιλογές του για την απόκτηση των ακαδημαϊκών γνώσεων. Τις βάσεις τις παίρνει αν προσπαθεί και το σχολείο δίνει ό,τι καλύτερο.

«Βασική προϋπόθεση είναι να ανεβάσει το επίπεδο σπουδών, να συνδεθεί το πρόγραμμα σπουδών του λυκείου με το αντίστοιχο πρόγραμμα σπουδών του Πανεπιστημίου. Παραδείγματος χάρη, τα μαθηματικά που γίνονται στην τρίτη λυκείου είναι αντίστοιχα με τα μαθηματικά που κάνουν και στο πρώτο έτος σπουδών τα περισσότερα τμήματα θετικών

σπουδών. Εάν επεκταθεί το επίπεδο, μπορεί να πλησιάσει το επίπεδο του Πανεπιστημίου και να γίνει εφικτή η διασύνδεση με το σχολείο. Με το καινούργιο σύστημα προτείνεται να έχει λιγότερα μαθήματα η τρίτη λυκείου για να γίνει αυτή η επέκταση» (διευθυντής νούμερο πέντε).

«Το γενικό λύκειο ανέδειξε λαμπρούς επιστήμονες και έστειλε στα πανεπιστήμια ανθρώπους οι οποίοι ευδοκίμησαν και διεθνώς είναι καταξιωμένο το δημόσιο σχολείο από αυτήν την άποψη. Όσον αφορά την αποστολή του λυκείου να προετοιμάσει φοιτητές μαθητές για ακαδημαϊκές γνώσεις ικανούς, το λύκειο κάνει τη δουλειά του. Παράγει ένα καλό έργο με τη συνδρομή και του φροντιστηρίου. Με τη συνδρομή της ιδιωτικής εκπαίδευσης και αυτό φαίνεται και στα πανεπιστήμια και μετά τα πανεπιστήμια, όταν τα παιδιά κάνουν μεταπτυχιακές και διδακτορικές σπουδές, ευδοκιμούν στο εξωτερικό και πολλοί γίνονται πολύ καλοί επιστήμονες. Δουλεύει το σχολείο και οι εκπαιδευτικοί έχουν ζήλο και, αν η κοινωνία στέκεται ακόμα, στέκεται, γιατί στέκεται η παιδεία, η εκπαίδευση, δηλαδή οι καθηγητές Αν δεν παρήγαγαν το συγκεκριμένο έργο, εκπαιδευτικό, κοινωνικό, επιστημονικό, με αυτήν την οικονομική κρίση η παιδεία θα είχε καταρρεύσει, δεν θα μπορούσε να σταθεί δηλαδή «οι καθηγητές είναι οι Άτλαντες που κρατούν στους ώμους την κοινωνία και αν και δεν το καταλαβαίνει ο κόσμος, είναι η αλήθεια» (διευθυντής νούμερο επτά).

«Και τα φροντιστήρια δεν είναι πανάκεια αφού τα εποπτικά μέσα που έχουν δεν είναι τίποτε άλλο παρά ένας πίνακας και ένας μαρκαδόρος και σίγουρα αν μειωθεί ο αριθμός των μαθητών ανά εκπαιδευτικό σε πέντε, έξι ή δέκα το μέγιστο, σαφώς τα αποτελέσματα θα είναι πολύ καλύτερα. Είναι ένας ισχυρός παράγοντας ποιότητας της εκπαίδευσης, γιατί θα υπάρχει δυνατότητα για προσωποποιημένη διδασκαλία και υπάρχει και η εμπειρία και η επιθυμία από πλευράς εκπαιδευτικών που εργάζονται στο λύκειο και στις κατευθύνσεις» (διευθυντής νούμερο τρία).

Στο πολύ σημαντικό θέμα της ανάγκης ύπαρξης της παράλληλης ιδιωτικής εκπαίδευσης, των φροντιστηρίων δηλαδή, οι πιο πολλοί διευθυντές πιστεύουν ότι δεν είναι απαραίτητη, καθώς το δημόσιο σχολείο έχει τις δυνάμεις αυτές ώστε να μπορεί να καλύψει τις ανάγκες των μαθητών κυρίως για τις πανελλαδικές εξετάσεις.

Ο εκπαιδευτικός του δημόσιου σχολείου που χρόνια διδάσκει στο λύκειο δε συγκρίνεται με τον νεοεισερχόμενο στην αγορά εργασίας, χαμηλόμισθο καθηγητή ή φοιτητή της αντίστοιχης ειδικότητας. Μπορεί ηλικιακά να ταιριάζει με τον μαθητή, η γνώση του όμως είναι ελλιπής και ούτε και μπορεί να τον προετοιμάσει. Ο άλλος έχει την εμπειρία χρόνων, έχει γνώσεις που αφορούν το αντικείμενο που δε συγκρίνονται με τίποτα. Το γιατί το επιλέγουν

και πώς είναι τόσο ανταγωνιστικό το περιβάλλον είναι αποτέλεσμα κυρίως από το πότε ξεκινούν τα μαθήματα, πότε συνίσταται το ωρολόγιο πρόγραμμα. Το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι ότι ως τον Νοέμβριο δεν έχουν τοποθετηθεί όλοι οι καθηγητές όλων των ειδικοτήτων ενώ έπρεπε να είναι προτεραιότητα να καλυφθούν αυτές οι θέσεις, να υπάρχει η λογική ότι αυτοί που προετοιμάζονται να έχουν πραγματικά την καλύτερη δυνατή προετοιμασία και επαφίεται στο ότι θα συμπληρωθούν κάποια στιγμή τα κενά με όποιο εκπαιδευτικό δυναμικό προκύψει στη διάρκεια του χρόνου, φυσικό είναι ο μαθητής και οι γονείς του να νιώσουν άγχος, τα παιδιά έχουν πολλές ώρες κενό, δεν πραγματοποιούνται τα μαθήματα, άρα υστερούν στην ύλη που έχουν να διεκπεραιώσουν στο αντίστοιχο χρονικό διάστημα, οπότε αυτή την ύλη θα πρέπει να την αναπληρώσουν και το αποτέλεσμα είναι να στραφούν σε αυτές τις υπηρεσίες. Μετά, είναι δύσκολο, ακόμα και καλό καθηγητή να πετύχουν στην πορεία τους, να διακόψουν το φροντιστήριο. Έπρεπε από τον Ιούνιο να είναι γνωστό ποιοι θα διδάξουν και ακόμα ποιοι θα είναι οι αναπληρωματικοί τους σε περίπτωση που κάποιος απουσιάσει, για να είναι ένα ανταγωνιστικό δημόσιο προϊόν και να συγκρίνεται με το αντίστοιχο ιδιωτικό. Στον ιδιωτικό τομέα δεν υπάρχει περίπτωση να χάσουν έστω και μία ώρα (διευθυντές νούμερο, τέσσερα, πέντε και έξι).

«Μύθος ή το άλλοθι του γονιού» είναι τα φροντιστήρια, διότι τα παιδιά έχουν συνηθίσει στην εύκολη γνώση και γονείς παρασύρονται από την γενικότερη περιρρέουσα κοινωνική ατμόσφαιρα, για να μην νιώθουν ενοχές ότι δεν προσφέρουν στο παιδί τα απαραίτητα εφόδια για την επαγγελματική τους διεξοδο. Τα παιδιά στο λύκειο έρχονται, γιατί επιβάλλεται να έρθουν ενώ στο φροντιστήριο πηγαίνουν από επιλογή» (διευθυντής νούμερο έξι).

Θα μπορούσαν οι μαθητές να αναζητούν μόνοι τους την πληροφορία, το οποίο έχει και την αξία του γιατί έτσι αποκτάται τελικά η γνώση. Είναι διαφορετικό να έχει έτοιμη τη γνώση ο μαθητής και διαφορετικό να την ανακαλύπτει. Ένα ποσοστό μαθητών που πετυχαίνουν στο Πανεπιστήμιο μόνο μέσω του δημόσιου σχολείου υπάρχει, αρκεί να είναι πολύ καλοί, άριστοι και να ασχοληθούν στο σπίτι, να αναζητήσουν μόνοι τους την επιπλέον γνώση που θα έπαιρναν εκτός σχολείου και θα έχουν αποτέλεσμα. Τα παιδιά δέχονται τόσα πολλά ερεθίσματα και έχουν τόσες πολλές δραστηριότητες που δεν τους μένει χρόνος και γι' αυτό πάνε στο φροντιστήριο. Ό,τι προσφέρει ο εκπαιδευτικός, το προσφέρει σε κάθε μαθητή και είναι δικό του ζήτημα να το κάνει χρήση για τη μάθηση, γιατί μπορεί από το δημόσιο σχολείο να πετύχει αν βάλει στόχους ή να το απαξιώσει και να αναζητήσει αλλού λύσεις. Επειδή ανέβηκε ψηλά ο πήγης και τα εγχειρίδια δεν καλύπτουν τις ανάγκες, χρειάζονται βοηθήματα για καινούργιες ασκήσεις, για να μπορεί κανείς να εξεταστεί με αξιώσεις στις πανελλαδικές. Εξάλλου τίθεται

και το ερώτημα αν ο μαθητής ανταποκρίνεται σε αυτά που ζητάει το φροντιστήριο. Ανταποκρίνεται ο μαθητής ή έχει και την ίδια συμπεριφορά που έχει και στο σχολείο; Ένας καλός και επιμελής μαθητής δεν χρειάζεται φροντιστήριο τουλάχιστον στις πρώτες τάξεις του λυκείου. Στην Γ λυκείου έχει να κάνει με το ποιος διδάσκει και το πώς διδάσκει το συγκεκριμένο μάθημα είτε στο φροντιστήριο είτε στο σχολείο, κυρίως όμως στο σχολείο. Από την άλλη, όταν ένας μαθητής περνάει με 4, 5 και 6, δεν του φτάνει η γνώση που του μεταδίδει το σχολείο για να περάσει;

Είναι λοιπόν στην βούληση του μαθητή και του γονέα και σίγουρα θα αναβαθμιστεί ποιοτικά το δημόσιο σχολείο, αν μειωθεί ο αριθμός των μαθητών στην τάξη και μειωθούν και τα αντικείμενα διδασκαλίας του εκπαιδευτικού, για να είναι πιο εξειδικευμένος ο τρόπος διδασκαλίας και η μετάδοση της γνώσης, γιατί πράγματι υπάρχει επιθυμία από πλευράς εκπαιδευτικών που δουλεύουν στο λύκειο και στις κατευθύνσεις να το βλέπουν αρκετά σοβαρά (διευθυντές νούμερο δύο, τρία, πέντε και οκτώ).

Ήταν καλή η προσπάθεια που είχε κάνει παλιότερα το υπουργείο με την πρόσθετη διδακτική στήριξη. Γινόταν καλή δουλειά τότε και μπορούσαν κάποιοι που είχαν αδυναμίες να τις διορθώσουν. Πήγαιναν κυρίως μαθητές πιο χαμηλών επιδόσεων και οικονομικών δυνατοτήτων και μπορούσαν να βοηθηθούν. Καθώς σταμάτησε η χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση, δεν υφίσταται πλέον η πρόσθετη διδακτική στήριξη. Σε κάποια σχολεία, στα οποία οι μαθητές δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα, γίνονται επαναληπτικά μαθήματα, για να καλυφθούν τα κενά τους και αυτό έγκειται στο φιλότιμο και στην ευσυνειδησία των εκπαιδευτικών που κάνουν αυτήν την παράλληλη εκπαίδευση. Απλά να υπάρξει μια αναβάθμιση οικονομική ούτως ώστε και οι καθηγητές που δουλεύουν στο σχολείο να μην γίνονται έμποροι γιατί δεν έχει σχέση με το εμπόριο η παιδεία (διευθυντές νούμερο τρία, επτά και οκτώ).

Για το θέμα της εκμάθησης των ξένων γλωσσών στο δημόσιο σχολείο καθώς διδάσκονται από τις πρώτες τάξεις του δημοτικού και δεν υπάρχει αποτέλεσμα ενώ υπάρχει πληθώρα καθηγητών μίλησε ο διευθυντής νούμερο δύο. «Σημαντικότερος παράγοντας είναι η νοοτροπία ότι η ξένη γλώσσα μαθαίνεται εκτός σχολείου ένα κατάλοιπο ενδεχομένως παλαιότερων εποχών που δεν υπήρχε τότε η ξένη γλώσσα στο σχολείο στο ρυθμό που υπάρχει σήμερα και αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα παιδιά να ξεκινάνε με διαφορετική αρχική ταχύτητα. Δηλαδή κάποια παιδιά έχουν καλή γνώση, γιατί την αναζητούν εκτός σχολείου και κάποια παιδιά δεν έχουν καθόλου γνώση και αυτή η ανομοιογένεια του μαθητικού πληθυσμού

δημιουργεί πρόβλημα στην τάξη. Και ούτε και ο διαχωρισμός σε αρχάριους και προχωρημένους στο γυμνάσιο λειτούργησε». Κυρίαρχο στοιχείο είναι ότι δεν έχουν πίστη οι αντίστοιχοι συνάδελφοι πως η ξενόγλωσση εκπαίδευση στο δημόσιο σχολείο έχει την αξία της.

«Στα επαγγελματικά λύκεια, υπάρχει ένα θέμα με τους μαθητές γιατί οι σχολές που επιλέγουν, έχουν και μαθήματα στα οποία η ύλη του σχολείου είναι πάρα πολύ λίγη και δεν καλύπτει τις ανάγκες μετά την αποφοίτησή τους. Έτσι, μπαίνοντας στα ΤΕΙ, δυσκολεύονται πάρα πολύ να ανταποκριθούν και αναγκάζονται να κάνουν φροντιστήρια για να μπορούν να καλύψουν τα κενά κυρίως στη φυσική και την χημεία (από ό,τι λένε στα μαθηματικά είναι ικανοποιημένοι), ανάλογα με τις ειδικότητες τις οποίες επιλέγουν, ηλεκτρολογία, μηχανολογία κ.λ.π.» (διευθυντής νούμερο οκτώ).

Στην ερώτηση αν έχουν για το πρόγραμμα σπουδών του γυμνασίου ή του λυκείου, να προσθέσουν ή να αφαιρέσουν μαθήματα ή δράσεις, υπήρξαν απόψεις που εξέφραζαν είτε μικρές είτε μεγάλες, εκ βάθρων αλλαγές, όλες όμως είναι ερεθίσματα για συζήτηση όσον αφορά την οργάνωση και την πορεία της δημόσιας παιδείας.

Το γυμνάσιο χρειάζεται:

- Μια αναδιάρθρωση, μια αναδιάρθρωση και μία ανακατανομή των προτεραιοτήτων. Αντικείμενα τα οποία διδάσκονται στο Δημοτικό, στο Γυμνάσιο, στο Λύκειο ξανά και ξανά, θα έπρεπε να έχουν άλλη στόχευση, άλλο προσανατολισμό και άλλο περιεχόμενο. Το μάθημα της Ιστορίας λόγου χάρη είναι ένα από αυτά. Η Βυζαντινή Ιστορία διδάσκεται στο Δημοτικό, στη Β Γυμνασίου, και στη Β Λυκείου. Θα μπορούσε, χωρίς να καταργηθεί το γνωστικό αντικείμενο, να στραφεί αλλού. Να στραφεί λόγου χάρη σε άλλες όψεις του Βυζαντίου, π.χ. της οικονομίας. Να μην επαναλαμβάνονται διαρκώς τα ίδια και τα ίδια ιστορικά γεγονότα μέσα στο μάθημα, δίνοντας απλώς περισσότερες πληροφορίες και περισσότερα ιστορικά γεγονότα. Να δούμε και καινούρια στοιχεία που δεν τα έχουν διδαχθεί. Θα μπορούσε να είναι θεματοκεντρική η διδασκαλία της Ιστορίας. Είναι μία ανακύκλωση μαθήματος η οποία τρέχει στον μαθητή από τα πρώτα του χρόνια στο σχολείο μέχρι και την Γ Λυκείου. Υπάρχουν κι άλλα μαθήματα σαν κι αυτό που τα γνωστικά αλληλεπικαλύπτονται. Στα Θρησκευτικά, και στη Γλώσσα ακόμα έχουμε επικαλύψεις: το Υποκείμενο το μαθαίνουν και στο Δημοτικό, και στο Γυμνάσιο, και στο Λύκειο. Πόσες φορές θα το μάθουν; (διευθυντής νούμερο ένα)

- Μαθήματα που αναπτύσσουν τις δεξιότητες των μαθητών, τις κοινωνικές τους σίγουρα, μέσω μαθημάτων και της τυπικής αλλά και της άτυπης εκπαίδευσης, να αποδεσμευτούμε από την αυστηρή προσήλωση στο ωρολόγιο πρόγραμμα. Η άτυπη εκπαίδευση παίζει πάρα πολύ μεγάλο ρόλο, πρέπει να ενισχυθεί. Τα παιδιά γίνονται κοινωνικά, μαθαίνουν να λειτουργούν σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον, γνωρίζουν τον κόσμο τους και τον κόσμο των άλλων. Οι επισκέψεις, τα ευρωπαϊκά και τα εθνικά προγράμματα, να ενταχθούν τμήματά τους μέσα στο ωρολόγιο πρόγραμμα, να μην είναι εντελώς αυτόνομα (διευθυντής νούμερο ένα)
- Ενίσχυση των μαθημάτων πληροφορικής και ξένων γλωσσών, τα οποία οδηγούν σε δεξιότητες σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον, όπως είναι αυτό που θα συναντήσουν οι νέοι στην μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση και στην τριτοβάθμια (διευθυντής νούμερο ένα)
- Μαθήματα τα οποία θα ενίσχυαν άλλες δεξιότητες των μαθητών που θα όδευαν προς την τεχνική εκπαίδευση, όπως, για παράδειγμα, το μάθημα της τεχνολογίας, το οποίο θα έπρεπε να ενισχυθεί, να εξοπλισθεί κατάλληλα με εργαστήρια, με εξοπλισμό, προκειμένου τα παιδιά, ιδιαίτερα στις ημιαστικές και στις αγροτικές περιοχές, να μπορούν να αναπτύξουν τέτοιες δεξιότητες και τέτοιους προσανατολισμούς (διευθυντής νούμερο ένα)
- Το μάθημα της Γεωμετρίας είναι υποβαθμισμένο και ο σύγχρονος κόσμος, κατασκευές, Αρχιτεκτονική, Μηχανική, τα Πολυτεχνεία χρειάζονται το μάθημα της Γεωμετρίας. Και η σκέψη των μαθητών, χρειάζεται την Γεωμετρία, γιατί αναπτύσσει τη λογική τους, την αντίληψη του κόσμου γύρω τους και θα έπρεπε να αναβαθμιστεί σαν μάθημα γιατί και στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο είναι υποβαθμισμένη (διευθυντής νούμερο ένα)
- Στο γλωσσικό μάθημα πρέπει να περιοριστεί και να μην δίνεται τόση έμφαση. Θα μπορούσε να έχει ολοκληρωθεί η διδασκαλία των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων στο Γυμνάσιο και να μην αναλώνονται τα παιδιά στο Λύκειο σε μια επανάληψη, και εμβάθυνση σε τόσο αυστηρά γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα που απασχολούν ή θα απασχολήσουν ίσως στο μέλλον μόνο τους φιλόλογους. Να είναι κοινωνικοκεντρικό με έμφαση στα αντικείμενα, φιλοσοφικά, ιστορικά

προκειμένου να ενταχθεί μέσα στη γενικότερη κουλτούρα του Λυκείου. Αυτό βέβαια προϋποθέτει και μία αποδέσμευση από τον εξετασιοκεντρικό χαρακτήρα που συνδέεται με τον τελικό στόχο των πανελλαδικών εξετάσεων. Γιατί και για τις Πανελλαδικές εξετάσεις τα γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα αποτελούν ένα μεγάλο κομμάτι του εξεταστικού τμήματος του μαθήματος (διευθυντής νούμερο τέσσερα)

- Το μάθημα της ερευνητικής εργασίας (project) όμως να λειτουργεί ουσιαστικά. Να αναλαμβάνεται από ανθρώπους που το θέλουν και όχι απλά για συμπλήρωση ωραρίου. Έχει πολύ μεγάλη σημασία αυτό το ποιος κάνει και θα έχει ως αντικείμενο θέματα που αφορούν την καθημερινότητα, το περιβάλλον, τα επαγγέλματα, δηλαδή να γίνεται ένας άλλος τρόπος εκπαίδευσης (διευθυντής νούμερο έξι)
- Ένα μάθημα ή μία δράση για να δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να αντιληφθούν την χρησιμότητα όλων των μαθημάτων. Εάν από τώρα ο μαθητής μαθαίνει να μην διαβάζει και να μην γράφει, γιατί έχει να δώσει μόνο τρία μαθήματα, ήδη έχουν υποβαθμιστεί τα μαθήματα αυτά στα οποία δεν δίνονται εξετάσεις (διευθυντής νούμερο πέντε)
- Στο γυμνάσιο το κακό είναι ότι, επειδή είναι υποχρεωτική η φοίτηση, το επίπεδο είναι μέτριο για να ανταποκριθούν όλοι με αποτέλεσμα, όταν πηγαίνουν στο λύκειο, να μην έχουν τα απαραίτητα εφόδια και να μην μπορούν να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους στο λύκειο (διευθυντής νούμερο πέντε)
- Τα διδακτικά αντικείμενα να μην είναι αποκομμένα μεταξύ τους να μην μπαίνουν διαχωριστικές γραμμές αλλά τα Αρχαία, τα Νέα και η Ιστορία να αποτελούν συνολικά ένα μάθημα, το μάθημα των ανθρωπιστικών σπουδών. Μάθημα θετικών σπουδών με τα Μαθηματικά, τη Φυσική, τη Χημεία και την Γεωγραφία. Αν είχαμε ζώνες ανθρωπιστικών σπουδών, θετικών σπουδών, ζώνη καλλιτεχνικών – αθλητικών με όλες αυτές οι δραστηριότητες που θα κάνουν το παιδί να νιώσει καλύτερα και να τελειώνει ή να αρχίζει την ημέρα του με αυτή, θα ήταν μια σημαντική αλλαγή, ομάδες μαθημάτων, όχι με χωριστά αντικείμενα,

περιχαρακωμένα. Έτσι θα αναγκαστούν και οι εκπαιδευτικοί να συνεργαστούν μεταξύ τους και ο χωρισμός των ειδικοτήτων σε πρωτεύουσες και δευτερεύουσες να σταματήσει. Δυστυχώς διαιώνίζεται είτε με τη μία μορφή είτε με την άλλη (διευθυντής νούμερο τέσσερα)

- Μια συλλογική περιγραφική αξιολόγηση του μαθητή, η τωρινή αριθμητική κλίμακα δεν βοηθάει πουθενά. Τα περνάει μια ο μαθητής από μπροστά του και τελειώσει. Όμως δεν του κρατάει ψηλά το ενδιαφέρον, γιατί ουσιαστικά πασχίζει να βγάλει βαθμό ο μαθητής που ενδιαφέρεται να βγάλει βαθμό. Ο άλλος επαφίεται στην καλή θέληση των καθηγητών να τον περάσουν και ουσιαστικά αυτό που επιτυγχάνουν είναι ούτε οι άριστοι να γίνουν καλύτεροι γιατί έτσι κι αλλιώς είναι καλοί ούτε οι μέτριοι να βελτιωθούν και να γίνουν καλύτεροι. Απλά μπαίνουν ταμπέλες στους μαθητές με βάση την βαθμολογία. Κατάργηση της βαθμολογίας και περιγραφική αξιολόγηση των μαθητών (διευθυντής νούμερο τέσσερα)
- Είναι ένα καλό βήμα το ότι στο γυμνάσιο υπάρχουν τέσσερα εξεταζόμενα γραπτώς μαθήματα. Το ότι ενώθηκε η γλώσσα με την λογοτεχνία και εξετάζεται ο μαθητής σε λιγότερο από 3 ώρες, είναι θετικό. Μέσα στις 2 ώρες μπορεί ένα παιδί να γράψει. Εξάλλου αυτά τα έχει διδαχθεί πολλές φορές ως τώρα (διευθυντής νούμερο τέσσερα)
- Ένα μάθημα, που λείπει είναι ο συνδυασμός τεχνολογίας και πληροφορικής με το τι συμβαίνει τώρα και στο μέλλον στον κόσμο των παιδιών (διευθυντής νούμερο τέσσερα)
- Να γίνονται πράγματα που φέρουν το παιδί πιο κοντά στην πραγματική ζωή και γενικά το σχολείο (διευθυντής νούμερο τέσσερα)
- Θέματα επίσης όπως υγιεινή των παιδιών για το σώμα τους. Το κάνουν στο μάθημα της Βιολογίας, όμως δεν προχωράει πιο πέρα μένει στα όρια του μαθήματος. Λίγο πιο βιωματικό να γίνει, θέματα πρακτικής φύσης, καθημερινότητας. Δηλαδή κάνουν οικιακή οικονομία, θα κάνουν και κάποια μαθήματα μαγειρικής στην καλύτερη των περιπτώσεων που θα φύγει ο εκπαιδευτικός από το διδακτικό εγχειρίδιο αλλά μένουν εκεί και μένουν αποσπασματικά. Δηλαδή μετά δεν υπάρχει

μια κλιμάκωση και ένα βήμα παραπάνω ως προς το τι θα μάθουν φεύγοντας από το σχολείο (διευθυντής νούμερο τέσσερα)

- Οι γονείς επηρεάζονται από την κοινωνική ατμόσφαιρα της προκατάληψης για τα επαγγελματικά σχολεία, υπάρχει ένα μεγάλο κενό στην αγωγή των παιδιών αυτών των ηλικιών δηλαδή 13 με 15, δεν υπάρχει τεχνική εκπαίδευση, ενώ θα έπρεπε να υπάρχει από το γυμνάσιο, να αρχίζει από πολύ πιο νωρίς. Φοιτούν παιδιά που δεν μπορούν να διαβάσουν καν, χωρίς να είναι παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες, αλλά για χίλιους λόγους δεν μπορούν να διαβάζουν ή να γράψουν τα στοιχειώδη και νιώθουν μειονεκτικά, στεναχωριούνται, κλαίνε, γιατί είναι δυστυχημένα στο γυμνάσιο. Έπρεπε να ενταχθούν σε ένα σχολείο που θα ανακαλύψουν τον εαυτό τους, γιατί είναι το μείζον να ανακαλύψει κανείς τον εαυτό του και είναι ευθύνη της πολιτείας. Δε σημαίνει ότι σε ένα επαγγελματικό σχολείο δεν θα υπάρχει γενική παιδεία, η ύπαρξή της είναι εκ των ουκ άνευ. Να υπάρχει όμως διέξοδος για τα παιδιά αυτά σε τεχνικές δεξιότητες όπου θα ελευθερωθούν, θα αναπνεύσουν (διευθυντής νούμερο επτά)
- Πρέπει να αλλάξει ο τρόπος διδασκαλίας της γλώσσας και των αρχαίων, να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην ετυμολογία, στην παραγωγή. Αυτά είναι πράγματα συναρπαστικά και δίδουν μεγάλο πλούτο γνώσεων και παιδείας στα παιδιά και οξύνουν το νου τους (διευθυντής νούμερο επτά)
- Κι ενώ η συζήτηση γίνεται για την παιδεία στην Ελλάδα, δεν υπάρχει καμία έμφαση στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία, δηλαδή η ιστορία της φιλοσοφίας θα έπρεπε να διδάσκεται. Τα παιδιά δεν ξέρουν τι είναι ο Σωκράτης, τι δίδαξε, τι είναι ο Πλάτωνας, τι ο Αριστοτέλης. Τα αγνοούν εντελώς και είναι θέματα τα οποία είναι ζωτικής σημασίας και αυτά θεωρούνται δεδομένα στην ιστορία της ελληνικής παιδείας της και όχι μόνο, και της παγκόσμιας παιδείας. Δηλαδή είναι μέσα στο ρου της παιδείας, διαχρονικά και απαραίτητα, για να μπορέσει η παιδεία να προσανατολιστεί σωστά. Και ποιος είναι ο προσανατολισμός; Να μπορεί ο άνθρωπος να ανακαλύψει τον εαυτό του, τις δυνάμεις του, τις δυνατότητες του, τα προτερήματα, τα ελαττώματα. Το ζήτημα είναι σοβαρό, το ανθρωποπλαστικό δηλαδή. Να πλάσουμε ανθρώπους ικανούς και ώριμους (διευθυντής νούμερο επτά)

- Η φυσική αγωγή είναι μία σπουδαία παράμετρος, γιατί πρέπει ο μαθητής να εκτονώνεται, να γυμνάζεται. Έτσι καθαρίζει το μυαλό του, μπορεί να δεχθεί και τα άλλα (διευθυντής νούμερο επτά)
- Πρέπει να υπάρχει το διάλειμμα. Το μεγαλύτερο πρόβλημα στα σχολεία με την φασαρία που γίνεται στα δευτερεύοντα μαθήματα είναι γιατί στα κύρια μαθήματα μαθηματικά φυσική γλώσσα οι καθηγητές είτε γιατί είναι πολύ αυστηροί είτε έχουν πολλές απαιτήσεις, αναγκαστικά ο καθηγητής που μπαίνει μετά να κάνει θρησκευτικά είτε να διδάξει βιολογία, υποφέρει γιατί προηγουμένως υπάρχει μία μεγάλη πίεση και οι μαθητές θέλουν να εκτονωθούν, οπότε πρέπει να υπάρχουν διαλείμματα ανάμεσα στα βαριά μαθήματα. Και οπωσδήποτε να βρεθούν τρόποι αποφόρτισης (διευθυντής νούμερο επτά)

Το σημαντικότερο ζήτημα, όσον αφορά το λύκειο, είναι η αποσύνδεσή του από τις εισαγωγικές εξετάσεις στα Πανεπιστήμια.

Συγκεκριμένα οι διευθυντές προτείνουν:

- Το σχολείο πρέπει να αποκοπεί από την διαδικασία προετοιμασίας των παιδιών για το πανεπιστήμιο, είναι μια μεγάλη κουβέντα που τουλάχιστον το συνδικαλιστικό κίνημα την κάνει χρόνια. Η αλήθεια είναι ότι το παιδί στην τρίτη λυκείου δεν έχει την ωριμότητα να καταλάβει τι είναι το καθένα και ούτε έχει τη γνώση. Τα παιδιά είναι ανώριμα να επιλέξουν το τι θα κάνουν τα επόμενα 40, 50, 60 χρόνια στη ζωή τους. Δηλαδή αυτή η επιλογή μιας σχολής κατά ένα 40, 50% προσδιορίζει την ζωή τους και το επάγγελμα είναι η ζωή του καθενός. Έτσι διαμορφώνεται η ζωή τους, με αυτό. Είναι πολύ μικρά για να πάρουν τέτοιες αποφάσεις, και δεν είναι και ο ρόλος του σχολείου αυτός καθαυτός. Δεν μπορεί το σχολείο εκ των πραγμάτων να προσφέρει επαγγελματικό προσανατολισμό, δεν έχει την δυνατότητα να το κάνει και η ηλικία των μαθητών δεν ανταποκρίνεται σε αυτό. Να αλλάξει και ο τρόπος εισαγωγής στα πανεπιστήμια και ο τρόπος διδασκαλίας. Είναι πολύ χρονοβόρο και χρειάζεται και θέληση για ένα σύστημα πολιτικό, γιατί αυτοί θα επιβάλουν το σύστημα, από τους πολιτικούς ξεκινάει, αυτοί θα ορίσουν το πως πρέπει να γίνουν τα μαθήματα (διευθυντές νούμερο τρία, έξι και επτά).

- Τα παιδιά να οδηγούνται σε ένα άλλο επόμενο επίπεδο προπτυχιακό πριν το πανεπιστήμιο ή πριν καταλήξει κάποιος σε σχολές όπου θα μπορούσε να πάρει κάποιες εξειδικευμένες γνώσεις που να το οδηγήσουν σε μια επιστήμη που πιθανόν θα θέλει. Ή σε μια γενικού τύπου σχολή μετά το λύκειο και εκεί μέσα να βρίσκουν τον εαυτό τους και πού μπορούν να τα καταφέρουν. Θα πρέπει να γίνει ένας χρόνος προπανεπιστημιακών σπουδών. Δηλαδή να δουν εκεί και τι είναι το πανεπιστήμιο. Ή όσοι θέλουν και ενδιαφέρονται να έχουν ένα χρόνο προετοιμασίας. Γιατί στο λύκειο τα έχουν τρελάνει τα παιδιά και ουσιαστικά είναι άγνωστος ο προσανατολισμός του λυκείου. Φτάνουν στην τρίτη τάξη να είναι αδρανείς στο σχολείο, ενώ είναι γνωστό ότι είναι κυρίως αυτοί οι μαθητές που μελετούσαν όλο το βράδυ (διευθυντές νούμερο τέσσερα, έξι και επτά)
- Η βαρύτητα να δοθεί περισσότερο στην ασχολία με τον άνθρωπο, οπότε θα πρέπει να δοθεί η δυνατότητα και η ευκαιρία στον μαθητή να έχει περισσότερες επιλογές, και θα πρέπει να ανοίξει το γνωστικό του αντικείμενο σε θέματα τα οποία έχουν να κάνουν με την οικοδόμηση ενός ανθρώπου άλλου τύπου, έναν πολίτη ο οποίος θα ξέρει τα δικαιώματά του, θα ξέρει τις υποχρεώσεις του, θα τον ενδιαφέρει ο συνάνθρωπός του, θα τον ενδιαφέρει η κοινωνία και το περιβάλλον. Θα πρέπει να του δώσουμε όλα εκείνα τα εφόδια, ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί σε μια κοινωνία διαφορετική από την κοινωνία της αγοράς έτσι όπως αυτή λειτουργεί σήμερα (διευθυντής νούμερο έξι)
- Να έχει ίσως θέατρο περισσότερο, μουσική περισσότερη, αθλητισμό περισσότερο για το σχολείο. Να μπορεί το παιδί να ανακαλύψει τις ιδιαίτερες κλίσεις που μπορεί να έχει, να αναπτύξει τον εαυτό του, να αναπτύξει την προσωπικότητά του και ύστερα να γίνει η μετάβαση στο επίπεδο των στείρων γνώσεων έτσι όπως σήμερα δίνονται για να μουν τα παιδιά στο πανεπιστήμιο (διευθυντές νούμερο έξι και επτά)
- Πρέπει να αναβαθμιστεί ο δάσκαλος πρώτα, για να αναβαθμιστεί ο μαθητής και το σχολείο. Αν δεν αναβαθμιστεί ο δάσκαλος από την άποψη της μόρφωσης, της επιστημονικής κατάρτισης, της διδακτικής μεθοδολογίας, των παιδαγωγικών γνώσεων, δεν μπορεί να αλλάξει (διευθυντής νούμερο επτά)

- Να προετοιμάζονται οι μαθητές για το αύριο το οποίο θα συναντήσουν έξω, να κάνουν τέτοιες δραστηριότητες έτσι ώστε μέσα από αυτές να πάρουν μεν την γνώση σαν γνώση την οποία μπορούν να την πάρουν και με άλλους τρόπους. Δεν είναι ανάγκη να είναι «διαβάστε αυτήν την παράγραφο και κάντε δυο ασκήσεις» αλλά και να έχουν και κάτι χρήσιμο για μετά το σχολείο, να συνδυάσουν το γνωστικό με δράσεις που θα συσχετίζονται με την καθημερινότητα, μία αναδιαμόρφωση έτσι ώστε να δέσουν αυτά τα πράγματα διαφορετικά μεταξύ τους. Ο τρόπος διδασκαλίας κατά κύριο λόγο, το πρόγραμμα σπουδών, να γίνει κάποια σύνδεση με πιο χρηστικά αντικείμενα. Σε αυτό το σημείο ανέφερε ένα παράδειγμα για το μάθημα της μελισσοκομίας που διδάσκεται στο εξωτερικό όπου είχαν όντως μέλισσες, έπαιρναν μέλι και έκαναν δηλαδή παραγωγή κανονικά μέσα από τα μαθήματα της χημείας και της βιολογίας, ασχολούνταν με αγροτικές εργασίες, κάτι εντελώς πρωτόγνωρο για τους μαθητές στην Ελλάδα (διευθυντής νούμερο τρία)
- Η διαδικασία των projects ή των εργασιών, με τον τρόπο που γίνονται στα σχολεία, δεν βοηθούν καθόλου, γιατί απαιτούν άλλες υποδομές, απαιτούν άλλο σχολείο, άλλο ωράριο και ίσως και άλλη εκπαίδευση των ίδιων των καθηγητών σε αυτά τα θέματα (διευθυντής νούμερο έξι).
- Τα μαθήματα της τρίτης λυκείου να γίνουν εξειδικευμένα (διευθυντής νούμερο πέντε) και
- Για τις υπόλοιπες τάξεις να γίνει μία προσπάθεια να καταλάβει ο μαθητής ποια είναι η χρησιμότητα όλων των μαθημάτων. Γιατί οι περισσότεροι μαθητές δεν έχουν καταλάβει γιατί διδάσκονται λόγου χάρη αρχαία, ιστορία και ο καθένας ανάλογα με την κλίση που έχει ασχολείται αποκλειστικά με συγκεκριμένα μαθήματα π.χ. μόνο με τα μαθηματικά. Αλλά δεν γνωρίζει ότι ακόμα και σε ένα τμήμα θεωρητικής κατεύθυνσης μπορεί να του χρειαστούν τα μαθηματικά, η στατιστική, οι πιθανότητες. Άρα θα πρέπει να γίνει μία προσπάθεια στο λύκειο να αντιληφθούν οι μαθητές την χρησιμότητα όλων των μαθημάτων και πώς συνδέεται το ένα μάθημα με το άλλο (διευθυντής νούμερο πέντε)

- Το να αφαιρέσουν τα λατινικά είναι ακρωτηριασμός. Στις ανθρωπιστικές σπουδές σε όλα τα λύκεια στο εξωτερικό τα διδάσκονται αυτοί που θέλουν να τα διδαχτούν. Όταν αφαιρείται το αντικείμενο σε αυτούς που θέλουν να το παρακολουθήσουν, χάνεται ένα μεγάλο κεφάλαιο ανθρωπιστικών σπουδών. Το μάθημα αυτό καθαυτό είναι το πιο χρήσιμο που υπάρχει, γιατί βοηθάει τον μαθητή να καταλάβει τις ρίζες των υπολοίπων γλωσσών, να κάνει συνδέσεις και συσχετίσεις με την ελληνική και την ευρωπαϊκή γλώσσα και τον ευρωπαϊκό τρόπο σκέψης και δεν είναι σωστό να θεωρείται περιττό. Και διαθεματικά τα λατινικά, αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά και αρχαία ελληνικά όλα είναι ένα θέμα, των γλωσσών. Σίγουρα η κοινωνιολογία είναι χρήσιμη αλλά και ο τρόπος διδασκαλίας της θα οδηγήσει τον μαθητή ουσιαστικά να αποστηθίζει. Με τον ίδιο τρόπο αν άλλαζε αυτό το θέμα ότι πρέπει να αποστηθίζει ο μαθητής και αν απέδιδε ό,τι είχε μάθει, τότε από μια πιο γενική, πιο ανθρωπιστική οπτική και σε σύνδεση με την σύγχρονη πραγματικότητα, όλα τα αντικείμενα είναι χρήσιμα (διευθυντής νούμερο τέσσερα) .
- Το θέμα των απουσιών στην τρίτη λυκείου δεν είναι ανησυχητικό, διότι τα παιδιά είναι κουρασμένα. Αν έχει ένα παιδί δύο χρόνια παιδικό σταθμό, δύο χρόνια νηπιαγωγείο, έξι χρόνια δημοτικό, τρία χρόνια γυμνάσιο, τρία χρόνια λύκειο, είναι πολλά. Κάπου υπάρχει ένα μεγάλο βάρος και το βάρος αυτό το παιδί πρέπει να το διώξει. Είναι φυσιολογικό αυτό, ας μην διαστρέφονται και ας μην εκβιάζονται σε κατευθύνσεις οι οποίες είναι πολύ πιο δυσάρεστες. Πρέπει ο μαθητής να αποφορτίζεται και, όταν το ποτάμι φτάνει στην εκβολή του, αναγκαστικά το νερό φεύγει στη θάλασσα δεν μπορεί να κρατηθεί πίσω, είναι φυσιολογική αντίδραση αυτή (διευθυντής νούμερο επτά)
- Όσοι επιθυμούν να ασκήσουν διοίκηση θα πρέπει να εργαστούν πρώτα στη διοίκηση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή σε κάποιον άλλο διοικητικό τομέα, ώστε να εκπαιδευτούν σε ζητήματα οργάνωσης για να μπορούν να διευθύνουν μία σχολική μονάδα (διευθυντής νούμερο οκτώ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

8.1. ΓΟΝΕΙΣ

Τα αποτελέσματα της έρευνας όσον αφορά την ομάδα των γονέων που ρωτήθηκαν έδειξαν τα εξής:

Ως προς το φύλο οι περισσότερες ήταν γυναίκες. Οι μισοί ήταν στην ηλικιακή ομάδα των 46 έως και 55 και οι υπόλοιποι κάτω των 45 ετών κάτι που σημαίνει ότι το ερωτηματολόγιο το απάντησαν κυρίως νέοι άνθρωποι. Επίσης, οι μισοί από τούς συμμετέχοντες στην έρευνα έχουν πτυχίο από ΑΕΙ ή ΤΕΙ. Οι μισοί από αυτούς που απάντησαν το ερωτηματολόγιο είναι δημόσιοι ή κρατικοί υπάλληλοι και οι υπόλοιποι απασχολούνται στον ιδιωτικό τομέα.. Πάνω από τους μισούς έχουν εισόδημα πάνω από 12.000€ έως και 24.000€.

Πιστεύουν ότι ο βαθμός των παρεχόμενων υπηρεσιών στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση γενικά αλλά και πιο συγκεκριμένα, στα μαθήματα του Γυμνασίου, του Λυκείου και της ενισχυτικής διδασκαλίας, είναι μέτριος και επίσης μέτριο είναι το επίπεδο προετοιμασίας των μαθητών στο δημόσιο σχολείο για τα μαθήματα εισαγωγής στη επόμενη βαθμίδα εκπαίδευσης.

Συνήθως ενημερώνονται για την πορεία του παιδιού τους στο σχολείο μια φορά το μήνα και παρέχουν βοήθεια στο σπίτι οι ίδιοι ή κάποιος τρίτος επί αμοιβής για την εκπλήρωση των μαθητικών υποχρεώσεών του.

Η πλειονότητα των γονέων παρέχει κυρίως τις ξένες γλώσσες ως έξτρα υποδομή για τα παιδιά τους από άλλες ιδιωτικές δομές μόρφωσης γιατί θεωρεί ότι στο σχολείο παρέχονται περιορισμένα αυτές.

Πολύ μεγάλο ρόλο στην ποιότητα σπουδών στο εκπαιδευτικό σύστημα παίζουν

- το πρόγραμμα σπουδών
 - η επάρκεια των εκπαιδευτικών
 - ο αριθμός μαθητών ανά μονάδα εκπαιδευτικού
 - τα βιβλία - συγγράμματα
 - τα εποπτικά μέσα – υλικοτεχνική υποδομή
 - η διεύθυνση του σχολείου
- με σημαντικότερους από αυτούς τους τρεις πρώτους παράγοντες.

8.2. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ

Τα αποτελέσματα της έρευνας όσον αφορά την ομάδα των εκπαιδευτικών που ρωτήθηκαν έδειξαν τα εξής:

Ως προς το φύλο οι περισσότερες ήταν γυναίκες. Η μέση ηλικία του δείγματος ήταν 46 - 55 ετών, μόνιμοι, με μεγάλη προϋπηρεσία, πάνω από 20 έτη, και έχοντας οι περισσότεροι μόνο το βασικό τους πτυχίο.

Πιστεύουν ότι ο βαθμός των παρεχόμενων υπηρεσιών στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση γενικά αλλά και στα μαθήματα γενικής παιδείας και στα μαθήματα κατεύθυνσης του Λυκείου είναι μέτριος και η αμοιβή του Έλληνα εκπαιδευτικού κακή.

Πολύ μεγάλο ρόλο στην ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης παίζουν

- η κεντρική διοίκηση όπως είναι δομημένη
- η διεύθυνση του σχολείου
- τα εποπτικά μέσα
- η οργανικότητα της θέσης του εκπαιδευτικού
- η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και

- το σχολικό κλίμα

Για την γεωγραφική θέση του σχολείου, το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο των μαθητών και το πρόγραμμα σπουδών δεν έδωσαν σαφείς απαντήσεις ως προς την χρησιμότητά τους στο επίπεδο των υπηρεσιών της εκπαίδευσης.

Θεωρούν ότι το δημόσιο σχολείο δεν μπορεί ιδιαίτερα να στηρίξει τον μαθητή ως προς τον επαγγελματικό του προσανατολισμό και κυρίως δεν μπορεί ο απόφοιτος του Λυκείου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της αγοράς ως προς την εύρεση εργασίας.

Δεν είχαν άποψη για το αν το δημόσιο σχολείο μπορεί να δώσει στον μαθητή τα εφόδια για ακαδημαϊκές σπουδές και δεν είχαν άποψη και σχετικά με το αν τα ΕΠΑΛ μπορούν να βοηθήσουν τον μαθητή ως προς τις απαιτήσεις της αγοράς και την εύρεση εργασίας.

Όσον αφορά τις προτάσεις τους για το Γυμνάσιο, θα ήθελαν να γίνεται πιο οργανωμένα ο σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός και προτείνουν περισσότερες βιωματικές δράσεις παντός τύπου καθώς και ξένες γλώσσες και γενικά τεχνολογία (υπολογιστές, ρομποτική, κ.τ.λ.). Δεν θεωρούν ως επί το πλείστον ότι πρέπει να καταργηθεί κάποιο μάθημα ή δράση εκτός από κάποιους που προτείνουν την κατάργηση των αρχαίων και της οικιακής οικονομίας.

Για το Λύκειο η πρότασή τους είναι να γίνονται περισσότερες ξένες γλώσσες (ή ίσως και πιο υψηλού επιπέδου και πιο οργανωμένα;), να εφαρμοστεί σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός και τεχνολογία (υπολογιστές, ρομποτική, κ.τ.λ.). Γενικότερα δεν πρότειναν να καταργηθεί κάτι.

Θεωρούν ότι η ποιότητα των υπηρεσιών του δημόσιου σχολείου αφήνει κενά ώστε οι μαθητές να οδηγούνται σε παράλληλες δομές εκπαίδευσης των οποίων το επίπεδο θεωρούν καλό κυρίως λόγω του αριθμού των μαθητών ανά τμήμα αλλά και λόγω μεθόδων διδασκαλίας, υλικοτεχνικής υποδομής και εποπτικών μέσων, και λίγο έως πολύ η άποψή τους είναι πως η ύπαρξη και η λειτουργία τους στη χώρα μας είναι απαραίτητη.

8.3. ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ

Τα αποτελέσματα της ποιοτικής έρευνας με τις συνεντεύξεις των διευθυντών των σχολικών μονάδων που ρωτήθηκαν έδειξαν τα εξής:

Πιστεύουν ότι ο βαθμός των παρεχόμενων υπηρεσιών στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση γενικά είναι συνδυασμός πολλών παραγόντων και για να έχει το σχολείο ικανοποιητικό

αποτέλεσμα και να γίνει πιο ανταγωνιστικό πρέπει πρώτα να γίνει πιο ευέλικτο. Καθώς το Λύκειο είναι προσανατολισμένο στην εισαγωγή των μαθητών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, τα μαθήματα γενικής παιδείας υποβαθμίζονται, όμως στα μαθήματα κατεύθυνσης του Λυκείου υπάρχει η δυναμική για αρκετά υψηλό επίπεδο παρεχόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών.

Για την κεντρική διοίκηση ομόφωνα απάντησαν ότι λόγω συγκεντρωτικού χαρακτήρα δεν μπορεί η σχολική μονάδα να ασκήσει την δική της εσωτερική εκπαιδευτική πολιτική σε βάθος χρόνου και οι αποφάσεις παίρνονται ερήμην των εκπαιδευτικών οι οποίοι είναι και η «μάχιμη» ομάδα. Κυριότεροι λόγοι είναι ότι δεν προωθούνται τα καινοτόμα προγράμματα, αργούν πολύ να γίνουν οι τοποθετήσεις των εκπαιδευτικών στα σχολεία λόγω κακού προγραμματισμού και χάνονται πολύτιμες διδακτικές ώρες.

Σε μια σχολική μονάδα ο διευθυντής είναι εξ ολοκλήρου υπεύθυνος όλων των θεμάτων, διαχειρίζεται το έμψυχο και το άψυχο υλικό, την επικοινωνία με τη διοίκηση, την εξωστρέφεια σε σχέση με την τοπική και την ευρύτερη κοινωνία, διαμορφώνει το σχολικό κλίμα και οπωσδήποτε, εκτός από τα τυπικά προσόντα, πρέπει να έχει εμπειρία.

Ομόφωνα οι διευθυντές θεώρησαν ως σημαντικότερο παράγοντα όλων την παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια του εκπαιδευτικού στο δημόσιο σχολείο. Αυτός είναι η αιχμή του δόρατος στην εκπαίδευση, ο «μαχητής» της πρώτης γραμμής. Σε αυτόν πρέπει να δοθούν τα κίνητρα για επιμόρφωση και αναβάθμιση των υπηρεσιών του, οργανωμένα, σε τακτά χρονικά διαστήματα, σε πανεπιστημιακή βάση, με δυνατότητα εφαρμογής στην πράξη, για να μπορεί να ακολουθεί τις εξελίξεις, σε σχέση με την παιδαγωγική, την τεχνολογία και την ειδικότητά του, και για να είναι ένας εκπαιδευτικός με κύρος που θα έχει τα απαιτούμενα εφόδια για να αναπτύσσεται και να προοδεύει η κοινωνία.

Το σχολικό κλίμα είναι ξεκάθαρα ευθύνη του διευθυντή και ορίζει τις προδιαγραφές της συνύπαρξης των έμβιων όντων μέσα στη σχολική μονάδα, επηρεάζει την απόδοση του μαθητή και δημιουργεί τα κατάλληλα ψυχοπαιδαγωγικά μέσα για να αναπτυχθούν «κοινότητες φιλίας». Πρέπει να εμπνεύσει τους εκπαιδευτικούς κι αυτοί με τη σειρά τους να εμπνεύσουν τους μαθητές.

Το κοινωνικοοικονομικό προφίλ των μαθητών είναι μια συνισταμένη από τις πολλές στο δύσκολο έργο της εκπαίδευσης. Οι μαθητές που προέρχονται από υψηλότερες κοινωνικές και οικονομικές βαθμίδες έχουν περισσότερες εμπειρίες σε πολιτιστικά θέματα, είναι πιο πειθαρχημένοι, έχουν περισσότερη βοήθεια στη μελέτη. Ιδιαίτερος προβληματισμός υπάρχει για τα παιδιά των μεταναστών.

Με τον δικό του ιδιαίτερο τόνο ο καθένας από τους διευθυντές θεωρεί ότι οι μαθητές αν και έχουν πολλές γνώσεις, δεν μπορούν να διαμορφώσουν ολοκληρωμένη προσωπικότητα

μέσα στο σχολείο, έχουν περιορισμένες δεξιότητες, κοινωνικές, τεχνικές, και με προβλήματα όσον αφορά τις κοινωνικές συμπεριφορές. Θα μπορούσαν μέσω άτυπης εκπαίδευσης ή μέσω των μαθημάτων γενικής παιδείας να τους δοθούν τα ερεθίσματα, όμως το πρόγραμμα σπουδών δεν βοηθά καθόλου, γιατί αλλάζει συνεχώς, με πολυποίκιλα διδακτικά αντικείμενα, χωρίς καθορισμένο πλαίσιο, καθώς αποκλίνει σε μεγάλο βαθμό από τον ορισμό της έννοιας της παιδείας και της αγωγής.

Συμφώνησαν ότι το σχολείο δεν βοηθά σχεδόν καθόλου τους μαθητές ως προς τον επαγγελματικό τους προορισμό, ούτε κατά την μετάβαση από το Γυμνάσιο στο Λύκειο, ούτε και τελειώνοντας το Λύκειο, ούτε και μπορεί να γίνει σύνδεση του Γενικού Λυκείου με την αγορά εργασίας, καθώς δεν δίνονται τα εφόδια στους μαθητές κατά γενική ομολογία αν και ο πρωταρχικός ρόλος του σχολείου είναι πρώτα να δημιουργήσει ολοκληρωμένες προσωπικότητες και ευτυχισμένους μαθητές και σε επόμενο στάδιο να τους προσανατολίσει επαγγελματικά. Δεν ισχύει το ίδιο και με τα ΕΠΑΛ, των οποίων οι μαθητές και συνειδητοποιημένοι είναι σε σχέση με τις ικανότητές τους και τις προσδοκίες τους αλλά παίρνουν και τις στοιχειώδεις γνώσεις – εφόδια για την αγορά εργασίας.

Η δημόσια εκπαίδευση μπορεί να προετοιμάσει κατάλληλα τον μαθητή του λυκείου για να πετύχει πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, υποστηρίζουν οι περισσότεροι διευθυντές, αν ο ίδιος αξιοποιήσει όσο το δυνατόν περισσότερο όλα τα ερεθίσματα και αποκτήσει ουσιαστικά τέτοιους προσανατολισμούς. Αν υπάρχει το αντίστοιχο ενδιαφέρον και ένα σχετικά καλό υποστηρικτικό περιβάλλον, θα βοηθηθεί στις επιλογές του για την απόκτηση γνώσεων που θα τον οδηγήσουν στη πρόσβαση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, γιατί το σχολείο δίνει ό,τι καλύτερο. Ο εκπαιδευτικός του δημόσιου σχολείου που χρόνια διδάσκει στο λύκειο δε συγκρίνεται με τίποτα με τον νεοεισερχόμενο στην αγορά εργασίας, χαμηλόμισθο καθηγητή ή φοιτητή της αντίστοιχης ειδικότητας στις παράλληλες ιδιωτικές δομές εκπαίδευσης, αρκεί να μην χάνονται διδακτικές ώρες από το ωρολόγιο πρόγραμμα και αρκεί να μειωθούν ο αριθμός μαθητών ανά τάξη και τα διδακτικά αντικείμενα του εκπαιδευτικού. Οι γονείς επιλέγουν τα φροντιστήρια, παρασυρόμενοι από την γενική κοινωνική ατμόσφαιρα για να δώσουν ό,τι μπορούν καλύτερο στα παιδιά τους. Θα μπορούσε, αν συνεχιζόταν, το πρόγραμμα της πρόσθετης διδακτικής στήριξης να βοηθήσει τους αδύναμους μαθητές. Στα ΕΠΑΛ δεν είναι αρκετή η διδακτική ύλη σε κάποια μαθήματα με αποτέλεσμα να μην επαρκούν οι γνώσεις των μαθητών που προχωρούν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Για την εκμάθηση των ξένων γλωσσών υπάρχει η νοοτροπία ότι δεν μαθαίνονται στο σχολείο με αποτέλεσμα να υπάρχει ανομοιογένεια του μαθητικού πληθυσμού και να δημιουργείται πρόβλημα στην τάξη,

και πρέπει και οι αντίστοιχοι εκπαιδευτικοί του δημόσιου σχολείου να πιστέψουν στην αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας τους.

Οι προτάσεις τους ήταν πολλές για τον τρόπο λειτουργίας της Δευτεροβάθμιας Δημόσιας Εκπαίδευσης.

Για το Γυμνάσιο θεωρούν ότι χρειάζεται

- αναδιάταξη και ανακατανομή των προτεραιοτήτων του προγράμματος σπουδών
- να μην αλληλεπικαλύπτονται τα γνωστικά αντικείμενα και να μην είναι αποκομμένα μεταξύ τους αλλά οργανωμένα σε ζώνες
- να δοθεί έμφαση στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων των μαθητών μέσω μαθημάτων και της τυπικής αλλά και της άτυπης εκπαίδευσης
- ενίσχυση των μαθημάτων πληροφορικής και ξένων γλωσσών
- ενίσχυση του μαθήματος της τεχνολογίας με κατάλληλα εργαστήρια και εξοπλισμό
- η τεχνική εκπαίδευση να αρχίζει από το γυμνάσιο
- ενίσχυση του μαθήματος της Γεωμετρίας για να αναπτύσσουν οι μαθητές τη λογική τους και την αντίληψη του κόσμου γύρω τους
- να περιοριστεί το γλωσσικό μάθημα και να μην δίνεται τόση έμφαση σε αυτό
- έμφαση στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία, δηλαδή στην ιστορία της φιλοσοφίας
- να αλλάξει ο τρόπος διδασκαλίας της γλώσσας και των αρχαίων
- έμφαση στην ετυμολογία
- το μάθημα της ερευνητικής εργασίας (project) να λειτουργεί ουσιαστικά
- να υπάρχει συλλογική περιγραφική αξιολόγηση του μαθητή
- να γίνονται πράγματα που φέρουν το παιδί πιο κοντά στην πραγματική ζωή
- να γίνεται ενασχόληση με θέματα που αφορούν το σώμα και την υγιεινή των παιδιών
- να βασιστεί η διαμόρφωση όλου του εκπαιδευτικού συστήματος πάνω σε έναν ανθρωποπλαστικό άξονα με στόχο την αγωγή του μαθητή
- να παρέχεται περισσότερη φυσική αγωγή
- να θεωρείται απαραίτητο το διάλειμμα

Αντίστοιχα για το Λύκειο προτείνουν:

- να αποκοπεί από την διαδικασία προετοιμασίας των παιδιών για το πανεπιστήμιο
- να αλλάξει και ο τρόπος εισαγωγής στα πανεπιστήμια και ο τρόπος διδασκαλίας
- να γίνει ένας χρόνος προπανεπιστημιακών σπουδών
- να δοθεί περισσότερη βαρύτητα στην ασχολία με τον άνθρωπο για την οικοδόμηση ενός πολίτη ο οποίος θα ξέρει τα δικαιώματά του και τις υποχρεώσεις του και θα τον ενδιαφέρει η κοινωνία και το περιβάλλον
- θέατρο, μουσική, αθλητισμό περισσότερο για να μπορεί ο μαθητής να ανακαλύψει τις ιδιαίτερες κλίσεις που μπορεί να έχει, και να αναπτύξει την προσωπικότητά του
- να αναβαθμιστεί ο δάσκαλος από την άποψη της μόρφωσης, της επιστημονικής κατάρτισης, της διδακτικής μεθοδολογίας, των παιδαγωγικών γνώσεων
- να συνδυαστεί το γνωστικό αντικείμενο με την καθημερινότητά τους, μία αναδιαμόρφωση στο πρόγραμμα σπουδών και σύνδεση με πιο χρηστικά αντικείμενα
- να αλλάξει η διαδικασία των ερευνητικών εργασιών, γιατί δεν υπάρχουν υποδομές, αντίστοιχο ωράριο και κατάλληλη εκπαίδευση των καθηγητών
- τα μαθήματα της τρίτης λυκείου να γίνουν εξειδικευμένα και
- για τις υπόλοιπες τάξεις να γίνει μία προσπάθεια να καταλάβει ο μαθητής ποια είναι η χρησιμότητα όλων των μαθημάτων
- να μην αφαιρεθεί το μάθημα των λατινικών, γιατί βοηθάει τον μαθητή να καταλάβει τις ρίζες των υπόλοιπων γλωσσών και να κάνει συσχετίσεις και συνδέσεις με την ελληνική και την ευρωπαϊκή γλώσσα και τον ευρωπαϊκό τρόπο σκέψης

8.4. ΟΛΕΣ ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ

Ο στόχος της παρούσας έρευνας είναι να καταγράψει τη θέση που καταλαμβάνει στη σκέψη των εκπαιδευτικών, των γονέων και των διευθυντών των σχολικών μονάδων το δημόσιο σχολείο κατά την δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σε σχέση με την εσωτερική του

διαμόρφωση, με τα εφόδια που δίνει στον απόφοιτο και με τις παράλληλες ιδιωτικές δομές εκπαίδευσης.

Η ανάλυση έδειξε ότι το επίπεδο της παρεχόμενης εκπαίδευσης στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο είναι κατά γενική ομολογία μέτριο. Εξαίρεση και μόνο για την ομάδα των διευθυντών αποτελεί η διδασκαλία των μαθημάτων προσανατολισμού, όπου εκεί το επίπεδο είναι υψηλό όταν δεν χάνονται διδακτικές ώρες και αν θα μπορούσε να μειωθεί ο αριθμός των μαθητών ανά εκπαιδευτικό. Και στην ενισχυτική διδασκαλία το επίπεδο είναι μέτριο, κατά την άποψη των γονέων, θα μπορούσε όμως να βοηθήσει κάποιες ομάδες μαθητών, υποστηρίζουν οι διευθυντές.

Όλοι θεωρούν ότι το δημόσιο σχολείο δεν μπορεί να στηρίξει τον μαθητή στον επαγγελματικό του προσανατολισμό και δεν του δίνει τα εφόδια ώστε να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Εξαιρέση αποτελούν τα ΕΠΑΛ, που δίνουν στον μαθητή κατευθείαν εφόδια, επαγγελματικά δικαιώματα και δυνατότητα να προσληφθούν άμεσα στον ιδιωτικό τομέα, για να γίνουν όμως εργάτες με πολύ χαμηλό γνωστικό αντικείμενο ή για επαγγέλματα ίσως τα πιο χειρωνακτικά και που εξυπηρετούν τις λογικές των επιχειρήσεων, κατά τους διευθυντές.

Κάθε ομάδα ερωτηθέντων έχει διαφορετική άποψη για το αν το Λύκειο μπορεί να προετοιμάσει τον μαθητή για την πρόσβαση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Οι γονείς απάντησαν ότι δεν μπορεί και για αυτό λαμβάνουν για τα παιδιά τους βοήθεια κι από άλλες δομές, οι εκπαιδευτικοί δεν έδωσαν σαφή άποψη και οι διευθυντές θεωρούν ότι υπάρχουν πολλές δυνατότητες να προσφερθεί στον μαθητή υψηλό επίπεδο προετοιμασίας, αρκεί να υπάρχει η διάθεση από την πλευρά του μαθητή και η εμπιστοσύνη από την πλευρά των γονέων.

Οι σημαντικότεροι παράγοντες που επηρεάζουν την εκπαιδευτική διαδικασία για όλες τις ομάδες ανεξαιρέτως είναι ο αριθμός μαθητών ανά εκπαιδευτικό, η διεύθυνση του σχολείου και κυρίαρχα ο εκπαιδευτικός.

Οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί θεωρούν επιπρόσθετα σημαντικά και τα εποπτικά μέσα και την υλικοτεχνική υποδομή και οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές από κοινού την δομή της κεντρικής διοίκησης και το σχολικό κλίμα.

Οι γονείς τονίζουν και την αναγκαιότητα της βελτίωσης του προγράμματος σπουδών και των βιβλίων – συγγραμμάτων.

Οι εκπαιδευτικοί προσθέτουν ως σημαντικό παράγοντα την οργανικότητα της θέσης τους.

Οι διευθυντές πρόσθεσαν και την σπουδαιότητα του κοινωνικοοικονομικού προφίλ των μαθητών.

Οι προτάσεις από κοινού των εκπαιδευτικών και των διευθυντών είναι

- περισσότερη άτυπη εκπαίδευση και τεχνολογία (πληροφορική, ρομποτική)
- βελτίωση της διδασκαλίας και εκμάθηση ξένων γλωσσών
- εφαρμογή του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού
- μείωση του αριθμού των μαθητών ανά εκπαιδευτικό
- βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής και των εποπτικών μέσων

Επιπρόσθετα οι διευθυντές προτείνουν

- αναδιάταξη και ανακατανομή των προτεραιοτήτων του προγράμματος σπουδών
- η τεχνική εκπαίδευση να αρχίζει από το Γυμνάσιο
- ενίσχυση του μαθήματος της Γεωμετρίας
- περιορισμό του γλωσσικού μαθήματος
- έμφαση στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία
- έμφαση στην ετυμολογία
- αλλαγή του τρόπου διδασκαλίας της Γλώσσας και των Αρχαίων
- το μάθημα της ερευνητικής εργασίας (project) να λειτουργεί ουσιαστικά
- συλλογική περιγραφική αξιολόγηση του μαθητή
- να γίνονται πράγματα που φέρουν το παιδί πιο κοντά στην πραγματική ζωή
- θέματα που αφορούν το σώμα και την υγιεινή των παιδιών
- να βασιστεί η διαμόρφωση όλου του εκπαιδευτικού συστήματος πάνω σε έναν ανθρωποπλαστικό άξονα με στόχο την αγωγή του μαθητή
- περισσότερη φυσική αγωγή
- να αποκοπεί το Λύκειο από την διαδικασία προετοιμασίας των παιδιών για το πανεπιστήμιο
- να αλλάξει και ο τρόπος εισαγωγής στα πανεπιστήμια και ο τρόπος διδασκαλίας
- να θεσπιστεί ένας χρόνος προπανεπιστημιακών σπουδών
- περισσότερο θέατρο, μουσική, αθλητισμό
- να αναβαθμιστεί ο δάσκαλος από την άποψη της μόρφωσης, της επιστημονικής κατάρτισης, της διδακτικής μεθοδολογίας, των παιδαγωγικών γνώσεων
- να συνδυαστεί το γνωστικό αντικείμενο διδασκαλίας με την καθημερινότητά των μαθητών

- τα μαθήματα της τρίτης Λυκείου να γίνουν εξειδικευμένα και
- για τις υπόλοιπες τάξεις να γίνει μία προσπάθεια να καταλάβει ο μαθητής ποια είναι η χρησιμότητα όλων των μαθημάτων
- να μην αφαιρεθεί το μάθημα των Λατινικών από το Λύκειο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η έρευνα αποδεικνύει ότι η ποιότητα της δημόσιας εκπαίδευσης είναι μέτρια και το ίδιο το εκπαιδευτικό σύστημα αδυνατεί να δώσει στον απόφοιτο ικανότητες που θα τον βοηθήσουν να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις της μετέπειτα ζωής όχι μόνο επαγγελματικά, αλλά και στην κοινωνική και την προσωπική του ζωή, για να έχει μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα και παιδεία υψηλού πνευματικού, επιπέδου με δυναμική και υψηλές προσδοκίες. Είναι όμως πρώτιστος στόχος η διαμόρφωση νέων με καλλιέργεια ήθους και αρχές και δεύτερος η προσαρμογή των αναλυτικών προγραμμάτων στις απαιτήσεις της αγοράς. Στο σχολείο θα ανακαλύψει ο μαθητής τον εαυτό του, τις δυνατότητές του, θα αναπτύξει την προσωπικότητά του και μέσα από αυτήν τη διαδικασία θα βρει τις προτιμήσεις του για την μετά το σχολείο πορεία.

Η παραπαιδεία είναι μια παράλληλη δομή εκπαίδευσης που στην ουσία υποβαθμίζει τον θεσμό του δημόσιου σχολείου, όχι μόνο στην διάρκεια της Γ΄ Λυκείου, καθώς αυτή θεωρείται ως τάξη προετοιμασίας για το Πανεπιστήμιο, αλλά και για το μάθημα των ξένων γλωσσών και για την καθημερινή υποστήριξη στην μελέτη των μαθητών στις μικρές και στις μεγάλες τάξεις. Οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί αδυνατούν να ανταπεξέλθουν, και δεν είναι μόνο θέμα κατάρτισης, που άλλοι την έχουν και άλλοι όχι, αλλά και θέμα ευρύτερης κοινωνικής αντίληψης και παιδείας που έχει εδραιωθεί και ανταγωνίζεται σθεναρά το δημόσιο σχολείο.

Δεν θα μπορούσε το δημόσιο σχολείο να μπει με αξιώσεις στην κούρσα του ανταγωνισμού, όταν οι ιδιωτικές δομές εκπαίδευσης έχουν τελειώσει και τελειοποιήσει τον προγραμματισμό τους από το καλοκαίρι και οι σχολικές μονάδες έχουν καθυστέρηση μηνών στις τοποθετήσεις των εκπαιδευτικών.

Τίθεται δε και το εξής ερώτημα: η ίδια η παραπαιδεία είναι ικανή, παρ' ότι απομυζεί τον γονέα, να δώσει σε κάθε πελάτη της την επαγγελματική κατεύθυνση που αναζητά; Άραγε όλοι οι απόφοιτοι που έκαναν χρήση της πολλά υποσχόμενης παραπαιδείας, έχουν τις λύσεις

για μια πετυχημένη, επαγγελματική και ευτυχισμένη, προσωπική ζωή; Θεωρείται δεδομένη ως επιλογή προς όλους τους μαθητές; Είναι ένα ερώτημα προς διερεύνηση.

Στο σχολείο γίνονται εκτός από τα μαθήματα και πολλές δράσεις, πολιτιστικές, αθλητικές, καλλιτεχνικές ενώ ο στόχος των παράλληλων δομών εκπαίδευσης είναι πολύ συγκεκριμένος: η επιτυχία στις εξετάσεις. Αποτέλεσμα αυτού είναι ότι δεν μπορούν να παρέχουν αγωγή στους μαθητές.

Ερώτημα προς διερεύνηση είναι το αποτύπωμα της σωματικής, πνευματικής, ψυχολογικής πίεσης που ασκείται στους μαθητές από τους γονείς, το σχολείο και το φροντιστήριο, για την πρόσβασή τους σε μια σχολή της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ειδικότερα αυτών που αποτυγχάνουν.

Ερώτημα, επίσης, είναι και η διαμόρφωση της ψυχολογίας των μαθητών κατά την διάρκεια της Γ΄ Λυκείου.

Και ίσως όχι μόνο. Μήπως και ολόκληρη η εκπαίδευση, και του γυμνασίου και του λυκείου, ως προς τη μεθοδολογία της, έχει πάρει πορεία με στόχο τις Πανελλαδικές Εξετάσεις; Είναι και αυτό ένα ερώτημα.

Είναι πολύ σημαντικό να αποδεσμευτεί ως βαθμίδα η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση από την εισαγωγή των μαθητών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, γιατί τώρα

- Μειώνονται οι παιδαγωγικοί στόχοι του σχολείου
- Επιβαρύνεται ο μαθητής και σωματικά και ψυχολογικά
- Δεν δίνεται η δέουσα προσοχή στην πνευματική καλλιέργεια του μαθητή
- Δεν γίνεται προσπάθεια για κοινωνική ενσωμάτωση
- Υποβαθμίζεται η διδασκαλία των μαθημάτων γενικής παιδείας
- Παρέχονται γνώσεις στον μαθητή ξεκομμένες από την καθημερινότητά του
- Υποβαθμίζεται η σημαντικότητα του Απολυτηρίου, καθώς ο στόχος μαθητών, γονέων και εκπαιδευτικών είναι αποκλειστικά η επιτυχία στο Πανεπιστήμιο
- Γίνεται το δημόσιο σχολείο μέσο ανταγωνισμού άλλων παράλληλων δομών εκπαίδευσης και μειώνεται η αξία του, υποβαθμίζεται
- Το ίδιο το απολυτήριο είτε του Γενικού Λυκείου είτε του ΕΠΑΛ, είναι ένας τίτλος χαμηλών προσδοκιών που οδηγεί τους μαθητές σε εργασία με χαμηλές οικονομικές απολαβές ή και σε πλήρη ανεργία
- Δεν υπάρχει η ωριμότητα στον μαθητή να επιλέξει γιατί από πριν δεν αποκτά τη γνώση για τον επαγγελματικό του προσανατολισμό

Το σχολείο θα μπορούσε να τον βοηθήσει να αποκτήσει την ωριμότητα για να επιλέξει ο ίδιος τον επαγγελματικό του προορισμό, ενσωματώνοντας αντίστοιχα προγράμματα στο αναλυτικό πρόγραμμά του, από τις πρώτες τάξεις της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και ίσως και από τις τελευταίες της πρωτοβάθμιας. Ο ΣΕΠ (Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός) στο Λύκειο, εκτός του ότι θα οδηγεί τον μαθητή σε μια πρώτη γνωριμία με τον κόσμο των επαγγελμάτων, θα τον ενημερώνει και για τους νόμους της εργασίας και τα επαγγελματικά του δικαιώματα και αυτό πρέπει να γίνεται εξατομικευμένα και όχι μαζικά και αόριστα. Στις δε τάξεις του Γυμνασίου, θα τον οδηγήσει στην επιλογή του για τον τύπο του Λυκείου που θα ακολουθήσει. Καθώς τα αναλυτικά προγράμματα του Γενικού Λυκείου είναι η συνέχεια ουσιαστικά των προγραμμάτων του Γυμνασίου, οι μαθητές το επιλέγουν γιατί δεν έχουν καθόλου ή έχουν ελάχιστη ενημέρωση για τα ΕΠΑΛ. Άρα δύο πράγματα πρέπει να συμβούν: και το Γυμνάσιο να αποδυναμώσει το θεωρητικό του πλαίσιο και να εισάγει περισσότερα τεχνικής φύσης μαθήματα και ο ΣΕΠ του Γυμνασίου να οργανωθεί για να μπορεί ο μαθητής να αποκτά σταδιακά την ωριμότητα για την επαγγελματική του εξέλιξη. Για να πετύχει η αναβάθμιση του ΣΕΠ, σημαντική και σε αυτόν τον τομέα είναι η διαρκής και ουσιαστική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών με προγράμματα ΣΕΠ, καθώς είναι αυτοί που θα κληθούν να μεταδώσουν την πληροφορία και τον τρόπο σκέψης στους μαθητές.

Πολύ σημαντικό ρόλο θα μπορούσε να διαδραματίσει ο ΣΕΠ στην επαγγελματική επιλογή των μαθητών, αν θα υπήρχαν οι κατευθύνσεις για ώθηση στις ειδικότητες εκείνες που θα τους διασφάλιζαν μια θέση στην αγορά εργασίας, ώστε να οδεύουν με αισιοδοξία προς την επαγγελματική τους αποκατάσταση. Άκρως απαραίτητη προϋπόθεση θα αποτελούσε η ενδεδειγμένη έρευνα για τις ειδικότητες των επόμενων ετών στην αγορά εργασίας, τα αποτελέσματα της οποίας θα τίθενται, μέσω του ΣΕΠ στην διάθεση των μαθητών. Έτσι και το ΕΠΑΛ θα μπορούσε να εμπλουτιστεί με μαθήματα αντίστοιχων ειδικοτήτων και το Γενικό Λύκειο να προσελκύσει συνειδητοποιημένους μαθητές καθώς γι' αυτόν τον τύπο λυκείου, ο προσανατολισμός στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση είναι μονόδρομος.

Οι προσπάθειες της εκπαιδευτικής πολιτικής, πρέπει να στραφούν στο ΕΠΑΛ, ώστε να δώσουν και γενική παιδεία και πιο δυνατές επαγγελματικές επιλογές, ούτως ώστε να ξεπεράσει τον κοινωνικό αποκλεισμό ως σχολείο χαμηλής επίδοσης και να αποσυμφορηθεί και το Γενικό Λύκειο από μαθητές που, λόγω ελλιπούς πληροφόρησης, βρέθηκαν σε αυτό.

Καθώς αποδεικνύεται ότι τον κυρίαρχο ρόλο τον παίζει ο εκπαιδευτικός θα πρέπει αυτόν η πολιτεία να επιμορφώσει στις εξελίξεις της ειδικότητάς του και οπωσδήποτε και σε θέματα παιδαγωγικής κατάρτισης και ψυχολογίας του μαθητή. Να τον αξιολογήσει με στόχο να του δώσει ανατροφοδότηση για τα αποτελέσματα της δουλειάς του. Εκπαιδευτικός, γίνεται κάποιος από επιλογή για την κλίση του να «παιδεύσει» μαθητές, καθώς, έτσι κι αλλιώς οι οικονομικές του απολαβές, σύμφωνα με την άποψη των ίδιων των εκπαιδευτικών, είναι χαμηλές. Υπάρχει από μέρους του η διάθεση να μεταδώσει γνώσεις και αγωγή, χρειάζεται όμως και βοήθεια άνωθεν, για να αποκτήσει την ανάλογη δυναμική. Οργανωμένη και διαρκής, πανεπιστημιακού επιπέδου επανεκπαίδευση και κατάρτιση και για τον ίδιο τον εκπαιδευτικό που, σε ένα ταχύτατα μεταβαλλόμενο περιβάλλον, πρέπει να αναβαθμιστεί για να μπορεί με αποδεικνυόμενα καθημερινά, από την σχολική πραγματικότητα, τα υψηλά εφόδιά του και με κύρος και αυτοπεποίθηση να σταθεί απέναντι στον μαθητή. Ο εκπαιδευτικός θα εμφυσήσει στον μαθητή, που μεγαλώνει σε έναν κυκεώνα πληροφοριών, την επιθυμία για μάθηση και «φιλτραρισμένη» αξιοποίηση αυτών.

Σημαντικό ρόλο στην πολύπλευρη εκπαίδευση του μαθητή μπορούν να διαδραματίσουν και όλες οι μορφές άτυπης μάθησης που προωθούνται στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, είτε στο ωρολόγιο πρόγραμμα με την μορφή των projects και των δημιουργικών εργασιών, είτε εκτός προγράμματος με τη μορφή των προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων, με εκπαιδευτικούς που έχουν λάβει την αντίστοιχη επιμόρφωση. Θα μπορούσαν να δημιουργηθούν για τους μαθητές νέες ευέλικτες οδοί μάθησης, καθώς μέσω αυτών των προγραμμάτων, εμπλέκονται ενεργά και οι ίδιοι και συντελούν στην ευόδωσή τους, μαθαίνοντας παράλληλα να συνεργάζονται μεταξύ τους, να συνθέτουν και να δημιουργούν. Προϋπόθεση, βέβαια, είναι να υπάρχει το αντίστοιχο ενδιαφέρον από την πλευρά των εκπαιδευτικών, να είναι επιλογή τους και όχι συμπλήρωμα στο ωράριό τους.

Το σχολείο πρέπει να γίνει πυλώνας παραγωγής κοινωνικού και πολιτιστικού έργου. Κοντά του πρέπει να συσπειρώσει όλους τους γονείς για να έχει τη δυνατότητα να αναλάβει τον κοινωνικό ρόλο που του αναλογεί, σε αλληλεπίδραση και με την τοπική κοινωνία και σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς. Εξάλλου, καθώς αποτελεί τον πυρήνα του κάθε κοινωνικού μικρόκοσμου, είναι απαραίτητο να δημιουργήσει μηχανισμούς επικοινωνίας με τους αποφοίτους του, ώστε να λαμβάνει ανατροφοδότηση για την μετά το σχολείο πορεία τους.

Πολλοί είναι οι παράγοντες που πρέπει να βελτιωθούν ή να επαναπροσδιοριστούν για την αναβάθμιση της δημόσιας εκπαίδευσης: να προσαρμοστούν τα προγράμματα σπουδών στις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνικής πραγματικότητας, να αποκτηθεί ευελιξία και προσαρμογή στις ταχύτατα μεταβαλλόμενες συνθήκες, να εκσυγχρονιστούν τα συγγράμματα, να μειωθούν οι μαθητές ανά εκπαιδευτικό, να γίνουν πιο ουσιαστικοί οι μηχανισμοί αξιολόγησης των μαθητών, να βελτιωθεί ο προγραμματισμός, να εκπαιδευτούν οι διευθυντές, να αποκεντρωθεί η διοίκηση, να βελτιωθεί το επίπεδο της ενισχυτικής διδασκαλίας.

Η εκπαιδευτική πολιτική πρέπει να σχεδιαστεί εκ βάθρων, όχι με συχνές και αποσπασματικές αλλαγές, να είναι ενιαία, να στηρίζεται και στην άποψη του εκπαιδευτικού και να στοχεύσει σε διδασκαλία υψηλής ποιότητας, ξεκινώντας από την ουσιαστική μόρφωση, πνευματική καλλιέργεια και προσωπική ολοκλήρωση του μαθητή και καταλήγοντας στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων που θα του δώσουν τα εφόδια να συνεχίσει στο ανταγωνιστικό περιβάλλον που θα συναντήσει μετά το σχολείο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αβδημιώτης, Σ., Αποστολίδης, Α., Γεωργίου, Χ., Ιωαννίδου, Ε., Καπίκη, Σ., και Χριστίδης, Π. 2017. «*Ηγεσία και Οργανωσιακή Κουλτούρα*», σημ. ΑΤΕΙΘ
- Βερέμης, Θ. και Γουλίμης, Γ. 1989. *Ελευθέριος Βενιζέλος: Κοινωνία – Οικονομία - Πολιτική στην εποχή του*, Εκδόσεις Γνώση, Αθήνα.
- Γιαννακόπουλος, Ν., Ντεμούσης, Μ. (2015). «*Εκπαιδευτικά συστήματα και χρηματοδότηση της εκπαίδευσης*», ΚΑΛΙΠΠΟΣ
- Γκούβρα, Μ., Κυρίδης, Α. & Μαυρικάκη, Ε. (2001). *Αγωγή υγείας και σχολείο. Βιολογική και Παιδαγωγική Προσέγγιση*. Αθήνα: Τυπωθήτω – Γ. Δαρδανός
- Ιωάννης Α. Δαγκλής, 2008. «*Η έρευνα για τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του συστήματος Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης*», σελ 23, Πρακτικά Δημερίδας: Εκπαίδευση και Ποιότητα στο Ελληνικό Σχολείο, Αθήνα
- Διακόπουλος, Α., Στοιχεία από την έκδοση “*Education for a Bright Future in Greece*” του ΟΟΣΑ. <https://www.star.gr/index.php/eidiseis/politiki/418580/oosa-prwtathlhtria-kosmoy-h-ellada-sthn-parapaidia> Ανακτήθηκε 2-3-2019
- Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πληροφόρησης Ευρυδίκη). https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/secondary-and-post-secondary-non-tertiary-education-20_e. Ανακτήθηκε στις 1-2-2019
- Καραγεωργοπούλου Αγγελική, 2017. Διπλωματική Εργασία, apothesis, *Ο Δημόσιος λόγος του ΟΟΣΑ για την σχολική ηγεσία και οι συστάσεις για την διοίκηση της εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Συσχέτιση με τις πολιτικές αξιολόγησης διευθυντών σχολικών μονάδων στην Ελλάδα από το 2010 έως το 2017*, ΕΑΠ
- Ιωάννης Κατσαρός, 2008. *Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης*, Π.Ι., Αθήνα
- Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 2006-2008. *Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία*, σχολικό εγχειρίδιο
- Κούμας Κων/νος, 1832. *Ιστορία των ανθρωπίνων πράξεων από των αρχαιοτάτων χρόνων έως των ημερών μας*», τόμος 12, Βιέννη
- Κοσσυβάκη, Φ., 1997, *Κριτική επικοινωνιακή διδασκαλία*. Αθήνα: Gutenberg

Λαζαρίδης Θ., Τετάρτη, Ιαν. 2 2008 (από ομιλία στο συνέδριο της Παιδαγωγικής Εταιρείας με θέμα «Πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση», 14-16/12/2007), διαθέσιμο στην: <https://greekuniversityreform.wordpress.com/2008/01/02/%CF%86%CF%81%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B9%CE%B1-%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CE%B3%CE%BA%CE%B7-%CE%AE-%CE%BC%CE%B1%CE%B6%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CF%85%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%AF%CE%B1/>). Ανακτήθηκε στις 20-2-2019

Μόρφη, Α., 2017, διδακτορική διατριβή, *Το προφίλ του Εκπαιδευτικού στο Δημόσιο Σχολείο*, Αλεξανδρούπολη

Μουζάκης, Σ. 1986, *Νεοελληνική Εκπαίδευση 1821-1985*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Μουζάκης, Σ. 2005, *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τεύχος Β, Εκδόσεις Gutenberg, 4^η έκδοση, Αθήνα

Μπρίνια, Β. 2008, *Management Εκπαιδευτικών Μονάδων και Εκπαίδευσης*, Σταμούλη, Αθήνα

Ξωχέλλης, Π. 2008, *Εισαγωγή στη Παιδαγωγική Επιστήμη*, Εθνικό και Παιδαγωγικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΟΛΜΕ, Οι θέσεις για τον Εθνικό Διάλογο για την Παιδεία, Το άγχος στον εργασιακό χώρο των εκπαιδευτικών, Οι μισθοί των εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα και στις χώρες της Ευρώπης για το 2001 – 2012

Παλαιοπάνου Παρασκευή, 1996, Διδακτορική διατριβή, *Ένταξη των αποφοίτων των διαφόρων τύπων λυκείων στην αγορά εργασίας: συγκριτική μελέτη*, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Παναγόπουλος, Θ. 2009. *Τα ψιλά γράμματα της ιστορίας*, Εκδόσεις ΕΝΑΛΙΟΣ, Αθήνα

Πιαζέ Ζαν. *Περί παιδαγωγικής*, μετάφραση Αβαριτσιώτη Μαρία. 2000, Ιανός, Αθήνα

Σαΐτης, Χ. 2000. *Οργάνωση και διοίκηση της εκπαίδευσης*, Αθήνα

Σαΐτης, Χ. 2006. Ο Διευθυντής στο Δημόσιο σχολείο, Αθήνα

Σύνταγμα της Ελλάδος 1927, 1975, 1986, 2001, Εισηγητικές Εκθέσεις

Σύνταγμα της Ελλάδας, ΦΕΚ 120 Α /27-6-2008, Άρθρο 16

Σύνταγμα της Ελλάδας, ν. 4142, ΦΕΚ 83τ.Α/9-3-2013

Σύνταγμα της Ελλάδας, ν.1566/1988, Άρθρο 2, Παρ.6

Ντούσκας, Ν. 2005. *Ευνοϊκές συνθήκες για τη σχολική μάθηση*. Πρέβεζα: Ιδιωτική έκδοση

Παππάς, Α. 1995. *Σύγχρονη θεωρία και πράξη της παιδείας*. Αθήνα: Δελφοί.

- Παπάς, Α. 1997. *Το προφίλ του δασκάλου*. Αθήνα: Ιδιωτική έκδοση
- Τσαούσης, Δ. 1989. *Λεξικό της Κοινωνιολογίας στην Εκπαίδευση*, Εκδόσεις Gutenberg
- Τσιπλητάρης, Α. 1997. *Ψυχοκοινωνιολογία της σχολικής τάξης*, Αθήνα, Γρηγόρης
- Bernard Charlot, *Το σχολείο αλλάζει: κρίση του σχολείου και κοινωνικοί μετασχηματισμοί*, 1992
μετάφραση Ελένη Μποναφάτου, Νώντας Παπαγεωργίου, Αθήνα, Εκδ. Προτάσεις
- Cohen, L., Manion, L. (1980). *Research Methods in Education*. London: Croom Helm Ltd.
Μεταφρασμένο στην ελληνική γλώσσα με τον τίτλο: Cohen, L., Manion, L. 1997. *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Μητσοπούλου, Χ. Φιλοπούλου, Μ. (μτφ.), Αθήνα: εκδ. Έκφραση.
- Collie, 2010. *Social & Emotional Learning and school climate*. Predictors of teachers, stress & job satisfaction and scene of efficiency, February 2017.
- European Council, 2000, Presidency Conclusions, Lisbon
- Carol Fitzpatrick, John Sharry, 2006. *Η αντιμετώπιση της κατάθλιψης στους εφήβους*, μετάφραση: Κλαίρη Παπαμιχαήλ, επιμέλεια επιστημονικών όρων: Ειρήνη Παπάζογλου
- Durkheim, E. 1922. *Εκπαίδευση και Κοινωνιολογία*
- Hargreaver, 1994, A Redefinition, *Κουλτούρα και Κλίμα*, παρουσίαση επιμόρφωσης για νέους διευθυντές, Δρ Χριστοφίδου Ε. 2011, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου
- Lipton & Melamede, 2005. New Delhi, *Management Of Educational Research*, A.P.H. Publishing Corporation
- Waddington, G. 1825. *^ Visitto Greecein 1823 and 1824*, London, τ. Α', σ. 482
- <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%BF>
Ανακτήθηκε στις 1-2-2019
- PISA, 2012. Έκθεση ΟΟΣΑ «*Εκπαίδευση για ένα φωτεινό μέλλον στην Ελλάδα*»
- Presidency Conclusions, 2000. European Council, Lisbon
- Porter M., 1985, “Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance”
- SERGIOVANNI & R. STARRAT, 2007, *Κουλτούρα και Κλίμα*, παρουσίαση επιμόρφωσης για νέους διευθυντές, Δρ Χριστοφίδου Ε. 2011, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄

Ερωτηματολόγιο Εκπαιδευτικών

Το παρόν ερωτηματολόγιο συντάχθηκε για την πλήρωση της προσωπικής μου εργασίας στα πλαίσια του μεταπτυχιακού με θέμα " Οργάνωση και Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων " με θέμα "Η θέση του δημόσιου σχολείου κατά την διάρκεια της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον" και αποσκοπεί στην ανάδειξη των απόψεων του κλάδου των εκπαιδευτικών για την κατάσταση της εκπαίδευσης στη χώρα μας.

Η συμπλήρωση τους παραμένει ανώνυμη και δεν είναι υποχρεωτική .
Ευχαριστώ προκαταβολικά για το χρόνο σας .

*Απαιτείται

1. Φύλλο *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη
Άνδρας Γυναίκα

2. Ηλικία *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη
25-35 36-45 46-55 55+

3. Προϋπηρεσία *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

0-5 έτη 6-10 έτη 11-20 έτη 20 + έτη

4. Σπουδές *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη
ΑΕΙ Μεταπτυχιακό Διδακτορικό ΔΕ

5. Εργασιακή Σχέση *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη
ωρομίσθιος αναπληρωτής μόνιμος

Παράγοντες που επηρεάζουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες των εκπαιδευτικών

6. Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση συνολικά; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Πολύ κακός	Κακός	Μέτριος	Καλός	Πολύ καλός
☐	☐	☐	☐	☐

7. Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στα μαθήματα γενικής παιδείας στον ζετή εκπαιδευτικό κύκλο του Λυκείου; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Πολύ κακός	Κακός	Μέτριος	Καλός	Πολύ καλός
☐	☐	☐	☐	☐

8. Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στα μαθήματα κατεύθυνσης στον ζετή εκπαιδευτικό κύκλο του Λυκείου; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Πολύ κακός	Κακός	Μέτριος	Καλός	Πολύ καλός
☐	☐	☐	☐	☐

9. Τι πιστεύετε για την αμοιβή του Έλληνα εκπαιδευτικού; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Πολύ κακή	Κακή	Μέτρια	Καλή	Πολύ καλή
☐	☐	☐	☐	☐

10. Πιστεύετε ότι η κεντρική διοίκηση, όπως είναι αυτή δομημένη, παίζει ρόλο στην ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Καθόλου	Λίγο	Δεν έχω άποψη/Δεν απαντώ	Πολύ	Πάρα πολύ
☐	☐	☐	☐	☐

11. Πιστεύετε ότι παίζει ρόλο η διεύθυνση του σχολείου στην ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη .

Καθόλου	Λίγο	Δεν έχω άποψη/Δεν απαντώ	Πολύ	Πάρα πολύ
☐	☐	☐	☐	☐

12. Πιστεύετε ότι τα εποπτικά μέσα καθορίζουν την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Καθόλου	Λίγο	Δεν έχω άποψη/Δεν απαντώ	Πολύ	Πάρα πολύ
☐	☐	☐	☐	☐

13. Η οργανικότητα της θέσης του εκπαιδευτικού επηρεάζει την παρεχόμενη εκπαίδευση; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Καθόλου	Λίγο	Δεν έχω άποψη/Δεν απαντώ	Πολύ	Πάρα πολύ
☐	☐	☐	☐	☐

14. Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών διαμορφώνει το επίπεδο των εκπαιδευτικών υπηρεσιών; *
Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη .

Καθόλου Λίγο Δεν έχω άποψη/ Δεν απαντώ Πολύ Πάρα πολύ

15. Το σχολικό κλίμα που διαμορφώνεται επηρεάζει την εκπαιδευτική διαδικασία; *
Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Καθόλου Λίγο Δεν έχω άποψη/ Δεν απαντώ Πολύ Πάρα πολύ

16. Η γεωγραφική θέση του σχολείου και επηρεάζει το επίπεδο των υπηρεσιών εκπαίδευσης;*
Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Καθόλου Λίγο Δεν έχω άποψη/ Δεν απαντώ Πολύ Πάρα πολύ

17. Το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο των μαθητών επηρεάζει το επίπεδο των υπηρεσιών εκπαίδευσης; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Καθόλου Λίγο Δεν έχω άποψη/ Δεν απαντώ Πολύ Πάρα Πολύ

18. Βοηθά το πρόγραμμα σπουδών την ολοκληρωμένη - πολύπλευρη εκπαίδευση του μαθητή; *
Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Καθόλου Λίγο Δεν έχω άποψη/ Δεν απαντώ Πολύ Πάρα πολύ

19. Μπορεί το δημόσιο σχολείο να στηρίξει τον μαθητή ως προς τον επαγγελματικό του προσανατολισμό; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Καθόλου Λίγο Δεν έχω άποψη/ Δεν απαντώ Πολύ Πάρα πολύ

20. Μπορεί το δημόσιο σχολείο να δώσει στον μαθητή τα εφόδια για ακαδημαϊκές σπουδές; *
Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Καθόλου Λίγο Δεν έχω άποψη/ Δεν απαντώ Πολύ Πάρα πολύ

21. Μπορεί ένας απόφοιτος δημόσιου λυκείου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της αγοράς ως προς την εύρεση εργασίας; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Καθόλου Λίγο Δεν έχω άποψη/ Δεν απαντώ Πολύ Πάρα πολύ

22. Πιστεύετε ότι τα ΕΠΑΛ μπορούν να βοηθήσουν τον μαθητή ως προς τις απαιτήσεις της αγοράς και την εύρεση εργασίας; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Καθόλου Λίγο Δεν έχω άποψη/ Δεν απαντώ Πολύ Πάρα πολύ

23. Σε έναν πιθανό νέο σχεδιασμό του προγράμματος σπουδών του γυμνασίου, τι μαθήματα ή δράσεις θα προτείνατε να προστεθούν; (μέχρι 3 απαντήσεις) *

.....
.....
.....

24. Σε έναν πιθανό νέο σχεδιασμό του προγράμματος σπουδών του γυμνασίου, τι μαθήματα ή δράσεις θα προτείνατε να καταργηθούν; (μέχρι 3 απαντήσεις) *

.....
.....
.....

25. Σε έναν πιθανό νέο σχεδιασμό του προγράμματος σπουδών του λυκείου, τι μαθήματα ή δράσεις θα προτείνατε να προστεθούν; (μέχρι 3 απαντήσεις) *

.....
.....
.....

26. Σε έναν πιθανό νέο σχεδιασμό του προγράμματος σπουδών του λυκείου, τι μαθήματα ή δράσεις θα προτείνατε να καταργηθούν; (μέχρι 3 απαντήσεις) *

.....
.....
.....

Το ζήτημα των παράλληλων δομών εκπαίδευσης

27. Πιστεύετε πως η ποιότητα των υπηρεσιών του δημόσιου σχολείου αφήνει κενά ώστε οι μαθητές να οδηγούνται σε παράλληλες ιδιωτικές δομές εκπαίδευσης; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Καθόλου Λίγο Δεν έχω άποψη/ Δεν απαντώ Πολύ Πάρα πολύ

28. Είναι απαραίτητη η ύπαρξη και λειτουργία τέτοιων δομών ιδιωτικού χαρακτήρα στη χώρα μας; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Καθόλου Λίγο Δεν έχω άποψη/ Δεν απαντώ Πολύ Πάρα πολύ

29. Το επίπεδο των υπηρεσιών που προσφέρουν οι ιδιωτικές δομές εκπαίδευσης είναι *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Πολύ κακό Κακό Μέτριο Καλό Πολύ καλό

30. Το επίπεδο των εκπαιδευτικών υπηρεσιών των παράλληλων δομών εκπαίδευσης δείχνει τόσο ελκυστικό λόγω: (Επιλέξτε περισσότερες από μια απαντήσεις) *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Αμοιβών ιδιωτικών εκπαιδευτικών
- Υλικοτεχνικής Υποδομής και εποπτικών μέσων
- Αριθμού μαθητών ανά τμήμα
- Μεθόδων διδασκαλίας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄

Ερωτηματολόγιο Γονέων και Κηδεμόνων

Το παρόν ερωτηματολόγιο συντάχθηκε για την πλήρωση της προσωπικής μου εργασίας στα πλαίσια του μεταπτυχιακού με θέμα " Οργάνωση και Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων " και αποσκοπεί στην ανάδειξη των απόψεων των γονέων για την κατάσταση στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας και ειδικότερα τη θέση τους για τους δύο τριετείς κύκλους της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης .

Η συμπλήρωση τους παραμένει ανώνυμη και δεν είναι υποχρεωτική .Ευχαριστώ προκαταβολικά για το χρόνο σας .

* Απαιτείται

1.Φύλλο *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Άνδρας Γυναίκα

2.Ηλικία *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

25-35 36-45 46-55 56 +

3. Μόρφωση *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Δευτεροβάθμια εκπαίδευση Απόφοιτος Τ.Ε.Ι - Α.Ε.Ι. Μεταπτυχιακός τίτλος Σπουδών Άλλο

4. Επάγγελμα *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Δημόσιος Ελεύθερος Ιδιωτικός Συνταξιούχος
Κρατικός Επαγγελματίας Υπάλληλος

5. Ετήσιο οικογενειακό εισόδημα *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

έως 12.000 € 12.000 € 25.00 € από 36.000 €
- 24.000 € -36.000 € και πάνω

Σχετικά με την εκπαίδευση στη χώρα μας

6.Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση συνολικά; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Πολύ κακός Κακός Μέτριος Καλός Πολύ καλός

7.Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στα μαθήματα του Γυμνασίου ;*

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Πολύ κακός Κακός Μέτριος Καλός Πολύ καλός

8. Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο βαθμός παρεχόμενων υπηρεσιών στα μαθήματα του Λυκείου; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Πολύ κακός Κακός Μέτριος Καλός Πολύ καλός

9. Το επίπεδο υπηρεσιών που παρέχεται στο πλαίσιο της ενισχυτικής διδασκαλίας στο δημόσιο σχολείο είναι *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Πολύ κακό Κακό Μέτριο Καλό Πολύ καλό

10. Το επίπεδο προετοιμασίας των μαθητών στο δημόσιο σχολείο για τα μαθήματα εισαγωγής στη επόμενη βαθμίδα εκπαίδευσης είναι : *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Πολύ κακό Κακό Μέτριο Καλό Πολύ καλό

11. Ενημερώνεστε τακτικά για την πορεία του παιδιού σας στο σχολείο; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Κάθε Κάθε Κάθε Μόνο μέσα από Ποτέ
εβδομάδα μήνα τετράμηνο τις προαγωγικές
εξετάσεις

12. Παρέχετε βοήθεια στο σπίτι εσείς ή κάποιος τρίτος επί αμοιβής για την εκπλήρωση των μαθητικών υποχρεώσεων του παιδιού σας; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Καθόλου Στις Μια φορά 1-2 φορές Καθημερινά
Εξετάσεις το μήνα εβδομαδιαίως

13. Παρέχετε και από άλλες ιδιωτικές δομές μόρφωσης, εκπαίδευση στο παιδί σας; *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

Όχι Ξένες Γενικής Στις Άλλο
Γλώσσες Παιδείας Πανελλαδικές

14. Το παιδί σας μαθαίνει ξένες γλώσσες στο σχολείο; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Καθόλου Λίγο Πολύ Πάρα πολύ Μόνο στο σχολείο

Αξιολόγηση συντελεστών της εκπαιδευτικής διαδικασίας

15. Το πρόγραμμα σπουδών καθορίζει την ποιότητα σπουδών στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα : *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Καθόλου Λίγο Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ Πολύ Πάρα πολύ

16. Ο εκπαιδευτικός καθορίζει την ποιότητα σπουδών στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα : *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Καθόλου Λίγο Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ Πολύ Πάρα πολύ

17. Τα βιβλία - συγγράμματα καθορίζουν την ποιότητα σπουδών στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα :

*

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Καθόλου Λίγο Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ Πολύ Πάρα πολύ

18. Το σχολείο (υλικοτεχνική υποδομή) καθορίζει την ποιότητα σπουδών στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα : *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Καθόλου Λίγο Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ Πολύ Πάρα πολύ

19. Ο αριθμός μαθητών ανά μονάδα εκπαιδευτικού καθορίζει την ποιότητα σπουδών στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα : *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη

Καθόλου Λίγο Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ Πολύ Πάρα πολύ

20. Η διεύθυνση του σχολείου καθορίζει την ποιότητα σπουδών στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα :

*

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη ανά σειρά.

Καθόλου Λίγο Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ Πολύ Πάρα πολύ

21. Επιλέξτε τους τρεις πιο σημαντικούς συντελεστές που καθορίζουν την ποιότητα στη δημόσια εκπαίδευση *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Θεσμικό πλαίσιο της εκπαίδευσης
- Επάρκεια εκπαιδευτικών
- Μισθολόγιο εκπαιδευτικών
- Πρόγραμμα σπουδών
- Αριθμός μαθητών ανά τάξη
- Βιβλία & συγγράμματα
- Εποπτικά μέσα
- Διευθυντής σχολικής μονάδας
- Υποδομές του σχολείου Σχολικό κλίμα
- Πολιτική βούληση
- Οικονομική πολιτική της χώρας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ΄

Ερωτήσεις E1, E2 και E3 από το ερωτηματολόγιο των εκπαιδευτικών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α)

Πίνακας 48

Cronbach's Alpha	N of Items
0,819	3

Ερωτήσεις E6, E7 και E8 από το ερωτηματολόγιο των εκπαιδευτικών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α)

Πίνακας 49

Cronbach's Alpha	N of Items
0,819	3

Ερωτήσεις E19, E20, E21 και E22 από το ερωτηματολόγιο των εκπαιδευτικών

Πίνακας 50

Cronbach's Alpha	N of Items
0,772	4

Ερωτήσεις E27, E28, E29 από το ερωτηματολόγιο των εκπαιδευτικών

Πίνακας 51

Cronbach's Alpha	N of Items
0,738	3

Ερωτήσεις Γ1, Γ2, Γ3, Γ4 και Γ5 από το ερωτηματολόγιο των γονέων (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β)

Πίνακας 52

Cronbach's Alpha	N of Items
0,889	5

Ερωτήσεις Γ6, Γ7, από το ερωτηματολόγιο των γονέων

Πίνακας 53

Cronbach's Alpha	N of Items
0,851	2

Ερωτήσεις Γ8, Γ9, Γ10, από το ερωτηματολόγιο των γονέων

Πίνακας 54

Cronbach's Alpha	N of Items
0,784	3

Ερωτήσεις Γ15, Γ16, Γ17, από το ερωτηματολόγιο των γονέων

Πίνακας 55

Cronbach's Alpha	N of Items
0,734	3